

บทที่ 3

นิยายวิทยาศาสตร์อเมริกันแนวดีส์โทเปีย

ในช่วงค.ศ. 1962-1972

สหรัฐอเมริกาในช่วงค.ศ. 1962 ถึง 1972 นี้ สภาวะต่างๆ ในประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปจากช่วงเวลาที่ผ่านมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นความวุ่นวายทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ การเปลี่ยนแปลงในสังคมจากความเจริญงอกงามไปสู่การแสดงปฏิกิริยาอย่างรุนแรง การปฏิวัติวัฒนธรรมดั้งเดิม เกิดวัฒนธรรมใหม่ที่ต่อต้านแบบแผนดั้งเดิมโดยสิ้นเชิง ในช่วงทศวรรษที่ 60 จึงถูกขนานนามว่ายุคแห่งความรุนแรง (age of violence)¹ ที่ยิ่งเต็มไปด้วยวิกฤตการณ์ต่างๆ จนถูกเรียกว่าทศวรรษแห่งวิกฤตการณ์ (decade of crisis)² ซึ่งสะท้อนภาพความปั่นป่วนสับสนของยุคออกมาได้เป็นอย่างดี สิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้มีผลกระทบต่อวรรณกรรมโดยตรง โดยเฉพาะนิยายวิทยาศาสตร์ นับว่าเป็นยุคที่สำคัญอีกยุคหนึ่งที่เกิดกระแสใหม่ของนิยายวิทยาศาสตร์ที่เรียกว่าคลื่นลูกใหม่ (New Wave) อันเป็นแนวการเขียนต่อต้านงานเขียนแบบประเพณีนิยม เช่น เดียวกัน นิยายวิทยาศาสตร์อเมริกันแนวดีส์โทเปีย ในช่วงเวลานี้ได้มีพัฒนาการต่างๆ เพิ่มขึ้นจากยุคก่อนอย่างเห็นได้ชัด

สหรัฐอเมริกาในช่วงค.ศ. 1962-1972

สหรัฐอเมริกาเริ่มต้นทศวรรษที่ 60 ด้วยความหวังถึงสังคมที่ดีขึ้น มีประสิทธิภาพ เจริญรุ่งเรืองในทุกด้าน และเป็นก้าวไปสู่สังคมอันยิ่งใหญ่ตามคำสัญญาของรัฐบาล แต่ผลที่เกิดขึ้นกลับเป็นความขมขื่น ซึ่งยิ่ง ความสับสนและรุนแรง เดิมไปด้วยการจลาจล การลอบสังหาร ปัญหาผิวที่รุนแรงถึงขีดสุด และความหฤโหดของสงครามเวียดนาม อีกทั้งความสั่นคลอนทาง

¹สมร นิติทัศน์ประภาส, สหรัฐอเมริกาในโลกปัจจุบัน ค.ศ. 1945-1980 เล่ม 2. (กรุงเทพ : โอเคชั่นสโตร์, 2531) หน้า 151.

²Andrew Kopkind and James Ridgeway, Decade of Crisis : America in the '60s (New York : World Publishing, 1972) p.1. กล่าวว่าสหรัฐอเมริกาในศตวรรษที่ 60 ได้พบกับวิกฤตการณ์ในด้านต่างๆ คือ ทางด้านการเมือง ด้านทรนชากร ด้านกำลังอาวุธ ด้านบทบาทของรัฐในต่างประเทศ และทางด้านความรู้สึกนึกคิดของคนในชาติ

วัฒนธรรม ทำให้ช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่โดดเด่นที่สุดยุคหนึ่งในประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา

การเมือง

ช่วงเวลานี้คือยุคสมัยของประธานาธิบดี ๒ คนที่มีบทบาทอย่างสูง ทั้งในวงการเมืองอเมริกาและการเมืองของโลก ได้แก่จอห์น เอฟ. เคนเนดี (1961-1963) ลินดอน บี. จอห์นสัน (1963-1968) และริชาร์ด เอ็ม. นิกสัน (1969-1972)

การเลือกตั้งในค.ศ. 1960 พรรคเดโมแครตส่งจอห์น เอฟ. เคนเนดี เข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดีกับริชาร์ด เอ็ม. นิกสันจากพรรครีพับลิกัน เคนเนดี นำบุคลิกของคนหนุ่มที่คล่องแคล่ว มั่นใจ เต็มไปด้วยพลังสร้างสรรค์ชนะใจคนอเมริกันและ ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีเข้าดำรงตำแหน่งในค.ศ. 1961 เขาได้นำหลักการที่จะนำประเทศไปสู่เขตชายแดนใหม่ (New Frontier)³ ที่ทุกคนในชาติโดยเฉพาะหนุ่มสาวจะต้องพยายามอย่างสุดกำลังในการที่จะนำชาติไปสู่ความรุ่งเรือง เคนเนดีตั้งคณะรัฐมนตรีโดยคำนึงถึงการทำให้เศรษฐกิจ การเมืองและผลประโยชน์ของแต่ละภูมิภาคสมดุลกันซึ่งเป็นข้อดี แต่มีจุดอ่อนที่ไม่สามารถคุมเสียงในรัฐสภาได้ ทำให้รัฐบัญญัติปฏิรูปสังคมของเขาตกไปเป็นส่วนใหญ่ ความสำเร็จส่วนใหญ่ของเขาอยู่ที่นโยบายเศรษฐกิจ การต่างประเทศ การสำรวจอวกาศและการสนับสนุนสิทธิมนุษยชน การปฏิรูปสังคมของเคนเนดีได้แก่ การจัดสร้างอาคารสงเคราะห์ การพัฒนาแหล่งเสื่อมโทรม การฝึกฝนอาชีพแก่คนว่างงาน การนุญจราคาสินค้า

การแบ่งแยกผิวยังคงเป็นปัญหาใหญ่ เคนเนดีมีนโยบายจะยกเลิกการแบ่งแยกผิวโดยเด็ดขาด แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ลุล่วง มลรัฐทางภาคใต้ยังคงเหยียดผิวและจำกัดสิทธิคนผิวดำอย่างรุนแรง แต่คนผิวดำได้เลิกที่จะอ่อนข้ออีกต่อไป คนผิวดำทำการประท้วงโดยสันติโดยการนั่งประท้วงอย่างคือแ่งตามสาธารณสถานต่างๆ ที่ห้ามพวกเขา อีกทั้งมีการเดินทางเพื่อเรียกร้องอิสรภาพ (a freedom ride) มีผู้นำคือดร. มาร์ติน ลูเธอร์ คิง เขาชักนำให้คนผิวดำพัฒนาตนเองและเรียกร้องสิทธิด้วยสันติวิธีและสร้างความเข้าใจในบรรดาคนผิวขาว แต่ถึงกระนั้น คนผิวดำยังถูกปราบปรามอย่างรุนแรงหลายครั้ง เช่นการจลาจลที่เบอร์มิงแฮม พวกผิวขาวในภาคใต้

³ สมร นิติทัศน์ที่ประกาศ, สหรัฐอเมริกาในยุคปัจจุบัน (ค.ศ. 1945-1980) เล่ม 1. (กรุงเทพ : FvgfupolF9iNm 2531) หน้า 221.

ได้ปราบปรามการเรียกร้องสิทธิด้วยวิธีการรุนแรงนองเลือด ในค.ศ. 1963 ดร. คิงได้นำฝูงชนเดินขบวนอย่างสงบไปยังกรุงวอชิงตัน

นอกนั้นมี พวกนิโกรหัวรุนแรง ได้จัดตั้งขบวนการมุสลิมผิวดำ (Black Muslim Movement) ซึ่งกระตุ้นความภาคภูมิใจในการเป็นคนผิวดำ ชิงชิงคนผิวขาวและทำการตอบโต้อย่างรุนแรง มีผู้นำคือ อีไลจาห์ มุฮัมมัด และมอลคอล์ม เอกซ์

ปัญหาอีกประการหนึ่งในยุคของเคนเนดีคือ การขยายตัวอย่างรวดเร็วของลัทธิคอมมิวนิสต์ในซีกโลกต่างๆ ทำให้คนอเมริกันหวั่นวิตกและหวาดระแวง ได้มีการเรียกร้องให้ปลดเอิร์ล วาร์เรน ประธานศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกา เพราะออกกฎหมายที่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนมากเกินไปจนเกรงว่าอาจเป็นประโยชน์ต่อการเติบโตของคอมมิวนิสต์ในประเทศ

ทางด้านนโยบายต่างประเทศของเคนเนดี สหรัฐอเมริกาต้องพบกับความตึงเครียดอย่างรุนแรงกับสหภาพโซเวียตหลายครั้ง แต่สงบไปได้ทุกครั้งเช่นกัน ในค.ศ. 1961 เคนเนดีและครุสชอฟได้มีการเจรจากันเพื่อการอยู่ร่วมโดยสันติ แต่ไม่เป็นผล โซเวียตได้สร้างกำแพงเบอร์ลินและทดลองระเบิดนิวเคลียร์ที่ทรงพลังรุนแรง ทำให้เคนเนดีต้องเพิ่มงบประมาณทางการทหารและมีการเตรียมกำลังรบให้พร้อมมากขึ้น เคนเนดีได้กระชับความสัมพันธ์กับประเทศในกลุ่มละตินอเมริกา ให้ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่ไม่อาจแก้ปัญหาภายในของประเทศเหล่านี้ที่หมักหมมมานานได้ วิกฤตการณ์ที่ร้ายแรงที่สุดในขณะนั้นคือการบุกอ่าวหมู (Pig Bay) ของคิวบา โดยสหรัฐได้ส่งผู้ลี้ภัยชาวคิวบาและให้กำลังอาวุธในการโค่นล้มรัฐบาล แต่แผนการล้มเหลว สหรัฐถูกประนามอย่างรุนแรงที่ไปเกี่ยวข้องกับการเมืองในชาติอื่น ในค.ศ. 1962 โซเวียตได้ติดตั้งขีปนาวุธในคิวบาโดยแจ้งสหรัฐอเมริกาเป็นเป้าหมาย ทำให้อเมริการะดมกำลังรบอย่างเต็มที่พร้อมที่จะประกาศสงคราม ทั่วโลกหวาดกลัวว่าจะกลายเป็นสงครามโลกครั้งที่ 3 แต่ในที่สุดรัสเซียยอมอ่อนข้อให้ ทำให้สถานการณ์คลี่คลายลงด้วยดี รวมทั้งมีการตกลงเรื่องการยุติการทดลองอาวุธนิวเคลียร์มีการติดตั้งโทรทัศน์สายด่วนระหว่างทำเนียบขาวกับวังเครมลิน ทำให้เกิดความรู้สึกอันดีมากขึ้น

สงครามในอินโดจีนยังทวีความรุนแรงและยืดเยื้อยิ่งขึ้น เช่นในลาว แต่สหรัฐไม่ได้เข้าร่วมในสงครามโดยตรง เพียงแต่มีการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางด้านอาวุธ แต่ที่สำคัญยิ่งคือในเวียดนาม พวกเวียดกงได้รับความช่วยเหลือจากเวียดนามเหนือและเงินแดงทำการต่อต้านรัฐบาลเวียดนามใต้อย่างแข็งขัน ทำให้อเมริกาเข้าร่วมกับรัฐบาลเวียดนามใต้เต็มที่

ทั้งที่รัฐบาลเวียดนามใต้ของโง่หิ้นเตียมเต็มไปด้วยการฉ้อราษฎร์บังหลวง และกดขี่ประชาชน สหรัฐเริ่มส่งทหารเข้าประจำในกองทัพเวียดนามใต้

แต่แล้วขณะที่เคนเนดีเดินทางไปเพื่อปรับความเข้าใจกับคนผิวขาวที่ โกรธแค้นคนผิวดำและการที่รัฐรับรองสิทธิของชนผิวดำ เขาได้ถูกลอบสังหาร โดยลี ฮาร์วีย์ ออสวอลด์ซึ่งถูกสังหารใน 2 วันต่อมา ทำให้คัตลินายังคง มีคมนอยู่ การตายของเคนเนดีเป็นการสูญเสียอย่างใหญ่หลวง คนอเมริกันเริ่ม หวั่นวิตกว่าความหวังถึงสังคมที่ดีขึ้นนั้นได้สูญไป และจะมีแต่วันแห่งความเดือด ร้อนมาแทนที่นับแต่นั้น

ลินดอน บี จอห์นสันรองประธานาธิบดีได้ขึ้นดำรงตำแหน่ง ประธานาธิบดีสืบแทน เขาได้ประกาศนโยบาย "ขอให้เราคำเนินต่อไป" (Let us continue)⁴ ได้แก่การปฏิรูปบ้านเมืองซึ่งเคนเนดีเคยเสนอไว้ เช่น การลดภาษี ซึ่งทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นตามมา การให้สิทธิแก่คนผิวดำเพิ่ม มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการใช้สาธารณูปโภค สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง และรัฐบัญญัติต่อต้านความชากจน นโยบายเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนอย่างดีต่อ ประชาชน ซึ่งทำให้เขาได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีในสมัยต่อมา

จอห์นสันได้ประกาศนโยบายปฏิรูปสังคมเพื่อก้าวไปสู่การเป็นสังคม อันยิ่งใหญ่ (The Great Society)⁵ เพื่อให้สหรัฐอเมริกาเป็นสังคมที่ อุดมสมบูรณ์ มีเสรีภาพ ปราศจากความชากจนและการแบ่งแยกผิว รัฐบาลได้ออกรัฐบัญญัติสำคัญหลายประการเช่น การให้สิทธิคนผิวดำในการออกเสียงเลือกตั้งให้มากขึ้นกว่าที่เป็นมา แต่กลับก่อให้เกิดการจลาจลทางมลรัฐภาคใต้ นอกจากนั้นยังมีการส่งเสริมการศึกษาทั่วไป การประกันค่ารักษาพยาบาลและการสาธารณสุข การพัฒนาการเคหะและนันทนาการ การพัฒนามลรัฐที่ยากจน ทางตอนใต้ของเทือกเขาแอปพาเลเชียน ซึ่งลดปัญหาความชากจนไปได้ถึงหนึ่ง

ทางด้านการต่างประเทศ ละตินอเมริกายังคงเป็นปัญหาใหญ่ เช่น ในกรณีของสาธารณรัฐโดมินิกันได้เกิดสงครามกลางเมือง ประธานาธิบดี จอห์นสันเข้าใจว่าเป็นการกระทำของฝ่ายคอมมิวนิสต์ จึงส่งกองทัพเรือบุก โดมินิกัน ซึ่งการแทรกแซงคราวนี้ทำให้ประเทศในละตินอเมริกาไม่พอใจและไม่ไว้วางใจในสหรัฐอเมริกา ทั้งยังขัดต่อกฎบัตรสหประชาชาติอีกด้วย หรือกรณี สงครามหกวันในตะวันออกกลาง สหรัฐเข้าข้างอิสราเอลและไซปรัสให้

⁴สมร นิติทัศน์ประกาศ, สหรัฐอเมริกาในยุคปัจจุบัน (ค.ศ. 1945-1980) เล่ม 2. หน้า 3.

⁵เล่มเดียวกัน. หน้า 7.

ความช่วยเหลืออียิปต์ เท่ากับเป็นการประจันหน้าของทั้งสองฝ่าย แต่ที่เป็นปัญหาใหญ่ที่สุดคือสงครามเวียดนาม ประธานาธิบดีจอห์นสัน ได้ทุ่มเทกำลังโจมตีเวียดนามเหนืออย่างเต็มที่ด้วยกำลังรบในทุกด้าน แต่การรบยังดำเนินไป ทหารเวียดกงยิ่งทวีประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งเพิ่มขึ้น อีกทั้งการเมืองภายในเวียดนามใต้เองก็เสื่อมโทรมถึงขีดสุด ประชาชนชาวเวียดนามใต้ไม่สนับสนุนรัฐบาลของตนและสหรัฐ แต่เข้าข้างพวกเวียดกงมากขึ้นทุกขณะ สหรัฐได้ทุ่มกำลังแสนยานุภาพ มีการเพิ่มกำลังมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งทหารและอาวุธยุทโธปกรณ์ในค.ศ. 1965-1967 ทำให้มีการเก็บภาษีเพิ่มขึ้น งบประมาณของชาติถดถอยลงไปในสงครามเวียดนาม ทหารถูกเกณฑ์เพิ่มขึ้น แต่สงครามกลับยืดเยื้อราวกับไม่มีวันสิ้นสุด ยุทธวิธีต่างๆ กลายเป็นความสูญเปล่า และประชาชนชาวเวียดนามใต้ยิ่งแตกแยกกับทหารอเมริกันมากขึ้น

จากสงครามอันสูญเปล่าก่อให้เกิดการประท้วงสงครามเวียดนามขึ้น คนอเมริกันที่มีใจเป็นกลางเริ่มสงสัยและเห็นว่าสงครามครั้งนี้เป็นเรื่องภายในของเวียดนามเอง สหรัฐไม่ควรแทรกแซง ความทารุณโหดร้ายของสงคราม ความไร้มนุษยธรรม การสูญเสียงบประมาณชาติอย่างมหาศาล และการสูญเสียชีวิตเด็กหนุ่มๆ ในสงครามที่ถูกขนานนามว่าเป็นพวกครูเสดเด็ก (Children Crusade)^๑ ทำให้คนเหล่านี้เริ่มเดินขบวนประท้วง นักศึกษา มหาวิทยาลัยได้ต่อต้านสงครามอย่างกว้างขวาง มีการต่อต้านการเกณฑ์ทหารและประนามว่าเป็นความผิดของรัฐบาล สิ่งเหล่านี้เองที่ทำให้พรรคเดโมแครตไม่ได้รับเลือกในเวลาต่อมา

ปัญหาต่างๆ ในประเทศได้กลายเป็นความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ มีการลอบสังหารคนสำคัญทางการเมืองหลายคน เช่น โรเบิร์ต เคนเนดีผู้ต่อสู้เพื่อสิทธิพลเมืองและคนยากจนถูกลอบสังหาร โดสนักชาตินิยมชาวอาหรับผู้ไม่พอใจการสนับสนุนชาวฮิวของเขา หรือ ดร. มาร์ติน ลูเธอร์ คิง ผู้นำคนสำคัญของคนผิวดำและนักต่อต้านสงครามได้ถูกสังหารเช่นกัน กล่าวได้ว่าหลังจากการตายของประธานาธิบดีเคนเนดี สังคมอเมริกันเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย การประท้วงด้วยวิธีการต่างๆ การก่อการจลาจล มีอยู่เป็นระยะตลอดทศวรรษที่ 60

การประท้วงของคนผิวดำซึ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นการก่อจลาจล ชาวมุสลิมผิวดำได้ต่อต้านคนผิวขาวด้วยความเกลียดชัง อีกทั้งกลุ่มนักรบผิวดำที่ปลุกเร้าให้คนผิวดำภูมิใจในชนชาติผิวสีของตนได้ตั้งขบวนการ

^๑ เล่มเดียวกัน. หน้า 27.

แบลค แพนเธอร์ ที่หวังแยกดินแดนออกไปตามลำพัง ส่วนกลุ่ม ไม่นิยมความรุนแรงมีเจสซี แจคสัน การประท้วงเหล่านี้ได้แพร่ไปแม้ในสงครามเวียดนาม บรรดาทหารผิวดำเห็นว่าพวกตนในอเมริกาอยู่ดีกว่าคนนอกกว่าชาวเวียดนามด้วยซ้ำ จึงทำการประท้วงไม่ยอมออกรบ ทำให้เกิดความแตกแยกทั่วไป มรณกรรมของดร.คิงได้ก่อให้เกิดการจลาจลครั้งใหญ่ที่สุด มีการจลาจลลุกลามไปถึง 172 เมือง คนผิวดำทำลายทรัพย์สินสมบัติ วางเพลิงย่านธุรกิจของคนผิวดำชาวเลื้อยหาสินทรัพย์ จากนั้นมีการจลาจลอื่นๆ นับครั้งไม่ถ้วน

จากการเลือกตั้งประธานาธิบดีในค.ศ. 1968 นิกสันได้หาเสียงโดยจะยุติสงครามเวียดนาม และจะพัฒนาประเทศให้ดีขึ้นในทุกด้าน ทำให้เขาได้รับเลือก แต่พรรครีพับลิกันของเขาเป็นเพียงเสียงส่วนน้อยทั้งในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ประธานาธิบดีนิกสันถือนโยบายต่างประเทศนำหน้านโยบายเศรษฐกิจ เขาให้คำสัญญาว่าจะนำสันติภาพและความมั่นคงมาสู่ประชาชน โดยสนับสนุนการธุรกิจและถือว่าชาติสามารถดำเนินการเศรษฐกิจได้ด้วยตนเอง

ประธานาธิบดีได้สนับสนุนร่างรัฐบัญญัติให้ออกเป็นกฎหมายปฏิรูปสังคมหลายฉบับเพื่อยกระดับชีวิตของคนยากจนและคนชั้นกลาง ในค.ศ. 1971 ได้ให้สิทธิชายและหญิงอายุ 18 ปีสามารถออกเสียงเลือกตั้งทางการเมืองในทุกระดับ แต่ความสัมพันธ์ระหว่างนิกสันกับรัฐสภาไม่ราบรื่นนัก รัฐสภาพยายามจำกัดอำนาจของเขาตลอดเวลา ซึ่งอาจสรุปได้ว่าเขาไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินนโยบายภายในประเทศนัก เพราะเขาทุ่มเทเวลาและความคิดให้กับการดำเนินนโยบายต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ โคลมีเฮนรี คิสซิงเจอร์ที่ปรึกษาฝ่ายความมั่นคงของชาติเป็นมือขวา

ในยุคของนิกสัน สงครามเวียดนามยิ่งทวีความเข้มข้นยิ่งขึ้น สงครามได้ขยายขอบเขตเข้าไปในเขมร สหรัฐได้ระดมทิ้งระเบิดเขมร ซึ่งก่อให้เกิดการประท้วงของนักศึกษาและประชาชน และเริ่มไม่ไว้ใจเขา ผู้เคยสัญญาว่าจะยุติสงครามอย่างมีเกียรติ ในค.ศ. 1969 ประธานาธิบดีนิกสันได้ประกาศลัทธินิกสันว่าจะให้ความช่วยเหลือพันธมิตรที่ถูกคอมมิวนิสต์รุกราน แต่จะไม่ส่งกำลังทหารเข้าช่วยทำสงครามโดยตรง และจะถอนกำลังทหารออกจากเวียดนาม ซึ่งเริ่มมีการถอนทหารภายในปีนั้น ทำให้คนอเมริกันพอใจ แต่จากการล่าช้าในการถอนกำลังทหาร สงครามยิ่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จึงเกิดการต่อต้านสงครามไปทั่วประเทศ การประท้วงในมหาวิทยาลัยเริ่มรุนแรงมากขึ้นจนถึงขั้นจลาจล และยิ่งภาพความโหดร้ายที่ประชาชนผู้บริสุทธิ์ต้องตายไปด้วยน้ำมือของทหารอเมริกันแพร่สู่สื่อมวลชนมากขึ้น การประท้วงยิ่งรุนแรงตามไป

เป็นลำดับ ในกองทัพเองเกิดความเหนื่อหน้าชชะแซงสงคราม และทุกคน
 แน่ใจว่าสงครามครั้งนี้คือความผิดพลาดครั้งยิ่งใหญ่ของอเมริกัน การลอบเผยแพร่
 เอกสารเพนตากอนทำให้ประชาชนรู้ว่ามิชชั่นเท็จจริงที่ถูกปกปิด รวมทั้ง
 รายงานเท็จในยุคที่สงครามเริ่มทำให้เกิดประชามติเรียกร้องให้รัฐยุติสงคราม
 โดยเร็วที่สุด ประธานาธิบดีนิกสันได้ดำเนินการให้ถอนทหารออกทีละน้อย จน
 กระทั่งในค.ศ. 1973 จึงถอนทหารออกโดยเด็ดขาด และเวียดนามใต้ได้ตก
 อยู่ในอำนาจของเวียดนามเหนือในที่สุด แม้สงครามจะจบลงแล้ว แต่สงคราม
 เวียดนามใต้เป็นความอัปยศที่ไม่อาจลืมเลือนของสหรัฐ

นโยบายต่างประเทศของนิกสันได้สร้างบรรยากาศอันดี เมื่อเขา
 เปิดสัมพันธกับจีนคอมมิวนิสต์เพื่อถ่วงดุลอำนาจของโซเวียต อีกทั้งการเจรจา
 จำกัดอาวุธกับโซเวียต การปล่อยให้ประเทศในเอเชียจัดการเรื่องภายใน
 ของตนเองล้วนเป็นความสำเร็จที่ค้ำทั้งสิ้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่าง อเมริกา
 กับชาวละตินอเมริกากลับซิดซาลงเนื่องจากผู้นำในประเทศเหล่านี้ที่สหรัฐ
 สนับสนุน ล้วนเป็นผู้นำเผด็จการที่มีแต่การฉ้อราษฎร์บังหลวง

จากการเลือกตั้งในค.ศ. 1972 นิกสันได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่ง
 ประธานาธิบดีอีกครั้งหนึ่ง แต่ในช่วงเวลาเดียวกันนั่นเอง ความต่างนริช
 ของรัฐบาลของเขาได้ปรากฏชัดในคดีวอเตอร์เกต ที่ทำให้รัฐบาลมัวหมอง
 อย่างยิ่ง และเมื่อคดีสิ้นสุดลงในค.ศ. 1974 ประธานาธิบดีนิกสันต้องลาออก
 จากตำแหน่งในที่สุด

เศรษฐกิจ

จากทศวรรษที่ 50 ที่ผ่านมา ความรุ่งเรืองของเศรษฐกิจแบบทุน
 นิยม บริษัทยักษ์ใหญ่ที่มีขอบข่ายสาขาไปทั่วโลก การอุตสาหกรรมที่ทันสมัยยัง
 คงดำเนินต่อไป แต่ในช่วงต้นทศวรรษที่ 60 ปัญหาเงินเฟ้อได้เกิดขึ้น รัฐบาล
 ของเคนเนดีได้ทำการแก้ไขโดยการนุ้ยราคาสินค้าและค่าจ้างแรงงาน อีกทั้ง
 บังคับไม่ให้มีการขึ้นราคาสินค้า ทำให้พันธภาวะนี้ไปได้ รัฐบาลของเคนเนดีทุ่ม
 เงินลงไปในการพัฒนาประเทศหลายด้าน เช่น การพัฒนาแหล่งเสื่อมโทรม
 การฝึกอาชีพแก่คนว่างงาน ซึ่งสืบเนื่องมาจนถึงยุคของประธานาธิบดีจอห์นสัน

ในยุคของประธานาธิบดีจอห์นสัน ได้มีการลดอัตราภาษีรายได้ส่วนบุคคลและ
 ภาษีการค้าลงเป็นเงินถึง 11.5 พันล้านดอลลาร์ ทำให้เศรษฐกิจ
 ของชาติตื่นตัวขึ้น ค่าใช้จ่ายของผู้บริโภคสูงขึ้นทันที ระหว่างค.ศ. 1961 ถึง
 1967 ผลผลิตรวมของชาติเพิ่มขึ้นจาก 503 พันล้านดอลลาร์เป็น 807 พัน
 ล้านดอลลาร์ และมีงานใหม่ๆ เพิ่มขึ้นให้คนทำประมาณปีละ 1 ล้านราย

จำนวนคนว่างงานลดลงเหลือเพียงร้อยละ 5 เศรษฐกิจที่เฟื่องฟูขึ้นทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประธานาธิบดีจอห์นสัน นายทุน นักธุรกิจกับสหพันธ์กรรมกรดำเนินไปด้วยดีเกือบตลอดทศวรรษที่ 60

แต่ปัญหาการกระจายรายได้และปัญหาความยากจนยังคงเป็นปัญหาใหญ่ ในค.ศ. 1964 ประธานาธิบดีจอห์นสันได้เริ่มนโยบายสงครามต่อต้านความยากจน (War on Poverty) ตั้งสำนักโอกาสทางเศรษฐกิจเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของคนยากจน ซึ่งมีประมาณ 34.1 ล้านคน สองในสามของคนจนพวกนี้เป็นคนผิวขาวอยู่ในชนบทที่แค้นแค้นทุกร้อน เช่นแถบเซี่ยงไฮ้อัปปาเลเชียน และบริเวณภาคใต้สุดของประเทศ สำนักโอกาสทางเศรษฐกิจมีจุดมุ่งหมายคือการศึกษา การฝึกฝนอาชีพ การจัดหางานให้แก่คนหนุ่มสาว มีการให้กู้ยืมเงินเพื่อปรับปรุงไร่นา บรรดาชนผิวสีก็ได้รับการช่วยเหลือทางด้านการศึกษา การปรับปรุงอาชีพและการบริการทางสาธารณสุข มีการจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครคนหนุ่มสาวช่วยสอนหนังสือ พัฒนาหมู่บ้าน ช่วยดูแลคนป่วย คนชรา คนพิการและให้คำปรึกษาทั่วไป

สงครามต่อต้านความยากจนต้องชะงักลงในค.ศ. 1968 เพราะรัฐหันไปทุ่มเทเงินลงในสงครามเวียดนาม นับตั้งแต่ค.ศ. 1966 ปัญหาความยากจนยังคงแก้ไขไม่ได้ ความยากจนของคนรุ่นใหม่กลายเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมคนเหล่านี้จะเฉื่อยชา ไม่สู้คน ไม่สู้ชีวิต มีชีวิตอยู่ได้โดยการพึ่งพาสวัสดิการของรัฐ เป็นปัจจัยสำคัญและถ่ายทอดอุปนิสัยนี้แก่คนในรุ่นต่อไป

ในยุคของประธานาธิบดีนิกสัน ภาวะสงครามอินโดจีนทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจตามมา ในค.ศ. 1970 ราคาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคสูงขึ้นทันทีและเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จำนวนคนว่างงานเพิ่มขึ้นถึง 4.6 ล้านคน ภาวะเงินเฟ้อทำให้สินค้าอเมริกันสูงขึ้น ค่าเงินดอลลาร์อเมริกันในต่างประเทศอ่อนลง ในค.ศ. 1971 สหรัฐขาดดุลการค้าเป็นจำนวนมหาศาลจนรัฐบาลต้องประกาศตรึงราคาสินค้าและค่าแรงงานเป็นเวลา 90 วัน รวมทั้งควบคุมค่าแรงงานและราคาสินค้า และมีการประกาศลดค่าเงินดอลลาร์ ทำให้สินค้าอเมริกันขายดีขึ้นในตลาดโลก

แต่ปัญหาความยากจนยังคงเรื้อรัง มีการเพิ่มงบประมาณเป็นค่าสวัสดิการของคนยากจนมากขึ้น มีการช่วยเหลือทางการเงิน การแจกแอสสัมบลี แลกอาหาร อาคารสงเคราะห์ เป็นต้น

สังคม

สังคมอเมริกันในช่วงเวลานั้นแตกต่างจากยุคที่แล้วอย่างเห็นได้ชัด

ไม่ว่าจะเป็นความวุ่นวายทางการเมืองภายในและภายนอกประเทศที่มีผลโดยตรงต่อสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาทางชนชั้น การแบ่งแยกผิว พลัดของคนหนุ่มสาว ตลอดจนการปฏิวัติวัฒนธรรมของบรรดาหนุ่มสาวเหล่านี้ สังคมอเมริกันพ้นจากภาวะเงียบงันและคล้อยตามกันของยุคก่อน ไปสู่ยุคของการแสวงหาสิ่งที่ดีกว่าท่ามกลางความไม่แน่ใจและความปั่นป่วนรุนแรงในสังคม

สภาวะทั่วไปคือความวุ่นวายในสังคมจากการเรียกร้องหรือปัญหาทางการเมือง มีการประท้วงด้วยวิธีการต่างๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา จากสันติวิธี เช่นการนั่งประท้วง การเดินขบวนไปถึงการก่อการจลาจลด้วยอาวุธรุนแรง การปราบปรามยิ่งทวีความรุนแรงตามไปด้วย อีกทั้งการสังหารผู้นำทางการเมืองที่เกิดขึ้นไม่ขาดระยะ อีกทั้งสงครามเวียดนามอันทรุโหดและดูเหมือนไม่มีวันสิ้นสุด ทำให้ประชาชนอเมริกันขุ่นหมองและสูญเสียศรัทธาในสังคม รวมทั้งหมดความเชื่อถือในระบบที่กำลังดำเนินอยู่

ปัญหาความไม่เสมอภาคในสังคมที่กีดกันมาตลอดระยะเวลาได้ทวีความรุนแรงขึ้นเต็มที่ในยุคนี้ คนผิวดำพบกับความยากจน ความขาดแคลน ภาวะว่างงานและการเหยียดผิว ความเท่าเทียมที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่มีจริงในทางปฏิบัติ และไม่มีผู้ใดสนใจจะปฏิรูปโดยแท้จริง คนผิวดำจึงเกิดความเป็นเดือดเป็นแค้นต่อคนผิวขาวจนถึงขั้นใช้ความรุนแรง มีการจลาจลครั้งใหญ่โดยชาวผิวดำเกิดขึ้นตลอดเวลา นอกจากคนผิวดำ บรรดาคนกลุ่มน้อยอื่นๆ ต่างเรียกร้องสิทธิของตนเช่นกัน เช่น กลุ่มชนแมกซิกกัน กลุ่มอเมริกันอินเดียนเป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม รัฐได้ให้สิทธิแก่ บรรดาชนเหล่านี้เพิ่มขึ้นทุกขณะ ซึ่งทำให้ความวุ่นวายลดลงในทศวรรษที่ 70

ความไม่เสมอภาคอีกประการหนึ่งเกิดจากปัญหาความยากจน ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนยากจนยิ่งแยกห่างออกไปมากขึ้น คนยากจนที่สิ้นไร้ทุกสิ่งมีเพิ่มขึ้นตลอดเวลา พวกนี้จะอาศัยตามแหล่งเสื่อมโทรม หรือบางครั้งเป็นพวกเร่ร่อนไร้ที่นับถืออาศัย ไร้อาชีพ มีทั้งคนผิวขาวและผิวดำ นอกจากนี้ได้แก่บรรดาชาวไร่ชาวนาในชนบทอันทุรกันดาร ซึ่งแม้รัฐจะทุ่มเทความช่วยเหลือ แต่ไม่อาจแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

นักศึกษาที่เคยปลุกแยกตัวเองจากความเคลื่อนไหวในสังคมในยุคก่อนได้ปรากฏบทบาทเด่นชัดขึ้น ในต้นทศวรรษที่ 1960 ประธานาธิบดีเคนเนดีได้ขอร้องให้คนหนุ่มสาวเข้าร่วมในนโยบายพัฒนาสังคมของรัฐ นักศึกษาน่ากันชื่นชมและเต็มใจที่จะให้บริการแก่สังคมในรูปแบบต่างๆ แต่หลังจากประธานาธิบดีเคนเนดีถูกสังหาร การทิ้งระเบิดเวียดนามเหนือ การเกณฑ์คนหนุ่มไปสู่สงครามอุดมคติของบรรดานักศึกษาเหล่านี้จึงเปลี่ยนไป และเริ่มสงสัยในความเลว

ร้ายของสังคมของตนเอง คนรุ่นใหม่เกลียดชังวิถีชีวิตที่คล้อยตามกัน การหลงใหลในวัตถุนิยมของคนรุ่นพ่อแม่และข้อผิดพลาดร้ายแรงของระบบเศรษฐกิจผูกขาดของธุรกิจยักษ์ใหญ่ ความไม่พอใจในความเห็นชาของ รัฐบาลต่อประชาชน ซึ่งซึ่งความไม่เสมอภาคระหว่างคนผิวขาวกับคนผิวดำ และการเข้าสู่กิจการทางการทหารในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของรัฐบาล

การขัดกันระหว่างคนสองวัยในกลางทศวรรษที่ 60 เป็นความรู้สึกที่แพร่ไปทั้งประเทศ คนหนุ่มสาวเห็นว่าคนสูงวัยนั้นเองเป็นที่มาของความเสื่อมโทรมทางคุณธรรมของสังคม ทั้งในวงธุรกิจและวงรัฐบาล และเห็นว่าสงครามเวียดนามเป็นสงครามที่ผิดพลาดที่ตนต้องต่อต้าน การประท้วงผู้ใหญ่อิงกลางเป็นกิจกรรมสำคัญของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย คนหนุ่มสาวเหล่านี้ประท้วงทั้งสังคมอเมริกันและโครงสร้างของโลก และถือเป็นพันธะที่จะปฏิรูปสังคมของโลกให้ถูกต้อง นักศึกษาได้ทำกิจกรรมเพื่อปฏิรูปสังคมเรียกว่า The Movement เพื่อต่อสู้เพื่อความเสมอภาคและสันติภาพ ยุติอิทธิพลทหารต่อพลเรือน หยุดการต่อต้านคอมมิวนิสต์ ต่อต้านความเห็นชาของฝ่ายบริหาร และสร้างชุมชนใหม่อันเป็นประชาธิปไตย จึงเกิดการประท้วงขึ้นในมหาวิทยาลัยต่างๆ ตั้งแต่โคโลราโดไปจนถึงใช้ความรุนแรง

คนหนุ่มสาวเห็นว่าค่านิยมของบรรพบุรุษชาวผิวขาวผิวดำของตนเป็นสิ่งผิดพลาด เช่นการทำงานหนักเพื่อความก้าวหน้าในชีวิต ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ การขยันทำกินและปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น การเอาชนะความยากจน การเคารพกฎหมายระเบียบวินัยโดยเคร่งครัด การยึดมั่นกับครอบครัวเข้มงวด เรื่องพฤติกรรมทางเพศและนับถือตนเองในฐานะที่เป็นชนผิวขาวชาวอเมริกันแท้ๆ เขาถือว่าสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เท่าเทียม การเห็นแก่ตัว และไร้ชีวิตจิตใจ พวกเขาจึงปฏิเสธค่านิยมเหล่านี้โดยสิ้นเชิง นับแต่ศาสนาพวกนี้จะหันไปหาความเชื่อใหม่ๆ เช่น นุทธศาสนานิกายเซน ศาสนาฮินดู ละทิ้งกฎเกณฑ์ทางเพศสัมพันธ์ ต่างยึดถือค่านิยมใหม่ที่เชื่อว่าหญิงและชายมีสิทธิที่จะแสวงหาผู้ที่เหมาะสม ความสัมพันธ์ทางเพศไม่ใช่สิ่งต้องปิดบัง การทดลองอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานเป็นวิธีที่รอบคอบ ปัญหาเรื่องเพศกลายเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันได้อย่างโจ่งแจ้งตามสื่อมวลชนต่างๆ สิ่งที่เคยถือว่าเป็นความผิดปรกติทางเพศถูกยอมรับ การแสดงออกทางศิลปะมีเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ ความเสมอภาคทางเพศเป็นที่ยอมรับ ทำให้เกิดแผนชั้นสูงนี้เข้ากัน

หนุ่มสาวนักประท้วงสังคมได้หันเข้าหาฮาฮาเสนติค ฮาเสนติคที่ใช้กันแพร่หลายได้แก่ กัญชา แอลเอสดี ไปจนถึงเฮโรอีน ซึ่งทำให้ผู้เสพนั่นจากความเบื่อหน่าย ความอ้างว้าง ช่วยยื้อหนีจากสภาพชีวิตที่ไม่สมปรารถนา

เฉพาะหน้า แต่มีส่วนหนึ่งก้าวไปถึงการใช้เฮโรอีน

ในทศวรรษที่ 1960 เพลงร็อคพื้นเมืองได้มีบทบาทในการต่อต้านวัฒนธรรมและสถาบันการเมืองของชาติ เพลงจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นจริงในสังคม การเมืองของยุค นักร้องทั้งชายและหญิงมักจะมีหัวเสรีนิยม เอียงซ้าย คนเหล่านี้ร้องเพลงเรียกร้องให้ยุติสงครามเวียดนาม แก้ไขปัญหาความยากจนและยุติความอยุติธรรมในสังคม บางครั้งร้องหาการปฏิวัติ มโนธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม

ราวค.ศ. 1967 คนหนุ่มสาวที่เบื่อหน่ายสังคมชนชั้นกลางและชนชั้นสูง และหมกมุ่นที่จะเปลี่ยนรูปแบบสังคมและไม่เข้าใจค่านิยมของพ่อแม่ที่เน้นความสำคัญของเงินตรา สถานภาพทางสังคม อีกทั้งการหมกมุ่นกับการทำงาน คนเหล่านี้ปลื้มตัวออกนอกสังคมดำรงชีวิตอย่างน่าสมเพช หนุ่มสาวพวกนี้ได้ชื่อว่าฮิปปี้ คือการศึกษา อายุน้อย มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ แต่งกายสกปรกรุ่งรัง ไว้หนวดเครา ผมหยาบ ห้อยลูกประคำ สวมรองเท้าแตะ นิยมสูบบุหรี่ และยาเสพติด ซึ่งซึ่งการสะสมความมั่งคั่ง ไม่สนใจขนบธรรมเนียมประเพณี ปลอ่ยตนตามสบายอยู่อย่างสงบ บ้างหันไปสนใจศาสนาและนิกายในตะวันออก บ้างหมกมุ่นอยู่กับไสยศาสตร์และโหราศาสตร์ บ้างจับกลุ่มอยู่แบบคอมมูนกินอยู่ใช้สอยร่วมกัน พวกนี้ไม่สนใจการเมือง ไม่ชอบสะสมเงินตรา ไม่ก้าวร้าว เรียกร้องความรัก ความซื่อสัตย์ เปิดเผยและความเป็นอิสระ ก่อนสิ้นทศวรรษที่ 1960 สภาวะของพวกนี้ได้เลวร้ายลงเป็นคนข้างถนน สกปรกร้อนเร่งเนजर และก่ออาชญากรรมในที่สุด

อีกขบวนการหนึ่งที่แพร่หลายในหมู่ปัญญาชนในยุคนี้ คือพวกแนวซ้ายใหม่ (The New Left) เกิดขึ้นพร้อมกับการเรียกร้องสิทธิของคนผิวดำ ปัญหาความยากจนและสงครามเวียดนาม หนุ่มสาวพวกนี้ต้องการปฏิรูปสังคม ให้ลดการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ลดการผลิตมุ่งเพื่อสนองวาทันชากร ให้ใช้พลังงานผลิตสร้างสิ่งที่มีคุณค่าแก่ชีวิตโดยแท้จริง ให้ยุติสงครามเวียดนาม โจมตีนายทุนนักธุรกิจที่มีอิทธิพลควบคุมเศรษฐกิจ ตลอดจนนโยบายต่างประเทศ คัดค้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ ทำให้คุณค่าของคนลดลง คัดค้านการสนับสนุนรัฐบาลเผด็จการ เรียกร้องปฏิรูปสถาบันต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนอเมริกันให้ดีขึ้น

ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ประชากรที่เพิ่มขึ้น และความเคยชินกับความสะดวกสบายในสังคมเหลือกินเหลือใช้ของสหรัฐอเมริกา ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางนิเวศวิทยา ทำให้อากาศและน้ำเสีย ดินจืด ดินฟ้าอากาศแปรปรวน เมืองเต็มไปด้วยหมอกควันจากโรงงานอุตสาหกรรม แม่น้ำและท้อง

ทะเลเต็มไปด้วยของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม อีกทั้งพิษภัยจากยามาแมลง
สังคมอเมริกัน ได้เริ่มตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้อย่างมากในปลายทศวรรษที่ 60
สืบเนื่องจนถึงทศวรรษต่อมา รัฐบาลได้ร่วมมือกับประชาชนรณรงค์รักษาสภาพ
แวดล้อม ในค.ศ. 1970 รัฐบาลได้ตั้งสำนักคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และทยอย
ออกกฎหมายเพื่อกำจัดมลพิษ และอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้ถูกสุขอนามัย

ปัญหาที่สังคมอเมริกันเริ่มหวาดกลัวคือปัญหาการเพิ่มประชากร ซึ่ง
จะทำให้การแจกแจงทรัพยากรเพื่อการบริโภคและอุปโภคเข้าสู่ภาวะวิกฤตใน
อนาคต บ้างตั้งปัญหาถึงความเค็มโตอย่างไม่สิ้นสุดของอุตสาหกรรมและ
เทคโนโลยี ซึ่งผลาญทรัพยากรอย่างไร้ขอบเขต

สหรัฐอเมริกาในช่วงค.ศ. 1962-1972 จึงเป็นช่วงเวลาแห่ง
วิกฤตการณ์ ปัญหาและความรุนแรง ความหวาดวิตก การสูญเสียความมั่นคง
ทางจิตใจ ความแตกแยก และการแสวงหาสิ่งซึ่งดีกว่า นับเป็นช่วงเวลา
สำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์ของประเทศ

นิยายวิทยาศาสตร์อเมริกันในช่วงค.ศ. 1962 ถึง 1972

การเปลี่ยนแปลงอย่างสับสนรุนแรงในอารยธรรมอเมริกันในช่วง
เวลานี้มีอิทธิพลโดยตรงต่อวงวรรณกรรม เช่น หนังสือพิมพ์ใต้ดิน วรรณกรรม
เรียกร่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิสตรี วรรณกรรมแนวล้ำยุค⁷ เป็นต้น และนิยาย
วิทยาศาสตร์ในช่วงเวลานี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากยุคก่อนอย่างเห็นได้ชัด
บรรดานักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ตามแนวประเพณีนิยมที่สืบเนื่องมาจากยุค
ของนิตยสารต้องเผชิญหน้ากับกลุ่มนักเขียนที่ต่อต้านชนบเคิม นักเขียนกลุ่มใหม่
นี้ได้นำลักษณะรูปแบบการใช้ชีวิต ปรัชญาและแนวความคิดของยุคมาสู่นิยาย
วิทยาศาสตร์นับเป็นยุครุ่งเรืองของนิยายวิทยาศาสตร์ในแนวจิตวิทยาและ
สังคมวิทยา มีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันและสมจริง รวมทั้งเนื้อหา
เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศ⁸

ในด้านความเจริญทางวิทยาศาสตร์ ช่วงเวลานี้ได้มีวิทยาการ
ใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเลเซอร์ (1960) การเดิน

⁷ วรรณกรรมแนวล้ำยุค (Avant-garde) การเขียนในแบบใหม่มี
การประดิษฐ์คิดค้นกลวิธีและสาระแบบใหม่ เป็นวรรณกรรมในแนวก้าวหน้าที่
โจมตีลักษณะดั้งเดิมของงานเขียน

⁸ Brain W. Aldriss, Trillion Year Spree (New
York : Avon, 1988) p.284.

ทางในอวกาศโดยยานที่มีมนุษย์ควบคุม (1961) ดาวเทียมสื่อสาร (1962) เครื่องบินความเร็วเหนือเสียง (1963) การค้นพบควอซาร์ (1964) การส่งยานอวกาศลงบนดวงจันทร์ (1966) การผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจ (1967) การค้นพบพัลซาร์ (1968) และการลงดวงจันทร์ของมนุษย์เป็นครั้งแรก (1969) ขอบเขตของความรู้ทางวิทยาศาสตร์กว้างขวางออกไปทุกขณะ วิทยาการใหม่ๆ เข้าแทนที่วิทยาการของยุคก่อน สังคมเข้าสู่ยุคแห่งอิเล็กทรอนิกส์ และเป็นสังคมแห่งวิทยาการล้ำหน้าทุกชนิด

นักเขียนได้เฝ้ามองการเปลี่ยนแปลงในยุคอย่างนิรนัยวิเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นการเมืองอันสับสนวุ่นวาย ปัญหาเศรษฐกิจ สังคมแห่งความรุนแรง การปฏิวัติวัฒนธรรมของคนรุ่นใหม่ อีกทั้งวิทยาการที่รุดหน้าไปตลอดเวลา และเขาได้นำเอาสิ่งเหล่านี้มาเป็นพื้นฐานในการสร้างภาพสังคมอนาคต ทั้งเป็นการขยายภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน และต่อแนวโน้มของความน่าจะเป็นในอนาคต

วงการนิยายวิทยาศาสตร์กลายเป็นธุรกิจขนาดใหญ่มากขึ้น มินิซีรีส์ นิยายวิทยาศาสตร์และแนวจินตนิยายเพิ่มขึ้น ยอดจำหน่ายหนังสือนิยายวิทยาศาสตร์ ทั้งปกอ่อนและปกแข็งสูงขึ้นกว่าเดิม มีผลงานรวมเล่มในแบบแอนโทโลยีปรากฏขึ้น นักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์เพิ่มจำนวนมากขึ้น มีผลงานนิยายวิทยาศาสตร์เรื่องเยี่ยมในช่วงเวลานี้มากมาย นักเขียนเก่ายังคงผลิตผลงานออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง นักเขียนใหม่ที่มีผลงานดีเด่นมีมากมาย รวมทั้งกลุ่มนักเขียนในกระแสใหม่ที่เรียกว่าคลื่นลูกใหม่ของนิยายวิทยาศาสตร์ (New Wave)

นักเขียนคนสำคัญของยุคก่อนผู้มีผลงานดีเด่นเช่น โรเบิร์ต เอ ไฮน์ไลน์ มีผลงานที่สะท้อนยุคสมัยทศวรรษที่ 60 อย่างเด่นชัดคือ *Stranger in a Strange Land* (1961) อันเป็นเรื่องของมนุษย์ผู้ถือกำเนิดบนดาวอังคารและมีวิถีชีวิตแบบชาวดาวอังคารและเมื่อเขากลับมายังโลก จึงไม่อาจปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมโลกได้ นอกจากนั้นได้แก่ *The Moon Is a Harsh Mistress* (1966) ไอแซค อสิมอฟมีผลงานในเชิงสารคดีออกมาในขณะที่มีงานนิยายวิทยาศาสตร์น้อยลงมาก เรื่องในช่วงนี้เช่น *Fantastic Voyage* (1968) แพรงค์ เฮอร์เบิร์ตได้เขียนผลงานที่มีชื่อเสียงที่สุดของเขาคือเรื่องราวเกี่ยวกับภิกษุทรายอาราคีนในเรื่อง *Dune* (1965) และภาคต่อ *Dune Messiah* (1968) อาร์เทอร์ ซี คลาร์กมีผลงานที่ได้รับการยกย่องคือ *2001: A Space Odyssey* (1970) คลิฟฟอร์ด ไซแมกมีผลงานมากมายในช่วงเวลานี้ เช่น *Time is the Simplest Thing* (1961) *Way Station* (1963) *All Flesh is Grass* (1965) *Why Call Them*

Back From Heaven? (1967) เจมส์ บลิซมีผลงาน A Torrent of Faces (1967) และ Cities in Flight (1970) เป็นต้น

งานของเคิร์ท วอนนิกัท เริ่มได้รับความนิยมในปลายทศวรรษที่ 50 เมื่อถึงทศวรรษที่ 60 เขากลายเป็นที่นิยมสูงสุดในหมู่นักอ่านทั่วไปและปัญญาชน ลักษณะ "ตลกร้าย" และการเสียดสีเขาสะท้อนมนุษย์และสังคมของเขาด้วยความรุนแรงขึ้น งานเด่นในช่วงนี้ของเขาได้แก่ Mother Night (1962) Cat's Cradle (1963) God Bless You, Mr. Rosewater (1965) Slaughterhouse Five (1969)

ส่วนนักเขียนผู้เริ่มมีผลงานในสุดที่แล้วและก้าวสู่ความมีชื่อเสียงในสุดนี้ได้แก่ ฟิลิป เค ดิก, เออร์ซูลา เค เลอกุน และจอห์น บรุนเนอร์ ฟิลิป เค ดิก นักเขียนงานที่มีความซับซ้อนและลึกซึ้งในด้านความคิด เขานิยมเขียนเรื่องในแนวจักรวาลคู่ขนานเช่น Eye in the Sky (1957) Ubik (1969) The Man in His High Castle (1962) และแนวเกี่ยวกับชีวิตที่ถูกสร้างขึ้น เช่นหุ่นยนต์หรือมนุษย์จากการโคลนนิ่ง¹⁰ เช่น The Simulacra (1964) Do Androids Dream of Electric Sheep? (1969) We Can Build You (1969) เออร์ซูลา เค เลอกุนเป็นนักเขียนหญิงที่ได้รับการยอมรับอย่างสูง งานของเขามีลักษณะของภาพฝัน เต็มไปด้วยภาพพจน์และลีลาของบทกวี แนวคิดของเธอจะเกี่ยวข้องกับความรู้แจ้งทางจิตวิญญาณ งานของเธอเช่น Rocannon's World (1966) Planet of Exile (1966) City of Illusion (1967) The Left Hand of Darkness (1969) The Lathe of Heaven (1971) ผลงานของเธอเป็นส่วนผสมของเรื่องเวทมนตร์ แนวคิดทางศาสนาและวิทยาศาสตร์ ส่วนจอห์น บรุนเนอร์เป็นนักเขียนในแนววิพากษ์วิจารณ์สังคมอย่างรุนแรง งานที่มีชื่อเสียงได้แก่ Stand on Zanzibar (1968) The Jagged Orbit (1969) The Sheep Look up (1972) เขาได้ใช้เทคนิคใหม่ในการเขียนที่ทำให้สังคมทั้งหมดเป็นตัวละครในเรื่องของเขา

⁹แนวจักรวาลคู่ขนาน (Alternate Universe) เป็นเรื่องเกี่ยวกับโลกมนุษย์แต่มีประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน เช่น ฝ่าซอักษะชนะสงครามโลกครั้งที่ 2

¹⁰โคลนนิ่ง (Cloning) คือการใช้ความรู้ทางพันธุวิศวกรรมสร้างสิ่งมีชีวิตใหม่ขึ้นจากเซลล์ต้นแบบ โดยสิ่งมีชีวิตใหม่จะเหมือนกับสิ่งมีชีวิตต้นแบบทุกประการ ดูพันธุวิศวกรรมในบทที่ 5

แต่ที่เป็นจุดสนใจที่สุดของยุคนี้คือ กระแสของนิยายวิทยาศาสตร์แนวคลื่นลูกใหม่ที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมชักนำของนักเขียน บรรณาธิการและนักวิจารณ์รุ่นใหม่ที่ทำให้นิยายวิทยาศาสตร์มีพัฒนาการแตกต่างไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แนวคือ การเปลี่ยนแปลงในด้านกลวิธีการเขียนและการเปลี่ยนแปลงทางเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสังคมมากกว่ายุคใดๆ ทางด้านกลวิธีการเขียนนักเขียนได้ทดลองรูปแบบการเขียนใหม่ๆ เช่น ภาษาแบบใหม่ เทคนิคต่างๆ ในการเล่าเรื่อง การตัดต่อเหตุการณ์ หรือนำลักษณะของงานเขียนแบบนอวโรมอง¹¹ มาใช้ทางด้านเนื้อหาจะเน้นหนักทางด้านการเมือง วัฒนธรรมใหม่ในสังคม เรื่องราวของวิถีชีวิตประจำวัน รูปแบบของการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ อีกทั้งความคิดในเชิงเปลี่ยนแปลงความเชื่อดั้งเดิม กลุ่มคลื่นลูกใหม่นี้พยายามหารูปแบบและเนื้อหาที่จะทำให้นิยายวิทยาศาสตร์ก้าวหน้าไปเท่ากับภาพของเทคโนโลยีในเรื่อง¹²

กระแสคลื่นลูกใหม่นี้มีจุดเริ่มจากอังกฤษ โดยกลุ่มนักเขียนรุ่นใหม่ภายใต้การนำของไมเคิล มัวร์ค็อก เมื่อมัวร์ค็อกได้ขึ้นเป็นบรรณาธิการนิตยสาร New World ในค.ศ. 1964 เขาได้สนับสนุนตีพิมพ์งานของนักเขียนเหล่านี้ เช่น เจ จี บัลลาร์ด, ไบรอัน อิลคริส, วิลเลียม เบอร์โรห์, แฮร์รี แฮร์ริสัน, นอร์แมน สเปนราด, จูดีธ เมอร์วิล เป็นต้น งานเหล่านี้จะมีลักษณะต่อต้านแนวประเพณีนิยมที่นักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ดั้งเดิมนิยมเขียนกันหลายอย่าง

ไมเคิล มัวร์ค็อก มีชื่อเสียงจากงานเขียนในแนวดาบและเวทมนตร์ (sword and sorcery) ซึ่งเป็นงานในแนวจินตนิยายมากกว่านิยายวิทยาศาสตร์ที่แท้ แต่งานของเขาจะมีลักษณะล้อเลียนงานในแนวนี้ไปพร้อมกัน ลักษณะล้อเลียนนี้เป็นลักษณะที่นิยมกันในหมู่นักเขียนกลุ่มนี้ งานของเขา เช่น The Dancer at the End of Time อันกล่าวถึงจุดจบของจักรวาล แต่เต็มไปด้วยความมหัศจรรย์ ขบขันและความบ้าคลั่ง ใน Warlord of the Air (1971) เป็นเรื่องของการเดินทางในกาลเวลาไปสู่จักรวาลคู่

¹¹ นอวโรมอง (Nouveau Roman) คือนวนิยายในรูปแบบใหม่ มีจุดกำเนิดจากประเทศฝรั่งเศส ไม่เน้นเนื้อเรื่องแต่เน้นรูปลักษณ์ทั้งหมดของงาน อาจมีลักษณะแปลกใหม่ได้หลายอย่าง เช่น ไม่เน้นตัวละคร เต็มไปด้วยเรื่องเกร็ดเล็กเกร็ดน้อย มีการตัดต่อเหตุการณ์ในเรื่อง เป็นต้น

¹² Robert Scholes and Eric S. Rabkin, Science Fiction : History, Science, Vision. (London : Oxford University Press, 1977) pp.87-88.

ขนานที่การปฏิวัติรัสเซียกระทำไม่สำเร็จ

เจ จี บัลลาร์ด เป็นนักเขียนคนสำคัญที่สุดของกลุ่มนี้ งานของเขา มีลีลาเร้นลับในแบบนิยายกรรมทางศาสนาและความน่าสะอึงกลัว งานของเขา ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของนิยายสาร New World นิยายของเขาหลายเรื่อง จะกล่าวถึงความพิวาทหรือจุดจบของโลกที่ มนุษย์กลายเป็นพวกป่าเถื่อน เช่น The Drowned World (1962) The Drought (1965) The Crystal World (1966)

ไบรอัน อัลดริส เป็นนักเขียนคู่บารมีอีกคนหนึ่งของมาร์ค็อก เขา เคยมีผลงานในแนวประเพณีนิยมมาก่อน หลังจากบัลลาร์ดมีผลงานเขียนใน แบบใหม่ อัลดริสได้พัฒนาแนวทางของตนตามมาในลักษณะทดลอง เช่น การ นำกลวิธีการเขียนของเจมส์ จอยซ์ใน Finnegans Wake มาใช้ในเรื่อง Barefoot in the Head (1969)

วิลเลียม เบอร์โรห์เป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียงจากงานในแบบทดลอง และมีลักษณะแอบเสิร์ด¹³ ตั้งแต่ยุคศวรรษที่ 50 งานของเขาเต็มไปด้วยความ แปลกใหม่ในรูปแบบและความคิด ซึ่งมีอิทธิพลต่อบัลลาร์ดและมาร์ค็อก งาน ของเขาเช่น The Naked Lunch (1962) Nova Express (1964)

แฮร์รี แฮร์ริสันเป็นนักเขียนอเมริกันที่มีผลงานในนิยายสาร New World งานของเขามีทั้งในแนวให้ความบันเทิงและงานในแนวเกี่ยวพันกับ สังคมแบบสมจริง แฮร์ริสันไม่ได้เขียนงานในแบบทดลองเช่นนักเขียนคนอื่น งาน ของเขาที่มีชื่อเสียงที่สุดคือ Make Room! Make Room! (1966) เป็นงาน ในแบบสมจริงที่กล่าวถึงภาวะประชากรล้นโลก งานในแนวให้ความบันเทิงเช่น Tunnel Through the Deep (1972) เป็นแนวจักรวาลคู่ขนานกล่าวถึง โลกที่อเมริกายังคงเป็นอาณานิคมของอังกฤษ Bill the Galactic Hero (1965) เป็นงานในแนววิบุรุษอวกาศแต่นำเสนอในเชิงล้อเลียน

นอร์แมน สปินราด มีงานที่แตกต่างกันใน 2 แนวทาง แนวแรกคือ แนวล้อเลียนเช่น The Iron Dream (1972) เป็นเรื่องของฮิตเลอร์ผู้อพยพ จากเยอรมันก่อนจะได้เป็นผู้นำและมายึดอาชีพนักเขียน อีกแนวหนึ่งคือแนว ของกลุ่มฮิป เช่น Bug Jack Baron เป็นงานในเชิงสมจริง กล่าวถึงอนาคต อันใกล้ มีรูปแบบของกระแสสำนึก ภาษาที่ไร้สนิยม และมีบทบาทในเรื่อง ความสัมพันธ์ทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง

¹³ คูในบทวิเคราะห์นิยายวิทยาศาสตร์เรื่อง Nova Express ใน บทเดียวกันนี้

จูดิธ เมอร์วิล เป็นนักเขียนหญิงที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้งกระแสคลื่นลูกใหม่ เมอร์วิลมักเขียนในแนวเรียกร่องลึทธิสตรี แต่ไม่ได้แสดงออกถึงการต่อต้านเพศชายอย่างรุนแรง แต่ผลงานวิจารณ์ของเธอทำให้เกิดการเขียนในแนวต่อต้านเพศชายขึ้นตามมา

ส่วนในสหรัฐอเมริกา กระแสคลื่นลูกใหม่มีผู้นำคือ ฮาร์แลน เอลลิสัน เขามีงานรวมเรื่องสั้นในแบบแอนโทโลจีคือ *Dangerous Vision* (1969) และ *Again Dangerous Vision* (1972) นักเขียนในกลุ่มนี้คนอื่นๆ ได้แก่ โรเจอร์ เชลลีนี, ซามูเอล อาร์ เคลลानी, โทมัส เอ็ม ดิช, โจอันนา รัส โรเจอร์ เชลลानी งานของเขามีจุดเด่นในแง่ภาษาและเสียงของถ้อยคำ รวมทั้งการนำเอาเรื่องราวในเทวด้านานต่างๆ มาใช้ เช่น เทวด้านานของฮินดูใน *Lord of Light* (1967) เทวด้านานของอียิปต์ใน *Creature of Light and Darkness* (1969)

ซามูเอล อาร์ เคลลानी เป็นนักเขียนที่มีงานเขียนในหลายรูปแบบ เช่น แนวดาบและเวทมนตร์ ใน *Babel 17* (1966) เขาได้นำความรู้เชิงภาษาศาสตร์มาสร้างภาษาและการสื่อสารในโลกแห่งจินตนาการ ใน *The Einstein Intersection* (1967) เป็นเรื่องในเชิงตำนานวีรบุรุษ หรือใน *Nova* (1968) มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะกับวิทยาศาสตร์

โทมัส เอ็ม ดิช มีผลงานเช่น *Camp Concentration* (1972) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทดลองที่ใช้นักโทษเป็นเหยื่อทดลองโดยมีนักโทษเป็นผู้เล่าเหตุการณ์ทั้งหมด ใน *334* (1974) เป็นเรื่องในแนวดีส์โทเปียเสนอภาพอนาคตอันใกล้ที่ตัวละครมีชีวิตที่ไร้คุณค่าและจุดหมาย

โจอันนา รัส เป็นนักเขียนบทกวีและบทละคร เธอมีผลงานนิยายวิทยาศาสตร์ 3 เรื่องคือ *Picnic On Paradise* (1968), *And Chaos Died* (1970) และ *The Female Man* (1975) งานของเธอมุ่งจุดเด่นในการใช้ภาษากวี และเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียกร่องลึทธิสตรีและโจมตีการกดขี่ทางเพศอย่างรุนแรง

ในช่วงเวลานี้ เกือบไม่มีการแบ่งแยกกระหว่างนักเขียนอเมริกันหรืออังกฤษอีกต่อไป เพราะมีการติดต่อเชื่อมโยงกันอยู่ตลอดเวลา นักเขียนอเมริกันหลายคนตีพิมพ์ผลงานของตนและมีชื่อเสียงในอังกฤษ หรือนักเขียนอังกฤษใช้ภาษาสหรัฐอเมริกาเป็นฉากในงานของเขา รวมทั้งมีการอพยพไปมาของนักเขียนสองประเทศอยู่เสมอ

และเช่นเดียวกัน ในช่วงเวลานี้เกือบไม่มีการแบ่งแยกกระหว่างนักเขียนนวนิยายวิทยาศาสตร์มืออาชีพและนักเขียนในแนวหลักที่มีงานนิยาย

วิทยาศาสตร์ มีนักเขียนที่จัดตนเองอยู่นอกกลุ่มนักเขียนโดยเฉพาะ แต่มีผลงานส่วนใหญ่เป็นนิยายวิทยาศาสตร์ เช่น เคิร์ท วอนนิกท จูเนียร์, โรเบิร์ต ซิลเวอร์เบิร์ก หรือนักเขียนในแนวหลัก เช่น แอนโทนี เบอร์เจส มีผลงานนิยายวิทยาศาสตร์หลายเรื่องเช่น A Clockwork Orange (1962) The Wanting Seed (1962) และนักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะได้มีผลงานวรรณกรรมประเภทอื่นๆเช่นเคียวกัน

วงการนิยายวิทยาศาสตร์อเมริกันในช่วงเวลานี้จึงมีความเคลื่อนไหวมากมายทั้งรูปแบบและกลวิธี นิยายวิทยาศาสตร์ในแนวซอมนท์มีบทบาทมากกว่าทุกยุคที่ผ่านมา นักเขียนทุกกลุ่มต่างใส่เนื้อหาสาระเกี่ยวกับสังคมลงในงานเพิ่มขึ้น ปัญหาของยุคนั้นถูกนำมาบรรจุลงในนิยายวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจน เช่นวิกฤตการณ์ในขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นสังคม การเมือง การสูญสิ้นศรัทธาในศาสนา การแสวงหาลัทธิความเชื่อใหม่ เรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศในหลายๆ รูปแบบและปัญหาอื่นๆ ที่นักเขียนนิยมกล่าวถึงมากที่สุดคือ ปัญหาประชากร มลภาวะการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

รูปแบบที่เด่นชัดของยุคนี้อีกประการหนึ่งคือ นิยายวิทยาศาสตร์ในแนวสมจริง ผู้เขียนมักให้ภาพโลกในอนาคตอันใกล้ ที่สภาวะความเป็นอยู่ของมนุษย์ สภาพสังคมใกล้เคียงกับปัจจุบัน ไม่มีสีสันของเทคโนโลยีไกลตัว จะกล่าวถึงปัญหาทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อมนุษย์ ตัวละครเป็นคนสามัญในสังคม มีพฤติกรรมความรู้สึกนึกคิดเช่นคนชั้นกลางหรือคนทั่วไป ไม่มีบทบาทของวีรบุรุษเอกชน หรือเป็นผู้นำในสังคมอีกต่อไป และมีกล่าวถึงความน่าขนลุกของตัวละครจากความกดดันของสังคมรอบตัวเขา ลักษณะสูตรสำเร็จ หรือเครื่องตกแต่งของนิยายวิทยาศาสตร์ไม่มีอีกต่อไป

ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งคือ การทดลองกลวิธีต่างๆในงานเขียน เช่น การนำเสนอเรื่องราวในแบบสมจริง โดยให้ภาพสังคมโดยรวมไม่เห็นตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง การยืมลักษณะของภาพยนตร์คลื่นลูกใหม่¹⁴ มาใช้ เช่น ลักษณะการตัดต่อเหตุการณ์แบบภาพยนตร์ หรือการนำลักษณะแอบเสิร์ดมาใช้

¹⁴ ภาพยนตร์คลื่นลูกใหม่ (New Wave Cinema) คือภาพยนตร์ในแนวใหม่ที่ละทิ้งกฎเกณฑ์รูปแบบการดำเนินเรื่องตามแบบที่นิยมกันมาแต่เดิม เช่นไม่เรียงฉากต่างๆ ตามลำดับมีการตัดต่อที่ไม่ต่อเนื่อง (jump cut) ไม่มีการอธิบายแรงผลักดันของเรื่อง ไม่มีจุดสูงสุดของเรื่อง เป็นต้น ภาพยนตร์ในแนวนี้มีจุดเริ่มจากฝรั่งเศสในทศวรรษที่ 60 ได้แก่งานของชอง หลุยส์ โกลคาร์ด ฟรังซัว ทรูฟโฟต์

และลักษณะทดลองเหล่านี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงนักเขียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่มีการทดลองรูปแบบการเขียนแบบต่างๆ กันอย่างแพร่หลาย

จากภาวะความปั่นป่วนสับสนในทศวรรษแห่งความรุนแรงนี้ ทำให้นักเขียนมีผลงานออกมาในเชิงมิดม่น ลักษณะรวมของยุคนี้มีลักษณะการมองโลกในแง่ร้ายอย่างเห็นได้ชัด

นิยายวิทยาศาสตร์อเมริกันในยุคนี้จึงแตกต่างจากนิยายอเมริกันใน 3 ยุคแรกอย่างมาก นับเป็นการต่อต้านการเขียนในแบบประเพณีนิยมที่ดำเนินมาราว 4 ทศวรรษ จนได้รับการขนานนามว่าเป็นยุคแห่งงานเขียนที่เป็นกบฏต่อรูปแบบและเนื้อหาดั้งเดิม

นิยายวิทยาศาสตร์อเมริกันแนวดีส์โทเปียในช่วงค.ศ. 1962 ถึง 1972

จากความสับสนวุ่นวายของยุคแห่งวิกฤติการณ์และความรุนแรง คนอเมริกันพบว่าความหวังถึงสังคมอันเพียบพร้อมได้กลายเป็นความฝันอันไม่อาจเป็นจริง พวกเขาสูญเสียศรัทธาในระบบและสถาบัน รวมทั้งสูญเสียความเชื่อมั่นในชีวิต นักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ได้นำเอาภาพปัญหาของยุค ไม่ว่าจะเป็นความตึงเครียดทางการเมืองกับรัสเซีย สงครามเวียดนาม ปัญหาเรื่องผิว ภาวะความยากจน การที่รัฐเข้าไปก้าวก่ายทางการเมืองในประเทศโลกที่สาม การเรียกร้องสิทธิสตรี ความตื่นตัวและอิสระเสรีในเรื่องเพศ ปัญหาทางด้านจริยธรรม และปัญหาอีกนานัปการสะท้อนลงเป็นเนื้อหาของนิยายวิทยาศาสตร์ และมีอยู่มากมายที่ถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของโลกอนาคตอันไม่พึงประสงค์และน่าสะอึงกลัว

นิยายดีส์โทเปียจึงยังคงเป็นแนวนิยมของยุคนี้ และพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในวงการนิยายวิทยาศาสตร์ นิยายดีส์โทเปียได้มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นจากยุคก่อนอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา แนวความคิด ตลอดจนกลวิธีในการเขียน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มนิยายดีส์โทเปียในแบบสูตรสำเร็จ ที่มีลักษณะของเนื้อเรื่องและการดำเนินเรื่องในแบบเดียวกับยุคก่อน ได้แก่ Why Call Them Back From Heaven? (1967) ของคลิฟฟอร์ด ดีไซแมก Logan's Run (1968) ของวิลเลียม เอฟ โนแลน และจอร์จ เคลย์ตัน จอห์นสัน This Perfect Day (1970) ของไอรา เลวิน The World Inside (1971) ของโรเบิร์ต ซิลเวอร์เบิร์ก
- 2) กลุ่มนิยายดีส์โทเปียในแนวสมจริง ซึ่งมักเสนอภาพของอนาคต

อันใกล้ มีสภาพสังคมไม่ต่างจากปัจจุบันนัก ตัวละครเป็นคณสาหมัญ ไม่มีสีสันของเทคโนโลยีหรือการผจญภัยโรแมนซ์ เนื้อเรื่องมักกล่าวถึงชีวิตมนุษย์กับสังคม ปัญหาต่างๆ ในเรื่องเป็นปัญหา ร่วมสมัย เช่น Make Room! Make Room! (1966) ของ แฮร์รี แฮร์ริสัน Stand On Zanzibar (1968) และ The Sheep Look Up (1972) ของจอห์น บรุนเนอร์ The End of the Dream (1972) ของฟิลิป วัลลีย์

- 3) กลุ่มนิยายดิสโทเปียที่มีลักษณะทดลอง (Experiment) จะมีลักษณะทดลองในแง่การใช้กลวิธีการเขียน การดำเนินเรื่อง หรือลักษณะภาษาที่ใช้ในเรื่อง เช่น A Clockwork Orange (1962) ของแอนโทนี เบอร์เจส Nova Express (1964) ของวิลเลียม เบอร์โรห์

นิยายดิสโทเปียแนวสูตรสำเร็จ

นิยายดิสโทเปียในแนวสูตรสำเร็จที่มีมาตั้งแต่ยุคแรกและเป็นที่ยอมรับในยุคนั้นยังคงปรากฏอยู่ แต่มีจำนวนลดลงจากยุคก่อนอย่างชัดเจน นิยายในกลุ่มนี้ยังคงมีโครงเรื่องเกี่ยวกับตัวละครเอก ผู้พบความผิดพลาดของระบบ และหนีไปจากสังคมและการถูกไล่ล่า และมีบทลงโทษเช่น การปฏิบัติ หรือ การหนีไปสู่ดินแดนอื่น เป็นต้น ตัวละครเอกมักเป็นผู้มีสถานะสูงในสังคมหรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื้อเรื่องมีลักษณะในเชิงโรแมนซ์ มีเรื่องราวของความรักและการผจญภัย มักเป็นเหตุการณ์ในอนาคตอันห่างไกลมีสีสันของเทคโนโลยีเป็นฉากหลัง เนื้อเรื่องมักเสนอภาพความขัดแย้งระหว่างรัฐและประชาชนที่มีลักษณะที่ไม่แตกต่างจากยุคก่อน เช่น รัฐเผด็จการคอมพิวเตอร์ บริษัทธุรกิจที่กลายเป็นผู้ปกครองโลกหรือสังคมมวล เป็นต้น

ลักษณะสูตรสำเร็จเหล่านี้ับเป็นการสืบทอดรูปแบบคลาสสิกของวรรณกรรมดิสโทเปียที่ต่อเนื่องกันมากกว่าครึ่งศตวรรษ และนักเขียนย่อมสะท้อนภาพสังคมร่วมสมัยอันแตกต่างจากยุคก่อน รวมทั้งสร้างนิมิตนาการใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับรูปแบบที่คุ้นเคยนี้

Why Call Them Back From Heaven?

คลินฟอร์ด ดี ไซแมก เป็นนักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกันที่มีผลงานตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 30 ผลงานเด่นของเขา เช่น City (1952) อันเป็นจินตนาการถึงโลกในอนาคตที่อารยธรรมของมนุษย์สูญสิ้นไป เหลือ

เพียงสุนัขที่พัฒนาขึ้นมาจนมีอารยธรรมของตนเอง และเล่าเรื่องความล่มสลายของมนุษย์สู่กันฟัง ผลงานเด่นอีกเรื่องได้แก่ Way Station (1963) อันเป็นนิยายวิทยาศาสตร์รางวัลฮิวโกประจำค.ศ. 1963 เป็นเรื่องในแนวสิ่งมีชีวิตต่างพิภพ Why Call Them Back From Heaven? เป็นผลงานในระดับรองที่มีชื่อเสียงน้อยกว่า 2 เรื่องแรก¹⁵ นิยายเรื่องนี้ได้กล่าวถึงเทคนิคที่เป็นจริงในปัจจุบัน คือการแช่แข็งศพมนุษย์ที่ทำให้ศพมีสภาพสมบูรณ์ตลอดไป และเชื่อกันว่าสามารถปลุกขึ้นมามีชีวิตใหม่ได้ในอนาคต เมื่อโรคที่เจ้าของร่างเป็นมีทางรักษาหรือมีวิธียืดอายุขัยสำหรับคนชรา หรือมีการคิดค้นอวัยวะเทียมขึ้นแทนอวัยวะเดิมที่ใช้การไม่ได้ของคนไข้ ความคิดนี้เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันมากในช่วงเวลานั้น และไซแมกได้เสนอความคิดของเขาเกี่ยวกับการพัฒนาเทคนิคนี้ โดยจินตนาการว่าอะไรจะเกิดขึ้นถ้าสิ่งนี้ดำเนินต่อไป

เทคนิคครายโอนิกส์ (Cryonics) หรือการแช่แข็งศพให้มีสภาพสมบูรณ์ที่คิดค้นได้สำเร็จในทศวรรษที่ 60 ในราวค.ศ. 1967-1968 ได้มีการตั้งสมาคมของผู้สนใจ รวมทั้งให้บริการรับแช่แข็งศพของบริษัททรานส์ไทม์ ซึ่งมีผู้เข้ารับบริการกันเป็นจำนวนไม่น้อย การเกิดขึ้นของสมาคมครายโอนิกส์นี้เอง ไซแมกได้นำมาเป็นพื้นฐานของนิยายเรื่องนี้ว่าได้เกิดบริษัทฟอร์เอเวอ์ เซนเตอร์ขึ้น บริษัทนี้ให้บริการแช่แข็งศพแก่ผู้ที่ต้องการมีชีวิตอีกครั้งหนึ่ง เมื่อชีวิตอมตะเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคน ชาวโลกจึงเข้ารับบริการจากบริษัทมากขึ้นทุกขณะ จนในที่สุด ฟอร์เอเวอ์ เซนเตอร์ได้กลายเป็นบริษัทธุรกิจมหึมา มีขอบข่ายไปทั่วโลกและมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจและการเมืองเหมือนเป็นรัฐบาลของโลก ในศตวรรษที่ 22 ประชากรโลกมีถึงห้าหมื่นล้านคนในขณะที่จำนวนผู้ถูกแช่แข็งไว้นั้นมีจำนวนถึง 1 แสนล้านร่าง ฟอร์เอเวอ์ เซนเตอร์ได้ค้นคว้าวิธีการทำให้มนุษย์เป็นอมตะใกล้สำเร็จ ซึ่งเมื่อนั้นจะสามารถปลุกให้คนเหล่านี้กลับมามีชีวิตเป็นอมตะตลอดไป สำหรับปัญหาด้านประชากรนั้น ฟอร์เอเวอ์ เซนเตอร์ ได้มีการค้นคว้า 2 แผนงานใหญ่ คือโครงการอวกาศเพื่อหาดาวเคราะห์ที่มีสภาพเหมาะสมสำหรับมนุษย์ หรือนำดาวเคราะห์อื่นเป็นโลกแห่งใหม่ซึ่งจะต้องใช้เวลานับเป็นพันปี ส่วนอีกโครงการหนึ่งคือโครงการเวลา คือการเดินทางไปในกาลเวลาเพื่อตั้งถิ่นฐานในช่วงเวลาอื่น ซึ่งฟอร์เอเวอ์ เซนเตอร์คาดว่าใกล้จะสำเร็จ

เพื่อชีวิตใหม่และความเป็นอมตะ ทุกคนบนโลกจึงมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย ไม่มีสงครามการเสี่ยงภัยการเสี่ยงชีวิตใดๆ ไม่ว่าจะเป็...

¹⁵Brian Aldriss, Trillion Year Spree. p. 321.

การแข่งขัน การเดินทางที่ใช้ความเร็ว เพราะคนที่แข่งแข่งและปลุกให้มีชีวิตใหม่ได้นั้นต้องมีสภาพสมบูรณ์ สังคมจึงกลายเป็นสังคมอันสุขสงบไม่มีความขัดแย้งความรุนแรงใดๆ แต่ทุกคนต้องมีชีวิตอยู่อย่างประหยัดที่สุดเพื่อเก็บออมเงินไว้สำหรับชีวิตใหม่และเมื่อจ่ายค่าบริการแก่ฟอร์เอเวอร์ เช่นเตอร์ ทุกคนจะลงทุนในสิ่งที่จะงอกเงยได้เมื่อเวลาผ่านไป เช่นการสะสมที่ดิน, รัฐบาล, แคมป์, หรือลงทุนในทรัพย์สินของ ฟอร์เอเวอร์ เช่นเตอร์ เมื่อสมาชิกสิ้นชีวิตลง ร่างจะต้องถูกนำมาแช่แข็งและเก็บรักษาไว้โดยสถาบันจะเป็นผู้ดูแลทรัพย์สินทั้งหมด

แต่มีผู้ที่ไม่ขึ้นกับฟอร์เอเวอร์ เช่นเตอร์หลายกลุ่ม กลุ่มแรกคือบรรดาคนยากจนหรือคนจรจัดที่ใช้ชีวิตตามป่าเขา ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์ เพราะปลุก เรียกว่าพวกโลนเฟอร์ (loafer) กลุ่มที่สองคือกลุ่มใต้ดินที่ไม่เชื่อถือในระบบนี้ พวกนี้ยึดมั่นในศาสนาว่าความตายคือสิ่งที่พระผู้เป็นเจ้ากำหนดมา และมนุษย์ไม่ควรฝ่าฝืน เรียกว่าพวกโฮลีส (Holies) และกลุ่มที่สามคือพวกที่ต้องโทษร้ายแรงและถูกตัดสินชีวิตที่จะเข้ารับการแช่แข็ง รวมทั้งบรรดาประชาชนผู้ยากจนในประเทศคืออหิณนา

ไซแมกเปิดเรื่องด้วยการตัดสินคดีของแซมแมน พนักงานขับรถนำศพเข้ารับการแช่แข็ง แต่เขาไปไม่ทัน ทำให้ศพเสื่อมสภาพไม่สามารถเข้าทำการแช่แข็งได้ ซึ่งมีความผิดฐานทำมาดกรรม คณะลูกขุนซึ่งเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ตัดสินว่าเขาผิด ศาลลงโทษเขาโดยการตัดสินชีวิตที่จะเข้ารับการแช่แข็งเมื่อสิ้นชีวิต

คาเน็ล พรอส หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ของฟอร์เอเวอร์ เช่นเตอร์ เข้าประชุมคณะกรรมการของสถาบัน เขาได้ข่าวไมนา แคมป์เบล เจ้าหน้าที่ค้นคว้าในโครงการเวลาได้หลบหนีไปโดยนำเอกสารการค้นคว้าไปด้วย พรอสพบว่าแอนเนลิตัน หัวหน้าฝ่ายรักษาความปลอดภัยทำตัวเป็นศัตรูของเขา พรอสระลึกได้ว่าเคยมีการส่งเอกสารมึนลาด เอกสารที่จะต้องส่งให้แอนเนลิตันถูกส่งมาที่เขา พรอสเปิดออกอ่านเมื่อพบว่า เป็นของแอนเนลิตัน เขาจึงส่งคืนไป พรอสพบภายหลังว่ามีเอกสารแผ่นหนึ่งหล่นออกมา มีตัวเลขที่เขาไม่เข้าใจแต่เขาได้เก็บเอาไว้ และคิดว่านี่คือสาเหตุที่แอนเนลิตันทำตัวเป็นศัตรูของเขา แอน แอริสัน ทนายของแซมแมนมาติดต่อพรอส ขอร้องให้เขาช่วยแซมแมน ทั้งคู่สนิทสนมกัน พรอสจึงให้เธอเก็บเอกสารนั้นไว้ หลังจากนั้น พรอสได้ถูกทำร้ายหมดสติ เขาฟื้นขึ้นในศาลและถูกตัดสินว่าทรยศต่อฟอร์เอเวอร์ เช่นเตอร์และถูกลงโทษโดยการขับออกจากสังคมและห้ามคนอื่นติดต่อกับเขา พรอสใช้ชีวิตอย่างทุกข์ยาก เขาได้พบกับจอร์จ ชักตัน

สมาชิกพวกไฮลีย์ที่ถามเขาถึงความเชื่อในศาสนาที่พรอสเห็นว่าไร้สาระ ตำรวจบุกเข้าจับพวกไฮลีย์ แต่พรอสหนีไปได้ แอนได้ส่งแซฟแมนมาพบเขา พรอสบอกแซฟแมนว่าเขาจะเดินทางไปทางใต้ แอนเดินทางไปหาแอฟิเลตัน แอฟิเลตันขอแลกเปลี่ยนพรอสกับเอกสารที่เขอได้ไว้ แอนปฏิเสธและออกเดินทางไปหาพรอสระหว่างเดินทาง เขาได้ถูกพวกโกลเฟเปอร์โจมตีแย่งทรัพย์สิน พรอสหนีไปได้ เขาได้พบ อิกกลิน ชโมยที่ถูกกัก พรอสพาเขาเดินทางไปยังบ้านไร่เก่าแก่ของเขา ที่นั่นพรอสได้พบกับโมนา แคมป์เบล โมนาเล่าให้เขาฟังว่าโครงการเวลานั้นเป็นไปไม่ได้ การชุบชีวิตมนุษย์ต้องรอคอยไปตลอดกาล

แซฟแมนมีอาการโรคหัวใจกำเริบ เขาได้นำเอกสารที่แอนนำมาฝากเขาไว้ออกมาแต่สิ้นใจก่อน คนของซัทตันที่คอยติดตามเขาอยู่บนเอกสารนั้นซัทตันได้ตามหาแอนและตัดสินใจนำเอกสารไปพบพี เจ หัวหน้าของฟอร์เอเวอร์ เซนเตอร์ ส่วนแอฟิเลตันพบร่องรอยของโมนา จึงเดินทางไปแต่กลับพบพรอสแทน แอฟิเลตันจะฆ่าพรอส แต่แอนและพี เจมาทันเวลาจึงช่วยเขาไว้ได้ พรอสได้รู้ความจริงว่าตัวเลขในเอกสารนั้นแสดงถึงบรรดาคนตายที่ไม่สามารถปลุกให้ฟื้น แอฟิเลตันได้ยักยอกทรัพย์สินของศพเหล่านั้นมาเป็นของตน แต่พรอสรู้ว่าสิ่งที่น่ากลัวกว่าการที่เจ้าหน้าที่ของฟอร์เอเวอร์ เซนเตอร์ทุจริตคือระบบที่สถาบันดำเนินมานั้นผิดพลาด โครงการสร้างชีวิตอมตะไม่มีวันสำเร็จ แต่เขาไม่อาจปริปากบอกใครได้

โครงเรื่องของ Why Call Them Back From Heaven? ดำเนินไปตามแนวของสูตรสำเร็จหลายประการเช่น การเกิดบริษัทธุรกิจที่กลายเป็นผู้ครองโลกที่ทำให้วิถีชีวิตของมนุษย์และสังคมเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง โครงเรื่องหลักคือความขัดแย้งระหว่างพรอสและแอฟิเลตัน ซึ่งทำให้พรอสกลายเป็นคนนอกสังคมและถูกตามล่า และความจริงได้เผยในตอนท้ายว่าเบื้องหลังคือการทุจริตของแอฟิเลตันและเจ้าหน้าที่บางคนในฟอร์เอเวอร์ เซนเตอร์ โครงเรื่องย่อยคือ การที่พรอสได้พบความจริงว่าแผนการของฟอร์เอเวอร์ เซนเตอร์ไม่มีวันสำเร็จ อันเป็นสาระสำคัญของเรื่องนี้ ซึ่งคือลักษณะของการที่ตัวละครเอกเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐได้พบความจริงเกี่ยวกับสังคม ว่าแผนการของรัฐนั้นผิดพลาดอย่างใหญ่หลวง และจะทำให้สังคมพินาศ ลักษณะของการถูกตามล่าโดยเจ้าหน้าที่ หรือการที่พรอสได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มใต้ดินคือลักษณะสูตรสำเร็จเช่นกัน

แต่ข้อแตกต่างจากแนวสูตรสำเร็จคือ ข้อขัดแย้งของเรื่องไม่ใช่ข้อขัดแย้งของตัวละครเอกกับรัฐ พรอสไม่ได้ขัดแย้งกับฟอร์เอเวอร์ เซนเตอร์ แต่ขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ที่ทุจริต ในตอนท้าย เขายังได้รับความช่วยเหลือจาก

พอร์เอเวอร์ เช่นเตอร์ ได้กลับไปรับตำแหน่งตามเดิม แต่เขาไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป เพราะเขารู้ว่าระบบที่เป็นอยู่นั้นผิดคนลาดอย่างใหญ่หลวง แต่เขาไม่อาจเปิดเผยได้แต่รอให้ความจริงเปิดเผยตัวออกมาเอง

จุดอ่อนในแง่โครงสร้างของเรื่องอยู่ที่ประเด็นหลักของเรื่องเป็นเพียงโครงสร้างรอง ทำให้น้ำหนักของเรื่องถูกแบ่งไปอยู่ที่ความทุจริตของแอฟิเลตัน เนื้อหาในส่วนของกลุ่มใต้ดินเกือบไม่มีบทบาทในเรื่อง รวมทั้งเนื้อหาในส่วนความรักของพรอสและแอนที่รวบรัดและไม่ลงตัว ทำให้เรื่องขาดความกลมกลืน แต่ลักษณะเด่นของเรื่องคือการสร้างปัญหาและการดำเนินเรื่องอย่างฉับไว

ไซแมก ได้ตั้งคำถามถึงความต้องการอันไม่รู้สิ้นสุดของมนุษย์ มนุษย์ได้พัฒนาวิทยาการเทคโนโลยีขึ้นเพื่อเอาชนะธรรมชาติ เพื่อสร้างความสะดวกสบายและตอบสนองความปรารถนาของตน เมื่อมนุษย์ได้สร้างปัจจัยเพื่อสนองความต้องการ และขอบเขตของความต้องการได้ขยายออกไปทุกขณะ มนุษย์เอาชนะโรคภัยได้สำเร็จ อายุขัยของมนุษย์เพิ่มขึ้นจากเดิม แต่ความต้องการของมนุษย์นั้นไม่สิ้นสุด มนุษย์ต้องการเอาชนะความตายและมีชีวิตเป็นอมตะตลอดกาล เมื่อมีผู้อาสาทำให้ความปรารถนานี้เป็นจริง ย่อมทำให้มนุษย์เกือบทุกคนทำได้ทุกสิ่งเพื่อแลกมันมา

ตามกฎธรรมชาติ อายุขัยของมนุษย์และความตาย คือกลไกธรรมชาติที่ทำให้โลกอยู่ในสภาวะสมดุล และมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ถ้ามนุษย์ไม่รู้จักตาย ปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมาคือปัญหาประชากรล้นโลก การขาดแคลนที่อยู่อาศัย ความอดอยาก ทรัพยากรของโลกไม่เพียงพอ และทำให้สังคมไม่มีการเคลื่อนไหว เรื่องนี้ได้ชี้ถึงปัญหานี้โดยตรงตัว ไซแมกได้ชี้ให้เห็นว่า มนุษย์นั้นมักคิดเสมอว่าวิทยาการของตนจะสามารถแก้ไขปัญหาทุกสิ่งได้ ซึ่งเป็นความคิดที่ไม่รอบคอบ และอาจก่อให้เกิดผลเสียอย่างใหญ่หลวง เช่นที่พอร์เอเวอร์ เช่นเตอร์ ได้ดำเนินการไปโดยมีทางออกของปัญหา คือ การหาดาวเคราะห์ดวงใหม่เพื่อตั้งถิ่นฐาน หรือการเดินทางไปกับเวลา ซึ่งเป็นเพียงหลักการที่ไม่มีสิ่งใดยืนยันว่าจะสำเร็จ

การเดินทางไปยังช่วงเวลาอื่นนั้นเป็นจินตนาการเก่าแก่ของนิยายวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์ในจินตนาการเท่านั้น ตามหลักการปัจจุบัน บ่งว่าการเดินทางในกาลเวลานั้นเป็นไปได้อย่าง หรืออาจเป็นไปไม่ได้ ไซแมกได้นำความคิดนี้มาใช้เป็นเงื่อนไขทำให้โครงการเวลาของพอร์เอเวอร์ เช่นเตอร์ เป็นไปไม่ได้ ฉะนั้นจึงเหลือเพียงโครงการอวกาศที่มนุษยชาติต้องรอนับเป็นพันปีหรือมากกว่านั้น

Why Call Them Back From Heaven? จึงเป็นการเสนอความคิดว่า การพัฒนาความรู้ทางวิทยาศาสตร์นั้น มนุษย์จะต้องมีความรอบคอบ มองการณ์ไกล และคำนึงถึงคุณและโทษของมันอย่างถี่ถ้วนก่อนจะนำมาใช้ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดผลเสียต่อกันไปเป็นลูกโซ่ ทั้งยังได้ชี้ให้เห็นความมั่งงายของมนุษย์ที่จะเอาชนะความตาย โดยยอมทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มา

โลกอนาคตในศตวรรษที่ 22 แทนที่จะเป็นโลกแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความผาสุกที่มีการนำวิทยาการไปแก้ปัญหาต่างๆ ในสังคม กลับกลายเป็นโลกของมนุษย์ที่ไฝหาชีวิตอมตะจนยอมแลกกับความสุขอื่นๆ ทั้งหมด ทุกคนเข้ามามีชีวิตอย่างแออัดในเมือง อาศัยอยู่ในห้องเล็กๆ บนอนุภรณ์ที่แพงลิบลิบ มีข้าวของเครื่องใช้แต่เพียงจำเป็นหรือน้อยกว่าจำเป็น ทุกคนกินอยู่อย่างกระเบียดกระเสียสละ วัฒนธรรมกลายเป็นวัฒนธรรมมวล ผลิตภัณฑ์เป็นของราคาถูกที่ผลิตออกมาเพียงแบบเดียว สิ่งบันเทิงมีเพียงโทรทัศน์ หนังสือราคาถูก สถานมหรสพ โรงละคร โรงภาพยนตร์ ภัตตาคารกลายเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยที่ไม่มีอีกต่อไป เมื่อมนุษย์ทุ่มเทกับการค้นคว้าเพียงด้านเดียว วิทยาการในด้านอื่นจึงหยุดชะงัก ความกลัวอันตรายทำให้ไม่มีการเสี่ยงภัยเพื่อสร้างความก้าวหน้า โลกที่ควรจะเป็นโลกแห่งความเจริญรุ่งเรืองกลายเป็นโลกอันหยุดนิ่ง

ไซแมกเป็นนักเขียนที่ต่อต้านชีวิตในโลกวัตถุนิยมและสังคมเมือง¹⁰ ภาพของโลกอนาคตของเขาจึงเป็นภาพสะท้อนของสิ่งเหล่านี้ สังคมอนาคตของเขามีแต่เพียงสังคมเมืองที่ทุกคนเข้ามาอยู่รวมกันเพื่อความประหยัด ที่ดินนอกเมืองถูกจับจองเป็นทรัพย์สินและถูกทิ้งร้างไว้เพื่อให้งอกเงยในอนาคต ทุกคนสะสมเงินทองทรัพย์สินอย่างไร้ความคิด ชีวิตของคนเหล่านี้ไม่ใช่ชีวิตของคนที่มีชัยสิทธิ์หรือสมณะ แต่คือการใช้ชีวิตอย่างอดอยากเพราะความตระหนี่และละโมภ ซึ่งคือภาพฉายของชีวิตแบบวัตถุนิยมนั่นเอง ไซแมกได้พรรณนาภาพห้องของฟรอสต์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูงของฟอร์เอเวอร์เซนเตอร์ แต่มีเครื่องเรือนเพียงไม่กี่ชิ้นและทรุดโทรม ว่าเป็นคือวิถีชีวิตของทุกคนในโลก

The bed stood in one corner and in another corner a tiny stove and a keeper for his stock of food. A mangy carpet, with holes worn here and there,... A small table stood before the one lone window and here he ate or wrote. There were several other chairs and a narrow chest of drawers and the open

¹⁰ Ibid. p. 322.

door of a tiny closet, where he store his clothes...

That is the way we live. Not myself alont, but many billion others not because we want to, not because we like it. But because it is a wretched way of life we've imposed upon ourselves, a meanness and a poverty, a down payment on a second life - the fee perhaps of immortality.¹⁷

นอกจากนั้น ไช้แมกยังชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ได้สูญเสียศรัทธาทางศาสนาไปแล้วอย่างสิ้นเชิง ทุกคนอยู่ด้วยความหวังเฉพาะตนและความหวังจากฟอร์เอเวอร์ เช่นเตอร์ไม่ใช่ความหวังจากพระเป็นเจ้า ชีวิตนิรันดรที่มนุษย์ต้องการนั้นคือชีวิตนิรันดรบนโลกที่เขาจะแสวงหาความสุขทางกายต่อไปไม่มีวันสิ้นสุด ไม่ใช่ชีวิตนิรันดรทางจิตวิญญาณ ไช้แมกได้กล่าวไว้อย่างประชดประชันว่า ความหวังจากฟอร์เอเวอร์ เช่นเตอร์นั้นคือความหวังที่ต้องจ่ายเงินซื้อมา คนเหล่านี้แม้ยังคงทำพิธีกรรมทางศาสนา แต่ทำเพราะเป็นกิจวัตรอันเคยชิน ไม่มีความเชื่ออีกต่อไป พวกเขาสวดมนต์ด้วยลิ้นไม่ใช่ด้วยใจ สิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นสภาวะจิตใจของคนในปัจจุบันที่ติดยึดกับวัตถุและลืมเลือนคุณค่าทางจิตใจไปในที่สุด

ในตอนหนึ่งเป็นบทสนทนาของบาดหลวงไนท์ผู้มีศรัทธาในศาสนา เขาพยายามโน้มน้าวเซพแมนผู้ขมขื่นกับชีวิตให้เชื่อมั่นในพระเป็นเจ้า แต่เซพแมนผู้ถูกตัดสิทธิ์ที่จะเข้ารับการแช่แข็งได้สูญเสียความหวังและไม่มีความเชื่อในสิ่งใดต่อไป

'An everlasting life', Knight told him. 'We must have faith in that. And in much else, besides.'

The man (Chapman) laughed - a low, vicious, brutal laugh. 'But we have that already. We have everlasting life. And we do not need the faith.'

'Not everlasting life', said Knight. 'Just continued life. Beyond that continued life there is another life and different kind of life, a better

¹⁷Clifford Simak, Why Call Them Back From Heaven? (London : Pan Books, 1977) p.43.

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

พระเจ้าและท้าวทายอำนาจของพระองค์ ไชแมกจึงอาจสรุปว่าการยึดมั่นในวัตถุ และเทคโนโลยีโดยขาดศรัทธาในความดีงามเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง เช่นเดียวกับ การเชื่อมั่นศรัทธาอย่างงมงาย

ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งซึ่งแฝงอยู่ในเรื่องคือ การสูญเสีย ความมั่นใจต่อรัฐ พอร์เอเวอ์ เช่นเตอร์เป็นภาพแทนของรัฐผู้ให้ความหวัง อันไม่อาจเป็นจริงได้แก่ประชาชนทำให้พวกเขาเชื่อมั่นและดำเนินชีวิตผิดพลาด อีกทั้งยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทุจริตและใช้อำนาจของคนกำจัดผู้บริสุทธิ์ ซึ่งคือภาพ สะท้อนของยุคหนึ่งที่รัฐบาลให้ความหวังถึงสังคมอันยิ่งใหญ่แต่กลับมีแต่ความสับสน ปั่นป่วน รวมทั้งนโยบายอันผิดพลาดของรัฐ เช่น สงครามเวียดนาม การแก้ปัญหาความยากจน

บทของพรอสเน็บเป็นตัวละครที่แตกต่างไปจากลักษณะวีรบุรุษโดยสิ้นเชิง เขาเป็นตัวละครผู้ตกเป็นเหยื่อและไม่มีทางต่อสู้ได้แต่หนีไปอย่าง ไม่รู้จบ ความตกต่ำและการหนีของเขาทำให้เขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตและสังคม เขาได้พบกับตัวละครอื่นๆ ที่มาจากด้านต่างๆ ของสังคม เช่น แอน ผู้ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของระบบศาลยุติธรรมของรัฐ แชนแมนผู้ทำให้เขา เห็นถึงความทุกข์ยากของผู้ถูกตัดสิทธิ์เข้ารับการรักษา แพทย์ผู้ทำให้เขาเห็นว่าแม้ศรัทธาทางศาสนาอาจเป็นความงมงาย แต่ทำให้มนุษย์มีจุดยึดเหนี่ยว พวงไพลเฟอ์ที่ปล้นชิงสมบัติทุกอย่างของเขา และในที่สุด เขาไม่สามารถที่จะบอกสิ่งที่เขารู้ ได้แต่มองสังคมด้วยความหมดหวังและรู้ว่าความนิศากำลัง ไกลเข้ามาถึง

ไชแมกได้ใช้ลักษณะของการตัดต่อเหตุการณ์เป็นบทสั้นๆ กล่าวถึง ตัวละครต่างๆ อย่างหลากหลาย นอกเหนือไปจากตัวละครเอก สำหรับตัวละครที่มีบทบาทในโครงเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นแอน แชนแมน หรือแม้แต่แอนเฟิลตัน จะมีบทที่กล่าวถึงตัวละครเหล่านี้และเจาะลึกลงไปในการรู้ลึกนึกคิดโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากการจับจุดที่ตัวละครเอกเช่นนิยายในยุคก่อน นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงตัวละครอื่นๆ ที่ไม่มีบทบาทในโครงเรื่อง แต่เป็นการแสดงให้เห็นภาพสังคมจากแง่มุมต่างๆ เช่น ชายสองคนผู้คุยกันถึงข่าวลือว่าศพที่ถูกแช่แข็งถูก แบนคทีเรียทำลายสมอง หรือเด็กหนุ่มผู้คร่ำเคร่งที่จะเข้าทำงานในสถาบันของ พอร์เอเวอ์ เช่นเตอร์ที่เป็นงานที่ทรงเกียรติ หรือนายหน้าผู้หว่านล้อมให้ ลูกค้าเห็นคุณค่าของบิงที่เต็มไปด้วยโคลนตมเมื่อเขาถูกปลุกขึ้นมาในอนาคต หรือเรื่องราวของนักเขียนผู้ถูกยับยั้งไม่ให้ตีพิมพ์ผลงานเพราะนิยายของเขา แสดงความสงสัยใน พอร์เอเวอ์ เช่นเตอร์ และเรื่องราวของนักบวชในที ผู้ยังคงมีศรัทธาในพระเป็นเจ้า สิ่งเหล่านี้ทำให้ไชแมกเสนอภาพสังคมได้

อย่างกว้างขวางและสร้างความสมจริงขึ้น

นอกจากนี้ยังมีเรื่องราวของเอ็กคอน ชายผู้สับสนในความมีอยู่ของพระเป็นเจ้า และพยายามสวดอ้อนวอนเพื่อให้ได้รับคำตอบ เขาพยายามตั้งกางเขนไม้ที่เขาทำขึ้น แต่ลมได้พัดกางเขนของเขาล้มลงครึ่งแล้วครึ่งเล่า แต่เมื่อเขาชูดินให้ลึกเพื่อยึดกางเขนไว้ให้มั่นคง เขากลับพบหยกที่ถูกขโมยมาซ่อนไว้ และกางเขนที่เขาพยายามตั้งนั้นล้มลงอีกครั้ง บทบาทของเอ็กคอนจึงเป็นการเปรียบเทียบในเชิงสัญลักษณ์ถึงมนุษย์ผู้สูญเสียความมั่นคงทางจิตใจไปอย่างไม่มีวันเรียกคืน และสิ่งที่เขาได้ไว้คือวัตถุเท่านั้น

ในหนังสือ Trillion Years Space กล่าวว่างานของไซแมกมักจะมีจุดอ่อนในแง่ของโครงสร้างและการผูกเรื่อง แต่มีความดีเด่นในแง่การสร้างบรรยากาศและรายละเอียดของเรื่อง²⁰ Why Call Them Back From Heaven? นับว่ามีลักษณะเช่นนี้อย่างเด่นชัด

ไซแมกยังคงลักษณะของเรื่องในแบบโรแมนซ์หลายประการ เช่น เรื่องรักและการผจญภัยของตัวเอง การดำเนินเรื่องการตัดต่อเหตุการณ์อย่างฉับไว เนื้อหาที่ไม่เคร่งเครียด รุนแรงหรือเจาะลึกนัก แต่เห็นได้ชัดว่าเรื่องนี้ขาดอารมณ์ขัน ลักษณะเสียดสีนั้นมีอยู่อย่างเบาบาง มีที่ท่าสั่นไหวและมองโลกในแง่ร้ายปรากฏอย่างเด่นชัด

แม้ Why Call Them Back From Heaven? จะไม่ใช่งานที่สมบูรณ์หรือดีเด่นนัก แต่เป็นงานที่มีความน่าสนใจไม่น้อย ไม่ว่าจะเป็นการนำเอาเทคโนโลยีล้ำสุดในขณะนั้นมาวิพากษ์วิจารณ์และจินตนาการต่อไป การนำความคิดทางศาสนา มาเชื่อมโยงในเรื่อง ทั้งยังเป็นการสะท้อนภาพความสูญสิ้นศรัทธาในสถาบันต่างๆ ของช่วงเวลานั้นอย่างชัดเจน ลักษณะสูตรสำเร็จของเรื่องได้มีพัฒนาการหลายอย่างเพิ่มขึ้น

Logan's Run

วิลเลียม เอฟ โนแลน เป็นนักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ในเชิงแฟนตาซีผจญภัย ส่วนจอร์จ เคลย์ตัน จอห์นสันมีผลงานส่วนใหญ่เป็นบทโทรทัศน์ในแนวแฟนตาซีและแนวสเปซ โอเปรา Logan's Run เป็นนวนิยายที่เป็นผลงานร่วมกันของทั้งคู่ นับเป็นนิยายวิทยาศาสตร์ผจญภัยที่ใช้รูปแบบของนิยายดีสโทเปียที่เป็นที่รู้จักกันดีเรื่องหนึ่ง

Logan's Run เป็นเรื่องราวในอนาคตอันห่างไกล โนแลนและ

²⁰ Brian Aldriss, Trillion Year Spree. p.322.

เคลย์ตัน ได้สร้างประวัติศาสตร์อนาคตขึ้นโดยมีจุดเริ่มจากปัญหาในปัจจุบัน ในปลายศตวรรษที่ 20 ประชากรโลกเพิ่มขึ้นเป็น 6000 ล้านคน อาหารและทรัพยากรขาดแคลนก่อให้เกิดความยากจนและความอดอยากขึ้นทั่วไป ได้มีโครงการค้นคว้าทางด้านอาหาร เช่นเมืองอุตสาหกรรมใต้สมุทร แต่ไม่อาจแก้ปัญหาได้ รัฐบาลอเมริกันได้ออกกฎหมายควบคุมประชากรโดยการห้ามมิบุตร บรรดาคนหนุ่มสาวได้ต่อต้านกฎหมายนี้ ในวันที่ 3 มีนาคม ค.ศ. 2000 เด็กหนุ่มชื่อ ทอมมี ลี คองคอน ได้เป็นผู้นำในการเดินขบวนประท้วงสู่ทำเนียบขาว ตำรวจได้ขัดขวางจึงเกิดการจลาจลขึ้นในวอชิงตัน กองทหารที่ถูกเรียกเข้ามาคุมสถานการณ์ได้เข้าร่วมกับพวกกบฏและเกิดกระแสการปฏิวัติไปทั่วทุกรัฐ กรุงวอชิงตันถูกเผา คนหนุ่มสาวเข้ายึดการปกครองไว้ได้โดยเสียเลือดเนื้อน้อยมาก สงครามครั้งนี้ถูกขนานนามว่า สงครามของคนหนุ่มสาว (The Little War)

บรรดาคนหนุ่มสาวเหล่านี้ได้หาวิธีควบคุมประชากร เด็กหนุ่มวัย 16 ปีชาวอังกฤษชื่อ ซานีเย มูน ได้เสนอวิธีควบคุมตนเองโดยทุกคนจะมีชีวิตเพียง 21 ปีโดยยอมเสียสละเพื่อความสุขส่วนรวม ความคิดนี้ได้รับการยอมรับกันทั่วไป ใน 5 ปีต่อมา มูนอายุครบ 21 ปี เขาได้ยอมรับความตายโดยสงบและทั้งโลกได้ยอมรับวิธีการนี้ ในเวลาต่อมารัฐบาลอเมริกันได้พัฒนาคอมพิวเตอร์ The Thinker เป็นผู้ควบคุมระบบการปกครองทุกอย่าง รวมทั้งการวางแผนประชากร เด็กทุกคนจะเติบโตขึ้นในโรงเลี้ยงเด็ก โดยการดูแลของหุ่นยนต์และคอมพิวเตอร์แม่ (Mother) ทุกคนจะถูกฝังดวงแก้วที่ฝ่ามือ ซึ่งจะเปลี่ยนสีไปตามช่วงอายุต่างๆ เช่นวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 7 ปี ดวงแก้วจะเป็นสีเหลือง วัยรุ่นตั้งแต่ 7 ปีถึง 14 ปี เป็นสีฟ้า และวัยผู้ใหญ่ตั้งแต่ 14 ถึง 21 ปี ดวงแก้วจะเป็นสีแดง เมื่อใกล้เวลาดวงแก้วจะกระพริบและเมื่อหมดอายุจะกลายเป็นสีดำ ทุกคนจะมีชีวิตอย่างสุขสบาย มีบริการจากรัฐด้วยสาธารณูปโภคทุกอย่าง มีบริการทางเนศอย่างเสรี การใช้ยาเสพติดสร้างความสุข การผ่าตัดเปลี่ยนหน้าตา งานเลี้ยง มีการทำงานเพียงสัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 3 ชั่วโมง คอมพิวเตอร์ The Thinker จะเป็นผู้กำหนดอาชีพให้ทุกคน รวมทั้งกำหนดวันตายอันมีเกียรติที่เรียกว่า การหลับ (sleep) เมื่อถึงเวลา ประชาชนจะเข้ามาอบตัวยังอาคารแห่งความหลับ ตั้งแต่ ค.ศ. 2075 เป็นต้นมา โลกไม่มีคนแก่อีกต่อไป

มีพวกนอกกฎหมายอาศัยอยู่ตามเขตนอกเมืองเช่น กลุ่มคับ (Cub) อันได้แก่เด็กวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ตามแหล่งเสื่อมโทรม เป็นพวกก้าวร้าวรุนแรงหรือกลุ่มพวกยิปซี หรืออินเดียนที่มีภูมิกษัตริย์ของตนเอง แต่ที่ถือเป็นสิ่งผิดกฎ

หมาขาส่งสุดคือผู้ที่ไม่ยอมรับความตาย เรียกว่าพวกรันเนอร์ (runner) พวกนี้จะหนีไปจากสังคมเมื่อครบกำหนด โดยมีหน่วยตามล่า เรียกว่าพวกโฮเมอร์ (homer) หรือหน่วยดีเอส ผู้ที่หนีจะถูกประนามว่าเป็นคนขลาด แต่เมื่อเวลาผ่านไป การต่อต้านระบบยิ่งเพิ่มมากขึ้น มีการแสดงท่าทีต่อต้านและมีจำนวนคนหนีมากขึ้น ในบรรดาพวกที่หนีจะมีค่าเฉลี่ยถึงบิลลาร์ด ชายผู้ดวงแก้วไม่เปลี่ยนสีและเป็นผู้อายุมากที่สุดในโลกที่คอยช่วยผู้หนีจากสังคม

โลแกน 3 เป็นเจ้าหน้าที่หน่วยดีเอสหรือโฮเมอร์ เขาได้ออกตามล่าชายที่กำลังหนีคือคอสต์ คอสต์ได้หนีไปยังเขตคาซึตราอันเป็นเขตกร้าง แต่เขาถูกพวกคัมทำร้ายก่อนโลแกนไปถึง โลแกนได้ยินคอสต์พูดคำสุดท้ายถึงเขตปลอดภัย (sanctuary) โลแกนพบว่าดวงแก้วในมือตนเองเริ่มกระพริบ เขาจึงคิดที่จะหนี เขาติดต่อไปยังผู้หญิงที่รู้จักกับคอสต์และถามเธอเรื่องเขตปลอดภัย เธอแนะนำให้เขาไปยังร้าน The New You ซึ่งจะผ่าตัดใบหน้าให้คนที่หนี โลแกนไปที่นั่น แต่เมื่อพวกนั้นรู้ว่าเขาเป็นพวกดีเอสจึงจะฆ่าเขา โลแกนรอดมาได้ เขาได้พบเจสสิกา น้องสาวฝาแฝดของคอสต์ และหนีไปด้วยกันในทางใต้ดิน ทั้งคู่ได้พบเด็กหญิงที่อาศัยอยู่ในนี้ เธอเป็นคนของบิลลาร์ดและคอยบอกทางให้ทั้งคู่ ทั้งสองถูกพวกคัมโจมตี โลแกนใช้ปืนยิงพวกนี้ตาย เจสสิกาเห็นว่าเขาเป็นดีเอส โลแกนพยายามอธิบายแต่เจสสิกาไม่ไว้ใจ เขาทั้งคู่เดินทางมาถึงมอลล์เมืองอุตสาหกรรมใต้สมุทร เวลส์คนนำทางปล่อยให้โลแกนจมน้ำตาย แต่เจสสิกาช่วยเขาไว้ ทั้งคู่เดินทางไปถึงเฮลล์ (Hell) อันเป็นเขตของชั่วโลกเหนือที่หนาวเย็น โลแกนต้องฆ่าคนเพื่อให้ได้อาหาร และที่อยู่ทั้งคู่พยายามหาทางออกไปจากที่นี่และได้พบกับบ็อกซ์ มนุษย์ครึ่งหุ่นยนต์ บ็อกซ์ชี้ทางให้ทั้งคู่ โลแกนและเจสสิกาเดินทางต่อไปยังดาโกตาอันเป็นศูนย์กลางของคอมพิวเตอร์ โลแกนพบว่าฟรานซิสนักฆ่ามีอดีตที่สลดของดีเอสกำลังตามเขามาทุกกระยะ ทั้งสองคนหนีต่อไปยังเขตของพวกฮิปซี ทั้งคู่ถูกการุณกรรมแต่หนีออกมาได้ ทั้งสองหลงเข้าไปยังโรงเลี้ยงเด็กและหนีต่อไปยังเมือง และหนีต่อไปยังเขตวอชิงตัน ซึ่งกลายเป็นที่รกร้างเต็มไปด้วยสัตว์ป่า ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นที่อยู่ของบิลลาร์ด

โลแกนและเจสสิกาถูกเสือดวลล่าเขาในขณะที่ฟรานซิสใกล้เข้ามาทุกขณะ เสือโจมตีเขา แต่บิลลาร์ดปรากฏตัวออกมาและฆ่าเสือดวล บิลลาร์ดยังคงไม่ไว้ใจโลแกนแม้เจสสิกาจะป้องกันเขา ทันใดนั้น สัญชาตญาณที่ถูกฝึกฝนรวมทั้งการสะกดจิตทำให้โลแกนกลับเป็นนักฆ่า และจะฆ่าทั้งบิลลาร์ดและเจสสิกา ความรู้สึกทั้งสองด้านต่อสู้กัน ในที่สุดส่วนดีของเขาเป็นฝ่ายชนะ บิลลาร์ด บอกทางให้ทั้งคู่เดินทางไปยังนิทซ์เบิร์กอันเป็นศูนย์วิทยาศาสตร์เก่า

อันเป็นที่ตั้งของจรวดที่จะเดินทางสู่นอกโลก นรารัสซิสตามมาทัน โลแกนขอให้ เจสสิกาเดินทางไปตามลำพัง โดยเขาจะอยู่รับมือพรานซิส เมื่อพรานซิสมาถึง โลแกนได้พยายามพูดกับพรานซิสถึงความผิดพลาดของระบบและขอร้องให้ปล่อยเจสสิกาไป พรานซิสเปิดเผยตัวเองว่าเขาคือบัลลาร์ดที่ปลอมตัวบนอยู่ในหน่วยดีเอสไอโดยไม่มีใครสงสัย เขาได้ก่อตั้งหน่วยใต้ดินเล็กๆ คอยช่วยเหลือคนที่หนี บัลลาร์ดได้ช่วยให้ทุกคนหนีไปยังเขตปลอดภัย หรือสถานอวกาศร้างชื่ออากอสอยู่ใกล้กับดาวอังคาร เพื่อรอเวลาที่ทุกคนในโลกยอมรับว่าระบบนี้ผิดพลาด พวกเขาจะกลับมายังโลกอีกครั้ง โลแกนและเจสสิกาได้ขึ้นยานอวกาศเพื่อเดินทางไปยังเขตปลอดภัยได้ในที่สุด

Logan's Run เป็นนิยายวิทยาศาสตร์ในแนวผจญภัยตื่นเต้น มีบทบาทการผจญภัยของตัวเอกในปริมาณสูงมาก ตัวเอกต้องเผชิญกับสถานการณ์คับขันที่เป็นอันตรายถึงชีวิต ตลอดระยะทางที่เขาผ่านไป ไม่ว่าจะเป็นภัยจากมนุษย์ สัตว์ร้าย หรือสภาพธรรมชาติอันทารุณ โลแกนต้องต่อสู้กับกลุ่มเด็กวัยรุ่นผู้บ้าคลั่ง นวกยิปซีป่าเถื่อน เผชิญหน้ากับเสือร้าย ถูกทิ้งให้จมน้ำตาย หรือหนาวเย็นในถ้ำน้ำแข็ง เรื่องทั้งเรื่องเป็นเหตุการณ์ในระยะเวลาเพียง 2 วัน แต่ตัวละครต้องดิ้นรน อย่างสุดกำลังเพื่อรักษาสิ่งมีค่าสูงสุดคือชีวิตของตน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง นอกจากนั้นยังมีเรื่องราวความรักของโลแกนและเจสสิกาที่เริ่มต้นจากความหวาดระแวง ต้องเผชิญภัยร่วมทุกข์สุข จนกลายเป็นความผูกพันและความรักที่ทั้งสองฝ่ายต่างเสียสละให้กัน องค์ประกอบอื่นๆ ล้วนมีสีสันตามนวนิยายวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นฉากหลังอันนิสสาร เช่นมอลลี นครใต้สมุทร เฮลล์โลกแห่งน้ำแข็งที่มีแต่ความหนาวเย็น หรือกรงวอชิงตันอันเป็นป่ากร้างหรือตัวละครผู้มีบุคลิกผิดธรรมชาติ เช่นบ็อกซ์ มนุษย์ครึ่งหุ่นยนต์ผู้เป็นศิลปินนักแกะสลักน้ำแข็ง บัลลาร์ดชายผู้ลึกลับ เป็นต้น

นักเขียนทั้งสองแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็น 10 บท โดยใช้ลักษณะการนับถอยหลังมาเป็นเลขนำบท ตั้งแต่ 10 ถึง 1 และ 0 แสดงถึงเวลาของตัวละครทั้งหมดไปทงนาที่ รวมทั้งแสดงเป็นนัยถึงการหนีไปโดยจรวดสู่เขตปลอดภัย เนื้อเรื่องตั้งแต่บท 9 ถึง 1 จะอยู่ที่เรื่องราวของโลแกน แต่ทุกครั้งที่ขึ้นบทใหม่ นักเขียนทั้งสองจะใช้ลักษณะที่คล้ายกลอนเปล่าंतरกในคอนตันทุกบท เพื่อพรรณนาถึงนรารัสซิสที่ตามโลแกนและเจสสิกาใกล้เข้ามา ลักษณะเช่นนี้สร้างความเร็นลับในตัวพรานซิสขึ้น

He glides the Cave darkness, guided by the glow-flicker of the Follow.

His quarry is ahead, but it is not wise to attempt

a chase in the caverns.

He retraces his path, leaves the tunnels and climbs uncounted step into the head of Crazy Horse.

He peers through the right eye of the great warrior, see Logan and the girl they are far away, moving through the scrub toward the high grass.

He smiles.

He has them now.

There is nowhere for them to go.²¹

เช่นเดียวกับนิยายดีสโทเปียทั่วไปที่จะเปิดเผยที่มาของเรื่องและตัวละครออกมาเป็นระยะไปจนตลอดเรื่อง ซึ่งเป็นการสร้างความฉงนให้ผู้อ่านว่าเกิดอะไรขึ้นกับสังคมโลก และได้รับรู้ข้อมูลที่ละเอียด เช่น เมื่อก้าวถึงมอลลี นครใต้สมุทร จึงกล่าวถึงปัญหาประชากรโลกในอดีต เมื่อถึงเซาท์ดาโกตาจึงกล่าวถึงการเกิดคอมพิวเตอร์ The Thinker จนในตอนท้ายจึงเปิดเผยที่มาของสงครามลิตเติลวอร์ และสังคมแบบใหม่

ในแลนและจอนสัน สร้างประวัติศาสตร์อนาคตโดยการนำเงื่อนไขภาวะประชากรล้นโลก ความขาดแคลนทรัพยากรและความอดอยากมาเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่อง สิ่งเหล่านี้คือความกลัวของคนในช่วงทศวรรษที่ 60 ที่เริ่มตระหนักและหวาดหวั่นว่าปัญหานี้จะเกิดขึ้นในไม่ช้าถ้ามนุษย์ไม่ควบคุมภาวะประชากรให้เหมาะสม แต่ไม่ใช่ประเด็นใหญ่ของเรื่อง ภาพของยุคทศวรรษที่ 60 อีกประการหนึ่งคือพลังของคนหนุ่มสาวที่ลุกขึ้นเรียกร้องจากรัฐบาล ผู้เห็นต่างจากประชาชน ที่ก่อให้เกิดการจลาจลจวนวาย นักเขียนทั้งคู่ได้นำมาเป็นภาพการปฏิวัติของคนหนุ่มสาวในค.ศ. 2000 ที่ล้มล้างการปกครองแบบเดิมและสถาปนาสังคมใหม่ขึ้น

ภาพสังคมอนาคตของ Logan's Run ไม่มีอะไรแปลกใหม่นัก ไม่ที่จะเป็นการปกครองโดยคอมพิวเตอร์มีหมา ภาพที่เด็กถูกล้างดูในโรงเลี้ยงเด็กของรัฐโดยคอมพิวเตอร์และหุ่นยนต์ การที่เด็กไม่รู้จักพ่อแม่และญาติของตน การปลูกฝังความคิดโดยการสะกดจิต การกำหนดอาชีพ การที่ทุกคนมีชีวิตอันมีความสุขแต่ว่างเปล่า หรือแม้แต่การกำหนดอายุสั้นแต่เป็นลักษณะที่นิยมใช้กันในนิยายดีสโทเปียหลายเรื่อง แต่ในเรื่องนี้การที่รัฐกำหนดให้ทุกคน

²¹William F. Nolan and George Clayton Jackson, Logan's Run (New York : Aeonian Press, 1978) p.83.

ต้องตายโดยสมัครใจเมื่ออายุ 21 ปีนั้นมันยสำคัญอย่างยิ่ง

เนื้อหาของเรื่องนี่คือการแสดงถึงระบบการปกครองที่ผลิตผลที่รัฐบังคับให้ประชาชนทำตามระบบ โดยอ้างว่าเป็นหน้าที่ความเสียสละอันถูกต้อง สังคมใหม่ที่กำหนดให้ทุกคนตายเมื่ออายุ 21 ปี คนส่วนใหญ่ยังหลงว่าเป็นสิ่งถูกต้องและผู้เรียกร้องสิทธิที่จะมีชีวิตกลายเป็นผู้ผิดและถูกประนามว่าเป็นคนขลาด สะท้อนภาพของการที่รัฐส่งคนหนุ่มสาวไปสู่ความตายในสงคราม เวียดนามอย่างตรงตัว รัฐเกณฑ์ทหารไปรบในสงครามที่ไม่มีใครเห็นด้วย มีนักศึกษามากมายประท้วงสงครามนี้ และมีคนที่ยอมตัดโทษแทนการเป็นทหาร รวมทั้งการหนีไปยังประเทศอื่นเช่น แคนาดา เม็กซิโก เป็นต้น

นี่คือประเด็นสำคัญที่นักเขียนทั้งสองนำเสนอ คำว่าระบบและการยอมตายเพื่อระบบถูกกล่าวซ้ำในเรื่องหลายครั้ง แม้ทั้งคู่จะไม่ได้เอ่ยถึงสงครามเวียดนามออกมาโดยตรง แต่ใช้การแสดงจำลองเหตุการณ์ยุคสงครามกลางเมืองในงานฉลองที่โลแกนและเจสสิก้าผ่านไปพบเข้า แสดงภาพคนที่ลุ่มหลงในระบบจนปราศจากความคิดออกมาอย่างชัดเจน คำปลุกใจในงานเน้นให้ประชาชนกล้าหาญและยอมตายตามรัฐสั่งให้กระทำ

Duty . . . that's what you'll see here today, citizens. Loyalty, Courage, the Willingness to die for one's country in order to preserve it. The Civil War was fought by seventeen and eighteen year olds, men willing to die for their cause. They did not question their duty or flinch from the face of death. They sacrificed themselves willingly, gloriously.²²

นี่คือการนำภาพสงครามกลางเมืองมาเปรียบกับเหตุการณ์ร่วมสมัยนั่นเอง นักเขียนได้ชี้ให้เห็นพลังของคนหนุ่มสาว ซึ่งนำเสียตายหากพวกเขาต้องตายไปอย่างไร้ค่า โดยไม่มีโอกาสได้ใช้ชีวิตต่อไปเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าของสังคม โลแกนได้เฝ้าดูสังคมของเขาและที่ความผลิตผลนี้ออกมาให้พรานซิสมัง

. . . it (the world) was dying, this system, this culture. That the thinker was no longer able to hold it together. A new world would be formed.

²²Ibid. p.102.

Living is better than dying . . . Dying young is a waste and a shame and a perversion. The young don't build. They use. The wonders of Man were acheived by the mature, the wise, who lived in this world before we did . . . There'll be more runners . . . we must build not destroy.²³

ประเด็นหลักของ Logan's Run จึงคือการต่อต้านสงครามเวียดนามและการใช้ชีวิตคนหนุ่มไปอย่างเปล่าดายในสงครามครั้งนี้ สิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจ และระบบที่เป็นอยู่คือสิ่งที่ผิดพลาด นักเขียนทั้งสองได้ให้ภาพรัฐในเรื่องถึง 2 แบบ แบบแรกคือรัฐบาลอเมริกันในค.ศ.2000 ซึ่งเห็นห่างจากประชาชน มองข้ามต่อสิ่งที่ประชาชนเรียกร้อง จนก่อให้เกิดการล้มล้างรัฐบาลลง และแบบที่สองคือ รัฐบาลอันเป็นคอมพิวเตอร์ที่ไร้จิตใจทำทุกอย่างตามคำสั่งที่ถูกมอบหมายมาโดยไม่สามารถแยกแยะความผิดถูก ทั้งสองแบบล้วนแต่เป็นผู้ปกครองที่ผิดพลาด นับเป็นการโจมตีรัฐบาลผ่านเนื้อเรื่องได้อย่างแนบเนียน

นอกจากนี้ นักเขียนทั้งสองยังได้เสนอความคิดต่อต้านสงครามและระบบทหารในจุดอื่นของเรื่อง ในฉากย้อนอดีตถึงการฝึกของโลแกนที่เป็นการฝึกที่ทารุณและทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส การไล่ล่าศัตรูอย่างโหดเหี้ยม ทั้งยังถูกล้างสมองให้กลายเป็นนักฆ่าผู้ซื่อสัตย์ต่อรัฐ

He was twenty and on the hunt. The girl had been clever, crossing the river to shake him, but now she was trapped, her back to a high board fence.

Logan walked toward her.

She clawed at the boards, breaking her nails on the rough wood, then fell, huddling at the base of the fence. He raised the Gun, fired, and the homer sang in.

Logan stood there; feeling the sick emptiness flush through him. Why had she made him do this? Why hadn't she accept Sleep? Why had she run? Run

²³ Ibid. p.143.

Run Run.²⁴

ทั้งหมดแสดงให้เห็นว่ารัฐได้ทำลายความเป็นมนุษย์ของทหารให้เขาเป็นเพียงเครื่องจักรฆ่าคนที่ทำตามคำสั่งของรัฐอย่างไม่มีข้อโต้แย้ง นั่นคือการสะท้อนภาพการฝึกทหารไปสู่สมรภูมิจนคนนามที่ทหารอุทิศชีวิต โดยที่ทุกคนถูกปลูกฝังว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนต่อรัฐและเป็นวีรกรรมอันชอบธรรมนั่นเอง

ภาพของสังคมอนาคตใน Logan's Run เป็นภาพสังคมอันเจริญรุ่งเรืองแต่ทุกสิ่งหยุดชะงัก ไม่มีพัฒนาการให้ดีขึ้นต่อไป ทุกคนมีชีวิตสะดวกสบาย มีงานทำเพียงเล็กน้อย มีความสุขทางวัตถุผ่านาประการ คือลักษณะตามแบบฉบับของนิยายดีสโทเปีย แต่ในด้านรายละเอียดของชีวิต เช่น เสรีภาพในทางเพศ การเล่นรักเสรี การเสพยาเสพติด งานสร้างสรรค์และการเล่นเกม ลักษณะเช่นนี้คือภาพสะท้อนของชีวิตคนในทศวรรษที่ 60 นั่นเอง วิถีชีวิตของคนในสังคมอนาคตจึงเป็นชีวิตที่มีความสุขแต่ทางกายและความสุขทางวัตถุ แต่ไม่มีความสุขทางจิตใจ ซึ่งคือชีวิตของคนในยุคใหม่ นั่นเอง

โลแกนเป็นเช่นเดียวกับตัวละครในนิยายดีสโทเปียแนวสูตรสำเร็จ เขาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่กำจัดผู้ที่หลบหนี เขาได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับหน้าที่ของเขาและระบบ เมื่อเวลามาถึง เขาได้หนีไปส่วนหนึ่งเพราะความกลัว แต่อีกส่วนหนึ่งคือความแน่ใจว่าระบบที่เป็นอยู่คือระบบที่ผิดพลาดและจะนำความพินาศมาให้ โลแกนมีลักษณะของวีรบุรุษผู้ฝ่าฝืนอันตรายทุกอย่างได้อย่างทรหด จุดสุดยอดของเรื่องคือการที่ตัวเขาต้องต่อสู้กับสัญชาตญาณนักฆ่าที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจของเขาและเอาชนะได้ในที่สุด ซึ่งนับเป็นการหนีรอดที่แท้จริง แต่อย่างไรก็ตาม บทบาทของโลแกนยังมีลักษณะมนุษย์สามัญผู้หลบหนีจากระบบ ไม่ใช่วีรบุรุษผู้ช่วยสังคมให้รอดพ้นภัยพิบัติ เช่นนิยายดีสโทเปียของยุคก่อน

บทบาทของเจสสิกาคือส่วนสำคัญของเรื่องเช่นเดียวกัน ความรักของคนทั้งคู่ไม่ใช่เพียงส่วนประกอบของเรื่อง แต่มีความสำคัญควบคู่ไปกับส่วนผจญภัย ในช่วงเวลานั้น ทุกคนมีเสรีภาพทางเพศอย่างเต็มที่ ความรักของชายหญิงไม่มีความสำคัญ ไม่มีครอบครัว นอหรือแม่ เพราะเด็กทุกคนถูกล้างโดยรัฐและพ่อและแม่ต้องตายในเวลาอันรวดเร็ว แต่ความรักของทั้งคู่คือความผูกพัน ความเสื่อสละ ความเกื้อกูลอาทรต่อกันที่ก่อตัวขึ้นมาช้าๆ จนกลายเป็นความรักที่มั่นคง ทั้งคู่จึงเป็นคู่รักที่จะได้ทำหน้าที่ของพ่อและแม่ และจะเป็นผู้ก่อตั้งครอบครัวที่สมบูรณ์ขึ้นในอนาคต

²⁴ Ibid. pp. 114-115.

บัลลาร์ดเป็นตัวละครที่มีความสำคัญคนหนึ่งในเรื่อง การเปิดเผยว่าเขาและพรานซิสคือคนเดียวกัน เป็นการหักมุมที่น่าสนใจ บทของบัลลาร์ดมีลักษณะของวีรบุรุษผู้ช่วยโลกให้พ้นภัย คือสัญลักษณ์ของผู้ต่อต้านระบบและอุทิศชีวิตตนเพื่อทำในสิ่งที่ถูกต้องนั่นเอง

ข้อนำสังเกตในเรื่องนี้คือบทบาทในเรื่องเพศได้ถูกกล่าวถึงอย่างโจ่งแจ้งมากขึ้น ซึ่งนับได้ว่าเป็นลักษณะใหม่ของนิยายดีสโทเปียในกลุ่มของนักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์มืออาชีพ

Logan's Run นับเป็นนิยายดีสโทเปียที่ให้ความบันเทิงได้อย่างเต็มที่ ทั้งยังสามารถ สอดแทรกสาระลงในเรื่องได้อย่างแนบเนียน

This Perfect Day

ไอรา เลวิน เป็นนักเขียนเรื่องอ่านเล่น (popular novel) ที่มีชื่อเสียง มีผลงานในระดับเบสต์เซลเลอร์มากมาย นวนิยายของเขาส่วนใหญ่เป็นแนวลึกลับสยองขวัญ หรือแนวตื่นเต้น เข้ายาวัญ เช่นเรื่อง Rosemary's Baby ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับซาตานที่มากำเนิดเป็นทารก หรือ The Boys From Brazil เป็นเรื่องเกี่ยวกับมนุษย์จำลองที่มีเชื้อพันธุ์ของฮิตเลอร์ งานของเขาหลายเรื่องมีลักษณะเชิงนิยายวิทยาศาสตร์อยู่บ้าง แต่ใน This Perfect Day นี้กล่าวได้ว่าเป็นงานนิยายวิทยาศาสตร์เต็มรูปแบบที่ได้รับการยกย่องมากเรื่องหนึ่ง

เลวินได้สร้างประวัติศาสตร์อนาคตของเขาขึ้นจากความตึงเครียดทางการเมืองระหว่างชาติมหาอำนาจที่มนุษย์พากันหวาดหวั่นว่าจะก่อให้เกิดสงครามล้างโลกขึ้น ทุกคนเห็นว่าความขัดแย้งนี้เกิดจากความแตกแยกทางเชื้อชาติ สีผิว ลัทธิความเชื่อ ได้เกิดผู้นำคนสำคัญชื่อวูด ได้เรียกร้องให้ทำสนธิสัญญาระหว่างชาติต่างๆ และได้รวมโลกเข้าเป็นรัฐเดี่ยว จากนั้นจึงใช้ความรู้ทางพันธุวิศวกรรมทำให้มนุษย์กลายเป็นเผ่าพันธุ์เดียวที่มีสีผิวรูปร่างหน้าตาใกล้เคียงกัน ต่อมา เวย์ นักโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้สร้างคอมพิวเตอร์ใหญ่ที่เป็นผู้ควบคุมดูแลมนุษย์ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีในแต่ละทวีป และต่อมาได้พัฒนาจนเป็นคอมพิวเตอร์เดี่ยว เรียกว่ายูนิคอมน์ เป็นผู้จัดระเบียบทางสังคมให้ปัจเจกยี่สิบโดยเท่าเทียมแก่ทุกคน

โลกกลายเป็นสังคมเดี่ยวอันสุขสงบ ประชาชนทั้ง 8,000 ล้านคนรวมอยู่ในครอบครัวโลก (Family) ทุกคนจะใส่กำไลข้อมือที่เขียนชื่อและหมายเลข (Nameber) ของแต่ละคน ซึ่งจะมีเครื่องอ่านสัญญาณจากกำไลนี้ติดตั้งไว้ทุกคนทุกแห่ง เช่น สถานที่สาธารณะ โรงอาหาร ร้านจำหน่ายของ

เมื่อตรวจสอบกิจกรรมของทุกคน ทุกคนจะต้องทาบกำไรกับเครื่องอ่านสัญญาณ ก่อนเข้าประตูหรือเบิกของใช้ ศูนย์คอมพิวเตอร์จะรับรู้และทำการตรวจสอบทุกอย่าง จากนั้นจึงอนุมัติหรือปฏิเสธ ศูนย์คอมพิวเตอร์จึงมีสถานะเป็นพระเจ้าผู้ล่วงรู้ทุกสิ่งและ เมตตาสูงสุดในสังคมแห่งนี้

ประชาชนทุกคนจะมีสุขภาพสมบูรณ์ มีความสุขกับชีวิต สุขภาพอ่อน น้อมและรักสงบ ไม่มีอาชญากรรมหรือความก้าวร้าวรุนแรงอีกต่อไป เพียงแต่ ได้ยินเรื่องของความรุนแรงหรือรู้ว่ามิใช่ต่อต้านระบบจะทำให้พวกนี้ไม่สบาย และเป็นทุกข์ ทุกคนรอบครัวจะมีผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นเสมือนหมอนักจิต วิเคราะห์ ทุกคนจะต้องเข้ารับการตรวจรักษาจากเครื่องจักรที่จะจ่ายยาให้ เป็นประจำโดยได้รับคำบอกเล่าว่าเป็นยาคุมกำเนิด ยาระงับประสาทหรือยา รักษาโรค

ศูนย์คอมพิวเตอร์จะเป็นผู้สอดส่องควบคุมความเคลื่อนไหวและกำหนดวิถีชีวิต ให้ประชาชน นับตั้งแต่เกิด เติบโตแล้วเรียน การประกอบอาชีพ การแต่งงาน การมีบุตร การย้ายที่อยู่ จะถูกควบคุมโดยศูนย์คอมพิวเตอร์ทั้งสิ้น มนุษย์ทุกคนจะ มีความเป็นอยู่ที่คล้ายคลึง อาศัยอยู่ในอาคารรวม มีเครื่องอ่านตรวจสอบความสะอาด ที่เท่าเทียมกันทุกคนรอบครัว มีอาหารและเครื่องดื่มเพียงชนิดเดียว คือเค้ก รวม (total cake) และโค้กรวม (total coke) และมีการปรับปรุง ความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นเสมอ ทุกคนมีใบหน้ารูปร่างคล้ายคลึงกัน ผู้แตกต่างจากผู้อื่น จะรู้สึกอับอาย จะมีชื่อเพียง 8 ชื่อที่ใช้กันอยู่ มีรูปแบบของสังคมที่คงที่ ชีวิต ของทุกคนถูกกำหนดอย่างครบถ้วน มีสัญญาณบอกเวลาอาหาร ทำงาน นึกผ่อน นอน กำหนดให้มีเพศสัมพันธ์สัปดาห์ละครั้ง ทุกคนหวาดกลัวชีวิตของยุคก่อนที่ เต็มไปด้วยสงคราม ความอดอยาก ความก้าวร้าวรุนแรงและอาชญากรรม

เลวินแบ่งเนื้อเรื่องของ This Perfect Day ออกเป็น 4 ภาค เป็นเรื่องราวของซิน หรือไล อาร์ เอ็ม 35 ในช่วงต่างๆ ของชีวิต ตั้งแต่ วิชาเด็กจนกลายเป็นผู้เปลี่ยนแปลงสังคม

ในภาคหนึ่ง ซินเป็นเด็กชายวัย 6 ขวบ เขาได้ยินเรื่องราวของผู้ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมีชีวิตแบบป่าเถื่อน ที่เรียกว่าผู้รักษาไม่หาย ทำให้เขา ไม่สบายมาก ผู้ให้คำปรึกษาบอกเขาว่าไม่มีผู้รักษาไม่หายอีกต่อไปแล้ว และ ส่งซินไปรับการรักษาทำให้เขาเป็นปกติ ปาปาแจน คาของซินมีพฤติกรรม ต่อต้านชีวิตแบบปัจจุบัน แต่มักกล่าวชมระบบสังคมให้ซินฟังอย่างประชดประชัน อยู่เสมอ เขาเป็นหนึ่งในผู้สร้างศูนย์คอมพิวเตอร์ วันหนึ่งครอบครัวของซินไปทัศนศึกษา และได้เข้าชมศูนย์คอมพิวเตอร์ ปาปาแจนลอบพาซินลงไปชั้นล่างเพื่อดูศูนย์คอมพิวเตอร์ จริง และเล่าให้เขาฟังถึงอุโมงค์จากด้านหนึ่งของภูเขาคือจะเข้าสู่ศูนย์คอมพิวเตอร์ได้

ซินรู้ว่าปาปาแจนมีพฤติกรรมผิดปกติ ด้วยความรักปาปาแจน ซินจึงรายงานพฤติกรรมของปาปาแจนให้ผู้ให้คำปรึกษาฟัง ปาปาแจนจึงถูกย้ายไปเมืองอื่น ซินรู้สึกเสียใจที่เป็นต้นเหตุ ซินเข้าสู่วัยรุ่นและเริ่มมีเพศสัมพันธ์ เขาถูกกำหนดอาชีพและเริ่มสงสัยว่าทำไมมนุษย์จึงเลือกอาชีพที่ตนเองชอบไม่ได้ ซินถูกกำหนดให้เป็นผู้ประเมินการถ่ายพันธุ์และเข้าศึกษาในสถาบัน ซินมีเพื่อนร่วมห้องชื่อชาร์ล ผู้อยากเป็นศิลปิน ชาร์ลชอบวาดรูปคนในยุคก่อนยูนิ (Pre-Uni) ทำให้ซินเริ่มไม่สบายใจ เขาจึงแจ้งเรื่องชาร์ลกับผู้ให้คำปรึกษา ชาร์ลจึงถูกนำตัวไปรักษา ซินเริ่มรู้สึกสับสนในสิ่งที่เขาทำ เขาได้รับแจ้งเรื่องปาปาแจนตาย ซินรู้สึกสูญเสียอย่างมากและรู้สึกว่า เขาเป็นต้นเหตุการจากไปของปาปาแจนและชาร์ล

ในภาคที่ 2 ซินจบการศึกษาและเข้าทำงานในสถาบันวิศวกรรมการถ่ายพันธุ์ เขามีพฤติกรรมภายนอกเป็นปกติ แต่ภายในสับสนและไม่แน่ใจมากขึ้นทุกขณะ ซินได้รับจดหมายลับให้เข้าร่วมกลุ่มผู้ผิดปกติด้วยกัน ซินจึงไปเข้าร่วมด้วย เขาพบว่าแต่ละคนปกปิดใบหน้าและใช้ชื่อบลอม เช่นคิง, โลแลค, สโนว์เฟลก, คิงมีอายุราว 50 ปี เขาเล่าเรื่องของยุคก่อนยูนิที่มนุษย์เป็นอิสระและบอกว่าการรักษาประจำอาทิตย์คือการฉีดยาสะกดความโกรธ ความก้าวร้าว การรับรู้และความต้องการทางเพศ คิงแนะนำให้ซินแสร้งทำเป็นมินิมเหมือนได้รับยามากไป เขาจะได้รับตัวยาน้อยลงในครั้งต่อไป ซินทำตามและพบว่าเขามีความคิดต่อต้านระบบที่เป็นอยู่รุนแรงมากขึ้นทุกขณะ ซินเข้าร่วมกลุ่มลับซึ่งมีการพูดคุยสังสรรค์อ่านหนังสือของยุคก่อน ซินมีสัมพันธ์กับสโนว์เฟลก แต่กลับสนใจโลแลคคู่รักของคิง ซินเริ่มศึกษาภาษาของยุคก่อนที่ทำให้โลแลคเริ่มสนิทสนมกับเขา เขาพบว่ายูนิคอมน์เป็นผู้กำหนดให้คนมีอายุเพียง 62 ปี และปาปาแจนถูกกำหนดให้ตาย ซินโกรธแค้นและเกลียดชังระบบ เขาพยายามตรวจแผนที่หาดินแดนที่พวกผิดปกติหนีไป พฤติกรรมที่แตกต่างไปทำให้คนสงสัย ซินถูกส่งไปตรวจและหัวหน้าพวกหมอซึ่งคือคิงช่วยซินไว้ ซินไปหาคิงและพูดเรื่องการหนี แต่คิงไม่เห็นด้วย เขาต้องการเพียงชีวิตอิสระเพียงชั่วคราวเช่นทุกวันนี้ ซินประนามคิงอย่างรุนแรงทำให้คิงละอายและฆ่าตัวตาย ในที่สุดซินถูกจับได้ เขาและทุกคนถูกนำไปรักษา

ในภาค 3 ซินใช้ชีวิตแบบปกติต่อมา แต่วันหนึ่งเกิดแผ่นดินไหว เครื่องจ่ายยาขัดข้อง ซินไม่ได้รับยา ทำให้ความรู้สึกแบบเดิมกลับคืนมา เขาคิดถึงโลแลคและพยายามติดต่อเธอ ซินเดินทางไปหาโลแลคและจับตัวเธอให้หนีไปด้วยกัน เมื่อโลแลคไม่ได้รับยาทำให้พฤติกรรมปกติของเธอแสดงออกมา เธอต้องการที่จะหนีแต่เธอเกลียดชังซิน และกล่าวหาว่า เขาเป็นต้นเหตุให้คิงตาย ซินเล่าความจริงให้เธอฟังว่าคิงล่วงรู้ทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการ

กำหนดอายุหรือดินแดนของพวกผิวดำ แต่เขาปกป้องทุกคนเพราะเขาไม่ต้อง
 การหนีไป และเขาฆ่าตัวตายเพราะความละอาย ไลแลงจึงเริ่มยอมรับเขา
 ซินและ ไลแลงเริ่มมีความรักต่อกัน ทั้งคู่หนีไปถึงทะเลและขึ้นเรือเดินทางไป
 ยังเกาะของนายพลคอสมเตนซา อันเป็นดินแดนของชาวพื้นเมืองที่ปกครองตน
 เอง มีพวกที่หนีมาจากสังคมสูงขึ้นมาหลายและเป็นประชาชนชั้นสองบนเกาะนี้
 ซินและ ไลแลงตั้งครอบครัวและมีชีวิตที่ลำบาก แต่มีความสุข ซินยังคงนึกถึง
 การทำลายยูนิคอมม์เพื่อช่วยคนอื่น ซินติดต่อกับชาร์ลผู้หนีมาก่อนและเป็นศิลปิน
 มีชื่อบนเกาะ ชาร์ลแนะนำให้ซินรู้จักกับจูเลีย ญาติของคอสมเตนซาและเชอ
 ยินดีสนับสนุนแผนการของซิน

ในภาคที่ 4 ซินและพรรคพวกออกเดินทางไปโจมตียูนิ แต่ถูก
 ขัดขวางระหว่างทาง พรรคพวกของเขาตายไปหลายคน แต่ในที่สุด ซินสามารถ
 เข้าไปทางอุโมงค์ที่ป่าเขาแจนเคยบอกและเข้าถึงยูนิคอมม์ได้ แต่มีไส้ศึกใน
 กลุ่มของเขาเองจับเขาไว้ ซินจึงรู้ว่ายูนิคอมม์มีสายลับอยู่ทุกแห่งและรู้ความ
 เคลื่อนไหวของเขาทั้งหมด และยิ่งไปกว่านั้น เขาพบว่ามีคนกลุ่มหนึ่งอยู่เบื้อง
 หลังยูนิคอมม์ คือกลุ่มโปรแกรมเมอร์ผู้ป้อนข้อมูลให้ยูนิคอมม์ พวกนี้ตั้งตัวเป็น
 อภิสัทชนที่มีความเป็นอยู่หรูหรา มีหัวหน้าคือ "เวซ" ผู้ยังคงมีชีวิตอยู่ เวซ
 เกลี่ยกลุ่มซินให้เข้าเป็นพวก ซินยินยอมตาม แต่เมื่อทุกคนวางใจเขาได้ฆ่า
 เวซตายและทำลายยูนิคอมม์ลงได้ ระบบดั้งเดิมสิ้นสุดลง ซินเดินทางกลับไป
 ใช้ชีวิตกับไลแลงและลูกบนเกาะ

This Perfect Day เป็นนวนิยายที่ยาวกว่านิยายวิทยาศาสตร์
 ทั่วไป แต่ทางด้านโครงเรื่อง จะเห็นได้ว่ามีลักษณะของนิยายดีสโทเปียตาม
 สูตรสำเร็จอย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นภาพของรัฐเผด็จการคอมพิวเตอร์ผู้
 ควบคุมวิถีชีวิตของทุกคนอย่างเคร่งครัด ตัวละครเอกผู้แตกต่างจากคนอื่นและ
 สงสัยในสังคมของตนเอง เขาได้เข้าร่วมในกลุ่มลับและฝ่าฝืนกฎจนถูกจับได้
 แต่เขาได้หลบหนีไปสู่ดินแดนอื่น และกลับมาปฏิบัติต่อสังคมของเขาจนได้เป็น
 ผลสำเร็จ เนื้อเรื่องยังมีบทบาทของเรื่องรักและการผจญภัยเป็นจุดเด่น แต่
 อย่างไรก็ตาม เลวินสามารถสร้างความน่าสนใจในโครงเรื่องอันดุ่นเคยนี้ได้
 ไม่น้อย

จุดเด่นที่ชัดเจนคือ การสร้างภาพสังคมอนาคตอย่างละเอียด
 เลวินให้เห็นภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมผ่านทางตัวซิน อันเป็นภาพ
 ชีวิตของคนในสังคมนับตั้งแต่วัยเด็ก อันเป็นเวลาของการเรียน การเล่น
 การปลูกฝังความคิดให้จงรักต่อยูนิและการอาศัยอยู่กับครอบครัว ภาพของพ่อ
 แม่ น้องสาวของซินคือภาพแทนของครอบครัวสามัญทั่วไป ต่อมาคือช่วงชีวิตใน

วัยรุ่นที่เขาจะต้องแยกจากครอบครัว เขาก็เรียนในสถาบันที่สูงขึ้นไป การอยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมห้องและการมีเพศสัมพันธ์ และชีวิตในวัยทำงานที่เขาจะแยกตัวมาใช้ชีวิตตามลำพัง ทำงานให้กับรัฐและมีชีวิตตามกำหนดเวลา นิยายเรื่องนี้ได้แสดงภาพรวมของชีวิตในอนาคตได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนและรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมและนามธรรม ไม่ว่าจะเป็นระบบเศรษฐกิจ สังคม สถาปัตยกรรม เครื่องแต่งกาย สภาพในบ้าน การใช้ชีวิตประจำวัน การท่องเที่ยว ความบันเทิง ความคิด ความเชื่อ แม้แต่ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันก็แตกต่างไปจากปัจจุบัน นับเป็นการสร้างภาพสังคมอนาคตอย่างซับซ้อนและสมจริง

เลวินให้ภาพของรัฐเผด็จการคอมมิวนิสต์ผู้บังคับให้ประชาชนมีวิถีชีวิตตามที่มันต้องการ เช่นเดียวกับนิยายในยุคก่อน รัฐใช้เทคโนโลยีควบคุมตั้งแต่พฤติกรรมและความคิดมนุษย์โดยฉ้อฉลให้เขามั่นใจอยู่ตลอดเวลา มีแต่ความสุภาพอ่อนโยนและภักดีต่อรัฐ ความต้องการอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ที่แท้ได้ถูกทำลายลงไป รัฐควบคุมและกำหนดวิถีชีวิตของประชาชนโดยไม่มีทางเลือกนับตั้งแต่เกิด รวมทั้งกำหนดวันตาย ทุกคนมีความสุขทางกายและความสุขนั้นฐานครบถ้วน แต่มีชีวิตเหมือนจักรกลตัวหนึ่งของรัฐที่กำหนดหน้าที่ทุกอย่างตามกำหนดเวลา และมีชีวิตอันว่างเปล่าตลอดชีวิตของเขา แต่ในช่วงท้าย เลวินได้เปิดเผยความจริงว่ายูนิคอมม์ไม่ใช่ผู้เผด็จการ แต่คือบรรดาโปรแกรมเมอร์อภิสิทธิ์ชนผู้มีความเป็นอยู่หรูหรา มนุษย์พวกนี้จึงเป็นศัตรูที่แท้จริงของมวลชน เป็นผู้ทำลายอิสรภาพและความเป็นมนุษย์ของประชาชนลงอย่างเลือดเย็น เพื่อรักษาอำนาจของพวกตนไว้ตลอดกาล

การเปิดเผยความจริงในช่วงท้ายเรื่องจึงเป็นการแสดงอย่างเด่นชัดว่า เทคโนโลยีนั้นไม่ใช่ผู้สร้างหรือผู้ทำลายด้วยตัวมันเอง แต่อยู่ที่มนุษย์นั่นเองที่จะใช้มันในทางใด ความขัดแย้งในเรื่องจึงไม่ใช่ความขัดแย้งของมนุษย์ต่อเครื่องจักร แต่เป็นมนุษย์ต่อมนุษย์ หรือมวลชนต่ออภิสิทธิ์ชนผู้ชั่วร้าย บทบาทของโปรแกรมเมอร์เหล่านั้นนับว่าเป็นการที่เลวินใช้ลักษณะเก่าแก่ของนิยายวิทยาศาสตร์ในแนวนักวิทยาศาสตร์บ้าอำนาจมาใช้ได้อย่างได้ผล และยังมีเนื้อหาในเชิงเปรียบเทียบถึงสังคมร่วมสมัยอย่างซับซ้อน

ภาพของรัฐเผด็จการอันรุ่งเรืองที่มีกลุ่มโปรแกรมเมอร์อยู่เบื้องหลังจึงเป็นภาพเปรียบเทียบของสังคมเผด็จการ ผู้มีเบื้องหน้าอันผาสุกงดงามและเป็นผู้สร้างความสุขต่อประชาชน แต่ได้ซ่อนความเป็นเผด็จการ การปิดกั้นความคิด บิดเบือนความจริงไว้เบื้องหลัง ทั้งยังแสดงให้เห็นว่ารัฐได้ตั้งตัวเป็น อภิสิทธิ์ชนห่างเหินจากประชาชน แสวงหาผลประโยชน์และไม่สนใจความต้องการที่แท้จริง

การต่อสู้ของชีพและเวส นอกจากเป็นการสะท้อนให้เห็นการที่ประชาชนลุกขึ้น ล้มล้างระบบเผด็จการ ยังสะท้อนให้เห็นภาพการต่อสู้ระหว่างคนหนุ่มกับคนแก่ผู้ยึด การปกครองไว้ในมือ นิยายเรื่องนี้จึงเป็นการชี้ให้เห็นพลังของคนหนุ่มสาวว่าจะ สามารถลุกขึ้นแก้ไขความผิดพลาดในสังคมที่มี คนแก่อยู่เบื้องหลัง ซึ่งคือความคิดของ ยุคนั้นอย่างชัดเจน

This Perfect Day แม้จะดำเนินเรื่องตามสูตรสำเร็จและจบ ลงด้วยความสำเร็จในการปฏิวัติ ซึ่งอาจถูกมองว่าเป็นการจบในแง่ดีแบบ เมโลดราม่า²⁵ แต่เลวินมีจุดมุ่งหมายที่จบเรื่องลงเช่นนั้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า ระบบอันผิดพลาดนั้นยอมแก้ไขได้หากคนหนุ่มสาวจะเสียสละตนเองเพื่อมวลชน

จุดเด่นอีกประการหนึ่งคือ ความซับซ้อนของเนื้อเรื่องและบทบาท ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร This Perfect Day ไม่ได้ดำเนินเรื่อง อย่างรวบรัดฉับไว แต่ดำเนินเรื่องช้าและหนักแน่น ทำให้เรื่องมีรายละเอียด ความลึกและสมจริง จะมีโครงสร้างรองมาเสริมในโครงสร้างใหญ่ของเรื่อง อย่างแนบเนียน เช่นในภาคที่ 1 ชิปเริ่มสงสัยในระบบเพราะเรื่องของปาปา แจนและชาร์ลที่ย้ำให้เขาารู้สึกว่าเขาทำผิดต่อทั้งสองคน เมื่อเขารู้ว่าปาปา แจนไม่ได้ตายโดยธรรมชาติ ทำให้เขาเคียดแค้นต่อยูนิคอมน์จนคิดจะล้มล้าง ระบบหรือการที่ปาปาแจนเคยมาเขาไปยูนิคอมน์เค่เรื่องจริง ทำให้ชิปรู้วิธี ทำลายยูนิคอมน์ ในขณะที่คนอื่นทำไม่สำเร็จ หรือชาร์ลได้มีบทบาทอีกครั้งใน ช่วงท้ายของเรื่องในการช่วยชิพหาทุนในการปฏิวัติ หรือโครงสร้างของเรื่อง รักที่ซับซ้อน เช่นชิพเป็นคู่รักของสโนว์เฟลก แต่ไปหลงรักไลแลกคนรักของคิง ชิปมีข้อขัดแย้งกับคิงจนทำให้คิงฆ่าตัวตาย ทำให้ไลแลกเกลียดชังชิพ และขัดแย้ง กันอย่างรุนแรงก่อนที่จะเข้าใจกัน ลักษณะเช่นนี้ทำให้เรื่องมีโครงสร้างและ ความขัดแย้งซับซ้อนกว่าเรื่องในแนวสูตรสำเร็จเรื่องอื่นๆ มาก

This Perfect Day มีสีสันของบทพจนานุกรมของตัวละครเอกอยู่พอสมควร เช่น การหลบหนีจากโลกของยูนิคอมน์ การเข้าโจมตียูนิคอมน์ การ ต่อสู้ของชีพและเวส แต่เลวินไม่ได้เน้นส่วนการพจนานุกรมนี้ให้เด่นชัดนัก แต่สิ่งที่เด่นมากคือ เรื่องราวในส่วนของความรักระหว่างชิพและไลแลกที่มีความ ขัดแย้ง ความซับซ้อน ทำให้ตัวละครมีความลึกทางอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าคู่ "พระเอกนางเอก" ในแบบสูตรสำเร็จของนิยายในยุคก่อน

²⁵ เมโลดราม่า (Melodrama) มีจุดกำเนิดจากละครที่มีเพลงและ ดนตรีประกอบ แต่ปัจจุบันหมายถึงวรรณกรรมที่มีลักษณะเร้าอารมณ์บีบคั้นความรู้สึก ตัวละครที่แบนราบและมักจบลงอย่างเป็นสุข

เลวินแสดงบทบาทของตัวละครในเรื่องเพศอย่างโจ่งแจ้ง ซึ่งคือ
 แนวนิยมและเสรีภาพของยุคที่สามารถกล่าวถึงเนื้อหาส่วนนี้ได้มากขึ้น แต่
 กล่าวได้ว่าบทบาทในเรื่องเพศมีความหมายอย่างมากในเรื่อง เลวินแสดงให้เห็นว่า
 เรื่องเพศคือธรรมชาติของมนุษย์ และคือเสรีภาพที่ไม่ควรถูกกำหนด
 โดยผู้อื่น และเขายังเปรียบเทียบให้เห็นระหว่างผู้หญิงทั้งสามคนในชีวิตของ
 ซีน คนแรกคือผู้หญิงที่ซึนกำหนดให้โดยไม่มีความรักและความผูกพันใดๆ คนที่
 สองคือสโนว์เฟลก ซึ่งเป็นเสรีภาพในเรื่องเพศโดยไม่มีความรู้สึกลึกซึ้ง และ
 คนที่สามคือโลแลก ซึ่งเป็นความรักอย่างแท้จริง

ซีนเป็นตัวละครในลักษณะวีรบุรุษผู้ต่อสู้ในสิ่งที่ถูกต้องและมีอุดมการณ์
 เพื่อมวลชนในลักษณะของวีรบุรุษผู้ช่วยโลกให้ปลอดภัยตามแบบสูตรสำเร็จ แต่
 ในขณะเดียวกัน เนื้อเรื่องได้ให้รายละเอียดของชีวิตเขาตั้งแต่เด็กจนเป็นหนุ่ม
 แสดงให้เห็นความสับสนในจิตใจและพัฒนาการของเขาอย่างแจ่มชัด ได้เห็น
 พฤติกรรมของเขาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความรัก กามารมณ์ ความก้าวร้าว
 ความกลัว ความกลัว ทำให้บทบาทของเขามีความลึกและสมจริงไปพร้อมกัน

โลแลกเป็นตัวละครหญิงที่มีบทบาทในแบบสูตรสำเร็จ เธอเป็น
 ผู้หญิงในกลุ่มลับและเป็นแรงบันดาลใจให้ซีนคิดถึงการหนีไปและหาที่ตั้งของ
 เกาะ แต่เลวินทำให้บทบาทของเธอมืดมนซับซ้อนและสมจริงมากขึ้น

คิงเป็นภาพแทนของคนที่มีชีวิตถึงความชั่วร้ายของระบบ แต่ไม่กล้า
 ค่อสู้หรือหนีไป เขาได้แต่เพียงหาความสุขใส่ตนและมีความสุขเพียงชั่วครั้ง
 นั้นคือภาพสะท้อนของช่วงเวลานั้น ที่คนกลุ่มหนึ่งหมดอาลัยกับชีวิตและมีทาง
 ออกโดยการจับกลุ่มสังสรรค์ มีเพศสัมพันธ์และเสพยา เลวินสร้างให้คิงเป็น
 ตัวละครเปรียบเทียบกับซีนผู้ไม่ยอมแพ้และต่อสู้จนมีชัยชนะ

This Perfect Day นับเป็นนิยายดีสโทเปียสูตรสำเร็จที่ผู้เขียน
 สามารถสร้างความแปลกใหม่และซับซ้อนให้กับความคุ้นเคยของโครงสร้าง
 ทั้งยังแฝงข้อคิดและพฤติกรรมของยุคสมัยนั้นไว้ได้อย่างแนบเนียน รวมทั้งเป็น
 การนำลักษณะสมจริงมาสร้างความลึกให้กับตัวละครและเนื้อเรื่องอีกด้วย

The World Inside

โรเบิร์ต วิลเวอร์เบิร์กเป็นนักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียง
 ที่สุดคนหนึ่งในปัจจุบัน เขามีผลงานตั้งแต่ทศวรรษที่ 50 แต่เป็นงานนิยาย
 วิทยาศาสตร์ตามแนวให้ความบันเทิงที่ไม่มีสาระ จนในปลายทศวรรษที่ 60
 เขาจึงเปลี่ยนแนวเขียนเน้นหนักในเชิงสาระเกี่ยวกับชีวิต สังคมและปรัชญา
 รวมทั้งใช้จินตนาการอย่างกว้างไกล และใช้กลวิธีการเขียนแบบอิสระไม่มีกฎ

เกณฑ์เช่นเดียวกับนักเขียนกลุ่มคลื่นลูกใหม่ งานของเขาที่มีชื่อเสียงได้แก่ Thorns (1967) Nightwings (1969) Dying Inside (1972) ส่วน The World Inside เป็นงานในระดับรองของเขา²⁰

The World Inside เสนอภาพโลกในศตวรรษที่ 24 ที่ประชากรโลกเพิ่มขึ้นเป็น 75,000 ล้านคน และยังเพิ่มขึ้นทุกขณะ ชาวโลกอาศัยอยู่ในตึกมหาสูงนับพันชั้น รวมเป็นสิ่งคมหนึ่งเรียกว่าเออร์บาน โมนาด ตึกเหล่านี้จะตั้งอยู่ในระยะห่างกัน ตึก 50 หลังจะรวมเป็นกลุ่มหนึ่งเรียกว่าคอนสเทลเลชัน (constellation) พื้นที่รอบอาคารเหล่านี้จะเป็นคอมมูนเกษตรกรรม ชาวเออร์บานโมนาดมีชีวิตอยู่เพียงในอาคารของเขา ใช้ชีวิตอยู่ในอาคารอย่างครบวงจรโดยไม่ต้องออกไปจากอาคารและไม่มีใครต้องการที่จะออกไปในตึก 1 หลังแบ่งออกเป็นเมืองต่างๆ 200 เมือง ตั้งชื่อตามชื่อเมืองดั้งเดิมของโลก 1 เมืองจะมีเนื้อที่ 50 ชั้น แต่ละเมืองจะเป็นที่อยู่ของคนในระดับเดียวกัน เช่น กรรมกร ศิลปิน ผู้บริหาร คนในชั้นล่างสุดคือกรรมกรและชั้นสูงสุดคือผู้บริหารของสังคม แต่ละเมืองจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน โรงพยาบาล สนามกีฬา โรงมหรสพ เป็นต้น ชาวเออร์บานโมนาดจะแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งได้แก่เครื่องจักรกับชาวคอมมูนที่ผลิตอาหารขายแก่ชาวเออร์บานโมนาด

ชาวเออร์บานโมนาดมีวัฒนธรรมไม่มีความเป็นส่วนตัว ทุกคนจะมีข้าวของเครื่องใช้ที่คล้ายคลึง แม้คนในชั้นล่างจะมีความเป็นอยู่ดีกว่าชั้นบนแต่ไม่มากนัก พวกเขาถือสละเสรีในเรื่องเพศอย่างเต็มที่ ความสัมพันธ์ทางเพศทุกรูปแบบเป็นที่ยอมรับ การเปลือยเป็นสิ่งธรรมดา พวกเขาจะแต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อยและมีหน้าที่สร้างสมาชิกใหม่แก่สังคม พวกนี้จะมีประเพณีเดินในตอนกลางคืน (night walking) ซึ่งคือการที่สามีของแต่ละบ้านจะออกจากห้องของตนเพื่อไปหาหญิงสาวที่ตนปรารถนา ในขณะที่ภรรยาจะรอรับสามีจากครอบครัวอื่น

พวกเขาถือ เป็นหน้าที่ต่อพระเจ้าและสังคมที่จะมีบุตร ทุกคนจะมีบุตรเฉลี่ยครอบครัวละ 6.8 คนจนถึง 9.9 คน ชาวเมืองในระดับล่างมักจะมีบุตรมากกว่าชาวเมืองในระดับบน พวกนี้มีชีวิตที่พาสัก อุดมสมบูรณ์ แต่มีพวกที่ผิดปกติ เช่นพวกที่ไม่นิยมมีลูก ผู้ที่มีความหึงหวง หรือพวกที่ต้องการออกไปสู่สังคมภายนอกเรียกว่าพวกฟลิปโป (Flippo) พวกนี้จะถูกลงโทษโดยการส่งลงไปยังชั้นล่างอันเป็นเตาความร้อนมหึมา

²⁰Brian Aldrin, Trillion Year Spree. p.345.

พวกคอมมูนนั้นติดต่อดำขายกับชาวเออร์บานโมนาด แต่พวกเขา
 รั้งเกียจวิถีสีวิตของชาวเออร์บานโมนาด พวกคอมมูนจะชยาสครอบครัวออกไป
 ในแนวราบ กลียดซังการมีลูกและใช้ชีวิตกับธรรมชาติ ไม่มีความเจริญทาง
 วิทยาการนัก

ในนิยายเรื่องนี้ ซิลเวอร์เบิร์ก ได้แสดงภาพของโลกภายใน
 เออร์บานโมนาด 116 แต่ละบทจะแสดงให้เห็นครอบครัวต่างๆกันหลาย
 ครอบครัว โดยจับจุดที่ตัวละครหลักแต่ละคน โดยบางคนยังมีบทบาทในบทอื่นใน
 เชิงตัวประกอบ

บทที่ 1 เป็นเรื่องของครอบครัวแมทเทิร์น ชาร์ล แมทเทิร์นและ
 นรินซีเพสสาอาศัยอยู่ในเซียงไฮ้ ทั้งคู่มีบุตร 4 คนซึ่งนับว่าน้อยเกินไป
 นรินซีเพสสาเป็นหญิงสาวที่มีผู้ชายปรารถนามากที่สุด เช่นซิกมันด์ กลูเวอร์
 ชอบมานอนค้างที่ครอบครัวนี้เสมอ ชาร์ลเป็นนักสังคมวิทยาคอมพิวเตอร์
 (socio-computer) เขาได้รับมอบหมายให้เป็นมีดคุเทศก์นำคร. กอรัทแมน
 นักสังคมวิทยาคอมพิวเตอร์จากเฮลล์ เมืองอาณานิคมบนดาวศุกร์ เชื่อมชม
 เออร์บานโมนาดแห่งนี้ ชาวอาณานิคมมีความเป็นอยู่เหมือนชาวโลกในศตวรรษ
 ที่ 20 อาศัยอยู่ในอากาศเปิด มีบ้านของแต่ละครอบครัว มีความเป็นส่วนตัว มี
 ทัศนคติในเรื่องเพศแบบเก่าและมีการควบคุมอัตราการเพิ่มประชากร คร.
 กอรัทแมนนิสวางกับความเป็นอยู่ในสังคมนี้มาก ไม่ว่าจะเป็นการปิดกั้นตัวเอง
 ในอาคารหลังเดียว การไม่มีความเป็นส่วนตัว เสรีภาพในเรื่องเพศ ประเพณี
 การเดินกลางคืน และการพึงใจในการเพิ่มประชากร ระหว่างการเยี่ยมชม
 เมืองทั้งคู่ได้พบพวกฟลิปโป้ที่ทำร้ายภรรยาตนเองเพราะเธอท้อง เขาถูกจับ
 และส่งไปทาลายในเตาเผา เมื่อถึงเวลากลางคืน ชาร์ลออกไปเดินกลางคืน
 และทิ้งกอรัทแมนผู้กระอักกระอ่วนใจให้หาความสุขกับนรินซีเพสสา

บทที่ 2 เป็นเรื่องของเมมมอนและออเรีย โยลตันในชิคาโก ทั้งคู่
 แต่งงาน 2 ปีแล้วแต่ไม่มีบุตร ได้มีการสร้างเออร์บานโมนาดแห่งใหม่ขึ้น คือ
 หมายเลข 158 ซึ่งจะมีการอพยพคนจากอาคารต่าง ๆ ไปรวมกัน โดย
 เฉพาะครอบครัวที่ไม่มีบุตร ออเรียมีความผูกพันกับเมืองของเธอมากและไม่
 ต้องการอพยพ เมื่อคำสั่งมาถึงเธอจึงปฏิเสธและหาทางหลีกเลี่ยง เธอไปหา
 ลุงผู้เป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูงแต่ลุงของเธอปฏิเสธที่จะช่วย ออเรียยื่นกรานไม่
 ยอมไป จึงถูกส่งไปบำบัดที่ศูนย์สร้างจรรยา (Moral Engineer) เธอถูก
 ปรับสภาพจิตใจใหม่และยินยอมอพยพโดยไม่มีความผูกพันต่อบ้านเกิดอีกต่อไป

บทที่ 3 เป็นเรื่องของคิลลอน ชริมเมส ผู้เป็นนักดนตรีและศิลปิน
 เขาภาคภูมิใจในตัวเองว่าเหนือกว่าคนอื่น คิลลอนนิยมไปเดินกลางคืนตาม

เมืองต่างๆ ที่อยู่ห่างไปจากชั้นของเขาหลายๆ หลังจากการเล่นดนตรี ดิลลอน เดินทางไปยังชั้นที่ 500 อันเป็นกึ่งกลางตึก และเสนหามัลติเพลกเซอร์และมี เพศสัมพันธ์ ฤกษ์ยาทำให้เขารู้สึกว่าตัวเขาได้กลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับทุก จิตวิญญาณและทุกสิ่งทุกอย่างในเออร์บานโมนาคของเขา และมีความสุขเปี่ยม ล้น แต่เมื่อฤกษ์ยาหมดไป เขากลับเริ่มสงสัยในความรู้สึกของตนเองว่ามันคือ ความสุขที่แท้หรือการแสวงทำ

บทที่ 4 เป็นเรื่องของเจสันและมิเชลลา ควิกโค อาศัยอยู่ใน เชียงไฮ้ เจสันเป็นนักประวัติศาสตร์ที่ไม่มีความก้าวหน้าในงาน แต่เขาพอใจ กับชีวิตเช่นนี้ ในขณะที่มิเชลลามีความทะเยอทะยานสูง ทำให้ทั้งคู่ขัดใจกันอยู่ เสมอ เจสันพบว่าตัวเขาเองมีทักษะในเรื่องเพศผิดจากคนสามัญ เขามักยุ่ง เกี้ยวกับผู้หญิงในเมืองที่ต่ำกว่าเขาลงไปหลายๆ เพราะทำให้เขามั่นใจขึ้น เขาพึงใจมิเชลน้องชายฝาแฝดของมิเชลลา ซึ่งความสัมพันธ์เช่นนี้เป็น เรื่องธรรมดา แต่เขากลับละอาย รวมทั้งเขายังหึงหวงมิเชลลาอีกด้วย ส่วน มิเชลลาเมื่อเห็นว่าเขาหึงหวง เธอจึงยุ่งเกี่ยวกับชายอื่นมากขึ้นเพื่อประชด เขา เจสันได้ศึกษาประวัติศาสตร์ของโลก ความเป็นอยู่ ศิลปะ วัฒนธรรม ของยุคก่อนซึ่งแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับยุคนี้ เขาตั้งทฤษฎีว่าบรรพบุรุษของมนุษย์ ในสังคมเออร์บานโมนาคคงได้รับผ่าตัดโครงสร้างของหน่วยพันธุกรรมจนกลายเป็นมนุษย์เผ่าพันธุ์ใหม่ที่พึงใจความเป็นอยู่แบบใหม่ เจสันและมิเชลลากะเลาะ กันอย่างรุนแรง ต่างฝ่ายต่างกล่าวโทษว่าอีกคนผิดปรกติและตกใจกับสภาพ เช่นนี้ ในที่สุดทั้งคู่ทำความตกลงกันได้ และพยายามมีนฤติกรรมตามที่สังคม ต้องการต่อไป

ในบทที่ 5 เป็นเรื่องราวของซิกมันด์ กลูเออร์ เขามีภรรยาชื่อ เมมลอน อาศัยอยู่ในเชียงไฮ้ ซิกมันด์มีอายุเพียง 15 ปี แต่มีตำแหน่งหน้าที่ การงานสูงมากและมีทางที่จะขึ้นเป็นผู้บริหารในระดับสูงในอนาคต เขามี ความทะเยอทะยานสูง เอาจริงเอาจังกับงานและอุทิศตนเพื่อประชาชนอย่าง เต็มที่ จนบรรดาผู้บริหารระดับสูงเห็นว่าเขามุ่งมั่นจนเกินไปซึ่งไม่เหมาะสม กับตำแหน่งในระดับสูง ซิกมันด์รู้สึกกดดันและรู้สึกว่านิสซิม ซอว์ก ผู้บริหารสูง สุดไม่พอใจเขา เร็ย ลูกสาวของนิสซิมคู่รักของซิกมันด์เตือนให้เขาทำตัว เหมือนคนทั่วไป คือผ่อนคลายและสนุกกับชีวิต แต่ซิกมันด์ไม่อาจปรับตัวได้ วัน หนึ่ง ซิกมันด์เข้าไปเสนองานกับซอว์ก โดยลืมนำไปว่าเป็นวันหยุดที่มีการฉลอง และเสนหา บรรดาผู้บริหารต่างเสนหา คืมเกล้าและมีการเล่นรักกัน ซิกมันด์ รู้ว่าทุกคนจับตามองดูเขาว่าเขาจะผ่อนคลายและสามารถเข้าร่วมได้หรือไม่ เขาถูกจับคู่กับภรรยาของนิสซิม แต่ซิกมันด์ทนไม่ได้และปฏิเสธ ตั้งแต่นั้น

เขาแน่ใจว่าเขาผิดปรกติว่าคนอื่นและตำแหน่งของเขาจะไม่มั่นคงอีกต่อไป

บทที่ 6 มิทเชลล์ น้องชายฝาแฝดของมิเชลลา มีความผิดปรกติซ่อนอยู่ภายใน คือต้องการที่จะท่องเที่ยวไปในโลกภายนอก เขาสนใจทฤษฎีของเจสันนี่เชสของเขาที่ว่า พวกเขาคือพวกที่ถูกสร้างพฤติกรรมใหม่ขึ้นมา มิทเชลล์ได้ลอบหนีออกจากอาคารในเวลากลางวัน และออกไปสัมผัสกับบรรยากาศภายนอก และออกเดินทางเพื่อจะไปยังทะเล มิทเชลล์ได้เดินทางไปถึงคอมมูนและถูกชาวคอมมูนจับตัวไว้และกล่าวหาว่าเป็นจารชนเข้ามาสืบเรื่องราวของพวกเขา มิทเชลล์ได้พบกับประเพณีที่แตกต่างจากชาวเออร์บานโมนาด ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมอัตราการเกิด การไม่นิยมแต่งงาน มีจริยธรรมเรื่องเพศอย่างเคร่งครัด มิทเชลล์ได้แลกเปลี่ยนความคิดกับหญิงสาวชาวคอมมูนชื่ออาร์ชาร์ และทั้งสองฝ่ายเชื่อว่าตนเป็นฝ่ายถูก มิทเชลล์ถูกตัดสินว่ามีความผิดและจะถูกฆ่า อาร์ชาร์ช่วยให้เขาได้หนีไป มิทเชลล์ตัดสินใจหนีกลับไปยังเออร์บานโมนาด เขาถูกตัดสินว่ามีความผิดและถูกส่งตัวไปทำลาชในเตาพลังงาน

บทที่ 7 ซิกมันด์สับสนกับตัวเองมากขึ้น รวมทั้งความกดดันทางการทำงาน และไม่สามารถเปลี่ยนความเอาใจจริงเอาใจของเขาได้ เขาพยายามใช้ชีวิตแบบคนอื่น ๆ แต่ยิ่งทำให้เขาไม่มีความสุข เขาได้พบกับคิลลอนและบอกเขาถึงความรู้สึกแปลกแยกและสงสัยในระบบ คิลลอนเข้าใจเพราะเขาเองมีความรู้สึกเช่นเดียวกัน แต่คิลลอนมีทางออกโดยการใช้อาเสณติด แต่ซิกมันด์ทำไม่ได้ เขาไปพบกับนักบวชเพื่อสัมผัสกับพระเจ้า แต่เขากลับรู้สึกว่างเปล่า เขาถูกกำหนดให้เข้ารับการรักษาโดยการสร้างจรรยาวัณใหม่ ซึ่งหมายความว่าเขาจะไม่มีสิทธิ์ได้ทำงานในระดับสูงอีกต่อไป ซิกมันด์ไม่ยอมรับการรักษาและในวันหนึ่ง เขาขึ้นไปที่ยอดตึกและกระโดดลงมาฆ่าตัวตาย แต่ชีวิตในเออร์บานโมนาด 116 และที่อื่นๆทั่วโลกยังคงดำเนินไปตามปรกติ

ซิลเวอร์เบิร์กได้นำปัญหาการเพิ่มประชากร ชีวิตของคนในเมืองใหญ่ที่อาศัยอยู่บนอาร์ทเมนต์ หรือบนอาคารแบบครบวงจร การแยกตนเองออกจากธรรมชาติ และเสรีภาพทางด้านเพศของยุคไม่ว่าจะเป็นการตื่นตัวทางเพศของวัยรุ่น การแลกเปลี่ยนคู่ ความสัมพันธ์แบบไฮโมเซกชวล พฤติกรรมทางเพศอันผิดปรกติ ความเป็นอยู่ที่ขาดความเป็นส่วนตัวและคล้ายคลึงกันของคนอเมริกันในแถบชานเมือง หรือลักษณะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มและมีเสรีทางเพศของพวกฮิปปี มารวมเข้าเป็นสังคมในค.ศ. 2381

The World Inside มีโครงเรื่องในบางส่วนตามแบบของสูตรสำเร็จ เช่นการเปิดเผยให้เห็นสังคมที่ดูเหมือนว่ามีความสุข แต่ตัวละครได้

พบความจริงว่าตนคือชีวิตที่ถูกกำหนดและไม่มีอิสระ มีตัวละครที่ผิดปกติและแปลกแยกต่อสังคม บางคนปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ บางคนหนีไปยังโลกภายนอกและพบว่าตัวเขาไม่เหมาะสมกับโลกภายนอกเช่นกัน บางคนมีทางออกโดยการหนีไปสู่ความตาย เรื่องที่มีลักษณะสูตรสำเร็จมากที่สุดคือเรื่องของมิทเชลล์ในบทที่ 5 แต่ในขณะเดียวกัน การกล่าวถึงตัวละครต่างๆอย่างมากมาย ซึ่งเป็นการให้เห็นคนระดับต่างๆในสังคม ความคิดความรู้สึกของเขาอย่างทั่วถึง ทำให้นิยายเรื่องนี้มีลักษณะสมจริงเช่นกัน

นอกจากนั้น ซิลเวอร์เบิร์กได้นำรูปแบบใหม่หลายอย่างมาใช้ เช่น การแบ่งเรื่องออกเป็นบทต่างๆ ที่กล่าวถึงตัวละครหลักในแต่ละบท จึงมีลักษณะเหมือนงานรวมเรื่องสั้นที่ใช้ฉากเดียวกัน รวมทั้งการนำเสนอด้วยอารมณ์ขันและภาพสังคมในเรื่องยังมีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างความเหนือจริงแบบแอบเสิร์ดกับความเป็นไปได้

ในบทที่ 1 ซิลเวอร์เบิร์กได้เสนอภาพครอบครัวที่ปรกติของชาร์ลแมทเทิร์น รวมทั้งการพาแขกจากดาวศุกร์ชมอาคารคือการเสนอภาพสังคมในแบบการพาชมเมืองตามลักษณะดั้งเดิมนั้นเอง ภาพสังคมอันมีความสุขสมบูรณ์ปราศจากการแก่งแย่งชิงดี ไม่มี ความทุกข์และความอดอยาก แต่กลับมีวิถีชีวิตที่ผิดแผกไปจากปัจจุบันโดยสิ้นเชิง ซึ่งดูวิปริตและน่าฉงน ในตอนท้ายของบทที่ 1 ให้เห็นพวกพลิบไปแสดงให้เห็นว่าเบื้องหลังของสังคมสงบสุขนี้มีสิ่งผิดปรกติแฝงอยู่

ต่อจากนั้นในบทที่ 2 ถึง 7 ต่างเป็นเรื่องของผู้ที่มีชีวิตต่างไปจากเกณฑ์ปรกติของสังคม ที่มีบทลงท้ายแตกต่างกันออกไป ในบทที่ 2 ออเรียไม่มีสิทธิที่จะอยู่ในบ้านเกิดที่เขอรัก และถูกส่งตัวไปรับพฤติกรรมจนกลายเป็นอีกคน ได้เข้าเดือนให้เห็นว่าสังคมเป็นสังคมเผด็จการที่ปรับพฤติกรรมมนุษย์ให้ไปในตามที่สังคมต้องการ ออเรียเป็นเหยื่อผู้ไม่มีสิทธิที่จะเลือกวิถีชีวิตตามที่ตนต้องการ แต่ในเวลาต่อมาเรื่องได้เปิดเผยว่าการที่ออเรียผูกพันกับถิ่นเกิดจนผิดปรกตินั้น เกิดจากการที่บรรพบุรุษของสังคมถูกปรับหน่วยพันธุกรรมให้ผูกพันกับอาคารของตน ซึ่งสำหรับคนอื่นๆ ความรู้สึกเช่นนั้นรุนแรงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อรัฐมีคำสั่งที่สำคัญว่าจะข่มความรู้สึกนี้ให้ลดลงได้ แต่สำหรับออเรีย เขามีความรู้สึกนี้รุนแรงจนกล้าที่จะขัดคำสั่ง การต่อต้านของเขोजจึงไม่ใช่การเรียกร้องอิสรภาพที่แท้จริง แต่เป็นเสมือนสัตว์ทดลองที่ถูกกำหนดให้เป็นอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ก่อน เมื่อเจ้าของต้องการให้เปลี่ยนพฤติกรรม ก็เพียงแต่นำมันไปปรับพฤติกรรมอีกครั้งเท่านั้น

ในขณะที่ออเรียมีหน่วยพันธุกรรมที่ทำให้ผูกพันกับที่อยู่มากเกินปรกติ

มิกเชลล์ สเลเตอร์กลับมียีนที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนี้บงการเอง เขาจึงมีพฤติกรรมรักอิสระและต้องการเห็นโลกภายนอกเช่นคนในอดีต แต่ทุกสิ่งกลับไม่เป็นอย่างที่เขาคิด การเดินทางด้วยเท้าไม่สามารถพาเขาไปยังดินแดนที่เขาต้องการ พฤติกรรมที่แปลกประหลาดของเขาทำให้คนในคอมมูนเห็นเขาเป็นศัตรูในที่สุด เขาไม่มีทางเลือกอื่นใดนอกจากจะกลับสู่สังคมของเข่อีกครั้งหนึ่ง แต่สิ่งที่เขาได้รับคือความตาย บทบาทของมิกเชลล์นั่นคือเรื่องราวในแบบสูตรสำเร็จ แต่มิกเชลล์ไม่ใช่ผู้ที่เห็นความผิดพลาดของระบบหรือต้องการที่จะหนีไปเพื่อสร้างสังคมใหม่หรือมีอุดมการณ์แต่อย่างใด เขาเป็นเพียงผู้รักการผจญภัยที่มีจุดจบอย่างน่าสมเพช

มิกเชลล์ยังคงเห็นว่าวิถีชีวิตในแบบของเขาคือวิถีชีวิตที่ถูกต้อง เขาขัดแย้งทางความคิดกับอาร์ชาร์ หญิงสาวชาวคอมมูน และแปลกใจตนเองที่เขาผูกปองกันสังคมของเขาเหมือนนักโฆษณาชวนเชื่อ นั่นคือหน่วยพันธุกรรมของเขาในตอนนี้เป็นเช่นเดียวกับทุกคนที่ถูกฝังพฤติกรรมให้ยินยอมการให้กำเนิดและเสรีภาพในเรื่องเพศไว้อย่างสมบูรณ์ เขาคือเหยื่ออีกคนหนึ่งของสังคม

ส่วนเจสันกลับมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในเรื่องเพศ ทัศนคติในเรื่องเพศของเขากลับเป็นเช่นคนในยุคก่อน เขาเห็นว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งที่น่าละอาย เขามีความรู้สึกหงุดหงิดและยังปิดบังความรู้สึกแบบรักร่วมเพศของตน แม้เขาจะเป็นผู้ค้นพบว่าเขาและคนในสังคมเป็นเหยื่อที่ถูกปรับพฤติกรรม แต่เขาเห็นว่าวิถีชีวิตเช่นนี้เป็นสิ่งที่ถูกต้องและทางออกของเขาคือพยายามปรับตนให้คิดและทำเช่นคนในสังคม

ส่วนดิลลอนความเป็นศิลปินของเขาทำให้เขารู้สึกว่าตนเองเหนือกว่าทุกคน ทำให้เขารู้สึกแปลกแยกจากคนอื่นและพบว่าคนอื่นๆ เป็นเพียงจักรกลของสังคมที่ทำหน้าที่เพื่อส่วนรวมแต่ไม่เป็นตัวของตัวเอง และในที่สุด เขาก็พบว่าตัวเขาเองก็เป็นเพียงเหยื่อของสังคมแห่งนี้และไม่มีความสุขอีกต่อไป ทางออกของเขาคือการเสพยาเสวนิตติเพื่อสร้างความสุขขึ้นชั่วขณะ

ส่วนตัวละครที่มีบทบาทมากที่สุดในเรื่องได้แก่ซิกมันด์ เขามีความทะเยอทะยานของมนุษย์ในอดีต ในขณะที่คนในยุคของเขาต้องใช้ชีวิตอย่างว่างเปล่าไม่เคร่งเครียด ไม่ใฝ่สูง เพราะคนที่มีพฤติกรรมเช่นนี้อาจเป็นอันตรายต่อโครงสร้างของสังคม และอาจเปลี่ยนสังคมไปสู่แบบอื่น ซิกมันด์ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมของเขาได้และจบชีวิตของตัวเองในที่สุด

สังคมเออร์บานโมนาคเป็นสังคมอันสงบสุข หนึ่งร้อยห้าสิบปี สาธารณูปโภค ไม่มีความเป็นส่วนตัวและเท่าเทียม ไม่มีความกีดกันระหว่างชนชั้น ซึ่งคือโลกอุดมคติที่มนุษย์ปรารถนา แต่เบื้องหลังของสังคมคือสังคม

เผด็จการที่กำหนดให้มนุษย์มีชีวิตตามแบบที่มนุษย์ต้องการ โดยปลูกฝังลงในหน่วยพันธุกรรมที่ทำให้เขาเป็นมนุษย์พันธุ์ใหม่ที่ไม่มีความเปลี่ยนแปลงสังคมของเขาได้ อีกทั้งยังมีวัฒนธรรมความเชื่ออันวิปริตและความเป็นมนุษย์ถูกทำลายลงไป ทำให้สังคมแห่งนี้เป็นสังคมอันน่าสะอึงกลัว

ซิลเวอร์เบิร์กเสนอภาพสังคมออกมาอย่างเสียดสีล้อเลียน ถึงวัฒนธรรม พฤติกรรม ความคิดของชาวเออร์บานโมนาด คนในสังคมนั้นขนานนามสังคมของตนว่าเป็นโลกอุดมคติ แต่อาณานิคมบนดาวศุกร์ที่ยังคงเป็นเหมือนในศตวรรษที่ 21 กลับถูกขนานนามว่าเป็นนรก และเห็นว่าวัฒนธรรมของยุคก่อนคือความป่าเถื่อน และคนที่มีความคิดเช่นมนุษย์ปัจจุบัน เช่นมีความหึงหวง มีความทะเยอทะยาน กลัวการมีบุตรมากกลายเป็นคนผิดปกติของสังคม

คำที่เป็นคำสำคัญของเรื่องคือคำว่า "หลีกหนี" (escape) ชาร์ลแมทเทิร์นกล่าวว่าโลกในศตวรรษที่ 24 ไม่มีวรรณกรรมหลีกหนีอีกต่อไป เพราะชีวิตบนโลกเป็นชีวิตที่ทุกคนพอใจ แต่แล้วเรื่องได้แสดงให้เห็นถึงผู้ที่ไม่พอใจชีวิตเช่นนั้นและหนีออกจากสังคมด้วยวิธีต่างๆกัน มิทเชลล์หลบหนีในทางกาย เขาหนีออกไปจากตึกแต่เขาไม่สามารถหนีไปนั้น ดิลลอนหลบหนีออกไปในจินตนาการโดยการไต่ยาเสพติด ซึ่งเป็นเพียงการหลอกตัวเองเพียงชั่วขณะ ส่วนซิกมันด์นั้นหลบหนีจากสังคมด้วยความตาย

สาระสำคัญของเรื่องคือปัญหาการเพิ่มประชากรของโลก แต่ซิลเวอร์เบิร์กไม่ได้เสนอออกมาอย่างตรงตัว แต่เขาสร้างภาพสังคมอันวิปริตที่อาจจะเกิดขึ้นถ้ามนุษย์ไม่ระหนักถึงปัญหานี้ คนในเออร์บานโมนาดเห็นว่าการสร้างชีวิตนี้คือหน้าที่ต่อพระเจ้า ซึ่งคือการโจมตีผู้เคร่งศาสนาที่ต่อต้านการคุมกำเนิดนั่นเอง ซิลเวอร์เบิร์กแสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีกละเลซต่อปัญหาโดยปล่อยให้มันเกิดขึ้น และจึงใช้เทคโนโลยีแก้ที่ปลายเหตุ เช่นการแก้ปัญหาประชากรโดยการขยายสังคมขึ้นในแนวตั้ง การอพยพไปตั้งอาณานิคมในอวกาศล้วนเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง แต่สังคมของชาวคอมมูนที่ควบคุมการเพิ่มประชากรอย่างเคร่งครัดจนถึงกับไม่มีการแต่งงาน หรือทำแท้งล้วนเป็นสิ่งไม่ถูกต้องเช่นกัน มิเชลได้โต้เถียงกับอาร์ชาร์ว่าวิถีชีวิตของสังคมเออร์บานโมนาดเป็นสิ่งถูกต้อง เมื่ออาร์ชาร์แย้งว่าแม้ลักษณะการอยู่ในอาคารรวมจะแก้ปัญหาประชากรได้แต่เพียงเวลาไม่นานย่อมเกิดปัญหา ถ้ามนุษย์ไม่ควบคุมอัตราการเกิด มิเชลตอบว่าเทคโนโลยีใหม่ๆ จะแก้ปัญหาได้ นั่นคือความคิดของมนุษย์จำนวนมากในปัจจุบันนี้ที่ละเลยและมองข้ามปัญหาต่างๆ ในสังคมอย่างขาดความรับผิดชอบและมองการณ์ไกล

... "We think the urban folk are wicked, for they will not control their breeding. And even encourage breeding."

"There's no need for us to control it," he tells her. ... "Our population could double or even triple, and as long as we continued to live in vertical cities, in urban monads, there'd be room for everyone..."

"Do you think this can continue infinitely?"

"Well, no, not infinitely," Michael concedes. But for a long time. Five hundred years, maybe, at the present rate of increase before we'd feel any squeeze.²⁷

ภาพของมนุษย์ผู้ค้นหาตนเองและต้องการอิสระในขณะที่รัฐใช้วิทยาการกำหนดชีวิตมนุษย์ให้เป็นไปเช่นเดียวกันได้ถูกเสนออีกครั้งในเรื่องนี้ แต่มีจุดจบของตัวละครที่แสดงถึงความพ่ายแพ้และสิ้นหวัง เจสันและภรรยาพยายามปรับตนเองให้เหมือนคนอื่นเพื่อความอยู่รอด มิทเชลล์หนีไปอย่างไม่มีจุดหมาย คิลลอนีใช้ยาเสพติดและซิกมันด์ฆ่าตัวตาย ทั้งหมดนี้จึงเป็นภาพสะท้อนของยุคปัจจุบันที่มนุษย์ถูกบีบคั้นโดยสภาวะของสังคมเศรษฐกิจ การเมือง และสุขภาพ สันติวิทยาในระบบจนต้องมีทางออกแบบเดียวกับตัวละครเหล่านี้

สังคมที่มีอิสระในเรื่องเพศอย่างเต็มที่คือภาพสะท้อนของช่วงเวลา นั้น ซิลเวอร์เบิร์กได้นำสิ่งเหล่านี้มาขยายอย่างเด่นชัด และชี้ให้เห็นว่าถ้ามนุษย์ไม่มีขีดของจริยธรรมในเรื่องเพศ รากฐานของการเป็นครอบครัวการ เป็นเจ้าของซึ่งกันและกันย่อมถูกทำลายไป

ลักษณะที่เด่นชัดที่สุดคือการสร้างภาพวิถีชีวิตอันวิปริตของมนุษย์ในอนาคตโดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศออกมาในลักษณะของตลกร้าย เช่นในบท แรก ลูกๆ ของครอบครัวแมทเทิร์นไม่มีความแปลกใจเมื่อเห็นแม่ของตนนอน อยู่กับชายอื่น และฝ่ายสามีเป็นผู้ปลุกผู้ชายของภรรยาขึ้นมาด้วยไมตรีจิต

...Mattern nudges him. "Siegmond? Siegmund, it's morning!" The young man's eyes open. He smiles at

²⁷Robert Silverberg, The World Inside. (New York : Bantam Books, 1983) p.131.

Mattern, sits up reaches for his wrap. ...

"Sorry," says Siegmund. "I overslept. Principessa really drains me. A savage, she is.

'Yes, she's quite passionate," Mattern agree²⁸

หรือในงานฉลองที่มีการเล่นรักเสรี เสพยาเสพติด หญิงสาวชักชวนให้คนรักของตนซึ่งมีภรรยาอยู่แล้ว มีเพศสัมพันธ์กับคนในงาน ซึ่งรวมทั้งพ่อของเขอดีว

...Rhea says, "Happy Somatic Fufillment Day. We're celebrating. You can have me, if you like, or one of the girls, or Poalo, or anybody else you want." She giggles. "My father, too. Have you ever dreamed of topping Nissim Shawke?...²⁹

The World Inside เป็นงานในเชิงสูตรสำเร็จที่มีพัฒนาการไปจากนิยายสูตรสำเร็จของยุคก่อนอย่างเด่นชัดที่สุด นับเป็นการสร้างลักษณะสมจริงและทดลองลงในรูปแบบที่คุ้นเคย ทั้งยังเป็นการเสียดสีที่แหลมคมและแปลกใหม่อย่างยิ่ง

นิยายดีสโทเปียแนวสูตรสำเร็จทั้ง 4 เรื่องให้ภาพโลกอนาคตอันห่างไกล เช่น Why Call Them Back From Heaven? เป็นโลกในศตวรรษที่ 22 ใน Logan's Run, This Perfect Day เป็นโลกในอีกหลายศตวรรษข้างหน้า ส่วนใน The World Inside เป็นโลกในศตวรรษที่ 24 ใน Why Call Them Back From Heaven? เป็นเรื่องเดี่ยวที่แสดงภาพสังคมที่ความเป็นอยู่หลายอย่างคล้ายศตวรรษที่ 20 อันแสดงถึงความหยุดนิ่งในสังคม แต่ในเรื่องอื่นล้วนเป็นโลกอนาคตที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีและแตกต่างจากวิถีชีวิตปัจจุบันอย่างมาก

ทั้ง 4 เรื่องนี้ต่างแสดงถึงการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อมนุษยชาติและเปลี่ยนโฉมหน้าของโลกไปอย่างสิ้นเชิง เช่น Why Call Them Back From Heaven? เป็นเรื่องของการพัฒนาเทคนิคการรักษาร่างกายมนุษย์โดยการแช่แข็ง ใน This Perfect Day แสดงถึงการพัฒนาเทคโนโลยีจนคอมพิวเตอร์กลายเป็นผู้ปกครองโลก ใน The World

²⁸ Ibid. pp.1-2.

²⁹ Ibid. p.99.

หม่อมามักมีโปรแกรมเมอร์ที่เสวยสุขและเป็นผู้จัดการให้ประชาชนทุกคนได้รับยาที่กตพถกกรรมของเขาไว้ นั่นคือนิยายในกลุ่มนี้แสดงภาพของรัฐที่ไม่ได้กตขี้ประชาชน ประชาชนส่วนใหญ่มีความสุขและเห็นว่าระบบนั้นถูกต้อง ทั้งยังเกลียดชังผู้ที่ฝ่าฝืนระบบ แต่ในความเป็นจริงที่มีน้อยคนที่จะรู้คือระบบนั้นผลิตผลต่ออย่างใหญ่หลวง และกำลังจะก่อให้เกิดความนินาศ และยิ่งไปกว่านั้นในรัฐยังมีผู้ทุจริตหรือเสวยสุขหาผลประโยชน์เข้าตนเองอยู่

ทางด้านเศรษฐกิจ นิยายใน 3 เรื่องหลังให้ภาพรัฐแห่งเทคโนโลยีอันอุดมสมบูรณ์ เศรษฐกิจรุ่งเรือง ไม่มีปัญหาความยากจนชนชั้นทางเศรษฐกิจอีกต่อไป ส่วนใน Why Call Them Back From Heaven? ได้ให้ภาพรัฐที่เศรษฐกิจเป็นปีกแผ่น แต่ประชาชนกลับหวังผลประโยชน์ในอนาคต สะสมทรัพย์สินสมบัติและมีความเป็นอยู่อย่างอดอยากยากจน

ภาพของสังคมในนิยายทั้ง 4 เรื่องยังคงเป็นภาพสังคมมวลที่ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่เท่าเทียมและคล้ายคลึงกันเช่นเดียวกับนิยายดีสโทเปียของยุคก่อน สังคมเหล่านี้มีรัฐเป็นผู้จัดสรรสิ่งต่างๆให้ประชาชน โดยประชาชนยอมรับโดยไม่มีทางเลือกและไม่มีข้อโต้แย้ง ใน Why Call Them Back From Heaven? มีลักษณะที่แตกต่างไปคือ ยังคงเป็นสังคมประชาธิปไตยที่มนุษย์ซื้อสินค้าได้อย่างเสรี แต่มีของเพียงแบบเดียวในท้องตลาดเพื่อความประหยัด

สังคมในทั้ง 4 เรื่องเป็นสังคมเมืองที่แยกจากโลกภายนอก เช่น ใน The World Inside เป็นสังคมที่ตัดขาดจากโลกภายนอกโดยสิ้นเชิง ส่วนในอีก 3 เรื่องแสดงภาพโลกภายนอกเป็นโลกที่ถูกทิ้งร้าง เป็นป่าหรือทรากเมืองอันรกร้างว่างเปล่า

ปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำในสังคมหรือชนชั้นไม่ถูกกล่าวถึงนัก เป็นเพียงบทบาทของรัฐกับประชาชนเท่านั้น รวมทั้งบทบาทของกลุ่มใต้ดินลดลง กลุ่มไฮลิส์ใน Why Call Them Back From Heaven? มีบทบาทเพียงเล็กน้อยในเรื่องและ ไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะปฏิวัติสังคม กลุ่มรันเนอร์ใน Logan's Run เป็นเพียงแต่ช่วยคนให้หนีจากสังคม ใน The World Inside ไม่มีบทบาทของกลุ่มใต้ดิน ส่วนใน This Perfect Day กลุ่มใต้ดินในเรื่องเป็นเพียงกลุ่มที่ลอบหาความสำราญ แต่มีกลุ่มคนที่หนีไปได้รวมกันปฏิวัติต่อสังคมได้สำเร็จ

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่วิปริตไปเป็นลักษณะเด่นของนิยายในกลุ่มนี้ เช่นสังคมเออร์บานโมนาคใน The World Inside เป็นวัฒนธรรมที่ไม่มีความเป็นส่วนตัวและมีเสรีภาพในด้านเพศอย่างเต็มที่ สังคมใน Logan's

Run มนุษย์ถูกเลี้ยงดูโดยหุ่นยนต์และเครื่องจักร ไม่มีครอบครัว พ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง เพราะพ่อหรือแม่จะต้องตายเมื่ออายุ 21 สังคมใน This Perfect Day มนุษย์มีความสัมพันธ์เช่นครอบครัวหรือคู่รัก แต่เป็นความสัมพันธ์ที่เห็นห่างเป็นหน้าที่ ส่วนใน Why Call Them Back From Heaven? ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ยังเป็นปรกติอยู่

โดยสรุปแล้ว สังคมดิสโทเปียในนิยายสูตรสำเร็จเหล่านี้ยังไม่แตกต่างจากยุคก่อนนัก ยังคงมีรูปแบบของรัฐเผด็จการคอมมิวนิสต์ บริษัทธุรกิจที่ขึ้นเป็นเจ้าโลก สังคมมวลอันเท่าเทียม การสูญเสียความเป็นมนุษย์อยู่ แต่นักเขียนได้เพิ่มเติมลักษณะใหม่ๆ เข้ามาหลายอย่าง เช่น เสรีทางด้านเพศ ยาเสพติด ปัญหาสงครามเวียดนาม, พลังของหนุ่มสาว เป็นต้น

โครงเรื่องของนิยายดิสโทเปียทั้ง 4 เรื่องนี้คือลักษณะสูตรสำเร็จเก่าแก่ของนิยายดิสโทเปีย คือเป็นเรื่องของตัวละครเอกผู้พบความเลวร้ายของสังคมที่ทำให้เขาต้องหนีจากสังคมนั้น ซึ่งอาจนำไปสู่การปฏิวัติต่อสังคม การหนีไปสู่โลกอื่น หรือจบลงอย่างสูญสิ้น ซึ่งมีโครงสร้าดังนี้

1) ตัวละครเอกของเรื่องเป็นประชาชนในระดับสูงของสังคม ได้แก่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น โลแกน (Logan's Run) หรือดาเนียล พรอส (Why Call Them Back From Heaven?) หรือเป็นประชาชน เช่น ชิน (This Perfect Day) และมิกเชลล์ (The World Inside)

2) มีสาเหตุผลักดันที่ทำให้เขาต้องหนีไปจากสังคม หรือเกิดความสงสัยในสังคมของตน เช่น โลแกนหวาดกลัวความตายเมื่ออายุครบ 21 ปี ทำให้เขาตัดสินใจหลบหนี พรอสถูกแอฟิเลตันใส่ร้ายและถูกนิพากษาว่ามีความผิด ทำให้เขากลายเป็นคนนอกกฎหมายที่ถูกคนของแอฟิเลตันไล่ล่า ส่วนชินได้พบกับกลุ่มคนที่ผิดปรกติกว่าคนอื่นๆ พวกเขาได้รวมตัวกัน แต่ในที่สุดถูกจับได้ เขาถูกนำตัวไปรับสภาพจิต แต่เมื่อเขาระลึกได้ เขาจึงหนีไปและพาโลแลนไปด้วย ส่วนมิกเชลล์ ชรามชาติรักการผจญภัยของเขาปรากฏขึ้นมา ทำให้เขาตัดสินใจหนีไปจากเออร์บานโมนาด

3) ตัวละครเอกต้องเผชิญกับนอกสังคมนอกเดิมของเขา เช่นถูกตามไล่ล่าหรือพบดินแดนใหม่ เช่น โลแกนต้องเผชิญกับไปยังจุดต่างๆ ในโลกภายนอก แต่ละจุดเขาต้องต่อสู้เพื่อที่จะผ่านไป พร้อมกันนั้นเขาถูกติดตามใกล้เข้ามา พรอสหนีออกไปยังนอกเมือง พบกับพวกโลเฟเฟอร์ ถูกปล้นชิงรถ เขาจึงหนีต่อไป ชินและโลแลนเดินทางไปด้วยกัน โลแลนยังคงเกลียดชังเขา แต่ในที่สุดทั้งคู่เข้าใจกันและไปอาศัยอยู่บนเกาะ ส่วนมิกเชลล์ได้เดินทางไปยังดินแดนของคอมมูนและถูกจับตัวไว้

4) ตัวละครเอกได้พบความจริง ความสับสนพุ่งขึ้นถึงจุดสูงสุด จิตได้สำนึกของโลกแทนที่สิ่งให้ เขาสังหารผู้ที่หลบหนีต่อสู้กับธรรมชาติของเขาและโลกแทนเอาชนะได้ เขาได้พบความจริงว่าพรานซิสผู้ไล่ล่าเขาคือบัลลาร์ด พรอสได้พบกับโมนา แคมป์เบลล์ และรู้ว่าโครงการเวลาไม่มีวันสำเร็จ ชิมตัดสินใจที่จะกลับมาทำลายยูนิคอมม์ แต่เมื่อไปถึงเขาพบว่ามิกกลุ่มโปรแกรมเมอร์อยู่เบื้องหลังยูนิคอมม์ มิกเชลล์ได้พบรักกับอาร์ธาร์ เธอได้ช่วยให้เขาหนีกลับมา มิกเชลล์ไม่มีหนทางจึงตัดสินใจกลับเออร์บานโมนาด

5) จุดลงท้าย โลกแทนและเจสสิกาเดินทางออกจากโลกสู่สถานีอวกาศ พรอสเผชิญหน้ากับแอฟิเลียนและรู้ว่าทำไมแอฟิเลียนต้องการกำจัดเขา ชิมทำลายยูนิคอมม์ลงได้เป็นผลสำเร็จ ส่วนตัวละครใน The World Inside มีจุดจบในลักษณะพ่ายแพ้อย่างสิ้นเชิง

นิยายในยุคนี้จะได้เห็นได้ชัดว่าการจบอย่างสิ้นหวังมีบทบาทขึ้น ใน The World Inside และ Why Call Them Back From Heaven? มีลักษณะนี้อย่างเด่นชัด ใน Logan's Run แม้จบลงด้วยการหนีรอดของโลกแทนและพวกเขาเป็นความหวังใหม่ แต่สังคมแบบเดิมย่อมหนีไป มีเพียง This Perfect Day ที่จบเรื่องลงด้วยความหวังและความสำเร็จในการแก้ไขสังคมให้ดีขึ้น

ทางด้านตัวละครนั้น ยังคงมีลักษณะดั้งเดิมและลักษณะที่เปลี่ยนไปผสมกัน ตัวละครเอกยังคงมีบทบาทในส่วนผจญภัย และในบทรักเชิง "พระเอก-นางเอก" อยู่ แต่ตัวละครมีลักษณะแบบวีรบุรุษลดลง และเป็นคนธรรมดามากขึ้น ใน Logan's Run ตัวเอกเป็นนักสู้ผู้เข้มแข็ง ทรหด แต่เรื่องได้แสดงส่วนลึกของเขามากขึ้น ใน This Perfect Day เรื่องแสดงบทบาทของชิมอย่างเจาะลึก ใน Why Call Them Back From Heaven? พรอสเป็นเพียงตัวละครที่ได้แต่หนี ไม่มีความสามารถในการต่อสู้หรือมีไหวพริบแต่อย่างใด เช่นเดียวกับ The World Inside ที่ตัวละครต่างเป็นเหยื่อในสังคม ในสองเรื่องหลังนี้นับว่าตัวเอกไม่มีลักษณะของวีรบุรุษอยู่เลย

ตัวละครหญิง ยังคงมีบทบาทในเรื่องรัก และมีบทบาทในกลุ่มใต้ดินหรือผู้ต่อต้านรัฐอยู่เช่นเดิม เรื่องที่มีบทบาทของตัวละครหญิงอย่างโดดเด่นเพราะเรื่องรักมีบทบาทสำคัญในเรื่องคือ Logan's Run และ This Perfect Day

ตัวละครฝ่ายตรงข้ามกับตัวเอกยังคงมีลักษณะของผู้ร้ายอยู่ในบางเรื่อง เช่น Why Call Them Back From Heaven? แอฟิเลียนคือคนทุจริต ผู้โหดเหี้ยมชั่วร้าย หรือเวธ ใน This Perfect Day ซึ่งเป็นคนแก่

ผู้มีอายุนับร้อยปี และตั้งตนเป็นทรราชย์กดขี่มนุษย์ ส่วนใน Logan's Run และ The World Inside ผู้ที่มีบทบาทเป็นผู้ร้ายคือ ระบบของสังคมและรัฐนั้นเอง

ในเรื่องเหล่านี้มักมีบทบาทของตัวละครที่รู้ความจริงของสังคม แต่ปล่อยชีวิตให้เป็นไปโดยไม่คิดต่อต้าน เช่น คิง ใน This Perfect Day พรอสใน Why Call Them Back From Heaven? เจสันและคิลลอนใน The World Inside ลักษณะเช่นนี้นับเป็นลักษณะร่วมของนิยายในยุคนี้ ในขณะที่นิยายของยุคก่อนมีบทบาทของตัวละครเช่นนี้ใน The Syndic และ Fahrenheit 451 เท่านั้น

ทางด้านกลวิธีการเขียนของนิยายในกลุ่มสูตรสำเร็จยังคงมีลักษณะคล้ายคลึงกับยุคก่อน เช่นลักษณะของการผจญภัย และเรื่องราวของความรัก ในเรื่อง ส่วนใหญ่จะมีลักษณะการเดินทางเรื่องที่ฉับไวกระชับ มีบทบาทของการไล่ล่า การต่อสู้เป็นระยะ มีการซ่อนปมปัญหาไว้ในเรื่องและเปิดเผยในตอนท้าย

ข้อนำสังเกตคือการพยายามทำให้เรื่องมีลักษณะสมจริงมากขึ้น มีการแสดงภาพสังคมทั่วไปมากขึ้น เช่นใน Why Call Them Back From Heaven? มีหลายบทที่กล่าวถึงตัวละครในชนชั้นอาชีพต่างๆ ของสังคม ใน This Perfect Day แสดงเรื่องราวของตัวเอง ตั้งแต่วัยเด็ก จนเติบโตให้เห็นพัฒนาการของเขาในทุกระยะและเจาะลึกในตัวละคร ส่วน The World Inside นั้นกล่าวถึงตัวละครในครอบครัวต่างๆ อย่างหลากหลาย

เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศจะถูกกล่าวถึงอย่างโจ่งแจ้งมากกว่ายุคก่อนอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในเรื่อง Logan's Run, This Perfect Day และ The World Inside ส่วนใน Why Call Them Back From Heaven? ยังมีลักษณะของนิยายในยุคก่อนอยู่ และมีลักษณะทดลองบางประการอยู่ เช่นใน Logan's Run มีการแทรกลักษณะของกลอนเปล่าไว้ในตอนต้นของบท หรือใน The World Inside ใช้ลักษณะเรื่องสั้นชุด เป็นต้น

ข้อนำสังเกตอีกประการหนึ่งคือ งานเขียนเหล่านี้มีลักษณะที่เคร่งเครียดมีดรามามากกว่ายุคก่อน อารมณ์ขันหายไป แม้จะมีลักษณะประชดประชันเสียดสี แต่ไม่มีอารมณ์ขัน ส่วนใน The World Inside อารมณ์ขันในเรื่องมีลักษณะของการเสียดสีที่รุนแรงในเชิงตลกร้ายที่ไม่ใช้ลักษณะของการมองโลกในแง่ดี เช่นยุคก่อน

นิยายดิสโทเปียในแนวสมจริง

นิยายดิสโทเปียในแนวสมจริงเป็นรูปแบบที่เกิดขึ้นใหม่ในช่วงเวลา

นี้ นักเขียนจะแสดงภาพในอนาคตอันใกล้ มักเป็นปลายศตวรรษที่ 20 หรือต้นศตวรรษที่ 21 ที่วิถีชีวิตของมนุษย์ยังไม่ผิดแผกจากปัจจุบันนัก ภาพของสังคมภาวะเศรษฐกิจ การเมือง อาจเปลี่ยนแปลงไปบ้างแต่ยังมีลักษณะใหญ่ๆ อยู่ เช่น เดิม ไม่มีภาพของรัฐเผด็จการ เผด็จการคอมมิวนิสต์ สังคมมวล บริษัทธุรกิจที่ก้าวขึ้นเป็นเจ้าโลก หรือภาพของโลกาภิวัตน์ (world state) ปัญหาในเรื่องจึงเป็นความกลัวของยุค เช่น ปัญหาความยากจน ภาวะการเพิ่มประชากร มลภาวะ ความมัวหมองของรัฐ ที่ทำให้สังคมและชีวิต มนุษย์อยู่ในสภาพเลวร้าย

เนื้อเรื่องมักจะเป็นการแสดงสภาวะของสังคมอย่างถกถวน ให้เห็นภาพความอัปมงคลและความทุกข์ในสังคมอย่างสมจริง ตัวละครมีบทบาทในแบบตัวเอกลดลง แต่มักเป็นสามัญชนผู้ตกเป็นเหยื่อของสังคม ผู้เขียนนิยมใช้ตัวละครมากมายในสถานะต่างๆ เพื่อแสดงภาพสังคมโดยรวมให้มากที่สุด

นักเขียนในแนวสมจริงนิยมใช้กลวิธีต่างๆ เช่น ลักษณะกึ่งสารคดี การบันทึกเหตุการณ์ ลักษณะการตัดต่อเหตุการณ์ เพื่อสร้างลักษณะที่ใกล้เคียงความจริงให้มากขึ้น นิยายในกลุ่มนี้ได้แก่ Stand on Zanzibar และ The Sheep Look Up ของจอห์น บรุนเนอร์ Make Room! Make Room! ของแฮร์รี แฮร์ริสัน และ The End of the Dream ของฟิลิป วัลลีย์

Stand on Zanzibar

จอห์น บรุนเนอร์มีผลงานเขียนในนวนิยายวิทยาศาสตร์มาตั้งแต่ทศวรรษที่ 50 แต่มีชื่อเสียงขึ้นในปลายทศวรรษที่ 60 จากผลงาน Stand on Zanzibar ซึ่งได้รับรางวัลฮิวโกในฐานะนวนิยายวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุดของค.ศ. 1968 บรุนเนอร์เป็นนักเขียนในแนวเคร่งเครียดจริงจังและมุ่งเสนอสาระต่อผู้อ่านอย่างเต็มที่³⁰

Stand on Zanzibar เป็นเหตุการณ์ในศตวรรษที่ 21 กล่าวถึงเรื่องราวในสหรัฐอเมริกา ประเทศซาตาแกงและประเทศบริไนเยย สหรัฐอเมริกายังคงเป็นประเทศเสรีนิยมและเป็นผู้นำของโลกเสรี ส่วนประเทศซาตาแกงเป็นหมู่เกาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เคยเป็นอาณานิคมของดัชต์ ซาตาแกงเป็นประเทศกำลังพัฒนา รัฐบาลมาจากคณะรัฐประหาร มีการปกครองแบบสังคมนิยมเผด็จการ ต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมและเป็นประเทศอุดมสมบูรณ์

³⁰Robert Scholes and Eric S. Rabkin, Science Fiction : History, Science, Vision. p.82.

ส่วนประเทศบรินีเนียอยู่ทางตอนเหนือของแอฟริกา เคยเป็นอาณานิคมของอังกฤษ แต่ปัจจุบันเป็นอิสระ เป็นประเทศด้อยพัฒนา ฮากจน มีประชากรมาก และอดอยาก ประกอบด้วยเผ่าพันธุ์หลายเผ่า ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ประชาชนไร้การศึกษา มีประธานาธิบดีคือซาดิซิบ โอโโบนิ บรินีเนียถูกรุกรานจากประเทศเพื่อนบ้านคือ สาธารณรัฐแห่งไนจีเรียและกานา ที่ต้องการผนวกบรินีเนียเป็นอาณานิคม

ในสหรัฐอเมริกาประสบปัญหาประชากรมากเกินไป ทำให้มีการออกกฎหมายควบคุมการเกิดใหม่อย่างเคร่งครัด คู่แต่งงานจะถูกตรวจสอบหน่วยพันธุกรรม ถ้ามีสิ่งผิดปกติจะถูกห้ามไม่ให้ให้กำเนิดทารก ต้องทำหมันหรือทำแท้ง มีอยู่เพียง 2 รัฐคือ เนวาดาและหลุยเซียนา ที่อนุญาตให้เด็กเกิดมาโดยผิดปกติได้ มีการสนับสนุนให้แต่ละครอบครัวมีบุตรเพียง 1 คน ในบางรัฐบังคับเป็นกฎหมาย ในบางรัฐผู้มีบุตรเกินกำหนดต้องเสียภาษีเพิ่ม ผู้ที่ไม่สามารถมีลูกได้มักจะซื้อเด็กจากฟาร์มเลี้ยงเด็กในเบอร์โตริโก โดยเลือกให้มีสีที่คล้ายพ่อแม่บุญธรรม

ในช่วงเวลานั้น มีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เข้าวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่างๆ อย่างแพร่หลาย เช่นการปกครอง ธุรกิจ เช่นที่บริษัทอุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุดคือ เจนเนอรัลเทคนิคส์ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ถูกพัฒนาขึ้นจนกล่าวกันว่ามีจิตสำนึกของมันเอง เรียกว่า Shalmaneser ซึ่งจะรวบรวมข้อมูลข่าวสารจากทุกมุมโลก มาสังเคราะห์เพื่อให้ฝ่ายบริหารนำไปใช้

ทุกครอบครัวจะมีเครื่อง Scanalizer เป็นโทรทัศน์ที่ให้ข่าวสารจากทุกมุมโลก รวมทั้งให้เห็นภาพความเป็นอยู่มาตรฐานของคน ซึ่งถือกันว่าทุกคนควรมีลักษณะเช่นนี้เรียกว่า Mr. & Mrs. Everywhere แต่สังคมยังคงมีคนฮากจน คนจรจัด มีการก่อจลาจล และก่อวินาศกรรมเกิดขึ้นเสมอ

นอร์แมน เฮาส์และโดนาลด์ ไฮแกนเช่าห้องในอพาร์ทเมนต์อยู่ด้วยกัน นอร์แมนเป็นคนเฝ้าที่ทะเลทราย เขาจบปริญญาเอกทางวิทยาศาสตร์ มีตำแหน่งเป็นผู้จัดการในบริษัทเจนเนอรัลเทคนิคส์ ส่วนโดนาลด์ ไฮแกนก่อนนั้นเขาเป็นนักศึกษาหัวใหม่ ทำให้รัฐบาลจ้างให้เขาทำงานเป็นนักวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ปัจจุบัน และเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับฮาดากัง โดนาลด์เบื่อหน่ายหน้าที่นักวิเคราะห์และรู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า

จอร์เจท กัลลอน บักเกต หรือโอลด์ จี ที ประธานบริษัทเจนเนอรัลเทคนิคส์ ได้แนะนำนอร์แมนให้รู้จักกับอิลิฮู มาสเตอร์ ผู้กำลังจะเข้ารับตำแหน่งเอกอัครราชทูตสหรัฐประจำบรินีเนีย ตอนนั้นบริษัทกำลังดำเนินโครงการ Mid-Atlantic Mining Project อยู่ นอร์แมนสงสัยว่าทำไมอิลิฮู

จึงสนับสนุนให้บริษัทไปลงทุนในบริติชเนี่ย เขาถามโดนัลด์เรื่องนี้ โดนัลด์คิดว่าบริติชเนี่ยมีท่าเรือที่ดีและอเมริกาควรเข้าไปใช้ประโยชน์ก่อนที่ชาติอื่นจะฉวยโอกาส และอเมริกาเองอาจเข้าไปปกป้องบริติชเนี่ยไม่ให้เสียเอกราช

ในวันหนึ่ง เกิดจลาจลขึ้นที่บริษัทเจเนเนอรัล เทคโนโลยี เมื่อสตรีนิกท่องเที่ยวที่เข้าชม บริษัทได้เข้าทำลายคอมพิวเตอร์ซาลแมนเนสเซอร์นอร์แมนเข้าป้องกันเครื่องแต่ทำให้เขถึงกับมือขาด นอร์แมนรู้สึกสับสนที่เขาทำร้ายมนุษย์เพื่อเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่มีชีวิตจิตใจ

นอร์แมนและโดนัลด์พบว่าห้องถูกดักฟัง นอร์แมนสงสัยว่าเป็นฝีมือของสาวคู่นอนของเขา ส่วนโดนัลด์แน่ใจว่าเขาเป็นเป้าหมายของการดักฟัง นอร์แมนไปพบอิลิยู มาสเตอร์และพูดคุยกันถึงบริติชเนี่ย อิลิยูบอกว่าเขาเป็นเพื่อนกับประธานาธิบดีโอโอบิน ทำให้เขาเข้าใจปัญหาของบริติชเนี่ย และเห็นว่าประเทศด้อยพัฒนาแห่งนี้ควรได้รับความช่วยเหลือโดยการที่บริษัทเข้าไปลงทุนในบริติชเนี่ย ซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุดเพราะเป็นการเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจไม่ใช่การแทรกแซงในทางการเมือง อิลิยูได้ชวนนอร์แมนเข้าร่วมงานด้วย

โดนัลด์รู้สึกสับสน เขาจึงออกเดินทางไปในกลางดึกเข้าไปในหมู่คนจรจัดเร่ร่อนไม่มีที่อยู่ พวกนั้นเห็นโดนัลด์เป็นคนแปลกหน้าจึงเกิดความวุ่นวายขึ้น โดนัลด์ตกใจมาก เขายังผู้หญิงคนหนึ่งตาย นอร์แมนมาพบเขาและช่วยโดนัลด์ไว้ โดนัลด์สารภาพกับนอร์แมนว่าเขาเป็นสายลับของรัฐบาลแต่ยังไม่ได้รับมอบหมายงาน ในวันต่อมาผู้พันเดลาฮานต์มาพบโดนัลด์และสั่งให้เขาเดินทางไปยังค่ายทหารเพื่อรับคำสั่งต่อไป โดนัลด์แน่ใจว่าเขาจะถูกส่งไปทำงานในฮาดากัง

ขณะนั้น ทางฮาดากังได้ประกาศโครงการของดร.ซูโกกันตัง นักวิทยาศาสตร์มีชื่อว่าจะทำการสร้างมนุษย์รุ่นใหม่ให้เกิดมามีความสามารถ ความฉลาดที่สมบูรณ์แบบเป็นอภิมนุษย์ จากการผ่าตัดทางพันธุวิศวกรรมและการโคลนนิ่งที่จะทำให้ฮาดากังเป็นชาติผู้นำในอนาคต ช่วนี้ก่อให้เกิดปฏิกิริยาตามมา รัฐบาลอเมริกันประนามว่าเป็นข่าวเท็จ ทางกลุ่มแคชอลิกถือว่าเป็นการลบหลู่พระเจ้า พ่อแม่ที่ต้องการมีลูกที่สมบูรณ์แบบนากันนอนย่นฮาดากัง

เกวนนิเวียร์ อดีตคนรักของโดนัลด์เป็นเจ้าของร้านเสริมสวยมีชื่อ เธอได้พบกับแฮด มัลลิแกน นักสังคมวิทยาและนักปรัชญาที่มีชีวิตแบบฮิปปี เขาได้เขียนหนังสือวิจารณ์วิจารณ์สถานการณ์ต่างๆ ไว้หลายเล่มที่กลายเป็นหนังสือต้องห้าม เกวนนิเวียร์จัดงานสังสรรค์ขึ้น จึงเชิญแฮด มัลลิแกนไปในงานด้วย ในงาน นอร์แมน โดนัลด์ อิลิยูและแฮด มัลลิแกนได้พบกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบริติชเนี่ยและฮาดากัง

โดนาลด์เดินทางไปยังค่ายทหาร เขาได้รับมอบหมายให้เดินทางไปฮาดาทังในฐานะนักข่าว แต่หน้าที่ของเขาคือติดต่อกับโจกาจอง ผู้นำกลุ่มต่อต้านรัฐบาลฮาดาทัง และสืบข้อเท็จจริงในโครงการของดร.ซูโกกันตัง ถ้าเป็นเรื่องเท็จ เขาจะต้องนำความจริงมาเปิดเผยต่อโลก แต่ถ้าเป็นความจริง เขาต้องกำจัดซูโกกันตัง โดนาลด์ได้รับการฝึกให้เป็นนักฆ่า เขารู้สึกสับสนที่ต้องฆ่าคนเพื่อประเทศชาติ และในที่สุด เขาออกเดินทางไปฮาดาทัง

โครงการตั้งโรงงานในบริไนเยอได้รับอนุมัติ นอร์แมนค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับบริไนเยอร่วมกับซาลแมนเนสเซอร์ และเริ่มพบว่าข้อมูลของคอมพิวเตอร์เป็นข้อมูลเชิงสถิติที่ไม่มีความลึกซึ้ง มีการประชุมเลือกหัวหน้าโครงการ ทุกคนเห็นว่านอร์แมนเหมาะสม แต่คอมพิวเตอร์ไม่เห็นด้วย แต่โอลด์ จี ที่ตัดสินใจให้นอร์แมนรับหน้าที่นี้ คณะของนอร์แมนออกเดินทางไปยังบริไนเยอ

โดนาลด์มาถึงฮาดาทัง เขาพบว่าประเทศนี้กำลังสร้างความภาคภูมิใจในชนชาติ มีบรรดานักวิทยาศาสตร์ นายแพทย์และผู้ต้องการลูกเดินทางมายังที่นั่นมากมาย เขาเดินทางไปยังมหาวิทยาลัยที่ซูโกกันตังทำงานอยู่ ขณะนั้นมีคนบ้าทำร้ายคน โดนาลด์ช่วยเหลือและฆ่าคนบ้าตาย และรู้ภายหลังว่าคนที่เขาช่วยชีวิตไว้คือซูโกกันตัง บรรดาตำรวจส่งสายนอร์แมน แต่ซูโกกันตังยอมให้โดนาลด์เข้าพบ ซูโกกันตังปฏิเสธว่าการสร้างคนรุ่นใหม่เป็นไปไม่ได้ ลิงทดลองของเขามีความสามารถเหมือนมนุษย์ แต่การที่มันผิดแปลกกว่าลิงตัวอื่นทำให้มันฆ่าตัวตาย ซึ่งมนุษย์พันธุ์ใหม่อาจเป็นเช่นนั้นและไม่มีใครควบคุมได้ ซูโกกันตังไม่ต้องการเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธประเทศของรัฐบาล และต้องการหนีไปจากความกดดันเหล่านี้ โดนาลด์เสนอตัวจะช่วย

ส่วนนอร์แมนไปถึงบริไนเยอ เขาได้พบกับประเทศด้อยพัฒนาอย่างที่สุด แต่คนมีจิตใจงดงามและมีความสุข เขาแน่ใจว่าซาลแมนเนสเซอร์หรือคนในอเมริกานั้นไม่เข้าใจความจริงข้อนี้ นอกจากข้อมูลทางสถิติ คณะของเขาเข้าพบประธานาธิบดีโอโบนิเพื่อเสนอโครงการ โอโบนิเห็นว่าโครงการนี้มีประโยชน์จึงเสนอเข้าสภา นอร์แมนศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบริไนเยอมากขึ้นและส่งไปยังซาลแมนเนสเซอร์

โดนาลด์ได้รับคำสั่งให้พาตัวซูโกกันตังไปยังที่ซ่อนของโจกาจอง เพื่อออกเดินทางต่อไป เขาถูกตำรวจจับกุม จึงฆ่าตำรวจและพาตัวซูโกกันตังไปได้ ซูโกกันตังเริ่มสับสนว่าเขาจะทรยศต่อชาติของตนจึงไม่ต้องการไป โดนาลด์วางยาสลบซูโกกันตังและพาเขาไป ซูโกกันตังฟื้นขึ้น เขาชัดเจนและบอกออกมาว่าเขารู้วิธีทำให้โครงการมนุษย์พันธุ์ใหม่สำเร็จ โดนาลด์จึงฆ่าเขาด้วยความรู้สึกสับสนและเจ็บปวด

ทางเจเนเนอรัลเทคนิคส์ โอลด์ จี ทีปวชนิก ทำให้หุ้นในบริษัทเกิดการเปลี่ยนแปลง นอร์แมนเสนอให้ใช้โครงการในบริเนนีสแก่สถานการณ์ แต่ซาลแมนเนสเซอร์ปฏิเสธข้อมูล และจะระงับโครงการ ทำให้นอร์แมนขมขื่นมาก เขาปรึกษากับแฮด แฮดลอบเข้าไปเปลี่ยนแปลงโปรแกรมของซาลแมนเนสเซอร์ใหม่ ทำให้โครงการดำเนินต่อไป

นอร์แมนได้ข่าวโคนาลด์อยู่ในโรงพยาบาลโรดจิค เขาจึงไปเยี่ยมและพบว่าโคนาลด์เสียชีวิต โคนาลด์เล่าเรื่องในชาติปางก่อนนอร์แมนฟัง แต่เจ้าหน้าที่ปฏิเสธว่าไม่เป็นความจริง แฮด มัลลิแกนศึกษาวัฒนธรรมของบริเนนีสและพบว่า เป็นวัฒนธรรมที่สงบและมีความสุข เพราะไม่ได้เอาเทคโนโลยีมาทำลายคุณค่ามนุษย์

บรูเนออร์ใช้ลักษณะของเรื่องในลักษณะกึ่งสารคดี ตัดตอนเรื่องราวของตัวเอกออกเป็นบทสั้นๆ แทรกด้วยข้อมูลต่างๆ ให้เห็นสภาวะในโลกอย่างรอบด้าน เช่น ข่าวโทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, เนื้อหาจากหนังสือของแฮด มัลลิแกน, ตารางสถิติเกี่ยวกับประเทศต่างๆ, คำขูขิบในงานเลี้ยง เป็นต้น จะมีบทที่ชื่อ The Happening World แทรกอยู่ตลอดเรื่อง เช่น The Happening World (6) : Street Seen เริ่มต้นด้วยคำกลอนเกี่ยวกับชีวิตอันหมดหวังของชาวนิวยอร์คจากนั้นเป็นแง่มุมต่าง ๆ ของถนนในนิวยอร์ค

"I can't see heaven but I credit hell.

I live in New York so I know it well.

When they shut out heaven with the Fuller Dome

God gave it up and he went home."

ONE WAY NORTHBOUND

"Gotta go dump my passenger-pulled a bolt-gun and I had to dage the bleeder. Dicty, of course. Spotted him right away, but dreck, if I turned down every dicty who wants a ride I'd never get a fare after seven poppa-momma...So anyhow: I'll be off call until I've sworn out the complaint.

UNDER PASS

Rooms by the hour \$3.

"Heard the new one about teresa?"

ONE WAY WESTBOUND

Licensed panhandler, Bity of Greater New York

Muldoon Bernard A. No. PH2 425226

.....

ONE WAY SOUTHBOUND

Menu \$ 8.50, \$12.50, \$17.50

"Mr and Mrs. Everywhere but Time Square yesterday it'll be crowded.

KEEP TO THE RIGHT

Show nitely-and do we mean show³¹

นอกจากจะเป็นเรื่องราวของตัวละครเอกทั้งสอง ยังมีเรื่องราวของตัวละครอื่น ๆ มากมาย เช่น ชีนา พอร์เตอร์ ที่ปล่อยให้ตนเองตั้งท้องแม้จะถูกห้ามเพราะสามีตาบอดสี ทั้งคู่พยายามดิ้นรนเพื่อจะรักษาลูกไว้ ลงท้ายทั้งคู่จึงย้ายไปอยู่ในบริติช มีชีวิตที่ยากลำบากแต่มีความสุข หรือปอบบี้ เชลตัน ผู้รอคอยที่จะมีลูกและรัฐสั่งให้ทำแท้ง เธอจึงฆ่าตัวตาย หรือเกอร์ลินด์ท์ผู้ถูกเกณฑ์ทหาร แต่มีหนังสือต้องห้ามของแซด มัลลิแกนทำให้เขาต้องถูกจับหรือเรื่องราวของปีแอร์และเจนนี่ผู้เป็นพี่น้องกันจากฟาร์มเลี้ยงเด็ก แต่ถูกแยกออกไปอยู่ต่างครอบครัว ทำให้ไม่มีความรู้สึกเป็นพี่น้องและมีความสัมพันธ์ทางเพศต่อกัน

บรูเนออร์ก้าวไว้ใน *The Genesis of Stand on Zanzibar* ว่าเขานำกลวิธีทั้งสารคดีนี้มาจาก *Mid Century* ของจอห์น คอสปาสซอส นักเขียนอเมริกันผู้มีชื่อเสียง ซึ่งแสดงภาพสังคมกึ่งศตวรรษของสหรัฐอเมริกาในยุคนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเขาเห็นว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกี่ยวกับโลกและสังคมนั้นมาจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์, โรงเรียน, วิทยุ, โทรทัศน์, คำพูดขบขัน ฯลฯ เขาจึงใช้ลักษณะเช่นนี้เสนอภาพสังคมอนาคตอย่างกว้างขวางและน่าเชื่อถือเพราะเขาไม่ต้องการสร้างเรื่องบนพื้นฐานของโครงเรื่องที่จะจำกัดผู้อ่านไว้เพียงนั้น แต่ให้เห็นโลกทั้งโลกที่มีเรื่องต่างๆ เกิดขึ้น³²

แก่นเรื่องของบรูเนออร์ก็คือ มนุษย์นั้นเป็นเหยื่อของอำนาจภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจของรัฐที่เผด็จการกับประชาชน และอำนาจของ

³¹ John Brunner, *Stand on Zanzibar*. (New York : Ballantine Books, 1988) pp.131-132.

³² Robert Scholes and Eric S. Rabkin, *Science Fiction : History, Science, Vision*. p.81.

เทคโนโลยีที่เขาสร้างขึ้นมาเอง โดยผ่านทางภาพสังคมอนาคตในสหรัฐอเมริกา และประเทศสมมติ 2 แห่งคือ บรินเนีย และฮาดากัง

บรุนเนอร์ให้ภาพของสหรัฐอเมริกาที่ความเจริญทางวิทยาการและปราศจากการควบคุมประชากรทำให้เกิดภาวะประชากรมากเกินไป ซึ่งรัฐมาแก้ไขเมื่อปลายเหตุ โดยออกกฎหมาย คัดเลือกพันธุ์มนุษย์ รัฐห้ามไม่ให้ผู้มีหน่วยพันธุกรรมผิดปกติแม้เพียงตาบอดสีมีลูก นับเป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่น่าชมขึ้นยิ่ง สถาบันครอบครัวอันเป็นรากฐานของสังคมถูกทำลายไป เมื่อประชาชนไม่อาจมีลูกของตนเอง ต้องซื้อเด็กจากที่อื่นมาเลี้ยงด้วยราคามหาศาลโดยรู้สึกอยู่ลึกๆ ว่าไม่ใช่เลือดเนื้อของตนเอง ทำให้เกิดความเหินห่าง พ่อแม่พี่น้องที่แท้จริงต้องแยกจากกันและไม่รู้จักกัน การตั้งฟาร์มเด็กเพื่อการค้านับเป็นสิ่งไร้มนุษยธรรมมากที่สุด

นอกจากนั้น รัฐยังกำหนดให้ประชาชนภักดีต่อรัฐ ทำทุกสิ่งเพื่อรัฐ โดยไม่ต้องมีความคิดของตนเอง นับแต่การเกณฑ์ทหารให้เด็กหนุ่มผู้อ่อนต่อโลกไปจับอาวุธขึ้นฆ่าคนในสงคราม บรุนเนอร์กล่าวผ่านตัวละครว่า มนุษย์นั้นมีสิทธิ์ที่จะฆ่าตนเองเท่านั้น แต่ไม่มีสิทธิ์ฆ่าคนอื่น

"...You're not the adventurous type, yet here you're letting yourself be ripped out of your cosy regular environment by someone whose decision are arbitrary because they're irrational."

...

"By his own hand," Arthur said "You have the right to kill you. Nobody else does."³³

หรือไดนาลด์ผู้ได้รับมอบหมายให้ทำจารกรรมและฆ่าคน เขาถามตนเองว่าทำไมเขาถึงต้องฆ่าคนที่เขาไม่เคยรู้จักมาก่อน นั่นคืออำนาจเผด็จการของรัฐที่ผ่านทางกฎหมายอันอ้างว่าเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยนั่นเอง

นิยายเรื่องนี้ชี้ให้เห็นภาพทางด้านลบของสหรัฐในด้านการแทรกแซงกิจการของชาติอื่น ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ทำต่อประเทศโลกที่สาม เช่น บรินเนีย เพื่อแสวงหาผลประโยชน์และปิดกั้นไม่ให้ชาติอื่นได้ประโยชน์ โดยอ้างว่าเป็นการกระทำเพื่อช่วยพัฒนาประเทศด้อยพัฒนาเหล่านี้ นอกจากนี้ยังเป็นการแทรกแซงในทางการเมือง สหรัฐหวาดระแวงประเทศที่มีระบอบ

³³ John Brunner, Stand on Zanzibar. p.141.

การปกครองเป็นปฏิปักษ์ต่อตนที่กำลังจะกลายเป็นชาติมหาอำนาจ จนถึงกับส่ง
จารชนเข้าทำลายแผนการของประเทศคู่แข่ง ซึ่งทั้งหมดคือการโจมตีบทบาท
ของสหรัฐในขณะนั้นออกมาโดยตรง

ภาพของรัฐเผด็จการ ยังแสดงให้เห็นในฮาดากัง อันเป็นรัฐเผด็จ
การคอมมิวนิสต์ แต่ประชาชนยังคงอยู่ใต้ระบบชนชั้น ฮาดากังเป็นประเทศ
กำลังพัฒนา แต่ไม่ได้มุ่งพัฒนาประชาชนของตน แต่พัฒนาทางด้านวัตถุและ
กำลังทหาร รัฐส่งเสริมการค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ในการโฆษณา
ชวนเชื่อถึงความรุ่งเรืองของประเทศ แต่ไม่มีความเข้าใจถึงประโยชน์หรือ
โทษของมันอย่างถ่องแท้ ดร. ชูโกกันตั้งคือเหยื่อคนหนึ่งของสังคมเผด็จการ
ของเขา

บรูเนออร์ได้ตั้งข้อสังเกตถึงวิทยาการของมนุษย์ว่าต้องอาศัยความ
รอบคอบและพิจารณาอย่างถ่องแท้ การค้นพบบางอย่างอาจนำความนิยาม
มาให้ นับตั้งแต่การพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมที่กลับก่อให้เกิดปัญหามลภาวะ
และทำลายระบบนิเวศ หรือการพัฒนาทางด้านการแพทย์ที่ลดอัตราการตาย
ของมนุษย์ลง แต่ไม่มีการควบคุมอัตราการเกิดให้สมดุลย์ก่อให้เกิดภาวะ
ประชากรตามมา

Stand on Zanzibar ได้จินตนาการถึงการสร้างมนุษย์พันธุ์ใหม่
เป็นอภิมนุษย์ของ ดร. ชูโกกันตั้ง ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญถ้า
เป็นผลสำเร็จ มนุษย์มักคิดถึงผลดีของวิทยาการ คนที่เป็นพ่อและแม่ต้องการที่
จะมีลูกที่มีความสมบูรณ์ทางกายและเป็นอัจฉริยะ รัฐต้องการประชาชนที่มี
ประสิทธิภาพเป็นกำลังของประเทศชาติ ผู้ที่มีอื่นไม่เหมาะสมสามารถมีลูกที่
ผิดแผกและสมบูรณ์กว่าตนเอง แต่พวกเขาลืมที่จะคำนึงว่ามนุษย์ที่ผิดแผกจากผู้อื่น
อาจทนไม่ได้ที่ตนเองเป็นเหมือนมนุษย์ประหลาด หรือถ้าเด็กที่ฉลาดกว่าพ่อแม่
มากย่อมยากต่อการเลี้ยงดู การสั่งสอน และควบคุม และถ้าอภิมนุษย์พวกนี้ใช้
ความสามารถของเขาไปในทางชั่วร้าย ย่อมก่อให้เกิดความนิยาม ดร.
ชูโกกันตั้งพบว่าสิ่งที่ฉลาดกว่าตัวอื่นไม่สามารถหนีชีวิตอยู่ได้ เขาตระหนักดี
ถึงข้อจำกัดเหล่านี้ แต่เขาดกเป็นเครื่องมือของรัฐที่บังคับให้เขาทำเพื่อชาติ
นั่นคือความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้ถูกนำไปใช้อย่างไม่รอบคอบด้วยเงื่อนไขการ
การเมืองนั่นเอง

วิทยาการอีกประการหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นคือคอมพิวเตอร์ที่มีความ
สามารถสูง บรูเนออร์ไม่ได้ใช้บทบาทคอมพิวเตอร์ให้เป็นผู้ปกครองเผด็จการ
แต่ใช้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในปัจจุบัน บริษัทเจเนอรัลเทคนิคส์
หรือหน่วยงานต่างๆของรัฐ ใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการ

จากข้อมูลนั้นๆ มนุษย์ลิมก็จะดำรงว่าคอมพิวเตอร์มีความสามารถเพียงวิเคราะห์ข้อมูลนั้นๆ ทางสถิติ หรือทางรูปธรรม แต่ไม่อาจวิเคราะห์ข้อมูลที่ลึกซึ้งในเชิงนามธรรม ความรู้สึก ประเพณีความเชื่อของมนุษย์ได้ สิ่งนี้มีเพียงมนุษย์ด้วยกันเท่านั้นที่จะเข้าใจ แต่มนุษย์มักลืมนึกถึงความจริงข้อนี้ คอมพิวเตอร์ชาลแมนเนสเซอร์สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้เป็นจำนวนมากมาสมหาศาล แต่มีขีดจำกัด ซึ่งถ้ามนุษย์มอบภาระนี้ให้มัน ย่อมก่อให้เกิดความผิดพลาดและความเสียหายตามมา แซด มิลลิแกนได้กล่าววามมนุษย์นั้นสามารถนำวิทยาการมาใช้ให้เกิดประโยชน์ แต่ไม่ควรมอบภาระทั้งหมดให้เครื่องจักร เพราะภาระบางอย่างมีเพียงมนุษย์ที่จะเข้าใจและจัดการได้สำเร็จ

Chad had said, rightly, that from now on Shalmaneser would be running Brininian affairs. But one could not abdicate all the responsibility to a machine. Some of it had to be processed at least, by a human being empowered to make human decisions,³⁴

บรูเนอร์ได้เสนอภาพสังคมในบริติเนี่ยขึ้นเป็นภาพตรงข้ามของ 2 ดินแดนแรก อันเป็นดินแดนแห่งเทคโนโลยี ความเจริญรุ่งเรือง แต่กลับเต็มไปด้วยปัญหา อิทธิพลของรัฐเผด็จการ แต่ดินแดนของบริติเนี่ยที่มีปัญหาภาวะประชากร ความแห้งแล้งและขาดแคลนอาหาร แต่มนุษย์กลับมีความสุขเพราะพวกเขาใช้ชีวิตที่เรียบง่าย มีความต้องการน้อย ไม่มีความทะเยอทะยานและแก่งแย่ง พวกเขามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด และมีสำนึกของความเป็นครอบครัวใหญ่ที่กลมกลืนและรักสงบ พวกเขามีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ไม่มีความเจริญทางเทคโนโลยีและสังคมวัตถุนิยมที่ทำให้คนห่างเหิน เห็นแก่ตัว และต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด

โดนาลด์และนอร์แมนเป็นตัวละครหลักที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน โดนาลด์เป็นนักวิเคราะห์และสายลับของรัฐบาลที่พบว่าชีวิตของเขาไม่มีค่า และไร้ความหมาย เขาถูกมอบหมายหน้าที่ให้ไปฆ่าคนบริสุทธิ์ แต่เขาไม่มีทางเลือก ภาพการฆ่าของโดนาลด์ถูกย้ำถึง 3 ครั้ง ในครั้งแรก เขาฆ่าเด็กหญิงขณะเกิดการจลาจลด้วยความหวาดกลัวจนคุมสติไม่อยู่ ครั้งที่ 2 เขาฆ่าคนบ้าเพื่อป้องกันตัว แต่ในครั้งสุดท้าย เขาต้องฆ่าดร.ซูโกกันตั้งผู้มีคุณประโยชน์ต่อโลก ผู้บริสุทธิ์และเป็นเพื่อนของเขา โดนาลด์จึงไม่สามารถทนทานความกดดันได้

³⁴ Ibid. p.633.

ต่อไป ทำให้เขามีอาการทางจิตในที่สุด เขานับเป็นเหยื่อของความเลวร้าย
ในสังคมที่น่าเวทนายิ่ง

ส่วนนอร์แมนเป็นคนผิวดำที่มีปมด้อยในเรื่องสีผิว ทำให้เขาต้อง
ทะเลาะทะเลาะกัน เมื่อเขาเดินทางไปยังบริติช เขา รู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของเขา
ที่จะช่วยเหลือประชาชนที่มีผิวสีเดียวกับเขา เขาจึงเป็นความหวังของสังคม
บริติช เพราะเขาต้องการที่จะสร้างความเจริญให้บริติชอย่างบริสุทธิ์ใจ
และรอบคอบ โดยไม่ทำลายความดีงามในวัฒนธรรมของคนพวกนี้

โดนาลด์เป็นภาพแทนของเหยื่อแห่งความเลวร้าย แต่ นอร์แมนเป็น
ความหวังของสังคม บรูเนออร์ได้เสนอภาพของตัวละครอีกมากมายขึ้นเปรียบ
เทียบกัน เช่น ครอบครัวเวอร์ทเทอร์ผู้ยอมลำบากเพื่อรักษาลูกของตนเอง กับ
ปอปปี เชลตันผู้ฆ่าตัวตายเพราะทนความกดดันไม่ได้

ตัวละครที่มีบทบาทเสมือนเป็นปากเสียงของบรูเนออร์คือ แซค
มัลลิแกน เขาเป็นปัญญาชนนักปรัชญาผู้มีวิถีชีวิตเป็นอิสระแบบฮิปปี ผู้เข้าใจ
สังคมและวิถีชีวิตปัจจุบันอย่างถ่องแท้ เขาเป็นผู้สร้างสำนึกให้กับสังคมด้วย
งานเขียน และกล้าที่จะออกมาต่อสู้เพื่อความไม่ถูกต้อง บรูเนออร์ดูเหมือนจะ
เชื่อว่าสังคมต้องการคนเช่นมัลลิแกน หรือนอร์แมน ที่จะช่วยให้สังคมดีขึ้น

การที่รัฐออกกฎหมายอย่าง ไร้มนุษยธรรม การส่งทหารหนุ่มไปตาย
ในสงคราม การส่งजारชนไปแทรกแซงความเป็นไปในประเทศอื่น นับเป็น
การโจมตีรัฐบาลในขณะนั้นโดยตรง การที่รัฐและหน่วยงานต่างๆ ใช้
คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและห่างเหินจากความเป็นไปที่แท้จริง ยัง
เป็นภาพเปรียบของรัฐบาล ที่ห่างเหินจากความเป็นจริง และไม่เข้าใจความ
ต้องการที่แท้จริงของประชาชน

โดนาลด์ได้ตั้งคำถามกับตนเองว่า เดิมมนุษย์เป็นผู้ใช้เครื่องจักร
ต่อมาเขาได้นำเครื่องจักรมาใช้อย่างใกล้ชิดเหมือนสวมใส่เครื่องจักร และ
ต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น คำตอบที่เขาได้คือมนุษย์กลายเป็นผู้รับใช้เครื่องจักร
และกลายเป็นเครื่องจักรไปด้วย เช่นการที่มนุษย์เชื่อฟัง คอมพิวเตอร์
ซาลแมนเนสเซอร์ หรือแม้แต่ตัวเขาที่คอมพิวเตอร์เลือกรายชื่อขึ้นมาให้ไปทำ
จารกรรมและฆาตกรรมคนที่เขาไม่รู้จักมาก่อน เขาเองเป็นเพียงเครื่องมือของ
รัฐที่เป็นเสมือนเครื่องจักรและทำให้เขาเป็นเครื่องจักรฆ่าคนที่ไร้ชีวิตจิตใจ

Stand on Zanzibar จึงเป็นการเสนอความคิดของบรูเนออร์
ว่าความขัดแย้งของมนุษย์เกิดจากการแบ่งชนชาติเผ่าพันธุ์ ลัทธิความเชื่อหรือ
สีผิว ปัญหาที่ยากที่จะขจัดหากมนุษย์ยังมีอคติน้อยๆ สังคมในบริติชสามารถ
รวมเผ่าพันธุ์ต่างๆ เข้าด้วยกันและอยู่ด้วยกันอย่างสงบ จึงเป็นภาพตัวอย่าง

อันเป็นความหวังของมนุษย์

ภาพของสังคมอนาคตในเรื่องนี้ คือ การสะท้อนปัญหาของสังคมร่วมสมัยและเตือนภัยต่อมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาภาวะประชากร ปัญหามลภาวะ ปัญหาความยากจน คนจรจัด แหล่งเสื่อมโทรม และอาชญากรรม คือภาพของบุคคลในช่วงเวลานั้นที่ยังแก้ไขไม่ได้แม้จนปัจจุบัน

Stand on Zanzibar นับเป็นนิยายตีพิมพ์ในแนวใหม่ที่แสดงถึงปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นจริง ให้เห็นภาพของสังคมอย่างละเอียดถี่ถ้วน ทั้งเสนอสาระความคิดอย่างหนักแน่นเคร่งเครียดโดยไม่คำนึงถึงความบันเทิงหรือเนื้อเรื่องในเชิงโรแมนซ์อีกต่อไป

Make Room! Make Room!

แฮร์รี แฮร์สัน เป็นนักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งในปัจจุบัน เขาสามารถผลิตงานได้ทั้งสองแนว คือแนวให้ความบันเทิงกับแนวให้เนื้อหาสาระ แนวให้ความบันเทิงของเขาจะเป็นนิยายเชิงผจญภัย มีพระเอกวีรบุรุษ เต็มไปด้วยสีสันสนุกสนาน เช่น Bill the Galactic Hero (1965), Stainless Steel Rat ส่วนแนวให้เนื้อหาสาระจะเป็นงานในแบบสมจริง ที่มีชื่อเสียงที่สุดคือ Make Room! Make Room!

แฮร์สันได้สร้างประวัติศาสตร์อนาคตของเขาจากภาวะการเพิ่มประชากร นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 50 เป็นต้นมา จำนวนประชากรของสหรัฐและโลกเพิ่มขึ้นทุกขณะ ตลอดเวลาที่ผ่านไป มีปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร ความยากจน ความอดอยาก แหล่งเสื่อมโทรม รวมทั้งปัญหาอื่นๆ เช่น มลภาวะ อาชญากรรม จนกระทั่งในค.ศ. 1999 ประชากรสหรัฐเพิ่มขึ้นเป็น 344 ล้านคน นิวฮอว์กกลายเป็นนครหิมะ อาคารขยายตัวออกครอบคลุมไปทั่ว มีประชากรถึง 35 ล้านคนในเมืองเดียว จำนวนคนยากจนเพิ่มขึ้นมากมาย พวกนี้ดำรงชีวิตโดยการสังคมนาฬิกา อาหาร น้ำประปาอาศัยการปันส่วน อาหารธรรมชาติมีเพียงน้อยนิดและมีราคาสูงมาก มีเพียงคนรวยเท่านั้นที่จะซื้อได้ อาหารที่แพร่หลายคือ อาหารสังเคราะห์จากสาหร่ายทะเล พนักงานได้จากแหล่งตอน ประชาชนอยู่อย่างแออัดยัดเยียด มีการเดินขบวนและการจลาจลเกิดขึ้นทุกวัน

แอนดี รัส เป็นตำรวจสืบสวน อาศัยร่วมห้องพักอยู่กับไซล หรือไซโลมอน ชายชราวัย 75 ปี แอนดีไปตรวจดูการชุมนุมเรียกร้องสิทธิของกลุ่มคนชรา แต่เกิดจลาจลขึ้นที่ตลาดร้านขายอาหาร มีกลุ่มคนเข้าแย่งชิงอาหาร บิลลี เด็กหนุ่มชาวเงินยากจนมีชีวิตรอยู่ด้วยการลักเล็กขโมยน้อยเข้าขโมยของด้วย แอนดีเข้าระงับการจลาจล แต่บิลลีหนีไปได้

บิลลี่ได้งานเป็นพนักงานส่งโทรเลข เธอไปส่งโทรเลขที่ห้องของ ไมค์ บิลลี่เห็นเชิร์ล ผู้หญิงของไมค์ เชอรั่มให้เขา ทำให้บิลลี่รู้สึกผูกพันกับเธอ บิลลี่ลอบเข้ามาหาเธอในตอนกลางวัน แต่กลับพบไมค์ ไมค์จะทำร้ายเขา บิลลี่ป้องกันตัวแต่ทำให้ไมค์ตาย เขาจึงหนีไปด้วยความหวาดกลัว ไมค์เป็นคนที่สำคัญของคนมาเฟีย คือเป็นตัวกลางในการติดต่อระหว่างคนมาเฟียกับผู้นิรนามหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำรวจนบรอยเขียนรูปหัวใจที่กระจกที่บิลลี่เขียนไว้ และเข้าใจว่าเป็นสัญลักษณ์ของคนมาเฟียอีกกลุ่มหนึ่งที่กำลังแผ่อิทธิพลมายังนิวยอร์ก คนมาเฟียจึงบีบบังเจ้าหน้าที่ของรัฐให้สืบสวนหาฆาตกร กรมตำรวจถูกบีบบังจากเบื้องบนและสั่งแอนดีไปสืบคดีนี้ แอนดีสืบคดีอย่างหนักใจ เพราะเกือบไม่มีหลักฐานเลย แอนดีเริ่มสนิทสนมกับเชิร์ลจนเป็นความรัก เขาชวนเชิร์ลไปอยู่ร่วมกันที่บ้าน แอนดีพบว่าบิลลี่เป็นผู้ต้องสงสัย เขาไปสืบหาบิลลี่ แต่บิลลี่หนีไปก่อน

ฤดูหนาวมาถึง ความขาดแคลนและความเหน็ดเหนื่อยเพิ่มมากขึ้น แอนดีได้รับความกดดันในการทำงาน เขาเริ่มมีปากเสียงกับเชิร์ล แต่มีโซลเป็นคนไกล่เกลี่ย บิลลี่หนีไปหลบอยู่กับปีเตอร์ ชายจรจัดในเรือร้าง แต่ถูกแย่งที่อยู่จนต้องหนีไปอาศัยในสุสานรถ เกิดการจลาจลบ่อยครั้ง แอนดีต้องทำงานหนักขึ้น วันหนึ่งเขาพบว่าเชิร์ลไม่อยู่ เพราะเธอไปค้างกับชายอื่นเพื่อแลกกับอาหารและเงิน ทั้งคู่หมางเมินกันมากขึ้น รัฐบาลออกกฎหมายบังคับให้มีการคุมกำเนิด มีทั้งผู้สนับสนุนและผู้ต่อต้าน โซลเข้าร่วมเดินขบวนสนับสนุน แต่มีการปะทะกัน โซลบาดเจ็บและตายในที่สุด ที่никส่วนของโซลจึงมีครอบครัวใหม่มาอยู่แทน สร้างความตึงเครียดให้แอนดีและเชิร์ล แอนดีได้ข่าวบิลลี่กลับมาบ้าน เขาจึงไปตรวจดู และพบบิลลี่ บิลลี่พยายามต่อสู้ จึงถูกแอนดียิงตายโดยไม่ได้ตั้งใจ คดีฆาตกรรมปิดลง แต่แอนดีถูกสั่งให้ทำงาน เพราะมีผู้เพ่งเล็งว่าเป็นการทำคดีเพื่อคนมาเฟีย แอนดีพบว่าเชิร์ลจากเขาไปเพื่อมีอาชีพเหมือนเดิม ค.ศ. 2000 มาถึง แต่โลกดูเหมือนมีแต่ความทุกข์เพิ่มขึ้น

อนาคตอันไกลของแฮร์สันไม่มีภาพของวิทยาการเทคโนโลยีแต่อย่างใด นอกจากความเสื่อมโทรมของสังคมเมืองในทุกด้าน เช่นเดียวกับนิยายดีสโทเปียหลายเรื่องของยุคนี้ Make Room! Make Room! ให้ภาพความน่าสะพรึงกลัวจากภาวะการเพิ่มประชากรที่ปราศจากการควบคุม

โครงสร้างของเรื่องนี่คือความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหลัก 3 คน ที่มาเกี่ยวข้องกันด้วยคดีฆาตกรรม คือแอนดี เชิร์ล และบิลลี่ และสิ้นสุดลงด้วยการแยกจากกันและความตายพร้อมกับคดีถูกปิดลง ไม่มีเรื่องราวในลักษณะสูตรสำเร็จใดๆ นอกจากภาพชีวิตอันเต็มไปด้วยความทุกข์ของคนส่วน

ใหญ่ในสังคม

ภาพของสังคมอนาคตถูกนำเสนออย่างหนักแน่นตลอดเวลา ไม่ว่าจะ เป็นภาพของอาร์ทเมนต์อันเสื่อมโทรมที่รัฐกำหนดให้ห้องหนึ่งอยู่ร่วมกัน 2 ครอบครัว หรือภาพของคนไร้ที่อยู่ที่ต้องนอนตามระเบียบและชั้นบันไดจนไม่มีทางเดิน บางครั้งร่างที่นอนนั้นผู้นั้นคือร่างของคนตายที่ทุกคนจะก้าวข้ามไปอย่างไม่มีไยดี การเข้าคิวยาวเหยียดเพื่อรับน้ำประปาจำนวนเพียงเล็กน้อยเพื่อใช้ตลอดหลายวัน มีเจ้าหน้าที่ควบคุมการให้น้ำและบางครั้งท่อประปาถูกปิดก่อนที่ทุกคนจะได้น้ำ ความหิวโหยของคนไร้เงิน เด็กที่ขาดอาหารจนกลายเป็นโรคเรื้อรัง โรงพยาบาลที่เต็มล้นจนไม่อาจรับคนไข้ได้ เนื้อสุนัขกลายเป็นอาหารที่มีราคาสูงลิบ และหนูดามที่ระบายน้ำเปรียบเหมือนอาหารพิษของคนจน รวมทั้งภาพของการจลาจลอันรุนแรงและการปราบปรามที่รุนแรงไม่น้อยไปกว่ากัน

แฮร์สันให้เห็นภาพของคนชั้นสูงผู้ร่ำรวย เช่น ไมค์ หรือมร.บริกส์ ทั้งคู่อยู่บนอาร์ทเมนต์อันหรูหรา ห้องพักเป็นห้องปรับอากาศ เต็มไปด้วยเครื่องตกแต่งมีราคาและอาหารการกินฟุ่มเฟือย แต่ทั้งคู่คือพวกมาเฟียอาชญากรของสังคม ในขณะที่สุจริตชนอย่างแอนดีและโซล มีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก เช่นการเข้าห้องพักร่วมกัน ต้องใช้จักรยานปั่นไฟไว้ใช้ มีเครื่องเรือนเก่าที่จำเป็น มีอาหารเทียมเป็นอาหารประจำ ต้องใช้ห้องน้ำรวม แต่นี่คือความเป็นอยู่ของชนชั้นกลางทั่วไป

แต่ยังมีประชาชนมากมายที่มีชีวิตอันเลวร้ายทุกซักรมอันยิ่งกว่านี้ เช่นครอบครัวของบิลลี ผู้อาศัยอยู่ในชินทาวน์ อันเป็นหมู่เรือที่จอดติดต่อกันไป ทั้งครอบครัวต้องอาศัยอยู่ในเรือที่คับแคบ หรือคนจรจัดที่อาศัยนอนตามระเบียบหรือทางเท้า หรือในซากตึก สุสานรถ มีชีวิตที่สิ้นไร้ อดอยาก สิ่งเหล่านี้บีบบังคับให้เขาต้องทำผิดกฎหมายเพื่อความอยู่รอด ตั้งแต่การลักเล็กขโมยน้อย การจับปล้น หรือแม้แต่การฆ่า

ภาพรวมของสังคม คือสังคมอันอดอยาก สิ้นไร้ ทุกคนต้องเห็นแก่ตัว เอารอดเอาเปรียบเพื่อชีวิตของตนเท่านั้น มีการปล้นจี้แม้แต่เพียงน้ำจำนวนน้อยนิดซึ่งกลายเป็นสิ่งมีค่า คนเต็มไปด้วยความขุ่นมัว กักขะฉิบ แฮร์สันได้สร้างเรื่องอย่างเสียดสีให้จุดเริ่มของคดีฆาตกรรมนี้คือรอยยิ้มของเชิร์ลที่เข้าสิงจิตใจของบิลลี เพราะไม่เคยมีใครยิ้มให้เขามาก่อน ในทางหนึ่ง บิลลีอาจกลับมาด้วยความรู้สึกของเด็กหนุ่มที่เข้าใจว่าเธอชวนเชิญ แต่ในอีกทางหนึ่ง เขาอาจกลับมาหาเธอเพียงเพราะรอยยิ้มอันแสดงถึงความรักความเมตตาและความเป็นมิตรที่สูญหายไปจากสังคมแห่งนี้ แต่รอยยิ้มของเชิร์ล กลับก่อให้เกิด

จุดจบอันเลวร้าย บิลลีเขียนรูปหัวใจแห่งความรักที่เขาปรารถนาลงบนกระจก แต่นั่นกลับทำให้ตำรวจเข้าใจว่าเป็นชื่อของพวกมาเฟียที่ทำให้เขาถูกตามล่าอย่างทุกขุทธมานาน

บิลลีฆ่าไมค์ด้วยความตกใจกลัวและป้องกันตัว การตายของไมค์คือความตายของอาชญากรของสังคมที่มีแต่ความชั่วร้าย โชลถึงกับกล่าวว่าคนที่ฆ่าไมค์ได้ทำหน้าที่อันดีงามต่อมนุษยชาติ แต่คดีนี้กลับเป็นคดีสำคัญ บิลลีกลายเป็นอาชญากรร้ายแรงเนื่องเพราะอำนาจของพวกมาเฟียที่ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาชญากรสังคมได้กลายเป็นผู้ยิ่งใหญ่เหนือกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐคือพวกเดียวกับอาชญากร และเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยต้องกลายเป็นเครื่องมือของคนเหล่านี้ คือภาพความชั่วร้ายในการปกครองอย่างชัดเจน

ตัวละครเกือบทุกคนในเรื่องคือผู้ตกเป็นเหยื่อของพลังภายนอกและไร้หนทางออกโดยสิ้นเชิง บิลลีคือเหยื่อของสังคมอย่างแท้จริง ครอบครัวของเขาคือชาวเงินที่ลี้ภัยการเมืองออกจากประเทศ ต้นตระกูลของเขาคือนายทหารผู้ยิ่งใหญ่ แต่เขาต้องมากลายเป็นชนกลุ่มน้อยที่ไม่มีค่าในสังคมแห่งนี้ บิลลีไม่ใช่ผู้บริสุทธิ์ แต่ไม่ใช่คนชั่ว การลักเล็กขโมยน้อยของเขาเกิดจากความหิวโหยและความยากจนบีบบังคับ จากอาชญากรเล็กน้อยจนกลายเป็นฆาตกร ความทุกข์ทำให้เขาต้องหันเข้าหายาเสพติด เพื่อให้ได้เห็นสิ่งที่เขาต้องการในจินตนาการ เขาค้นที่จะเป็นกับตันเรือที่จะออกคำสั่งกับผู้อื่นและแล่นเรือไปสู่อิสรภาพ แต่เขาไม่มีวันได้พบในชีวิตจริง บิลลีต้องถูกไล่ล่า ไม่มีที่พักและอาหาร อยู่ท่ามกลางหิมะอันหนาวเหน็บ สมบัติที่เขามีถูกคนที่แข็งแรงกว่าแย่งชิงไป เขาชมซานกลับมาหาครอบครัวที่เป็นที่ฮึดเหนี่ยวสิ่งเดียวในชีวิต แต่ต้องพบกับความตาย ภาพชีวิตของบิลลีคือภาพที่เป็นจริงของคนในสังคมชั้นล่างที่เห็นได้ในปัจจุบันนี้

แอนดีคือเหยื่ออีกคนหนึ่งของสังคม เขาเป็นเพียงตำรวจชั้นผู้น้อยที่ไม่มีอำนาจใดๆ นอกจากรับคำสั่งจากเบื้องบน หน้าที่ตำรวจท่ามกลางความวุ่นวายในสังคมเป็นภาระที่ไม่มีวันหยุด บางวันเขาต้องทำงานตลอด 24 ชั่วโมง ความสุขในชีวิตของเขาอยู่ที่เชิร์ลและโซล แต่เขาไม่อาจรักสามັນไว้ได้ตลอดไป ภาระจากงานประจำวันที่หนักหนาสาหัส ร่วมกับคดีฆาตกรรมที่เขาต้องปิดคดีให้ได้ ทำให้เขาขุ่นมัวและเคร่งเครียดจนเขาต้องมาระบายออกกับคนที่เขารัก แอนดีไม่มีเวลาให้เชิร์ลจนกลายเป็นความแตกแยก แอนดีมักนึกถึงชีวิตของเขาเมื่อตอนเป็นเด็ก อาศัยอยู่ในไร่ผลไม้ แต่มันเป็นอดีตที่ไม่มีวันหวนคืน และลงท้ายเมื่อทุกอย่างจบลง เขาคือผู้สูญเสียทุกสิ่ง ไม่มีเพื่อน ไม่มีคนรัก และเป็นแพะรับบาปจนถูกนักวิชาการ ชีวิตของแอนดีคือภาพที่เป็นจริงของคน

ในสังคมปัจจุบันที่ถูกบีบบังคับจากทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว จนเขาไม่อาจควบคุมวิถีชีวิตของตนเองได้

เซิร์ลเป็นภาพแทนของผู้หญิงซึ่งตกเป็นเหยื่อกลางของสังคมตลอดเวลา สมบัติสิ่งเดียวที่เขามีคือรูปโฉม ทำให้เขาต้องมีอาชีพเช่นนี้ เขาชินชากับคำคุณศัพท์ประนาม แฮร์ริสันให้ภาพของเธอเป็นครั้งแรกจากสายตาของบิลลี เขอยืมให้เขาเพราะเขาเป็นเพียงเด็กผู้ชายคนหนึ่งในสายตาของเธอ เธออยู่กับไมค์เพื่อความอยู่รอดและไม่มีความสุข ไมค์เลี้ยงเธอไว้เหมือนกับคนรับใช้ที่คั่งคั่งทำหน้าที่ทุกอย่าง และทุกคืนเธอเมื่อไม่พอใจ เมื่อเธอพบแอนดี เธอมีความหวังที่จะมีความสุขโดยแท้จริง แต่ทุกสิ่งทุกอย่างไม่เป็นไปอย่างที่หวัง เธอรักแอนดีแต่ต้องปฏิเสธตัวเองตลอดเวลา เพราะสิ่งที่ผ่านมาในชีวิตทำให้เธอรู้ว่าเธอไม่อาจผูกพันกับใครอย่างแท้จริงได้ และในที่สุดเธอต้องกลับไปใช้ชีวิตเช่นเดิมอย่างชินชาและไม่มี ความหวังใดๆ ต่อไป ซึ่งคือภาพสะท้อนของชีวิตของผู้หญิงที่ไร้การศึกษาและยากจนในสังคมปัจจุบันนั่นเอง

แฮร์ริสันให้ภาพอันอัปลักษณ์ของสังคมออกมาตลอดเวลา และแทรกภาพความรักและมิตรภาพอันงดงามลงไป เสมือนเป็นความหวังอันน้อยนิด ไม่ว่าจะเป็นแทป ยามผู้หวังดีต่อเซิร์ลอย่างจริงจัง ความผูกพันเหมือนคนในครอบครัวของแอนดี เซิร์ลและโซล หญิงเพื่อนบ้านผู้อารีผู้คอยช่วยเหลือเซิร์ล และโดยเจเนาะอย่างยิ่ง ความรักอันบริสุทธิ์ของแอนดีและเซิร์ล แต่ในจุดจบของเรื่อง แฮร์ริสันได้ทำลายภาพเหล่านั้นลงจนหมด แทปต้องคุ้มครองครอบครัวใหม่ที่เหมือนเป็นผู้บุกรุกมาอยู่ร่วมกับแอนดี เซิร์ลและแอนดีแยกจากกันไป โซลเสียชีวิต ความหวังเพียงน้อยนิดไม่เหลืออยู่ต่อไป

ในบทนำเรื่องแฮร์ริสันได้ยกคำปราศรัยของประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ในทศวรรษที่ 50 ว่า รัฐจะไม่เกี่ยวข้องกับ การคุมกำเนิด หรือออกกฎหมายเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ภาพสังคมใน ค.ศ. 1999 ของเขาจึงเป็นเหมือนผลลัพท์จากความคิดนี้ เขาได้แสดงให้เห็นว่าถ้ารัฐหรือประชาชนขาดสายตาที่กว้างไกลในเรื่องปัญหาประชากรและปล่อยปละละเลย ย่อมก่อให้เกิดภัยพิบัติและความทุกข์ชั้นในไม่ช้า แฮร์ริสันได้ใช้โซโลมอนเป็นปากเสียงของเขาแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ออกมาโดยตรง ว่าปัญหาการเพิ่มประชากรเป็นปัญหาอันสำคัญยิ่งที่ไม่อาจมองข้าม

รัฐบาลสหรัฐใน ค.ศ. 1999 ออกกฎหมายควบคุมประชากร จึงเป็นการกระทำที่สายเกินไป เพราะปัญหาได้นอกพรมแดนทั้งหมดทางแก้ และสิ่งที่เลวร้ายไปกว่านั้นคือ การต่อต้านกฎหมายของพวกเขาเคร่งศาสนาที่เห็นว่าการคุมกำเนิดเป็นบาป แฮร์ริสันให้โซลกล่าวว่า มนุษย์นั้นได้ทำลายกฎ

ของพระเจ้าหรือกฎธรรมชาติมานับไม่ถ้วน ไม่ว่าจะเป็นการยืดอายุขัย การค้นพบวิธีการรักษาโรค การผลาญทรพิษสาร จึงเป็นหน้าที่ของมนุษย์ที่จะฝ่าฝืนกฎธรรมชาติอีกครั้งเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์โดยการควบคุมการเกิด

Modern medicine arrived. Everything had a cure... Death control arrived. Old people lived longer. More babies lived..., and now they grow up into old people who live longer still... So the population doubles and doubles

...We got a plague of people, a disease of people infesting the world. We got more people who are living longer. Less people have to be born, that's the answer. We got death control - we got to match it with birth control.³⁵

Make Room! Make Room! จึงเป็นการเตือนภัยและเรียกร้องให้สังคมและรัฐบาลตระหนักถึงปัญหาการเพิ่มประชากรอย่างจริงจัง ทั้งยังเป็นการโจมตีพวกเครื่องศาสนาย่างงมงายโดยตรง รวมทั้งเสนอทางแก้คือการควบคุมอัตราการเกิดและชี้ให้เห็นว่ามันไม่ใช่ความผิดบาป แต่เป็นทางออกที่ดีของมนุษย์

...Birth control doesn't mean no children. It just means that people have a choice how they want to live. Like rutting, unthinking animals - or like reasoning creature...

...I think better of human race. They've just never been told, they've been born animals and died animals, too many of them. I blame the stinking politicians and so-called public leaders who have avoided the issue and covered it up..."³⁶

นิยายตีลโทเปียเรื่องนี้ไม่มีโครงเรื่องที่ซับซ้อน จุดเด่นที่สุดคือการสร้างภาพสังคมอันทุกข์ยากและน่าสะพรั่งกลัวที่ดูเหมือนใกล้จะเกิดขึ้น ตัวละคร

³⁵ Harry Harrison, Make Room! Make Room! (Harmonsworth : Penguin Books, 1986) p.173.

³⁶ Ibid. p.175.

เป็นสามัญชนธรรมดา โดยเฉพาะผู้อยู่ในชั้นล่างของสังคม ไม่มีอำนาจสิทธิ์เสียด มีแต่ความยากจนทุกข์ทรมาน และต่อสู้ดิ้นรนไปอย่างไม่มีความหวังใดๆ แม้เหตุการณ์ในเรื่องจะเป็นสังคมอนาคต แต่ชีวิตของคนเหล่านี้เป็นสิ่งที่มียุ่จริงในปัจจุบัน

เช่นเดียวกับนิยายคีสโทเปียส่วนมาก นิยายเรื่องนี้ได้อ้างอิงถึงข้อความในคัมภีร์ไบเบิลอันกล่าวถึงจุดจบของโลก มีบทบาทของปีเตอร์นักบวชผู้หมดศรัทธาในพระเป็นเจ้าจนถูกขับไล่ออกจากโบสถ์กลายมาเป็นคนจรจัด ปีเตอร์ได้เฝ้ามองสังคมและหวาดหวั่นเป็นทุกข์เมื่อพบว่าลางบอกเหตุถึงความพินาศของโลกตามพระคัมภีร์ได้ปรากฏขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า แม้ทุกคนจะเห็นว่าสิ่งที่เขาพูดคือสิ่งไร้สาระ แต่มันอาจเป็นความจริงได้ ถ้ามนุษย์ปล่อยให้โลกดำเนินไปเช่นนั้น

แฮร์สันเปิดเรื่องขึ้นในหน้าร้อนอันระอุอ้าวของค.ศ. 1999 และจบลงด้วยความหนาวเย็น เมื่อค.ศ. 2000 มาถึงคนส่วนหนึ่งฉลองปีใหม่ด้วยความรื่นเริงและความหวังถึงชีวิตที่ดีกว่า แต่มีคนมากมายที่รู้แน่ว่าความหวังนั้นเป็นความหวังที่เลื่อนลอยไม่มีวันมาถึง

Make Room! Make Room! เป็นนิยายคีสโทเปียที่แสดงถึงปัญหาของภาวะประชากรอย่างตรงตัวและสมจริง ทั้งเป็นการเสนอความคิดในเชิงวิพากษ์วิจารณ์และชี้ทางออกให้แก่สังคมอย่างชัดเจน นับเป็นนิยายคีสโทเปียเรื่องสำคัญของยุคทศวรรษที่ 60 ที่หลุดพ้นจากลักษณะในเชิงโรแมนซ์หรือสูตรสำเร็จโดยสิ้นเชิง

The End of the Dream

วิลิป ไวลีย์มีผลงานด้านนิยายวิทยาศาสตร์มาตั้งแต่ทศวรรษที่ 30 ส่วนใหญ่เป็นงานผจญภัยที่เต็มไปด้วยสีสัน แต่ตั้งแต่ทศวรรษที่ 50 เป็นต้นมา เขาได้หันมาสู่งานที่เกี่ยวข้องกับสังคมและเคร่งเครียดมากขึ้น เช่น แสดงให้เห็นผลร้ายของสงครามนิวเคลียร์และการทำลายล้างของมนุษย์ จนในทศวรรษที่ 60 เขาได้เน้นหนักถึงปัญหาทางนิเวศวิทยา The End of the Dream เป็นผลงานนิยายเรื่องสุดท้ายก่อนที่เขาจะเสียชีวิต นับเป็นนวนิยายที่แสดงภาพความพินาศของโลกในอนาคตอันใกล้ไว้อย่างสยดสยองและรุนแรงที่สุด

ไวลีย์เปิดเรื่องขึ้นในค.ศ. 2015 ที่โลกพบกับความพินาศอย่างใหญ่หลวง นลโลกล้มตาย จนเหลือเพียงเล็กน้อย ทรัพยากรธรรมชาติพินาศจนเกือบหมดสิ้น ชาวโลกได้รวมกันเป็นหลายกลุ่ม เช่น คิสทริกวัน เป็นกลุ่มประเทศในยุโรป อังกฤษและรัสเซียที่เหลืออยู่ได้รวมตัวกัน และคิสทริกทู คือ

กลุ่มของผู้รอดตายในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ไมล์ สมิธ มหาเศรษฐีเจ้าของดินแดนฟาร์อะเวย์ เป็นดินแดนที่แวดล้อมด้วยป่า เป็นเขตอุดมสมบูรณ์แห่งเดียวในเวลานั้น ไมล์เป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทในการต่อต้านปัญหามลภาวะและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 80 แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ในขณะนี้เขาได้พยายามต่อสู้ด้วยความหวังจะกอบกู้โลกขึ้นใหม่โดยมีฟาร์อะเวย์เป็นศูนย์กลางของคิสทริกกู ไมล์ได้จัดให้มีการประชุมร่วมมือกันของคิสทริกต่างๆ เพื่อก่อตั้งรัฐบาลโลกและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ฟาร์อะเวย์ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของอเมริกา เป็นป่าบริสุทธิ์ปราศจากมลภาวะ ท้องน้ำยังคงเป็นสีฟ้า ประชากรที่นี่คือผู้รอดตายจากอเมริกาและแคนาดา ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ คนป่วยและเด็ก ทุกคนมีที่อยู่อาศัย มีอาหาร ทุกคนยังคงมองโลกในแง่ดีและมีความหวัง คนที่นี่ร่วมมือกันทำงานด้านต่างๆ ฟาร์อะเวย์มีระบบเลี้ยงตัวเอง มีการเกษตรกรรม สร้างอาหาร มีพลังงานปรมาณูไว้ใช้ มีชีวิตอย่างเรียบง่ายและมีอิสระเสรีอย่างเต็มที่

ไมล์ได้ขอให้วิลลาร์ด กัลลิเวอร์ เพื่อนสนิทผู้เป็นนักนิเวศวิทยา รวบรวมข้อมูลบันทึกถึงความเป็นไปทั้งหมดของโลกในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา เพื่อเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์ เป็นบทเรียนและข้อเตือนใจแก่มนุษยชาติ วิลลาร์ดจึงเป็นบรรณาธิการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ขึ้นเป็นหนังสือใช้ชื่อว่า End of Dream เนื้อหาส่วนใหญ่ของหนังสือเล่มนี้กล่าวถึงเหตุการณ์ต่างๆ ตั้งแต่ทศวรรษที่ 60 เป็นต้นมาที่เป็นภัยนิบัติของระบบนิเวศ ไม่ว่าจะเป็นปัญหามลภาวะความเป็นพิษในสิ่งแวดล้อม การผลาญทรัพยากร ปัญหาจากโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

ในบทแรกของ End of Dream วิลลาร์ดได้นำข้อมูลมาจากหนังสือ 1975: Date of No Return ของจี ดับเบิลยู แพกเกต แพกเกตกล่าวไว้ว่ามนุษยชาติใกล้ที่จะพบกับความพินาศของระบบนิเวศ แต่ยังเหลือเวลาที่จะป้องกันตนเอง แพกเกตได้เสนอภาพเหตุการณ์ในช่วงค.ศ. 1964-1997 ที่เกิดปัญหามลภาวะขึ้นมากมาย แม้ในทศวรรษที่ 70 จะเริ่มมีการตื่นตัวเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่มีคนส่วนน้อยเท่านั้นที่เห็นความสำคัญของปัญหานี้ รัฐบาลเองได้ทุ่มเทงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหามลภาวะในน้ำและอากาศ แต่เป็นการทำเพื่อสร้างความนิยมทางการเมืองและไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เมื่อเวลาผ่านไป ภัยจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เช่นในลอนดอน เริ่มมีคนตายจากอากาศเป็นพิษ ถึงน้ำมันและบ่อน้ำมันในทะเลเกิดการรั่วซึม ทำให้เกิดคราบน้ำมันในทะเลเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำและสัตว์ทะเลหลายชนิด แม่น้ำสายใหญ่และทะเลสาบสำคัญเริ่มเน่าเสีย ปริมาณขยะที่เพิ่ม

มากขึ้นจนไม่สามารถกำจัดได้ ประชากรหนูเริ่มเพิ่มจำนวนมากขึ้น ผลภาวะจากไอเสียรถยนต์ กลิ่นและควันที่ปกคลุมเขตอุตสาหกรรม ควันจากโรงงาน อุตสาหกรรมรวมตัวกับความชื้นเป็นกรดมีฤทธิ์กัดกร่อน มีดื้อที่ละลายปนในน้ำ ทำให้สัตว์น้ำหลายชนิดสูญพันธุ์และแมลงมีอาการดื้อยา พบว่ามีดื้อที่สะสมในอาหารและตัวคนในปริมาณสูง ฯลฯ ทั้งหมดนี้คือผลที่ตามมาของการพัฒนาอุตสาหกรรมและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจนั่นเอง

ปริมาณพลังงานต่างๆ ในโลกลดลงทุกขณะ น้ำมันเริ่มขาดแคลนจนต้องใช้พลังงานปรมาณูมาทดแทน แต่กลับก่อให้เกิดปัญหาตามมา เพราะน้ำที่ใช้ในเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูที่ถูกปล่อยทิ้งลงแม่น้ำทำให้อุณหภูมิของน้ำสูงขึ้นจนสิ่งมีชีวิตไม่สามารถอาศัยอยู่ได้ ทั้งยังพบว่ามีปริมาณกัมมันตภาพรังสีปนมาในสภาวะแวดล้อมเพิ่มขึ้นทุกขณะ และที่สำคัญที่สุดคือบรรดานักธุรกิจและนายทุนให้ข้อมูลเท็จแก่สาธารณชนโดยออกข่าวว่าธุรกิจของตนไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและไม่ได้ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

นอกจากนี้ในโครงการที่เป็นประโยชน์หลายโครงการของรัฐบาลและเอกชนกลับสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยคาดไม่ถึง เช่น การควบคุมน้ำท่วม การสร้างเขื่อน การชลประทาน การผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ ได้ทำให้สมดุลธรรมชาติสูญเสียไป สัตว์น้ำและปลาหลายชนิดสูญพันธุ์ และพื้นที่เพาะปลูกที่อุดมสมบูรณ์ถูกน้ำท่วม

นักวิทยาศาสตร์พบว่ามีการปนเปื้อนอยู่ในทะเลสาบของสหรัฐในอัตราที่สูงมาก แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลับวางเฉย ต่อมาพบว่าปลาจากทะเลสาบมีสารปรอทอยู่ในตัว และเมื่อมนุษย์กินเข้าไปจะเข้าไปสะสมในร่างกายมนุษย์ สาธารณชนเริ่มให้ความสนใจมากขึ้น ในค.ศ. 1971 เริ่มมีการตรวจสอบว่ามีโลหะหนักปนอยู่ในน้ำมากเพียงใด และผลที่ได้คือพบว่ามีสารเคมีนับแสนชนิดปนอยู่ สารเหล่านี้มีผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตบางชนิด แต่ยังไม่รู้ผลแน่ชัด ปัญหานี้เกิดจากน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและการทิ้งของเสียของคนทั่วไป

ในค.ศ. 1971 จึงเริ่มมีความเคลื่อนไหวแสดงความกลัวสิ่งแวดล้อมเป็นพิษขึ้นเป็นครั้งแรก แต่ยังไม่อยู่ในวงแคบ เพราะคนส่วนใหญ่ขาดความรู้และความเข้าใจ รัฐและประชาชนสนใจกับปัญหาเฉพาะหน้าเช่น ปัญหาทางการเมือง ปัญหาทางเศรษฐกิจ การขาดแคลนพลังงาน มากกว่าปัญหาที่ยังไม่เห็นชัด เช่น ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การรณรงค์ให้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจึงไม่ใช่วิธีที่ไม่มีการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

เนื้อหาในบทที่หนึ่งนี้ คือการปูพื้นให้เห็นถึงปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่

ปรากฏขึ้นในช่วงต้นทศวรรษที่ 70 ซึ่งจะเกิดผลร้ายสืบเนื่องในช่วงเวลาต่อมา
บทที่ 2 ของหนังสือคือ Vengeance is Mine, sayeth Nature วิลลาร์ดได้ยกตัวอย่างความหายนะจากปัญหาสิ่งแวดล้อมในทศวรรษ
ที่ 70 มากล่าวถึงหลายเหตุการณ์ บางเหตุการณ์มีเรื่องเกี่ยวข้องกับตัว
เขาและไมล์ ชื่อของบทนี้แสดงถึงการที่มนุษย์ได้พัฒนาเทคโนโลยีของตนและ
ทำลายธรรมชาติอย่างปราศจากความยั้งคิด ผลเสียที่ตามมาจึงเป็นเสมือน
การตอบโต้และแก้แค้นของธรรมชาติ

เหตุการณ์แรกคือเหตุการณ์ไฟป่าดับครั้งใหญ่ในวันวาเลนไทน์ เหตุ
การณ์ครั้งนี้เกิดขึ้นจากช่างไฟคนหนึ่งต้องการแก้แค้นสังคมและทำให้เกิดไฟป่า
ดับทั้งเมือง ผู้คนแตกตื่นโกลาหล เกิดแก๊สรั่วก่อให้เกิดไฟไหม้ตามมา เครื่อง
บินที่ลงจอดได้พุ่งเข้าชนตึกสูง ไมล์และวิลลาร์ดได้อยู่ในเหตุการณ์ครั้งนี้ ไมล์
ได้เห็นปฏิกริยาการดิ้นรนเอาชีวิตรอดของมนุษย์ ความตื่นกลัวอย่างไร้สติ ไม่
มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไมล์ได้ตระหนักว่ามนุษย์ปัจจุบันอยู่กับพลังงาน
จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตจนขาดมันไม่ได้อีกต่อไป มนุษย์ยอมทำทุกอย่าง
เพื่อให้ได้พลังงานแม้ต้องทำลายธรรมชาติก็ตาม

เหตุการณ์ต่อมาคือกรณีของโรงงานได้ปล่อยไอพิษที่เป็นพิษต่อดวงตา
มนุษย์และระบบหายใจ รัฐบาลและโรงงานร่วมมือกันปิดข่าวเรื่องนี้ เพราะ
ถ้าจะยุติปัญหานี้โดยเด็ดขาดต้องปิดโรงงานนับพันแห่ง ซึ่งจะเกิดความเสียหาย
ทางเศรษฐกิจของชาติ เมื่อความจริงเปิดเผยขึ้น ได้มีการปิดโรงงานชั่วคราวหนึ่ง
แต่แล้วประชาชนกลับเรียกร้องให้เปิดโรงงานต่อไป เพราะเกรงว่าตนจะขาด
แคลนเครื่องอุปโภคบริโภคเหล่านี้

เหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งคือ ความเสียหายของไร้มันฝรั่งเนื่อง
จากน้ำเป็นพิษ ซึ่งเกิดจากการที่โรงงานหลายแห่งได้ทิ้งกากของเสียลงในบ่อ
น้ำของตนเอง เมื่อเวลาผ่านไป ของเสียได้สะสมมากขึ้นและแพร่ออกไปใน
น้ำใต้ดินและลงไปในพื้นที่น้ำ สื่อมวลชนถูกห้ามเสนอข่าว ประชาชนที่ได้รับ
ความเดือดร้อนถูกคิดสินบนไม่ให้พูด ผู้ที่พยายามเปิดเผยความจริงถูกสังหาร
นักวิทยาศาสตร์ถูกคิดสินบนให้ปิดเบือนความจริง รัฐบาลเองมีส่วนร่วมในการ
ปกปิดเรื่องนี้ เพราะโรงงานส่วนหนึ่งเป็นโรงงานผลิตก๊าซพิษเพื่อใช้ในสงคราม
ที่ส่งให้กองทัพ

นอกจากนี้ยังมีกรณีฝูงผึ้งดุร้ายออกอาละวาดทำร้ายผู้คนและปศุสัตว์
ล้มตาย ซึ่งเป็นผลมาจากสารเคมีที่ใช้กับพืช ทำให้ผึ้งที่ดูดน้ำหวานจากดอกไม้
กลายเป็นผึ้งที่ดุร้าย หรือกรณีอาหารสำเร็จรูปก่อให้เกิดก๊าซไวไฟในกระป๋อง
จนเกิดระเบิด มีคนและสัตว์เสียชีวิต แต่ผู้ที่ทราบเรื่องไม่ได้นำเรื่องออกแจ้ง

สาธารณชน กลับนำเรื่องนี้ไปเรียกคำปิดปากจากบริษัทอาหาร หรือการค้นพบสารร้ายที่เป็นพิษ แต่นักวิทยาศาสตร์เมื่อทำการทดลองเสร็จได้ทิ้งมันไปโดยไม่ทำลายให้สิ้นซาก ทำให้มันขยายพันธุ์แพร่ออกไป

ในกรณีต่างๆ เหล่านี้ มีอยู่กรณีหนึ่งที่ไมล์มีส่วนเกี่ยวข้อง คือภาวะน้ำเสียรุนแรงในสหรัฐ ซึ่งคาดว่าภายในค.ศ. 1985-1986 นี้จะใช้บริเวณไม่ได้ ซึ่งทางออกคือการใช้แหล่งน้ำจากแคนาดาที่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายมหาศาล จึงต้องมีการแก้ไขปัญหาน้ำเสียและฟื้นฟูแหล่งน้ำอย่างจริงจัง เช่นการควบคุมโรงงานไม่ให้ปล่อยสารพิษลงแม่น้ำ หรือควบคุมการกำจัดของเสียอย่างรอบคอบ ในการประชุมถึงปัญหาเรื่องนี้ ไมล์ได้เข้าประชุมด้วย แต่คณะกรรมการต่างคัดค้านโครงการนี้ เพราะต้องใช้เงินมากและคิดว่าเทคโนโลยีที่มีอยู่ย่อมช่วยแก้ไขได้ ไมล์ได้ออกแถลงการณ์แก่ประชาชนถึงภาวะขาดแคลนน้ำในอนาคตและวิธีแก้ปัญหานี้ แต่ต้องใช้เงินมากมายในโครงการนี้ ต้องมีการเพิ่มภาษีโรงงานอุตสาหกรรมต้องปิด ราคาสินค้าจะต้องเพิ่มขึ้น ซึ่งประชาชนไม่ยินยอม ไมล์รู้สึกหมดหวังกับความเฉลียวฉลาดของประชาชน และในที่สุดน้ำในแม่น้ำไอคาโฮเกิดการระเบิดอย่างรุนแรงเหมือนระเบิดนิวเคลียร์ เนื่องจากเกิดปฏิกิริยาของสารเคมีที่สะสมในแม่น้ำ

ในบทที่สองนี้ เหตุการณ์ต่างๆ ถูกเล่าอย่างละเอียดเป็นตอนสั้นๆ ในลักษณะคล้ายกับเรื่องสั้นกึ่งสารคดี มีตัวละครในเหตุการณ์แต่ละตอนที่เขาเป็นนยานในภavnipatinn บทนี้แสดงให้เห็นความพินาศอันเหมือนกับกาแก้ไขแค้นของธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทุกอย่างเกิดขึ้นจากเทคโนโลยีของมนุษย์ในการสร้างผลผลิตและการค้า แต่มนุษย์ปราศจากความรอบคอบและความรับผิดชอบ ปัญหาของมลภาวะและระบบนิเวศนี้จะเกี่ยวเนื่องกันเป็นลูกโซ่ เมื่อสมดุลย์ในด้านหนึ่งเสียไป ย่อมเกิดผลสืบเนื่องตามมาอย่างไม่รู้จบ จากปัญหาหนึ่งนำไปสู่ปัญหาอีกนับไม่ถ้วน ภาพเหตุการณ์ต่างๆ ที่ดูเกินจริงนี้ล้วนเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงได้ถ้าปราศจากการป้องกัน

ไวลีย์ได้ชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและมลพิษที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทั้งหมดนี้เกิดจากหลายสิ่งประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมที่เอื้อให้เกิดการแข่งขันทางการค้าและการผลาญทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย เทคโนโลยีที่มนุษย์นำมาใช้โดยไม่รอบคอบ ทรัพยากรอันผิดพลาดของมนุษย์ที่มีต่อเทคโนโลยีว่าสามารถแก้ไขปัญหได้ทุกอย่าง ความเคยชินกับความสะดวกสบายจนไม่สามารถประหยัดการใช้พลังงานและทรัพยากร ประชาชนที่ขาดความรู้ นายทุนที่ปราศจากความรับผิดชอบต่อรัฐบาลที่คำนึงถึงเสถียรภาพของตนมากกว่าความปลอดภัยของประชาชน อีก

ทั้งผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงเพื่อนมนุษย์ ทั้งหมดนี้ทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมนี้หมดทางแก้และมนุษย์เข้าไปใกล้ความหายนะเข้าไปทุกขณะ

ในบทที่ 3 คือ The Eighties ซึ่งเป็นเหตุการณ์ในทศวรรษที่ 80 ภัยพิบัติของระบบนิเวศยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นยิ่งกว่าช่วงเวลาที่ผ่านมา เนื้อหาของบทนี้มีที่มาจากแหล่งต่างๆ เช่น บทความสารคดี เอกสารการประชุม บันทึกลับของรัฐบาล ข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ การสัมภาษณ์ เป็นต้น วิลลาร์ด ได้รวบรวมบันทึกเหล่านี้เข้าด้วยกัน

เหตุการณ์เหล่านี้ได้แก่ กรณีโรงงานปฏิกรณ์ปรมาณูมาตั้งอยู่เหนือแม่น้ำและใช้น้ำจากแม่น้ำถ่ายเทความร้อนจากเตาปฏิกรณ์ มีความต้องการพลังงานเพิ่มขึ้น ทำให้โรงงานต้องผลิตเกินกำลัง โรงงานต้องปล่อยน้ำทิ้งทั้งที่ยังอุณหภูมิสูงอยู่ ทำให้อุณหภูมิในแม่น้ำสูงถึงจุดเดือด สัตว์น้ำและแม้แต่คนก็ลงเล่นน้ำถึงแก่ความตาย

ภาวะอากาศเป็นพิษในนิวยอร์กทวีความรุนแรงขึ้น โครงการแก้ไขของรัฐบาลล่าช้าและไม่มีใครสนใจ ไมล์ได้ประกาศให้ทุกคนอพยพจากนิวยอร์ก แต่ไม่ประสบผล อากาศเลวร้ายจนประชาชน ออกนอกที่อยู่อาศัยไม่ได้ ผู้ที่สูดอากาศพิษจะถึงแก่ความตาย ก่อให้เกิดจลาจลการปล้นชิงทั่วไป

ภัยร้ายแรงอีกครั้งหนึ่งคือเกิดโรคนีซอย่างรุนแรง ทำลายข้าวและธัญพืชใน 50 ประเทศ ก่อให้เกิดภาวะความอดอยากทั่วโลก ประชาชนล้มตาย สหรัฐอเมริกาต้องส่งข้าวไปช่วยเหลือ แต่มีผู้คัดค้านเพราะเห็นว่าเป็นความสูญเปล่า ประชาชนของประเทศเหล่านี้ได้อพยพไปยังประเทศอื่นและได้ก่อปัญหาให้เกิดขึ้นกับประเทศที่รับไว้ และในเวลาต่อมา ข้าวได้สูญพันธุ์ไปจากโลก จากการค้นคว้าพบว่ามีโรคนีซเกิดจากมลภาวะในน้ำที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาในโมเลกุลทำให้ต้นข้าวตายในที่สุด

กรณีที่น่าสะอิดสะอายนี้อีกครั้งหนึ่งคือมีกลุ่มหนอนทะเลที่ดูดเลือดสัตว์เป็นอาหาร ได้ออกอาละวาดกินสัตว์และมนุษย์ มันเคลื่อนตัวไปตามแหล่งชุมชนต่างๆ และทนทานต่อสภาวะต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น หนอนชนิดนี้ได้แพร่ออกไปทั่วโลก ผุงชนและสัตว์ล้มตายมากมาย การแพร่ระบาดของมันเกิดจากมลภาวะในทะเลทำให้สัตว์ที่กินหนอนชนิดนี้เป็นอาหารลดจำนวนลง ประชากรหนอนทะเลจึงเพิ่มขึ้น และมนุษย์ยังล่าสัตว์ที่เป็นอาหารของมันจนขาดแคลน มันจึงต้องขึ้นมาหาอาหารบนฝั่งในที่สุด

ในทศวรรษที่ 80 จึงเป็นยุคแห่งความกลัวและความหวาดหวั่นโลกเต็มไปด้วยความอดอยาก ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก ปริมาณกัมมันตรังสีที่สะสมในสภาวะแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น มีโรคระบาดชนิดใหม่เกิดขึ้น มี

สงคราม การจลาจล การแย่งชิงปล้นสะดมขึ้นทุกหนแห่ง ในที่สุดสาธารณชนทั่วไปได้ตระหนักถึงปัญหาภาวะ แต่ทุกสิ่งดูเหมือนสายเกินแก้ไข

ในบทนี้คือจินตนาการถึงผลสืบเนื่องของปัญหาภาวะและสมดุลธรรมชาติ ไวลีย์ได้จินตนาการถึงภาวะอันเลวร้ายและน่าสะพึงกลัวภาพของแม่น้ำที่ร้อนถึงจุดเดือด อากาศพิษที่ทำให้คนตาย กลุ่มหนอนกินคน และโรคพิษที่ระบาดไปทั่วโลก คือภาพจินตนาการที่ดูเกินจริง แต่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และมีความเป็นไปได้ ในบทที่ 2 ไวลีย์ได้แสดงถึงภัยพิบัติในระดับชุมชน แต่ในบทนี้คือภัยพิบัติระดับประเทศ

บทที่ 4 The Search for Energy คือเหตุการณ์ในทศวรรษที่ 90 และช่วงเวลาต่อมาที่การเสาะหาน้ำมันของมนุษย์ได้นำมนุษย์ไปสู่ความนิทานอย่างใหญ่หลวง หลังจากน้ำมันขาดแคลน มนุษย์ได้หันไปใช้พลังงานนิวเคลียร์ แต่ภัยของมันทำให้มนุษย์หวาดหวั่นและต้องเลิกใช้ ในต้นทศวรรษที่ 90 ได้มีการค้นพบแหล่งถ่านหินและน้ำมันที่แอนตาร์กติกา ได้มีการขุดเจาะน้ำมัน กลุงแร่ ตั้งโรงงานกันขึ้นที่แอนตาร์กติกาและผลาญทรัพยากรกันอย่างไม่มีขีดจำกัด ความกดดันก่อให้เกิดการปะทุของลาวาและภูเขาไฟระเบิด กลุ่มควันจากโรงงานและภูเขาไฟได้ครอบคลุมทั่วโลกได้ เกิดการสะสมความร้อนมหาศาลจนน้ำแข็งที่ขั้วโลกละลาย น้ำในมหาสมุทรเพิ่มระดับขึ้นท่วมทวีปต่างๆ และเกิดแผ่นดินไหวที่รุนแรงที่สุด คนในโลกล้มตายอารยธรรมโลกเกือบล่มสลาย

ไมล์และคนในสถาบันอพยพจากแมนฮัตตัน ไปยังฟาร์อะเวย์และก่อตั้งสังคมอันเป็นความหวังของโลกขึ้น ไมล์เฝ้าหวังว่าทุกคนจะร่วมมือกันกอบกู้โลกขึ้นมาใหม่ และมีบทเรียนที่จะไม่ให้เกิดความนิทานขึ้นอีก ไมล์ไปประชุมร่วมกับกลุ่มดิสทริกต์ที่ปารีสและได้ข่าวว่ามีกลุ่มคนรอดตายกลุ่มหนึ่งได้รวมกำลังเข้าโจมตีฟาร์อะเวย์และยึดได้ในที่สุด ความฝันและความหวังของมนุษยชาติ จบสิ้นลงในที่สุด

บทที่ 4 นับเป็นบทสรุปของเหตุการณ์ทั้งหมด เป็นการกล่าวถึงจุดจบของอารยธรรม สังคมมนุษย์และความหวังทั้งปวง ไวลีย์ได้ชี้ให้เห็นถึงธรรมชาติในการทำลายของมนุษย์ที่ไม่เพียงแต่ทำลายล้างซึ่งกันและกัน แต่เขาได้ทำลายธรรมชาติที่ให้ทุกสิ่งแก่เขา ซึ่งจะเป็นการทำลายตนเองให้พินาศนั่นเอง

The End of the Dream เป็นนิยายดีสโทเปียในแนวภัยพิบัติที่แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่น่ากลัวกว่ารัฐเผด็จการ หรือข้อขัดแย้งของสองมหาอำนาจหรือสงครามนิวเคลียร์ยังมีอยู่ สิ่งนั้นคือภัยพิบัติจากธรรมชาติที่มีต้นเหตุจาก

มนุษย์ นิยายเรื่องนี้จึงเป็นการวิพากษ์วิจารณ์วิถีชีวิตปัจจุบันที่มนุษย์ได้สร้างผลร้ายต่อระบบนิเวศด้วยความโง่เขลาและไร้ความรับผิดชอบ ทั้งเป็นการเตือนภัยให้เห็นว่าจะเกิดอะไรขึ้นถ้ามนุษย์ปล่อยให้สิ่งนี้ดำเนินต่อไป ไวลีย์ได้เรียกร้องให้มนุษย์หันมาสนใจและ แก้ไขปัญหาของระบบนิเวศอย่างจริงจังก่อนที่จะสายเกินไป

...And the public... began to realize in its deep consciousness that any genuine effort to halt destruction of the earth's life-support systems would put an end to "progress", "affluence" almost everything we thought of as civilized...

The trouble was ignorance.³⁷

วิถีชีวิตของมนุษย์ยุคใหม่ หลังจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมา ได้เริ่มไปด้วยความหรรษาสะดวกสบาย มนุษย์เคยชินกับชีวิตอันผาสุกโดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบของมันต่อระบบนิเวศของโลก แม้ในปัจจุบันจะมีการตื่นตัวรณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อม แต่เป็นการยากที่จะแก้ไขปัญหาลี้ลับที่สั่งสมมานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงความเคยชินและขาดความรับผิดชอบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงเป็นปัญหาใหญ่ยิ่งในปัจจุบัน

The Industrial Revolution enable most men in many lands to enjoy benefits that no man had ever known before, and to have other comforts, conveniences and luxuries that only kings and courts and feudal lords had previously possessed....The change in life was that sudden; the cornopia exploded that abruptly; human hell was replaced by the new heaven of modern living that quickly. There is no time for men to adapt... Man had too little warning of the self-limiting nurture of his materialistic "spree", and that little came so late and was so complex. man in general could hardly be expected to understand and act properly - halting work on what

³⁷Philip Wylie, The End of the Dream (New York : Double day, 1972) p.36.

he believed the most glorious and rightful page he'd written in all history.

He blew himself up not by his explosion of knowledge but by the way he used it.

Man was still, then, a child.³⁸

นวนิยายเรื่องนี้คือเรื่องราวของสังคมโลกที่ประสภภัยนิบัติ ไม่ใช่เรื่องราวของตัวละครคนใดคนหนึ่ง เรื่องราวของไมล์เป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งของเรื่อง ไวลีย์ได้ใช้กลวิธีของการเสนอภาพเหตุการณ์ต่างๆ เหมือนเรื่องสั้นที่มีตัวละครในแต่ละตอน ทำให้เรื่องนี้มีลักษณะของสารคดีหรือการบันทึกเหตุการณ์ที่สมจริง และยังแสดงภาพของโลกทั้งโลกได้อย่างกว้างขวาง บทบาทของไมล์ สมัช ผู้ก่อตั้งสถาบันรณรงค์ต่อสู้เพื่อสิทธิสิ่งแวดลอม รวมทั้งการตั้งดินแดนฟาร์อะเวย์อันเป็นความหวังใหม่ของโลก คือลักษณะของวีรบุรุษผู้ช่วยโลกให้ปลอดภัย แต่เรื่องไม่ได้แสดงถึงวีรกรรมของเขาแบบโรแมนติก แต่ให้เห็นความพ่ายแพ้หมดหวังต่อความโง่เขลาของมนุษย์ครั้งแล้วครั้งเล่า และในที่สุด เขาได้สูญเสียทุกสิ่งทุกอย่างโดยสิ้นเชิง ฟาร์อะเวย์อันเป็นสัญลักษณ์ของความหวังของมนุษย์ได้พินาศลง

จอห์น บรุนเนอร์ได้กล่าวไว้ในบทนำของ *The End of the Dream* ว่าสักวันหนึ่ง นักธรณีวิทยาจากต่างพิภพจะเดินทางมายังโลกและพบกับดินแดนที่สูญสลาย สิ่งที่เขาสามารถสรุปได้เกี่ยวกับชาวโลกก็คือ เป็นสิ่งมีชีวิตที่ทรงปัญญา แต่เกียจคร้านที่จะคิดในสิ่งที่ถูกต้อง "Here lies a species capable of thinking, but too lazy to think anything right through."³⁹

The End of the Dream เป็นนิยายดิสโทเปียที่โดดเด่นที่สุดเรื่องหนึ่งของช่วงเวลานี้ ผลงานชิ้นสุดท้ายของนิลป ไวลีย์ผู้นี้ได้แสดงให้เห็นความรับผิดชอบต่อมนุษยชาติและโลกของเขาได้อย่างชัดเจน

The Sheep Look Up

ในปีเดียวกันกับที่นิลป ไวลีย์มีผลงาน *The End of the Dream* จอห์น บรุนเนอร์ได้เขียนนวนิยายแสดงถึงความพินาศในระบบนิเวศของโลกออกมาเช่นกันในเรื่อง *The Sheep Look Up* บรุนเนอร์ได้เสนอปัญหาของ

³⁸ Ibid. p.170.

³⁹ Ibid. p.5.

สิ่งแวดล้อมอย่างเข้มข้น และนวนิยายเรื่องนี้เป็นงานที่มีชื่อเสียงอีกเรื่องหนึ่งของเขา

เช่นเดียวกับ Stand on Zanzibar บรูเนอร์ได้ใช้เทคนิคของการเล่าเรื่องแบบกึ่งสารคดี กล่าวถึงเหตุการณ์ต่างๆ ในโลกอย่างกว้างขวาง เป็นเรื่องของผู้คนมากมายในสถานที่ต่างๆ แทรกด้วยเนื้อหาจากข่าว บ้ายประกาศของรัฐ รายการโทรทัศน์ ข่าวในหนังสือพิมพ์ The Sheep Look Up เป็นเหตุการณ์ในอนาคตอันใกล้ เป็นเรื่องราวของโลกในช่วงเวลา 1 ปีจากเดือนธันวาคมไปถึงเดือนธันวาคมของปีต่อมา โดยแต่ละบทจะเป็นเหตุการณ์ใน 1 เดือน ทั้งที่เป็นเหตุการณ์ทั่วไปและเรื่องราวของตัวละครจำนวนมากในเรื่อง

โลกอนาคตของบรูเนอร์ โลกได้ประสบปัญหาหายนะอย่างรุนแรง ดินแดนต่างๆ ทั่วโลกเต็มไปด้วยมลภาวะ มีเนืองไม้ก็ประเทศที่ปลอดภัยจากปัญหาเรื่องนี้ เช่นนิวซีแลนด์และไอร์แลนด์ ในสหรัฐอเมริกา อากาศเสียจนคนต้องสวมที่กรองอากาศก่อนออกจากบ้าน น้ำประปาสกปรก แหล่งน้ำต่างๆ เน่าเสีย เต็มไปด้วยความอดอยาก ชาติแคลนและโรคภัยไข้เจ็บ อายุของมนุษย์สั้นลง ทั้งประเทศเต็มไปด้วยป้ายเตือนภัยต่างๆ ในประเทศโลกที่สามต้องพบกับภาวะสงคราม ความอดอยากและนิชภัยจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ชาติมหาอำนาจมาตั้งในประเทศของตน

The Sheep Look Up เป็นเรื่องของตัวละครมากมาย เช่น ออสติน เทรน นักวิทยาศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้นำในการต่อต้านปัญหาเรื่องนี้, เพก แมงกัวิทท์ นักข่าวผู้ศรัทธาในตัวของเทรน, ลูซี่ นางพยาบาลของสหประชาชาติ ผู้พบกับความเลวร้ายของสังคม, มิลิป เมสัน นักธุรกิจผู้เห็นแก่ตัว, จาคอบ บอมเบอร์เลย์ เจ้าของโรงงานผลิตอาหารผู้ได้รับความรับผิดชอบ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา และนอกรี ประเทศด้อยพัฒนา

ออสติน เทรน ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและเป็นผู้นำรณรงค์ให้มวลชนเข้าใจปัญหาเหล่านี้ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ เขาได้ตั้งนิคมเลี้ยงตนเองโดยวิถีธรรมชาติ เช่น ปลุกพืชโดยไม่ใช้สารเคมี ใช้ระบบอุตสาหกรรมนินบ้าน มีการทอผ้าใช้เอง เขาเบื่อหน่ายสังคมจึงหลบไปใช้ชีวิตร่วมกับคนยากจน แต่มีคนกลุ่มหนึ่งเรียกตัวเองว่าเทรนไนต์ ประกาศตนเป็นสานุศิษย์ของเขา ก่อการประท้วงก่อวินาศกรรมตามโรงงานอุตสาหกรรม โดยที่ออสติน เทรนไม่มีส่วนรู้เห็น

เพก แมงกัวิทท์ผู้ข่าวคร.เดซีมีส โจนส์ ผู้นำในนิคมเลี้ยงตนเองของออสติน เทรนเสียชีวิต เพราะถูกพิษ เธอสงสัยว่าเขาถูกฆ่า เธอจึงมา

หาออสตินเพื่อแจ้งข่าว แต่ออสตินยังไม่ไว้ใจเชอนิก และต้องการที่จะเก็บตัวอยู่ก่อน เขาครุ่นคิดถึงความล้มเหลวของเขาในอดีตที่ผ่านมา และยังไม่แน่ใจว่าเขาจะทำเช่นใดต่อไป

ที่ประเทศนอซรี มีปัญหาความอดอยาก ทางสหประชาชาติได้ตั้งโครงการโกลบ รัลีนีให้ความช่วยเหลือประเทศนี้ ลูซี่ แรมเมจเป็นนางพยาบาลในโครงการ เธอได้เห็นภาพความทุกข์ ความอดอยากและความตายจนหมดความเชื่อมั่นในความดีงาม วันหนึ่ง บริษัทบอมเบอร์เลย์ นิวทริปอนได้ส่งอาหารมาช่วยเหลือโครงการ แต่หลังจากที่ชาวพื้นเมืองกินอาหารเข้าไปได้เกิดอาการคลื่นคลั่งฆ่าฟันคนผิวขาวล้มตาย โอบุชชายผิวดำมาช่วยป้องกันลูซี่ แต่ถูกคนผิวขาวยิงตายเพราะความเข้าใจผิด ลูซี่กระตบกระเทือนจิตใจอย่างรุนแรง เธอถูกผู้สื่อข่าวคาดคั้นสอบถามจนมีอาการทางประสาท

ฟิลิป เมสัน เป็นเจ้าหน้าที่ของบริษัทประกันภัยแองเจิล ซิตี้ บิลชาร์มเมอร์ประธาน บริษัทสนับสนุน ในขณะที่ครอบครัวชาร์มเมอร์ไปพักผ่อนที่เทอาเวอร์ฮิล เสียงโซนิกบวมจากเครื่องบินทำให้เกิดหิมะถล่ม ครอบครัวชาร์มเมอร์และผู้คนที่นี่เสียชีวิตมากมายจากเหตุการณ์ครั้งนี้ นีท กอดดาร์ด นายตำรวจผิวดำได้ช่วยชีวิตเด็กจนตนเองพิการ ได้กลายเป็นขวัญใจประชาชน บริษัทแองเจิลซิตีต้องจ่ายเงินชดใช้ให้ผู้เอาประกันมากมายจนสถานะบริษัทล้มละลาย ประธานบริษัทคนใหม่ไม่พอใจฟิลิป เมสัน จึงไล่เขาออกจากงาน

ชาว นอซรี ได้กล่าวประนามรัฐบาล คนอเมริกันและบริษัทบอมเบอร์เลย์ ที่ส่งอาหารเป็นนิষัให้ชาว นอซรี จากอบ บอมเบอร์เลย์ เจ้าของบริษัทอาหารบอมเบอร์เลย์ได้ปฏิเสธข้อกล่าวหา เขาแถลงว่าอาหารถูกวางยาเพื่อป้ายความผิดให้เขา ฮิวจ์ บุตรบุญธรรมของจาคอบแน่ใจว่าอาหารมีพิษ จึงขัดแย้งกับจาคอบ จาคอบ บอมเบอร์เลย์ต้องไปออกรายการของเพโทรเนลลา เพจ จาคอบยอมรับว่าอาหารของเขาทำจากสารมีพิษ แต่ยืนยันว่าพิษถูกสกัดออกแล้วจนหมด ขณะออกรายการสตูดิโอ ถูกวางระเบิดโดยคนผิวดำที่อ้างว่าเพื่อแก้แค้นแทนชาว นอซรี บริษัทบอมเบอร์เลย์ถูกปิดลงในเวลาต่อมา

ฟิลิป เมสันได้ร่วมงานกับอลัน พรอสเซอร์ ผลิตเครื่องกรองน้ำ โดยมีบริษัทบอมเบอร์เลย์ให้การสนับสนุน จากภาวะน้ำเสียทำให้เครื่องกรองน้ำเป็นที่ต้องการและจำหน่ายได้มาก บริษัทได้จ้างนีท กอดดาร์ดมาเป็นนายแบบโฆษณา นีทมีภรรยาคือเจนนี่ น้องสาวของเคซิมัส เธอทำงานอยู่ในโรงงานของบอมเบอร์เลย์ เธอและเคซิมัสมีน้องชายชื่อคาร์ล ซึ่งคาร์ลนั่นเองนำอาหารจากโรงงานที่เจนนี่ทำงานไปฝากเคซิมัส และทำให้เขาตายโดยไม่รู้ว่าคุณเป็นต้นเหตุ

ดร. แอดไวสันทำงานอยู่ที่ฟาร์มของตระกูลเมอร์ฟี เขาพบว่าหญ้า ถูกวันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมจนใช้เลี้ยงสัตว์ไม่ได้ และชยะสกปรกทำให้ลูกสาวของเมอร์ฟีโลหิตเป็นพิษและรักษาไม่หาย เขาได้ขอร้องให้รัฐบาล แก้ไขแต่ไม่เป็นผล ทางสหประชาชาติเรียกตัวเขาไปเข้าร่วมสอบสวนกรณีอาหารเป็นพิษที่นอซริ ในนอซริ ความตึงเครียดวุ่นวายเพิ่มมากขึ้น คนผิวดำ มองคนผิวขาวเป็นศัตรู มีผู้ก่อการร้ายทุบถาอันเป็นกลุ่มผู้ก่อการร้ายระหว่างชาติ วางระเบิดเครื่องบินบรรทุกอาหาร ลูซี่แน่ใจว่าอาหารมีพิษ เธอบอกกับ แอดไวสัน แอดไวสันประกาศว่าอาหารมีพิษจริง เขาเดินทางไปพบจาคอบ บอมเบอร์เลย์ จากคอบปฏิเสธและเกลี้ยกล่อมให้แอดไวสันช่วยให้เขาได้เปิด โรงงานใหม่ แอดไวสันไม่ยอมร่วมมือด้วย

อีว้จ ลูกบุญธรรมของจาคอบมีปากเสียงกับจาคอบและถูกไล่ออกจากบ้าน อีว้จได้พบกับเนกที่กำลังเดินทางไปยังนิคมที่เทรนก่อตั้ง อีว้จประทับใจกับชีวิตในนิคม เขาได้พบกับคาร์ล น้องชายของเจนนีและสนิทกัน คาร์ล เดินทางไปแคลิฟอร์เนีย อีว้จตามไปด้วย คาร์ลได้แนะนำให้อีว้จรู้จักกับออสติน เทรน อีว้จศรัทธาในตัวเทรน อีว้จ คาร์ลและริช ลูกชายของเดซี่มีสค์จะ ดำเนินการเพื่อตอบโต้พวกบอมเบอร์เลย์บ้าง

ลูซี่รู้สึกสับสนและเป็นทุกข์ยิ่งขึ้นที่บริษัทบอมเบอร์เลย์ยังคงลอยนวล เธอได้พบกับโลเบซ พวกก่อการร้ายทุบถา ทั้งคู่ลูซี่และโลเบซมาหาเนก และยืนยันเรื่อง อาหารเป็นพิษมาจากโรงงาน ทั้งคู่บังคับให้เนกลองกินอาหาร เนกกินอาหารและเกิดอาการผิดปกติและเชื้อลูซี่ ลูซี่ไม่สามารถทนต่อไปได้ เธอฆ่าตัวตาย เนกจึงตัดสินใจที่จะเปิดเผยความจริง

ภรรยาของเกอร์รี ฮอร์น ผู้จัดการของโกลบ วิลัน ถูกสารพิษขณะ ลงเล่นน้ำทะเลจนถึงแก่ความตาย เกอร์รีเสียใจมาก จึงใช้ตำแหน่งหน้าที่ ของเขากระจายข่าวและหันมาสนใจเรื่อง อาหารเป็นพิษที่นอซริอย่างจริงจัง ฮอร์นสนใจหนังสือที่ออสติน เทรน เขียนและคิดว่าเทรนจะเป็นผู้ช่วยโลกไว้ได้ ฮอร์นรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาหารเป็นพิษที่นอซริและเปิดเผยข่าว

เนกและฮอร์นทำให้ข่าวเรื่องอาหารเป็นพิษที่นอซริเผยแพร่ออกไป บรรดาเด็กวัยรุ่นนับพันที่ไม่พอใจพากันไปชุมนุมที่โรงงานเพื่อขอชิมอาหาร แอดไวสันตามไปสังเกตการณ์แต่เกิดการจลาจลขึ้น เจ้าหน้าที่ของโรงงานยิง เด็กวัยรุ่น มีคนตายนับร้อยคนรวมทั้งแอดไวสัน จากคอบได้โอกาสป้ายความผิด ว่าแอดไวสันเป็นพวกผู้ก่อการร้ายทุบถาที่ต้องการใส่ความเขา คดีนี้จึงเงียบไป จากคอบรู้ว่าอาหารของเขาเป็นพิษเพราะเขาใช้น้ำจากหิมะละลาย แต่หิมะมี สารพิษอยู่ทำให้อาหารเป็นพิษไปด้วย จากคอบรู้สึกผิดกับความผิดที่เขาทำ

เขาต้องกินยาระงับประสาทจนเกิดภาพหลอนและฆ่าตัวตาย โรแลนด์น้องชายของเขาขึ้นเป็นประธานแทน

กลุ่มของฮิวจ์ คาร์ล ริชคินท์แค้น จึงจับเฮกเตอร์ ลูกชายของโรแลนด์มาเรียกค่าไถ่ โดยเรียกร้องให้โรแลนด์แลกเครื่องกรองน้ำให้แก่คนจน โดยอ้างชื่อของออสติน เทรน โรแลนด์ไม่ยอมทำตาม เฮกเตอร์เริ่มล้มป่วย กลุ่มของฮิวจ์จึงขอมปล่อยเฮกเตอร์ไป ในเวลานั้นเครื่องกรองน้ำในตลาดเกิดขัดข้องเชื้อโรคเข้าไปปนในน้ำทำให้มีคนตาย ผู้คนลุกฮือขึ้นเผาโรงงาน พรอสเซอร์ตายในไฟ ส่วนฟิลิป เมสัน ถูกยิงตาย

ออสตินตกลงใจที่จะปรากฏตัวในรายการของเนโทรเนลลา เนจรายการถูกข่มขู่ ออสตินออกรายการแถลงให้ทุกคนตระหนักในปัญหาและร่วมมือกันแก้ไข เขากล่าวว่าพวกเทรนไนต์ได้นำชื่อของเขาไปใช้ในทางที่ผิด แต่ขณะออกรายการนั้นเอง ตำรวจบุกเข้ามาจับตัวเขาในข้อหาลักพาตัวเฮกเตอร์ เขาถูกส่งขึ้นศาล มีการถ่ายทอดทางสื่อมวลชน ออสตินร้องขอให้ทุกคนร่วมมือแก้ไขปัญหามลภาวะก่อนที่จะทุกสิ่งจะสายเกินไป แต่เขาถูกศาลตัดสินจำคุก จากนั้นเกิดการก่อจลาจลและวินาศกรรมไปทั่วสหรัฐ

เนจประทับใจในความคิดของออสติน เธอจึงใช้รายการของเธอเผยแผ่ให้ความรู้แก่ประชาชน เธอนำนักนิเวศวิทยาออกมารายการเรียกร้องให้ทุกคนรักษาสมดุลธรรมชาติและเป็นภูสภาวะแวดล้อม แต่ดูเหมือนว่าสภาวะของโลกนั้นสายเกินแก้ ได้เกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ทั่วทั้งสหรัฐอเมริกา

The Sheep Look Up คือการแสดงปัญหาของสิ่งแวดล้อมและมลภาวะไว้อย่างเข้มข้น เป็นภาพขยายของปัญหาในช่วงเวลานั้นและยังคงเป็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นการต่อแนวโน้มว่าอะไรจะเกิดขึ้นถ้ามนุษย์ยังคงละเลยปัญหาสิ่งแวดล้อม บรูเนออร์ได้แสดงภาพในอนาคตอันใกล้ ที่ปัญหาทุกอย่างเข้าสู่จุดวิกฤต ปัญหาเหล่านี้เกิดจากวิถีชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันที่ทำลายสภาวะแวดล้อมของโลกลงอย่างรวดเร็วทั้งทางตรงและทางอ้อม ระบบนิเวศของโลกแปรปรวน เกิดมลภาวะเพิ่มขึ้น สมดุลของธรรมชาติถูกทำลาย ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ และนำมาซึ่งความพินาศในที่สุด

ภาพของสหรัฐอเมริกาคู่ในอนาคตเต็มไปด้วยมลภาวะ อากาศเป็นพิษจนคนต้องใส่ที่กรองอากาศก่อนออกจากบ้าน น้ำประปาสกปรก มีออกซิเจนและน้ำสะอาดขายในราคาแพง อาหารขาดแคลนต้องอาศัยอาหารสำเร็จรูปจากโรงงานซึ่งมีราคาแพง ทุกคนต้องเก็บตัวอยู่ในบ้านถ้าไม่มีความจำเป็น สถานที่ท่องเที่ยวมีพินาศหมด สัตว์หลายชนิดสูญพันธุ์ เด็กที่เกิดใหม่อ่อนแอ และมีอัตราการตายสูงมาก อายุเฉลี่ยของคนลดลงทุกขณะ กิจกรรมประกันชีวิต

ต้องเพิ่มค่าเบี่ยงประกันมากขึ้นทุกปีเพราะทนรับภาระจากผู้เอาประกันไม่ได้ และธุรกิจที่ขายดีของยุคคือเครื่องกรองอากาศ, กรองน้ำ และโลงศพ มีป้ายประกาศเตือนภัยอยู่ทุกแห่งหน เช่น ชายหาดไม่ปลอดภัยในการเล่นน้ำ, น้ำสกปรก ห้ามดื่ม, ไม่เหมาะสำหรับบริโภค ฯลฯ บรูเนออร์นำเสนอภาพทั้งหมดอย่างหนักแน่นเคร่งเครียด ให้เห็นภาพความทุกข์ทรมานและความพินาศที่ย่อมเกิดขึ้นในอนาคตถ้ามนุษย์ไม่แก้ไขปัจจุบันให้ดีขึ้น

โลกปัจจุบันคือโลกของการอุตสาหกรรม การค้าเสรีและเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์เคยชินกับการกินคืออยู่ดีและลืมเลือนว่าสิ่งที่เบื่อนอยู่คือการทำลายทรัพยากร สร้างมลภาวะ และทำให้สมดุลของธรรมชาติเสียไป การปราศจากความรับผิดชอบของโรงงานอุตสาหกรรม การปล่อยมลพิษของรัฐบาล และประชาชนย่อมก่อให้เกิดภัยพิบัติ บรูเนออร์ได้เสนอภาพนักธุรกิจผู้มุ่งหวังเพียงเงินตราและปราศจากความรับผิดชอบต่อ นัยจากจาคอบ บอมเบอร์เลย์ ผู้ผลิตอาหารจากสารพิษโดยไม่ได้ตรวจสอบ อาหารที่เขาส่งไปเป็นของขวัญวันคริสต์มาสแก่ชาวนอซริทำให้เกิดโศกนาฏกรรมขึ้น เขาพยายามทำทุกทางเพื่อปิดความรับผิดชอบและทำการข่มขู่และฆาตกรรมเพื่อให้โรงงานของตนเปิดต่อไปได้ หรือฟิลิป เมสัน ผู้ขายเครื่องกรองน้ำโดยอาศัยความจำเป็นของผู้บริโภคทำกำไรให้แก่ตน แต่การผลิตอย่างเร่งรีบและไม่ได้มาตรฐานทำให้เครื่องขัดข้องและมีคนตาย บรูเนออร์ได้ลงโทษตัวละครทั้งสองด้วยความตาย แต่ความผิดที่เขาได้กระทำนั้นแม้แต่ความตายยังไม่สาสม แต่ธุรกิจเช่นนี้ยังคงดำเนินอยู่ต่อไปด้วยนักธุรกิจคนใหม่ที่ขึ้นมาแทนเขา เช่น โรแลนด์ บอมเบอร์เลย์หรือบริษัทอาหารที่อ้างว่าอาหารของตนเป็นอาหารสุขภาพ แต่ความจริงเป็นอาหารที่ผลิตเช่นเดียวกับโรงงานอื่นๆ

Our society fosters criminals, as the blood of a sheep nourishes the ticks on its back; indeed, they often find it more profitable past a certain point to conform rather than resist. The money made from bootlegging now finances puritan, for instance, just as fortunes made from piracy ennobled many famous English families. But draft dodgers have opted out of this system, which have proved that it both demeans the individual and degrades his

environment.⁴⁰

นอกจากในประเทศตนเอง บริษัทอุตสาหกรรมเหล่านี้ยังเข้าไปตั้งโรงงานในภูมิภาคอื่นๆ ของโลก เช่นกลุ่มประเทศโลกที่สาม พวกนี้ได้ใช้ทรัพยากรของประเทศเหล่านี้อย่างสิ้นเปลืองเมื่อผลิตสินค้า และในที่สุด ได้ทำลายระบบนิเวศของประเทศเหล่านี้และทำให้เกิดมลภาวะขึ้นทั่วไป

เทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ที่นำมาเผยแพร่ เช่นการใช้ดีดีที การใช้ไล่เคื่อนที่เพาะพันธุ์ขึ้นได้ก่อให้เกิดผลเสียอย่างรุนแรงในประเทศเหล่านี้ คนนั้นเมืองกล่าวโทษว่าคนผิวขาวคือผู้ทำลายประเทศของเขา และก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศตามมา นั่นคือการที่บรูเนอร์โจมตีการหาอาณานิคมทางเศรษฐกิจและการผลาญทรัพยากรธรรมชาติในช่วงเวลานั้น

บรูเนอร์ได้ให้ภาพรัฐบาลในอนาคตที่ปราศจากความสนใจในปัญหาสิ่งแวดล้อม และไม่มีแผนการที่จะแก้ไขปัญหาน้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ภาวะเหล่านี้เข้าสู่ภาวะวิกฤต เมื่อมีการร้องเรียนให้รัฐตรวจสอบหรือแก้ไขรัฐมักมองข้ามเสมอ รัฐจะสนใจเพียงปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบโดยตรงต่อรัฐบาล แต่ปัญหาเหล่านี้รัฐมองเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับรองเท่านั้น ภาพของรัฐบาลในอนาคตคือภาพสะท้อนของรัฐในช่วงเวลานั้นนั่นเอง

ทางออกของปัญหานี้คือการที่ทุกคนต้องเข้าใจความสำคัญของปัญหาอย่างถ่องแท้ และมีความสำนึกว่าเป็นหน้าที่ของตนที่จะแก้ไขปัญหาสังแวดล้อมและร่วมมือกันอย่างจริงจังก่อนที่จะสายเกินแก้ไข บรูเนอร์ได้เสนอภาพของนิคมเลี้ยงตนเองที่มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย มีการปลูกผักและเลี้ยงสัตว์โดยไม่ใช้สารฆ่าแมลงหรือปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีใดๆ มีการทอผ้าใช้เองโดยไม่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีหรือระบบอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดโทษต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งคือการเรียกร้องให้คนในปัจจุบันเห็นโทษของระบบอุตสาหกรรมและการบริโภคอย่างสิ้นเปลืองและลดการบริโภคลง มันอาจเป็นการยากที่จะเลิกวิถีชีวิตที่สะดวกสบายที่ทุกคนเคยชิน แต่มันคือทางออกทางเดียว

We can just about restore the balance of the ecology, the biosphere, and so on - in other words we can live within our means instead of on an unrepayable overdraft, as we've been doing for the

⁴⁰ John Brunner, The Sheep Look Up. (London : Arrow Books. 1984) p.361.

past half century if we exterminate the two hundred million most extravagant and wasteful of our species.⁴¹

The Sheep Look Up นับเป็นการมองอนาคตอย่างคมชัด ตัวละครในเรื่องล้วนเป็นเหยื่อของสังคม เช่นออสติน เทรน ผู้มีบทบาทเป็นผู้นำในสิ่งที่ถูกต้อง แต่ความพยายามของเขาไม่เป็นผลสำเร็จ จนต้องหลบจากสังคม เขามีวัตถุประสงค์ที่ดีที่จะแก้ไขปัญหาโดยสันติ แต่มีผู้อบอ้างชื่อเขาในการก่อความวุ่นวายและอาชญากรรม ออสตินเห็นว่าการกระทำเหล่านี้ทำให้เขามีส่วนร่วมในความผิดบาปไม่ใช่เพียงอาชญากรรมเท่านั้น (What he loathed was a deed such as he would no longer term a crime, but a sin)⁴² และลงท้าย เขาต้องถูกจำคุกในความผิดที่เขาไม่ได้ทำ เช่นเดียวกับลูซี่ แรมเมจ พยาบาลสาวจากประเทศอินเดียมา เธอยังนอกรีตด้วยศรัทธาและความต้องการที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ แต่เพื่อนของเธอถูกฆ่า เธอตกเป็นเหยื่อของสื่อมวลชนและต้องฆ่าตัวตายในที่สุด

กลวิธีกึ่งสารคดีที่บรูเนอว์นำมาใช้ในเรื่อง ทำให้ The Sheep Look Up แสดงภาพโลกอันน่าสะพึงกลัวได้อย่างกว้างขวางและสมจริง บรูเนอว์ได้ใช้ป้ายเตือนภัยมากมายแทรกอยู่ในเรื่อง นิยายดีส์โทเปียเรื่องหนึ่งในบทย่อย Sign of the times

THIS BEACH NOT SAFE FOR SWIMMING

NOT Drinking Water
UNFIT FOR HUMAN CONSUMPTION

Now Wash Your Hands
(Penalty for noncompliance \$ 50

⁴² Ibid. p.97.

FILTERMASK DISPENSER
Use product once only-manimum 1 hour

OXYGEN
25 c

43

หรือในบท Not In our Stars เป็นเรื่องของฟิลิป เมสัน แทรกด้วยเสียงโฆษณามาจากวิทยุ

The Radio said, "You deserve security, Stronghold-style!"

Blocking access to the company parking lot on the left of the street was a bus, huge, German, articulated, electric, Philip Mason pricked up his ears. A commercial for a rival corporation?

The unctuous voice went on, backed by non-music from cells and violes." You deserve to sleep underturbed to go on vacations as long as you can afford, free from worry about the hour you've left behind. Don't they say a man's home is his castle-and shouldn't that be true for you?"

....

There's never any need to fear for your children," Mused the radio. "Daily, armored buses collect them at your door, take them to the school of your choice...."⁴⁴

ในหนังสือ Science Fiction : History, Science, Vision วิจารณ์ว่านิยายดิสโทเปียเรื่องนี้จึงเป็นเสมือนป้ายเตือนภัยแก่

⁴³ Ibid. pp.4-5.

⁴⁴ Ibid. pp.5-6.

มนุษย์ชาติว่า "อย่าเดินไปตามทางนี้" (Do not go this way)⁴⁵
 นั่นเอง

บรูเนอว์ดำเนินเรื่องอย่างหนักแน่น เคร่งเครียด เต็มไปด้วยเหตุการณ์อันเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมเป็นนิห ความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ความสำเร็จ มนุษยธรรมและความรับผิดชอบของนายทุน ความน่าสมเพชของผู้รับเคราะห์กรรมและความพ่ายแพ้ผิดหวังของผู้บริสุทธ์หรือผู้ต่อสู้เพื่อสิ่งที่ถูกต้อง บรูเนอว์เปรียบมนุษย์ว่าเป็นฝูงแกะที่ปราศจากผู้นำทาง พวกเขาได้แต่แหงนมองเพื่อหาผู้ที่จะช่วยตนเองให้รอด แต่ไม่มีความหวังอีกต่อไป

นิยายดีส์โทเปียในแนวสมจริงทั้ง 4 เรื่องคือ Stand on Zanzibar, Make Room! Make Room!, The End of the Dream และ The Sheep Look Up นี้ มีลักษณะเด่นที่คล้ายคลึงกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งคือการสร้างความรู้สึกสมจริงในเรื่องด้วยองค์ประกอบต่างๆ

นิยายทั้ง 4 เรื่องนี้ให้ภาพในอนาคตอันใกล้ เช่น Make Room! Make Room! เป็นเหตุการณ์ในค.ศ.1999 Stand on Zanzibar และ The Sheep Look Up เป็นโลกในต้นศตวรรษที่ 21 ส่วน The End of the Dream เป็นเหตุการณ์ในโลกตั้งแต่ค.ศ.1965 ถึงค.ศ.2015 ทุกเรื่องเสนอภาพของสหรัฐอเมริกาหรือโลกที่เสื่อมโทรมลงในด้านต่างๆ โดยมีสาเหตุเศรษฐกิจ การปกครอง สังคมไม่แตกต่างจากเดิมมากนัก แม้จะมีสิ่งเลวร้ายและไม่พึงปรารถนามากขึ้น เช่นกฎหมายควบคุมการเกิดโดยการคัดเลือกพันธุกรรม ปัญหาประชากรความขาดแคลนแออัดใน Make Room! Make Room! หรือปัญหามลภาวะอย่างรุนแรงใน The Sheep Look Up และ The End of the Dream เนื้อเรื่องไม่มีสีสันของเทคโนโลยี ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์สภาพความเป็นอยู่ยังคงใกล้เคียงกับปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนในนิยายกลุ่มนี้ สหรัฐอเมริกา ยังคงเป็นประเทศเสรีประชาธิปไตย ประชาชนยังคงมีสิทธิเสรีภาพ แต่ผู้เขียนมักให้เห็นนโยบายที่ผิดพลาด ความบกพร่อง ความทุจริตของรัฐ เช่น การที่รัฐไม่วางแผนควบคุมการเพิ่มประชากร เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริต ร่วมมือกับพวกมาเฟียใน Make Room! Make Room! หรือการที่รัฐออกกฎหมายไม่

⁴⁵Robert Scholls and Eric S. Rabkin, Science Fiction : History, Science, Vision. p.82.

เป็นธรรม รัฐเข้าแทรกแซงทางการเมืองและเศรษฐกิจในประเทศอื่นใน Stand on Zanzibar หรือรัฐมองข้ามปัญหาประชากรและปิดบังปิดเป็น ข่าวสารสู่ประชาชนใน The Sheep Look Up และ The End of the Dream นิยายเหล่านี้ยังคงเป็นการชี้ให้เห็นความเลวร้ายของรัฐต่อประชาชน โดยที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ตระหนักถึง และชี้ให้เห็นว่าในระบบประชาธิปไตย ยังคงมีความเลวร้ายแฝงอยู่

ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมอเมริกันยังคงเป็นสิ่งคมอุตสาหกรรมและการค้าที่ก่อให้เกิดชนชั้นทางเศรษฐกิจ ปัญหาที่ถูกเน้นจนเด่นชัดคือ ปัญหาความยากจนในสังคม คนยากจนมีทั้งคนผิวขาว นิโกร หรือชนกลุ่มน้อยอื่นๆ พวกนี้มีความเป็นอยู่ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน อดอยาก เป็นพวกจรจัดไม่มีที่นกออาศัย หรืออาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม ส่วนบรรดาคนรวยยังคงเป็นพวกนายทุนที่เอาไรต์เอาเปรียบหาผลประโยชน์ใส่ตนและมีหลายเรื่องที่กำลังถ่วงอำนาจมืดของพวกเขา

สภาพสังคมในนิยายเหล่านี้คือสังคมเมืองที่เสื่อมโทรม เต็มไปด้วยความเอาไรต์เอาเปรียบและเห็นแก่ตัวไม่มีความเห็นใจซึ่งกันและกัน ทุกเรื่องได้กล่าวให้เห็นสังคมที่ยากจน อดอยาก เต็มไปด้วยมลภาวะ มีการเดินขบวนเรียกร้องสิทธิ มีการก่อการประท้วง การจลาจลไปจนถึงการเกิดสงครามกลางเมือง

นิยายดีสโทเปียเหล่านี้จะไม่เน้นโครงเรื่อง แต่จะเป็นเรื่องราวของสังคมเป็นจุดหลัก โดยมีเรื่องราวของตัวละครอยู่ในภาพของสังคมนั้น เนื้อเรื่องจะไม่จับจุดที่ตัวละครเพียงคนเดียวเช่นในเรื่องสูตรสำเร็จ แต่มักกล่าวถึงตัวละครหลายคนในหลายเหตุการณ์พร้อมกัน เช่นใน Stand on Zanzibar และ The Sheep Look Up กล่าวถึงตัวละครอย่างมากมายในสังคม โดยมีตัวละครที่มีบทบาทสำคัญมากกว่า 1 คน ส่วนใน The End of the Dream เป็นเรื่องราวย่อยที่มีเรื่องของตัวละครเอกแทรกอยู่เป็นโครงเรื่องหลัก ใน Make Room! Make Room! นับเป็นเรื่องเดียวที่มีโครงเรื่องเดี่ยวและตัวละครมีความเกี่ยวข้องกันอย่างมีเอกภาพ แต่ผู้เขียนได้กล่าวถึงตัวละครเอกทั้งสามคนอย่างเท่าๆ กัน

โครงเรื่องจะไม่มีลักษณะซับซ้อนหรือมีสีสันสนุกสนาน แต่คือการแสดงเรื่องราวอย่างตรงไปตรงมา อย่างแจ่มชัดถึงชีวิตของมนุษย์และเหตุการณ์ต่างๆ ไปในสังคม ไม่มีเนื้อเรื่องของการความรักของตัวละครเอกในแบบพระเอกนางเอก แต่เป็นภาพที่สมจริง เช่นเดียวกับบทพญกษัยหรือการซ่อนปมปัญหาจะ

ไม่มีอยู่ในเรื่อง

ตัวละครในเรื่องมักเป็นตัวละครที่เป็นสามัญชน ที่ตกเป็นเหยื่อของสังคมและถูกบีบคั้นจากเหตุการณ์ต่างๆ เนื้อเรื่องจะเน้นถึงความรู้สึกนึกคิด ความเจ็บปวดความสับสนของเขาอย่างเจาะลึก ตัวละครผู้ตกเป็นเหยื่อของสังคมนี้เห็นได้เด่นชัดใน Make Room! Make Room! ตัวละครเอกทั้งสามล้วนตกอยู่ในชะตากรรมที่เลวร้ายและไร้หนทางรอดพ้น ใน Stand on Zanzibar โดनाลด์ โยแกนคือผู้ตกเป็นเหยื่อของรัฐที่ส่งเขาไปทำจารกรรมที่บีบคั้นให้เขาเสียดสี ใน The Sheep Look Up ลูซี่ แรมเมจมีชะตากรรมเช่นเดียวกับโดนาลด์

ตัวละครในเชิงวีรบุรุษ ผู้ต้องการช่วยโลกให้ปลอดภัยยังคงปรากฏอยู่ บทบาทของออสติน เทรนและไมล์ สมิท มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือผู้มีความรู้มีฐานะที่คิดจะช่วยสังคมให้พ้นจากความพินาศจากมลภาวะ แต่ทั้งสองคนจบลงด้วยความพ่ายแพ้โดยสิ้นเชิงและไม่มีความหวังอยู่ต่อไป

ใน Stand on Zanzibar และ The Sheep Look Up นั้นกล่าวถึงตัวละครอย่างมากมายในทุกสถานะและในหลายสถานที่ มีตัวละครที่มีบทบาทเด่นหลายคน โดยแต่ละคนมีเรื่องราวของตนเป็นเอกเทศ อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกันบ้างหรือ ไม่มีความเกี่ยวข้องกันเลย นอกจากนี้ยังมีตัวละครย่อยนับสิบคนที่ต่างมีเรื่องราวของตนเองเช่นกัน ผู้เขียนจะให้รายละเอียดของความคิดและพฤติกรรมตัวละครเหล่านี้ทุกตัว ตัวละครเหล่านี้มีบทบาทเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะ เป็นตัวละครฝ่ายดีหรือฝ่ายร้าย

ข้อน่าสังเกตอีกประการหนึ่งในนิยายดีส์โทเปียกลุ่มนี้คือ มีการกล่าวถึงตัวละครที่เป็นชนกลุ่มน้อยในสังคม เช่นบทของนอร์แมน เฮาส์ใน Stand on Zanzibar คือนิโกรผู้ทะเลาะทะเลาะและสามารถสร้างในสิ่งที่ถูกต้องแก่สังคม หรือบทของบิลลี เด็กชายชาวจีนอพยพใน Make Room! Make Room! ซึ่งนับได้ว่าเป็นลักษณะใหม่ของนิยายดีส์โทเปียอีกประการหนึ่ง

ตัวละครในนิยายกลุ่มนี้คือมนุษย์ที่มีความลึก มีความอ่อนไหวและอ่อนแอ ทุกคนจะมีปัญหา มีเบื้องหลังของพฤติกรรมที่ซับซ้อน เรื่องเหล่านี้มักจบลงโดยที่ตัวละคร ไม่ได้พบความจริงหรือหลุดพ้นจากภานลวงตาแต่อย่างใด ตัวละครเหล่านี้ยังคงหลงทางพ่ายแพ้และหมดหวังโดยสิ้นเชิง

ทางด้านกลวิธีของนิยายดีส์โทเปียในแนวนั้นมีลักษณะเด่นคือ การสร้างความสมจริงในรายละเอียดและเนื้อเรื่อง เน้นบทบาทของสังคมโดยรวมและลดบทบาทของตัวละครลง เป็นเพียงส่วนประกอบในสังคม ลักษณะที่นิยมคือการใช้ลักษณะกึ่งสารคดีในการสร้างความสมจริง เช่น บรูเนออร์

ใช้ลักษณะของการตัดสินใจเหตุการณ์ในที่ต่างๆ อันกล่าวถึงตัวละครมากมาย แทรกด้วยข่าวจากโทรทัศน์, วิทยุ, หนังสือพิมพ์, บ้ายประกาศต่างๆ หรือ วัลลีย์ใช้ลักษณะของการที่บรรณาธิการเลือกสรรตัดต่อข้อความจากแหล่งต่างๆ เข้าด้วยกัน รวมทั้งข้อเขียนของบรรณาธิการเอง

นิยายในกลุ่มนี้แสดงภาพสังคมที่ใกล้ความจริงจึงคือการสะท้อนภาพสังคมในช่วงเวลานั้น คือยุคทศวรรษที่ 60 ออกมาโดยตรง นิยายเหล่านี้จึงให้ภาพของวิกฤตการณ์ต่างๆ และความรุนแรงในสังคม ปัญหาในทางการเมือง เช่นการเกณฑ์ทหารสู่สงคราม, การจารกรรมในประเทศศัตรู ปัญหาทางเศรษฐกิจได้แก่ ปัญหาความยากจน และปัญหาทางสังคม เช่นการก่อการประท้วง การจลาจลนองเลือด ปัญหาประชากรและมลภาวะ เป็นต้น

นิยายเหล่านี้มีลักษณะสั้นหวังมุดม่นอย่างเห็นได้ชัด ทุกเรื่องจบลงด้วยความพ่ายแพ้ของตัวละคร การสูญสิ้นความหวังที่จะทำให้สังคมดีขึ้น และบางเรื่องจบลงด้วยภาพความนิาศของโลก ผู้เขียนแสดงความคิดอย่างรุนแรง เกร็งเครียดและมองโลกในแง่ร้าย งานเหล่านี้ไม่มีอารมณ์ขัน มีเพียงลักษณะเยาะเย้ยเสียดสีแฝงอยู่

นิยายดีส์โทเปียในแนวสมจริงนี้เป็นงานในลักษณะใหม่ที่เกิดขึ้นในยุคนี้ นับเป็นการขยายขอบเขตของนิยายดีส์โทเปียจากเรื่องในแนวสูตรสำเร็จหรือเรื่องในเชิงโรมานซ์ผจญภัย ไปสู่เรื่องที่เกร็งเครียดจริงจัง และผูกพันกับสังคมอย่างชัดเจน ทั้งเป็นการวิพากษ์วิจารณ์และเตือนภัยออกมาโดยตรง ไม่ใช้การเปรียบเปรยอีกต่อไป

นิยายดีส์โทเปียในแนวทดลอง

ในช่วงเวลานี้นักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์จำนวนมากมาย ได้ละทิ้งรูปแบบและเนื้อหาของนิยายวิทยาศาสตร์ในแบบดั้งเดิม โดยทดลองสร้างลักษณะแปลกใหม่ขึ้นในงานของตน ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะนักเขียนในกลุ่มคลื่นลูกใหม่เท่านั้น ลักษณะทดลองเหล่านี้มีทั้งในด้านเนื้อหาและกลวิธี แต่ที่เห็นได้ชัดเจนคือทางด้านกลวิธี สำหรับนิยายดีส์โทเปียในยุคนี้ กล่าวได้ว่ามีกระแสของแนวทดลองที่ปรากฏอยู่เด่นชัด

งานในแนวสูตรสำเร็จแม้จะมีเนื้อหาโครงเรื่องไม่ผิดแผกไปจากยุคแรก แต่มีลักษณะทดลองทางด้านกลวิธีแฝงอยู่ เช่น Logan's Run ใช้ลักษณะของกลอนเปล่าในตอนต้นของทุกบท หรือใน The World Inside นำลักษณะของเรื่องสั้นชุดมาใช้ ผสมกับอารมณ์ขันในการเสียดสีล้อเลียนเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ

ส่วนงานในแนวสมจริงนั้น การสร้างเนื้อหาที่สมจริงนับเป็นรูปแบบใหม่อย่างหนึ่ง แต่ที่เห็นได้ชัดคือ ลักษณะทดลองในกลวิธีเพื่อเน้นความสมจริงให้มากขึ้น เช่นใน Stand on Zanzibar และ The Sheep Look Up บรูโนเนอร์ได้นำลักษณะกึ่งสารคดีมาใช้ หรือใน The End of the Dream เป็นรูปแบบของการรวมบันทึกเหตุการณ์ในแบบต่างๆ เข้าด้วยกัน แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะทดลองแบบนี้มีเพื่อเน้นความสมจริงของเนื้อหา ยังไม่ถึงกับเป็นลักษณะทดลองที่โดดเด่นนัก

แต่นิยายดิสโทเปียในกลุ่มที่สามนับเป็นลักษณะทดลองที่ทำลายกฎเกณฑ์ในการเขียนแบบเดิมลง นิยายเหล่านี้จะใช้ลักษณะทดลองทางด้านต่างๆ ที่สร้างความสับสนให้กับผู้อ่าน เช่นการสร้างคำศัพท์ขึ้นใช้เฉพาะเรื่อง การตัดต่อเหตุการณ์และเนื้อเรื่องให้ไม่เรียงลำดับ หรือการใส่เนื้อหาเกี่ยวกับเซกซ์และความรุนแรงลงไปอย่างโจ่งแจ้ง ตัวอย่างของงานในกลุ่มนี้ได้แก่ A Clockwork Orange ของแอนโทนี เบอร์เจส และ Nova Express ของวิลเลียม เอส เบอร์โรห์

A Clockwork Orange

A Clockwork Orange เป็นผลงานของแอนโทนี เบอร์เจส นักเขียนในแนวเสียดสีสังคมชาวอังกฤษผู้มีชื่อเสียงยิ่ง เขามีผลงานในนวนิยายวิทยาศาสตร์หลายเรื่อง A Clockwork Orange นับเป็นงานแนวดิสโทเปียที่มีความแปลกใหม่อย่างยิ่ง รวมทั้งมีลักษณะทดลองที่เด่นชัด นิยายเรื่องนี้เป็นผลงานของนักเขียนชาวอังกฤษ และกล่าวถึงสังคมของอังกฤษในอนาคต ซึ่งอยู่นอกขอบเขตของการศึกษา แต่จะนำมากล่าวโดยสรุป เนื่องจากนิยายเรื่องนี้ นับเป็นนิยายวิทยาศาสตร์ที่มีลักษณะทดลองเป็น เรื่องแรกๆ และมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อนักเขียนในกลุ่มคลื่นลูกใหม่ รวมทั้งวิลเลียม เอส เบอร์โรห์ ผู้เขียน Nova Express ด้วย

A Clockwork Orange เป็นเรื่องราวของอเล็กซ์ เด็กหนุ่มวัยรุ่นและเพื่อนของเขาที่รวมตัวเป็นแก๊งกวานเมืองออกปล้นจี้ ช่มชู้ ในเวลากลางคืน วันหนึ่ง อเล็กซ์ได้เข้าไปล้นบ้านของนักเขียนชราคนหนึ่งและช่มชู้ภรรยาของเขา ทำให้เธอฆ่าตัวตายในเวลาต่อมา อเล็กซ์มีเรื่องวิวาทกับเพื่อนในกลุ่ม ทำให้พวกเพื่อนทอดทิ้งเขาไว้ขณะเขาปล้นบ้านหญิงชราและทำร้ายร่างกายเธอจนถึงแก่ความตาย อเล็กซ์ถูกจับได้และถูกตัดสินจำคุก เขาพบว่ารัฐบาลได้ค้นพบเทคนิคใหม่ที่จะปรับสภาพจิตของอาชญากรไม่ให้ก่ออาชญากรรมเมื่อปล่อยตัวเขาสู่สังคม อเล็กซ์อาสาเข้ารับการทดลอง วิธีการ

นี่เป็นการเชื่อมโยงความรุนแรงเข้ากับการใช้ยา ทำให้ผู้รับการทดลอง คลื่นไส้และทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส ทำให้เขาไม่สามารถคิดหรือทำในสิ่ง รุนแรงได้เพราะกลไกในร่างกายจะทำให้เขาทุกข์ทรมาน อเล็กซ์ถูกปล่อยตัว และพบว่าสังคมไม่ต้อนรับเขา เขาถูกบรรดาคนที่เขาเคยปล้นจี้ทำร้าย ซึ่ง เขาไม่สามารถแม้แต่ป้องกันตัว รวมทั้งถูกเพื่อนเก่าที่ยังอาฆาตแค้นพาตัวไป ทำทารุณกรรม อเล็กซ์หนีไปยังบ้านของนักเขียนชราซึ่งช่วยเขาไว้ และต้องการ ที่จะใช้เขาเป็นหลักฐานแสดงถึงความทารุณโหดร้ายที่รัฐบาลทำกับนักโทษ อเล็กซ์จำได้ว่าเขาคือชายชราที่เขาเคยปล้น และซ่มซิ่นภรรยา และชายชรา จำได้เช่นกัน อเล็กซ์จึงต้องหนีไป ทางรัฐบาลเกรงว่าฝ่ายตรงข้ามกับตนจะ ใช้้อเล็กซ์เป็นหลักฐาน จึงนำเขาไปปรับสภาพจิตให้เป็นปรกติและปล่อยเขาสู่ สังคม อเล็กซ์กลับไปใช้ชีวิตแบบเดิม แต่แล้ววันหนึ่งเขาเริ่มเข้าใจและ กลับไปใช้ ชีวิตเช่นสุจริตชนในสังคมต่อไป

เบอร์เจสเล่าเรื่องด้วยปากคำของอเล็กซ์ เป็นเหมือนคำสารภาพ ที่มีตัวเขาเองเป็นจุดศูนย์กลาง ให้เห็นสัญชาตญาณในด้านชั่วร้าย การทำลาย ล้างและไร้เหตุผลของเขา โครงเรื่องของเรื่องนี้เป็นโครงเรื่องที่เรียบง่าย ตรงไปตรงมา มีลักษณะสูตรสำเร็จอยู่หลายอย่าง เช่นการที่รัฐปรับสภาพจิต ของนักโทษเพื่อให้เขาเป็นพลเมืองดีในสังคม ซึ่งเป็นการละเมิดเสรีภาพของ มนุษย์ และทำลายความเป็นมนุษย์ของเขา เบอร์เจสได้กล่าวไว้ในเรื่องผ่าน ทางตัวละครหลายคนว่า มนุษย์ที่ไม่มีสิทธิ์ที่จะเลือกนั้น ไม่ใช่มนุษย์อีกต่อไป เขาได้แสดงความคิดเห็นว่าสัญชาตญาณทั้งดีและชั่วเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ มนุษย์ มีสิทธิ์ที่จะทำชั่วแต่มนุษย์ไม่มีสิทธิ์บังคับมนุษย์ด้วยกันให้เป็นอย่างที่ดีหรือสังคม ต้องการโดยทำลายความเป็นมนุษย์ของเขา

... They have turned you into something other than a human being. You have no power of choice any longer. You are committed to socially acceptable acts, a little machine capable only of good...

...the essential intention is the real sin. A man who cannot choose ceases to be a man.⁴⁶

⁴⁶Anthony Burgess. A Clockwork Orange. (Harmonsworth : Penguin, 1986), p.122.

เบอร์เจสแสดงให้เห็นว่ามนุษย์นั้นเหมือนผลไม้ที่รอเวลาที่จะสุก
งอม เติบโตขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่ใช่ผลไม้ที่มีจักรกลอยู่ภายในที่บังคับให้
มันเติบโต อเล็กซ์ทำอาชญากรรมเมื่อเขายังเป็นเด็กวัยรุ่น ด้วยสัญชาตญาณ
ของการทำลาย ความรุนแรง แต่ในที่สุดเขาได้เติบโตขึ้น เข้าใจโลกและ
ชีวิตมากขึ้น และสามารถทำให้สัญชาตญาณแห่งการทำลายและการสร้างสวัสด
สมดุลง่ายกันได้ในที่สุด ในบทสุดท้ายของเรื่อง อเล็กซ์ได้ฝันที่จะแต่งงาน มี
บ้านและมีลูกเล็กๆของเขาเอง ผลไม้แห่งชีวิตของเขาได้เติบโตและสุกใน
ที่สุด

จุดเด่นของเรื่องนี้คือ การให้ตัวละครเอกเป็นอาชญากร เรื่อง
ราวถูกแสดงผ่านจากมุมมองที่เข้าข้างตนเอง ได้เห็นการชื่นชมความรุนแรง
อย่างไร้เหตุผล และท่าทีในการมองโลกและสังคมรอบข้าง อีกทั้งภาพของ
โลกอนาคตที่ไม่มีภาพของวิทยาการนอกจากความรุนแรง วุ่นวายและโหดร้าย
เบอร์เจสให้ภาพของแก๊งวัยรุ่น แม้ขั้นที่เขาแต่ง นฤติกรรมและความรู้สึกนึก
คิดของเขาอย่างชัดเจน แต่สิ่งที่เป็นความแปลกใหม่ที่สุดคือการสร้างภาษา
สแลงในกลุ่มวัยรุ่นที่เบอร์เจสเรียกว่าภาษาแนดแซท (Nadsat Language)
เบอร์เจสนำรากศัพท์จากภาษารัสเซียมาใช้เป็นภาษาวัยรุ่นกลุ่มนี้ ตัวอย่าง
เช่น baboochka แปลว่าหญิงชรา Bog แปลว่าพระเจ้า chai แปลว่าน้ำชา
เป็นต้น ศัพท์เหล่านี้มีประมาณ 250 คำที่จะแทรกอยู่ในการบรรยายเรื่องและ
คำพูดของตัวละครตลอดเวลา เช่น

"There was me, that is Alex, and my three droogs
{friends}, . . . and we sat in the Korova Milkbar
making up our rassoodocks {minds} what to do with
the evening, . . . The Korova Milkbar was a
milk-plus mesto {drug} . . ."⁴⁷

เบอร์เจสให้เหตุผลว่าเขาต้องการคำที่สร้างเสียงที่ทำให้ภาพพจน์
ออกมาอย่างชัดเจน ซึ่งศัพท์จากภาษารัสเซียเหล่านี้ให้ภาพได้ชัดเจนกว่าภาษาอังกฤษ
เช่น groody แปลว่าทรวงอก ให้ลักษณะที่กลมของทรวงอกมากกว่า
breast หรือ tolchock แปลว่าตี, ทำร้าย ให้เสียงของการตีมากกว่าคำ
ว่า hit หรือ beat และอีกประการหนึ่ง เขาต้องการให้ความรุนแรงของ
เรื่องลดลงด้วยคำที่ไม่คุ้นเคย เช่นการใช้คำ oobivat แทนคำว่า "ฆ่า"

⁴⁷ Ibid. p5.

หรือ krový แทนคำว่า "เลือด" เป็นต้น แต่ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้อ่านคือ กลับทำให้เกิดความสับสนและยุ่งยากในการอ่าน และทำให้ภาพของสังคมอนาคต เป็นโลกอนาคตที่ทารุณโหดร้าย น่าสะอึกกลัวยิ่งกว่าปัจจุบัน

A Clockwork Orange นับเป็นคลื่นลูกแรกๆ ของนิยายวิทยาศาสตร์ ในแนวทดลองที่สร้างลักษณะใหม่ให้กับนิยายวิทยาศาสตร์หลายด้าน ทั้งในด้าน เนื้อหา กลวิธี งานชิ้นนี้ได้รับการยอมรับในวงกว้าง และเป็นแนวทางของ นิยายวิทยาศาสตร์ร่วมสมัยในเวลาต่อมา

Nova Express

วิลเลียม เอส เบอร์โรห์ เป็นนักเขียนอเมริกันร่วมสมัยที่มีชื่อเสียงจากงานในแนวทดลองที่มีความแปลกใหม่ทั้งกลวิธีและเนื้อหาในเรื่อง เขาได้นำประสบการณ์ที่เขาเคยติดยาเสพติดประเภทเฮโรอีน มาเขียนเป็น เนื้อหาของนวนิยายหลายเรื่อง งานของเบอร์โรห์มีอิทธิพลต่อนักเขียนในกลุ่ม บีท⁴⁸ มาก เช่น แจค คูโรซ์, อัลเลน กรีนลونغ จนได้รับสมญาว่าเป็นราชาของกลุ่มบีท นอกจากนี้ งานของเบอร์โรห์ยังมีอิทธิพลต่อนักเขียนในกลุ่มคลื่นลูกใหม่ ของนิยายวิทยาศาสตร์ เช่น มัวร์คอก หรือ บัลลาร์ด อีกด้วย

งานเขียนของเบอร์โรห์มีความเด่นคือ ลักษณะแบบแอบเสิร์ดและ ลักษณะโกรเทสก์⁴⁹ และยังมีลักษณะของนิยายวิทยาศาสตร์อยู่ร่วมกัน ใน

⁴⁸ นักเขียนในกลุ่มบีท มีที่มาจากบรรดาหนุ่มสาวปัญญาชนในทศวรรษที่ 50 ที่ไม่พอใจระบบสังคมที่คล้อยตามกันอย่างไร้เหตุผล และการมุ่งค้ำึงถึงผลประโยชน์แบบวัตถุนิยม หนุ่มสาวพวกนี้จึงเนรเทศตนเองจากสังคมและรวมกลุ่มมีวามสุขกันแถบโคลัมเบียเอเวนิว พวกนี้ชอบสูบบุหรี่ ชอบดนตรีแจ๊ส ไม่พกเงินและมุ่งหวังที่จะหาศรัทธาใหม่ๆ พวกนี้จะใช้ศัพท์เฉพาะกลุ่มของตน และเรียกตนเองว่าพวกบีท (Beat) หรือบีทนิค (Beatnik) นักเขียนในกลุ่มบีทนำแนวคิดเช่นนี้สอดใส่ในงานเขียนและมักใช้ภาษาและคำศัพท์เฉพาะกลุ่มในงานของตน

⁴⁹ โกรเทสก์ (grotesque) คือรูปแบบของศิลปะแบบหนึ่ง เช่นรูปวาดหรือรูปสลักที่มีลักษณะวิปริตมักเป็นส่วนผสมของมนุษย์และสัตว์ เช่นมีตัวเป็นคนครึ่งหมี เป็นม้า มีลักษณะบิดเบี้ยวและพิกลพิการ ในทางวรรณกรรมมักหมายถึงลักษณะที่เต็มไปด้วยความมหัศจรรย์นิศดารและ ไม่มีความกลมกลืน

The Science Fiction Encyclopedia จัดให้เขาอยู่ในกลุ่มนิยายวิทยาศาสตร์แนวแอบเสิร์ด (Absurdist Science Fiction) โดยปรกติในงานแบบแอบเสิร์ด มักกล่าวถึงมนุษย์ผู้เป็นเหยื่อของสภาพแวดล้อม หรือกฎเกณฑ์ทางสังคมที่บีบคั้นเขาอยู่ ทั้งๆที่ชีวิตมนุษย์ คุณค่าหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ นั้นเป็นสิ่งไร้สาระ งานในแนวแอบเสิร์ดจึงอาจมีการนำเสนอโดยเน้นภาพความไร้สาระเหล่านี้ งานในแนวแอบเสิร์ดและนวนิยายวิทยาศาสตร์อาจคล้ายคลึงกันตรงที่ต่างกล่าวถึงโลกหรือจักรวาลในจินตนาการ ผู้เขียนจะสร้างโลกด้วยจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อเสนอความคิด นิยายวิทยาศาสตร์นั้นพยายามเสนออย่างที่เป็นเหตุเป็นผล และสร้างความน่าเชื่อถือ แต่งานในแนวแอบเสิร์ดจะนำเสนออย่างไม่เป็นเหตุเป็นผล และดูไร้สาระอย่างชัดเจน งานนิยายวิทยาศาสตร์ในแนวแอบเสิร์ดจึงมีลักษณะทั้งสองอย่างนี้อยู่

นิยายวิทยาศาสตร์แนวแอบเสิร์ดคือนิยายแอบเสิร์ดที่นำลักษณะตามธรรมเนียมนิยมของ นิยายวิทยาศาสตร์ เช่นสงครามอวกาศ, โลกอนาคต, ตำรวจแห่งแกแลกซี, ยานอวกาศ, ปืนรังสี มาใช้เพื่อสะท้อนความคิดในเชิงเปรียบเทียบ ลักษณะของเนื้อเรื่องและองค์ประกอบในเรื่องจึงเหมือนภาพอุปมาอุปไมย การอ่านงานในแนวนี้จึงคล้ายกับการอ่านเรื่องปรัมปรา (myth) หรือเรื่องประติมาน (allegory) งานเหล่านี้จะใช้รูปลักษณ์ของนิยายวิทยาศาสตร์รวมทั้งแก่นเรื่องของนิยายวิทยาศาสตร์ แต่ไม่ได้ใช้ในลักษณะของนิยายวิทยาศาสตร์ทั่วไป แต่นำมาใช้อย่างขาดเหตุผลเพื่อเปรียบเทียบกับความจริงในสังคม⁵⁰

Nova Express เป็นงานนวนิยายในยุคแรกๆของเบอร์โรห์ มีเนื้อหาที่สืบเนื่องจาก The Naked Lunch และ The Soft Machine เนื้อเรื่องแสดงถึงดิ้นรนและความต้องการของมนุษย์ที่ทำลายตัวเขาเอง เบอร์โรห์ให้ภาพของคนติดยาเสพติดผู้ตกเป็นทาสของมัน และเป็นทาสของสังคมที่บีบคั้นกดดันเขา

ส่วน Nova Express ไม่ใช่นวนิยายที่มีเนื้อเรื่องหรือโครงเรื่องเด่นชัด แต่เป็นเสมือนบันทึกที่ขาดวัน อันแสดงถึงสภาวะความเป็นไปของมนุษย์ ของโลกและดวงดาวต่างๆ ที่เต็มไปด้วยความสับสนปั่นป่วน เนื้อหาในแต่ละบทจะไม่ติดต่อกัน บางบทไม่บอกว่าเนื้อหาในบทนั้นกล่าวถึงใคร และ

⁵⁰ Peter Nicholls (ed.) The Science Fiction Encyclopedia (New York : Doubleday, 1979), p15.

เรื่องราวในบทต่างๆ ไม่ได้เรียงตามลำดับของเวลาหรือเหตุการณ์อีกด้วย
 Nova Express เปิดเรื่องด้วยคำโฆษณาชวนเชื่อของอีลีซัน โอ
 ซึบบาร์ท ประกาศให้กลุ่มแก๊งสเตอร์ อาชญากร รัฐบาลทุกแห่งในโลกยุติการ
 ครอบงำประชาชนในโลก และให้ผู้ให้ความร่วมมือกับคนเหล่านี้กลับตัวเสีย
 รวมทั้งเรียกร้องให้ประชาชนทั้งหลายเลิกเชื่อคำหลอกลวงของรัฐบาลและ
 กลุ่มแก๊งสเตอร์นี้ ต่อจากนั้นเรื่องราวส่วนใหญ่เป็นบันทึกของเจ ลี นักสืบ
 ตำรวจโนวา ผู้บันทึกเรื่องราวเสนองถึงหน่วยตำรวจโนวา เนื้อหาในแต่ละบท
 จึงเป็นเรื่องของคดีต่างๆในโลก, นฤตกรรมของอาชญากร, เรื่องของ
 อาชญากรบางคน, เรื่องการจับกุมตัวอาชญากร, เบื้องหลังของการสอบสวน,
 คำให้การของอาชญากร, ปฏิบัติการของตำรวจ, การส่งอาชญากรขึ้นศาล
 เป็นต้น

เนื้อเรื่องของนิยายเรื่องนี้เป็นเหตุการณ์การต่อสู้ระหว่างตำรวจ
 โนวา (Nova Police) อันเป็นตำรวจแห่งระบบดวงดาวที่พยายามสร้าง
 สันติภาพขึ้นในโลกและดาวเคราะห์ต่างๆ กับกลุ่มอาชญากรที่เรียกว่าโนวา
 ม็อบ (Nova Mob) ซึ่งเป็นผู้สร้างความวุ่นวายในโลกด้วยวิธีการต่างๆ

กลุ่มอาชญากรโนวา ม็อบเหล่านี้ได้แทรกแซงเข้าไปทุกหนแห่ง
 รัฐบาลต่างๆ ในโลก กลายเป็นพวกเดียวกับมัน รัฐจึงกลายเป็นรัฐเผด็จการ
 ที่ให้คำสัญญาแก่ประชาชนถึงสิ่งต่างๆ เช่น ชีวิตอันดีงาม แต่ในความเป็น
 จริงกลับหลอกลวงประชาชนให้หมกมุ่นอยู่กับยาเสพติด กลุ่มอาชญากรเหล่านี้มี
 หัวหน้าคือ ดร.มาร์ติน ผู้มีฉายาว่าอ็กลี สปิริต (Ugly Spirit) ผู้ค้นพบวิธี
 การแปรร่างของมนุษย์ให้กลายเป็นกลุ่มคลื่นพลังงานมีลักษณะเป็นหมอกควันสี
 ฟ้า ที่สามารถเข้าสิงในร่างของมนุษย์หรือสิ่งมีชีวิตอย่างอื่นได้ โดยผู้ถูกสิงจะ
 ไม่รู้ตัวและถูกชักนำให้ก่ออาชญากรรม เมื่อร่างที่ถูกสิงถูกจับกุม อาชญากรจะ
 ทิ้งร่างนั้นไป จึงไม่สามารถจับมันได้ พวกอาชญากรมักเรียกวิธีนี้ว่า ภาพยนตร์
 ชีวภาพ (Biologic Film) คือตัวอาชญากรจะถูกส่งมาเหมือนการฉาย
 ภาพยนตร์ที่มีทั้งภาพและเสียงของอาชญากรลงบนร่างมนุษย์ผู้เป็นเหมือนโรง
 ภาพยนตร์ (Biologic Theatre)

ในบางครั้งจะมีประชาชนหลายคนที่ยินยอมให้พวกนี้เข้าสิงเพื่อผล
 ประโยชน์ พวกโนวา ม็อบเหล่านี้จะมีนายหน้าติดต่อหาผู้ยินยอมให้ใช้ร่างเหล่านี้
 นี้ และจะมีการกำหนดจุดที่จะมีการถ่ายทอดพลังงานเข้าสิงร่าง

นอกจากนี้ พวกอาชญากรยังมีวิธีอื่นๆ ได้แก่การใช้ไวรัสที่บรรจุข้อ
 มูลทางนฤตกรรมของอาชญากรไว้ในโมเลกุลของมัน เมื่อปล่อยไวรัสเข้าไป

ในร่างคน ไวรัสจะรวมเข้ากับลูกโซ่ในโมเลกุล ทำให้มีอาการเหมือนติดเชื้อโรค โดยพฤติกรรมของอาชญากรจะไปปรากฏอยู่ในตัวของคนคนนั้น ไวรัสเหล่านี้จะบรรจุข้อมูลทางภาพและเสียงเหล่านี้ไว้หลายชนิด ผู้ที่ถูกไวรัสเข้าไปอยู่ในตัวจึงมีพฤติกรรมเหมือนอาชญากรและสามารถสร้างตัวจำลองขึ้นได้เป็นจำนวนมากมหาศาล

พวกโนวา มีบยังมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับภาพและเสียงของคนต่างๆ ในโลกไว้เป็นจำนวนมากมาเพื่อนำมาใช้ เช่นการสร้างคำพูดเลียนแบบคำพูดของใครก็ตาม และส่งไปแทรกกับคำพูดของเขา เพื่อก่อให้เกิดความวุ่นวาย ก่อกวนและเบาะแสบ้าง บางครั้งพวกนี้จะบันทึกเสียงของผู้เป็นศัตรูกัน หรือมีการพูดถึงกันลับหลังในทางร้ายไปถ่ายทอดให้ฝ่ายตรงข้ามฟังรวมทั้งใช้สื่อมวลชนอื่นๆ เป็นเครื่องมือในการก่อความวุ่นวาย เช่นการบันทึกภาพและเสียงที่จะทำให้เกิดความวุ่นวาย ความรุนแรง และส่งสัญญาณแทรกไปตามคลื่นวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ ผู้ที่รับข่าวสารจากสื่อเหล่านี้จะถูกชักนำไปให้ทำอาชญากรรม

วิธีการของพวกโนวา มีบจึงเป็นการสร้างความวุ่นวายในสังคมอย่างรุนแรง พวกนี้จะเข้าแทรกแซงรัฐบาลให้กลายเป็นทรราชย์ ทำการค้าทำสิ่งผิดกฎหมายต่างๆ เช่นค้ายาเสพติด ก่อให้เกิดความวุ่นวายตั้งแต่ระดับเล็กๆ ไปจนถึงความขัดแย้งระดับประเทศ พวกตำรวจได้กลายเป็นพวกมันสร้างความแตกแยกในกลุ่มมิตร สร้างความขัดแย้งรุนแรงในหมู่ศัตรู ทำให้เรื่องเลวร้ายลุกลามจนหมดทางแก้

ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของตำรวจโนวาที่จะปราบปรามอาชญากรและแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้น พวกตำรวจโนวาพบว่าการจับกุมอาชญากรนั้นทำได้ยากเพราะมันจะออกจากร่างผู้ที่มีมันสิง การจับให้ได้มีอยู่วิธีเดียวคือการจับกุมตอนที่มันกำลังทำการเข้าสิงร่างคน พวกตำรวจโนวาจะต้องสืบหารายชื่อของผู้ที่จะถูกเข้าสิงและหาตำแหน่งที่มันจะทำการ พวกตำรวจโนวาเห็นว่าตำรวจเป็นเครื่องมือของพวกอาชญากร ตำรวจจึงต้องหาสายลับของตนเองเพื่อเข้าแทรกซึมหาข้อมูลในกลุ่มอาชญากร

การปราบปรามของตำรวจโนวาประสบผลสำเร็จ พวกโนวามีบถูกจับมาชั้นศาลมากขึ้น แต่ยังไม่สามารถจับตัวชนชั้นหัวหน้าของพวกนี้ได้ เครื่องมือสำคัญที่ตำรวจโนวาใช้ในการจับกุมคือ อโปมอร์ฟิน (Apomorphine) เป็นยาที่สกัดจากมอร์ฟินแต่ใช้รักษาอาการของยาเสพติดและ ทำลายไวรัสสิ่งแปลกปลอมทุกชนิดโดยไม่มีอันตราย

นอกจากนี้ โลกยังเป็นเป้าหมายของพวกมนุษย์แมลงแห่งแครบ

เนบิวลา (Crab Nebula) และพวกมนุษย์พืช (Vegetable people) พวกมนุษย์แมลงมีอารยธรรมแบบแมลง ค่อมี่สมองมัทมาเป็นผู้ควบคุมบังคับประชาชนให้เป็นไปตามต้องการโดยใช้วิธีปรับสภาพจิตและการเพาะไวรัสในตัว ส่วนพวกมนุษย์พืชเป็นสิ่งที่ชีวิตที่สามารถสังเคราะห์แสงและสามารถดูดซึมเอาออกซิเจนจากที่ต่างๆมาใช้ และคายคาร์บอนไดออกไซด์ออกมา ทั้งสองพวกนี้ได้ร่วมมือกันโจมตีโลกเพื่อยึดครองเป็นที่อยู่แห่งใหม่

เนื้อเรื่องของ Nova Express กล่าวถึงตัวละครมากมาย กลุ่มหนึ่งคือกลุ่มอาชญากร ซึ่งมักเป็นเรื่องราวในการปฏิบัติแผนการร้ายหรือการถูกจับกุม เช่นไอซซี่ เดอะ พูช (Izzy the Push), แฮมเบอร์เกอร์ แมรี่ (Hamburger Mary) ซับลิมีนอล คิด (Subliminal Kid) และอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งจะมีบทบาทมากกว่า คือกลุ่มของตำรวจโนวาและผู้ร่วมมือกับตำรวจโนวา ได้แก่ เจ ลี เป็นเรื่องการออกปฏิบัติงานของเขาจนถูกพวกอาชญากรใช้ไวรัสเข้าสิงตัวเขา ลีจึงใช้อิโอมอร์ฟินทำให้ตนเองหลุดพ้นจากความทรมานและสามารถหนีรอดมาได้ เนื้อเรื่องส่วนหนึ่งเป็นเรื่องของ เค 9 เป็นสายลับของศาล เข้าไปปฏิบัติงานในแครบเนบิวลา และถูกพวกมนุษย์แมลงจับกุมไว้ เขาหนีออกมาได้ในที่สุด และเป็นเรื่องราวของวิลลี่ อาชญากรกลับใจผู้เคยร่วมงานกับดร. มาร์ติน แต่ได้เห็นความเลวร้ายของพวกนี้ เขาจึงแปรพักตร์ เขาถูกพวกโนวามอบเพาะไวรัสในตัว แต่เขาหนีรอดออกมาและร่วมมือกับตำรวจในการเป็นพยาน

เนื้อเรื่องทั้งหมดถูกเสนอเหมือนภาพที่ต่อไม่สมบูรณ์ แสดงให้เห็นภาพสังคมอันสับสนและน่าสะพึงกลัว ใน The Science Fiction Encyclopedia กล่าวว่าเรื่องนี้เป็นนิยายดีสโทเปียที่น่าสะพึงกลัวที่สุด⁵¹ เบอร์โรห์ให้ภาพโลกที่ถูกควบคุมโดยอาชญากร รัฐบาลได้กลายเป็นพวกเดียวกับอาชญากร เต็มไปด้วยความวุ่นวาย การทะเลาะวิวาท การจลาจล จนถึงสงคราม อาชญากรใช้วิทยาการในการควบคุมมนุษย์ให้อยู่ใต้อำนาจ และทำลายความเป็นมนุษย์ของเขา

เบอร์โรห์ยังได้นำสูตรสำเร็จของนิยายวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับนักวิทยาศาสตร์บ้า ผู้ต้องการครองโลกมาใช้ ดร. มาร์ตินเป็นนักวิทยาศาสตร์ผู้มีความสามารถสูง แต่กลับใช้ความรู้ของเขาในทางชั่วร้าย เขาได้คิดค้นเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่องานอาชญากรรมและสร้างความวุ่นวายให้เกิดขึ้นในโลก

⁵¹ Ibid. p.186.

นอกจากนี้ Nova Express ยังนำลักษณะของนิยายวิทยาศาสตร์ในแนวผู้บุกรุก แทรกซึมจากนอกโลกมาใช้ เช่นการรุกรานโลกของมนุษย์ต่างดาว การที่อาชญากรเข้าสิงร่างมนุษย์ หรือการที่ไวรัสเข้าเพาะตัวในกายมนุษย์ ลักษณะเช่นนี้คือแนวนิยมแนวหนึ่งของนิยายวิทยาศาสตร์ที่สะท้อนภาพการแทรกซึมทางการเมืองในยุคกลัวยุคคอมมิวนิสต์

ภาพของสังคมอันปั่นป่วนและน่าสะพึงกลัวจึงเป็นภาพบิดเบือนจากความจริงร่วมสมัย สหรัฐอเมริกาในช่วงเวลานั้นเต็มไปด้วยความรุนแรง การลอบสังหาร การก่อจลาจล สังคมเต็มไปด้วยความแตกแยกเป็นฝักฝ่ายและไม่เข้าใจกัน มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ เช่น คนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ คนผิวขาวกับคนผิวดำ รัฐกับประชาชน ครูกับนักเรียน หรือแม้แต่ผู้หญิงและผู้ชาย จนดูราวกับว่ามีอำนาจบางอย่างมาชักนำให้เกิดสิ่งเหล่านี้ขึ้น

ภาพของรัฐบาลผู้ชั่วร้าย การครอบงำประชาชน การหลอกลวงเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมมือกับอาชญากร จึงเป็นการโจมตีความหลอกลวงของรัฐบาลร่วมสมัยนั่นเอง ว่าไม่แตกต่างอะไรกับรัฐบาลเผด็จการในเรื่อง รัฐให้คำสัญญาถึงสังคมอันยิ่งใหญ่และเสมอภาค แต่รัฐกลับทำในสิ่งที่ตรงกันข้าม รัฐมุ่งจำกัดความคิดอ่านของประชาชน และให้หมกมุ่นอยู่กับภาพลวงตาถึงความสำเร็จและความยิ่งใหญ่ของชนชาติ และมีเบื้องหลังที่ไม่น่าไว้วางใจ

การที่กลุ่มอาชญากรใช้สื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือในการก่อการร้าย คือการแสดงถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดทัศนคติและชักจูงประชาชนให้คล้อยตามมันไป สื่อมวลชนเป็นสิ่งที่มียุทธินิสสูงยิ่งในโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา

เบอร์โรห์ได้ใช้กลวิธีที่เรียกว่า cut-up หรือ fold-in ซึ่งเหมือนกับการตัดเนื้อเรื่องและบทต่างๆ ที่สมบูรณ์นั้นออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยและนำมาต่อเข้าด้วยกันโดยไม่เรียงลำดับ สับสนและมีเนื้อหาบางส่วนถูกตัดทิ้งหายไป⁵² ลักษณะเช่นนี้นับได้ว่าเป็นลักษณะทดลองที่ทำให้ผู้อ่านสับสนงุนงงและไม่อาจเข้าใจเนื้อเรื่องและตัวละครได้อย่างชัดเจน แต่อีกกรณีหนึ่งลักษณะเช่นนี้จึงเป็นการถ่ายทอดความสับสนปั่นป่วนของสังคมอนาคตของเขาออกมาได้ และลักษณะของการนำเสนอยังคล้ายกับคำบอกเล่าของผู้เสพยาเสพนิดที่ตกอยู่ในภวังค์และไม่สามารถลำดับเหตุผลใดๆ ได้ ลักษณะ cut-up

⁵²Carolyn Riley and Phyllis Carmel Mendelson (eds.), Contemporary Literary Criticism. (Detroit : Research Company, 1976), p.92.

หรือ fold in ของเขาเป็นการยืมรูปแบบของศิลปะร่วมสมัยเช่น ลักษณะของสื่อผสมอันเป็นงานศิลปะที่น่ารูปร่าง รูปถ่ายหรือสิ่งของต่างๆ มาประกอบกัน หรือลักษณะของภาพยนตร์คลื่นลูกใหม่ที่มีการตัดต่อ หรือลำดับภาพแบบ jump cut คือภาพเหตุการณ์ไม่มีความต่อเนื่อง กลวิธีเช่นนี้จึงเป็นการเสริมเนื้อเรื่องและแนวคิดของความสับสนอลหม่านในสังคมได้อย่างกลมกลืน ลักษณะของตัวอย่าง cut-up เช่น

Smell of other cigarette smoke on child track -
 Proceed to the outer - All marble streets and
 copper domes inside air - Signature in scar tissue
 stale and rotten as the green water - Moldy pawn
 ticket by purple fungoid gills - The invisible
 Siamese twin moving into flesh grafts and virus
 patterns - Exchanging weight on slow purple gills -
 Addicts on the purpose - Flesh juice vampires is no
 good - ...⁵³

Nova Express จึงเป็นการยืมเอาลักษณะตามแบบประเพณีนิยมของนิยายวิทยาศาสตร์มาใช้ เช่นการแทรกซึมของสิ่งมีชีวิต ตำรวจผู้พิทักษ์ความสุขของจักรวาล เทคโนโลยีอันแปลกประหลาดมหัศจรรย์ หรือสิ่งมีชีวิตในต่างดวงดาว แต่เบอร์โรห์ไม่ได้นำมาใช้โดยการสร้างให้มันน่าเชื่อถือ แต่ใช้ภาพโลกอนาคตสะท้อนความวิปริตในสังคมออกมาอย่างไร้สาระและสับสน แต่ความไร้สาระสับสนและยากที่จะเข้าใจนี้เอง คือภาพรวมของเรื่องราวทั้งหมด

ในอีกแง่หนึ่ง เบอร์โรห์ได้ใช้นิยายตีโศกเปื้อนเรื่องนี้สะท้อนถึงโลกภายในของตัวมนุษย์ที่มีการต่อสู้กันในระดับโมเลกุล โลกที่วุ่นวายเปรียบเหมือนร่างกายของมนุษย์ที่ติดยาเสพติด นิษร้ายของยาเสพติดที่ผู้เสพเสพเข้าไปในตัว เปรียบเหมือนไวรัสที่แทรกเข้าไปทั้งร่างและทำลายเจ้าของร่างนั้น ควันสีฟ้าของการเผาเฮโรอีน เปรียบเหมือนกรรมวิธีภาพยนตร์ชีวภาพที่พวกของดร.มาร์ตินจะแปลงร่างเป็นควันสีฟ้าเข้าสิงเหยื่อ และควบคุมเหยื่อให้อยู่ใต้อำนาจของมัน และพฤติกรรมของเขาจะเปลี่ยนไป กลายเป็นผู้เป็นภัยต่อสังคม ยานอโอบมอร์ฟีนที่ตำรวจโนวาใช้รักษาอาชญากรนี่คือชื่อของยาที่ใช้ใน

⁵³William S. Burroughs, Nova Express (New York: Grove Press, 1965), p.89.

การรักษาาเสณตติที่ใช้กันใความเ็นจริง เอร์โรห์เคยรักษาด้วยวิธีนี้เช่นกัน เอร์โรห์ได้เปรียบว่าตำรวจโนวาเหมือนกับอโปมอร์ฟีนนี้

Nova Express จึงเ็นงานนิยายวิทยาศาสตร์ใอีกรูปแบบหนึ่งทีแตกต่างจากนิยายวิทยาศาสตร์ทั่วไป นับเ็นตัวอย่างทีดีของนิยายวิทยาศาสตร์ใกลุ่มคลื่นลูกใใหม่ทีมีลักษณะทดลองทั้งใแ่งเนื้อหาและกลวิธี และเ็นการขยายขอบเขตของนิยายวิทยาศาสตร์ออกไปใให้กว้างขวางขึ้น

นิยายดีสโทเปียใแนวทดลองแม้จะมีจำนวนไม่มากนัก แต่นับได้วาเ็นความเคลื่อนไหวแบบใหม่ใวงการนิยายวิทยาศาสตร์ทีน่าสนใจยิ่ง ลักษณะของเรื่องเหล่านี้จะใช้ลักษณะของนิยายวิทยาศาสตร์ทั่วไปเ็นพื้นฐาน เช่น รัฐเผด็จการ การบุกรุกจากสิ่งมีชีวิตจากโลกอื่น แต่นำมาใช้ใวิธีของตนเอง เ็นการเปรียบเทียบเ็นแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์และชีวิตมนุษย์นัเอง

สังคมอนาคตในิยายเหล่านี้มักเ็นสังคมอันปั่นป่วนวุ่นวาย ไรเหตุผลตัวละครไม่ใช่ตัวละครใแบบดั้งเดิม แต่เ็นตัวละครจากด้านมืดของสังคม เช่น อาชญากรผู้ประสบชะตากรรม ทางด้านโครงเรื่องและเนื้อเรื่องนั้น A Clockwork Orange ยังมีเนื้อเรื่องและโครงเรื่องที่ชัดเจน แต่ Nova Express นั้น โครงเรื่องไม่มีความสำคัญอีกต่อไป

ลักษณะทดลองไม่ว่าจะเ็นลักษณะการใช้ภาษาแบบใหม่หรือการตัดต่อเนื้อหาให้ขาดวิน นับเ็นการทำลายกฎเกณฑ์ใรูปแบบของภาษาลง นักเขียนไม่ค่านึงวาผู้อ่านจะเข้าใจเรื่องได้มากหรือน้อย หรือมีส่วนทีไม่เข้าใจ แต่ต้องการให้ผู้อ่านรับความรู้สึกโดยรวมทีเรื่องแสดงออกมา และเนื้อเรื่องทีสับสนหรือยากทีจะเข้าใจนี้ยังเ็นการแสดงภาพของโลกใอีช่วงเวลาดึงทีวิถีชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนไปจากเดิม มีภาษาและวัฒนธรรมใหม่ๆ เกิดขึ้น ทั้งยังเน้นความรุนแรงปั่นป่วน สับสนออกมาได้อย่างชัดเจน

นิยายวิทยาศาสตร์อเมริกันแนวดีสโทเปียใช่วงค.ศ. 1962 ถึงค.ศ. 1972 นับได้ว่ามีพัฒนาการจากยุคก่อนอย่างเห็นได้ชัดเจน นักเขียนได้สร้างรูปแบบและแนวทางใหม่ใการเสนอภาพสังคมอนาคตอันน่าสะนิงกลัวและไม่พึงปรารถนา การเปลี่ยนแปลงนี้มีตั้งแต่การใช้รูปแบบเดิมใการเสนอแนวความคิดแบบใหม่ไปจนถึงการสร้างลักษณะกลวิธีแบบใหม่โดยสิ้นเชิง

ทางด้านเนื้อเรื่องและโครงเรื่องนั้นแบ่งออกได้เ็น 3 กลุ่มอย่างเห็นได้ชัด นิยายใกลุ่มสูตรสำเร็จยังคงใช้โครงเรื่องดั้งเดิมของโลการัฐอัยบุกมสมบูรณ์แต่แฝงความเ็นรัฐเผด็จการ และเน้นถึงการหนีของตัวละครออก

จากสังคม มีสีสันของเรื่องในเชิงความรักและการผจญภัย

นิยายในกลุ่มสมจริงจะมีโครงเรื่องที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน เป็นเรื่องของชีวิตมนุษย์ผู้ตกเป็นเหยื่อของสังคม ความขัดแย้งในเรื่องนั้นไม่ใช่เพียงความขัดแย้งของมนุษย์ต่อมนุษย์ แต่เป็นมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและตัวของเขาเอง นักเขียนมักเน้นภาพของสังคมโดยรวม ลดบทบาทตัวละคร ลงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสังคม เป็นชีวิตที่ดำเนินอยู่ในสังคมและไม่อาจหลุดพ้น

ส่วนนิยายในแนวทดลองนั้น นักเขียนเน้นภาพทั่วไปของสังคมอันวิปริต โดยละทิ้งความสมบูรณ์ในแง่โครงเรื่องไป เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงภาพทั่วไปในสังคมจากแง่มุมต่างๆ มารวมกันโดยไม่ใช้ภาพรวมที่สมบูรณ์ แต่เป็นการระลึกถึงที่วันวายเป็นสนไม่ปะติดปะต่อ

อย่างไรก็ดี โครงเรื่องของนิยายศิลปะเปี่ยมในยุคนี้มีลักษณะร่วมกัน คือส่วนใหญ่แสดงจุดจบอันสิ้นหวังหม่นหมอง และความนิเสธของสังคมโลก เช่นความนิเสธของระบบนิเวศ ความอดอยากขาดแคลนของภาวะประชากร และการหลงเชื่อในนโยบายที่ผิดพลาดของรัฐ

ตัวละครของนิยายศิลปะเปี่ยมของยุคนี้ แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มตามแนวของเรื่อง คือตัวละครในแนวสูตรสำเร็จ ตัวละครเอกยังคงมีลักษณะวีรบุรุษ มีบทบาทในเชิงผจญภัยโรแมนติกในเชิงพระเอกนางเอก ส่วนในแนวสมจริงนั้น ตัวละครมักเป็นสามัญชนหรือผู้ที่ถูกบีบคั้นจากสังคม ในขณะที่ตัวละครในกลุ่มทดลองนั้นมักมีบุคลิกที่ไม่กระจ่างชัด แต่ตัวละครในนิยายศิลปะเปี่ยมเหล่านี้มีลักษณะร่วมกันคือ นักเขียนจะแสดงบทบาทของเขาอย่างสมจริง มีความลึก ความซับซ้อนทางจิตวิทยา และมีรายละเอียดของชีวิตแบบมนุษย์สามัญ และตกเป็นเหยื่อของชะตากรรม ผู้ทำนายในสิ่งที่เขาต่อสู้ หรือพลาดเกินกว่าที่จะต่อสู้ในสิ่งที่ถูกต้องกว่า

แก่นเรื่อง

นิยายศิลปะเปี่ยมของยุคนี้แม้จะมีลักษณะที่หลากหลายกว่ายุคแรก แต่แก่นเรื่องสาระความคิดที่นักเขียนนำเสนอยังคงคล้ายคลึงกัน รวมทั้งมีแนวความคิดใหม่ๆที่เพิ่มขึ้น โดยนักเขียนจะนำเสนออย่างหนักแน่นและเคร่งเครียดมากกว่าในยุคแรกอย่างเห็นได้ชัด

พลังอำนาจทั้งสองด้านของวิทยาศาสตร์

แก่นเรื่องเกี่ยวกับคุณและโทษของวิทยาศาสตร์ยังคงปรากฏเด่นชัดในนิยายศิลปะเปี่ยมของยุคนี้ นักเขียนจะตั้งคำถามว่ามนุษย์มีความรอบคอบ

เพียงใดที่จะใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในทางสร้างสรรค์โดยไม่เกิดผลเสีย นักเขียนได้จินตนาการถึงการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลในสังคมซึ่งจะนำผลเสียมาให้ เช่น เทคนิคการแช่แข็งมนุษย์เพื่อความบันเทิงใน Why Call Them Back From Heaven? ไซแมกได้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อมนุษย์ไม่รู้จักตายหรือมีอายุยืนหลายร้อยปี ซ่อมก่อให้เกิดปัญหาประชากรตามมา และตั้งคำถามว่าการมีชีวิตนิรันดร์คือความสุขสูงสุด หรือคือชีวิตที่ไร้ค่าและน่าเบื่อหน่าย หรือเทคนิคการสร้างมนุษย์พันธุ์ใหม่ที่มีคุณสมบัติเหมือนมนุษย์ใน Stand on Zanzibar บรูโนเนอร์ได้ตั้งคำถามว่าใครที่จะสามารถควบคุมมนุษย์เหล่านี้ถ้าเขานำความสามารถของเขาไปใช้ในทางที่ผิด

เช่นเดียวกับนิยายในยุคที่แล้ว เรื่องของคอมพิวเตอร์ผู้กลายเป็นนายมนุษย์ยังคงปรากฏ อยู่ในนิยายหลายเรื่อง เช่น This Perfect Day, Logan's Run และ Stand on Zanzibar ใน 2 เรื่องแรกแสดงถึงชีวิตมนุษย์ที่อยู่ภายใต้อำนาจของคอมพิวเตอร์ตั้งแต่เกิดจนตาย ทุกคนถูกกำหนดชีวิตโดยไม่มีเจตจำนงของตนเอง ทำให้สังคมอยู่นิ่งไม่มีการเคลื่อนไหวและมนุษย์ไม่มีคุณค่าอีกต่อไป ส่วน Stand on Zanzibar มนุษย์นำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และตัดสินใจแทนมนุษย์ นักเขียนได้ชี้ให้เห็นว่าคอมพิวเตอร์นั้นทำได้เพียงรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติ แต่ไม่สามารถเข้าใจความละเอียดอ่อนในด้านอารมณ์ความรู้สึก และสรุปว่ามนุษย์ควรนำคอมพิวเตอร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ แต่ไม่ควรผลักร้างทิ้งหมดให้คอมพิวเตอร์หรือเชื่อถือมันจนปราศจากความคิดของตนเอง

ด้านลบของเทคโนโลยีเห็นได้ชัดเมื่อรัฐนำเทคโนโลยีมาใช้ในทางที่ผิดโดยการควบคุมประชาชน ยังคงเป็นแนวคิดที่เด่นชัด ใน This Perfect Day รัฐหรือกลุ่มอภิสิทธิ์ชนได้ใช้ เทคโนโลยีสร้างมนุษย์เผ่าพันธุ์เดียวชั้นและใช้ยาควบคุมความก้าวร้าว ทำให้ประชาชนเป็นทาสผู้ภักดีต่อรัฐ ใน The World Inside รัฐได้สร้างมนุษย์เผ่าพันธุ์ใหม่ที่สามารถอยู่ในอาคารรวมและมีวัฒนธรรมไร้ความเป็นส่วนตัว ใน Logan's Run รัฐใช้การปรับสภาพจิตใจให้มนุษย์จงรักภักดีและยอมตายเพื่อระบบ หรือใน Nova Express แสดงถึงรัฐและอาชญากรที่ควบคุมมนุษย์ด้วยวิธีการต่างๆ

ปัญหาใกล้ตัวที่เกิดขึ้นจากวิทยาการของมนุษย์คือ ปัญหาการเพิ่มประชากร เพราะวิทยาการทำให้มนุษย์หายขาดจากโรคภัยไข้เจ็บและมีอายุยืนยาว ทำให้อัตราการเกิดไม่สมดุลกับการตาย ทำให้เกิดภาวะประชากร

มากเกินไป ทรนชากรขาดแคลนและความอดอยาก นิยายดีสโทเปียของยุคนี้ ได้แสดงถึงปัญหานี้ไว้อย่างเด่นชัดที่สุด เช่น Logan's Run, The World Inside, Why Call Them Back From Heaven?, Make Room! Make Room! และ Stand on Zanzibar นักเขียนได้แสดงให้เห็นว่า วิทยาการของมนุษย์ทำลายสมดุลย์ของประชากร มนุษย์จึงควรที่จะวางแผน ควบคุมการเพิ่มประชากรอย่างรอบคอบก่อนที่จะสายเกินไป

ปัญหาในทำนองเดียวกันคือ ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดจากระบบอุตสาหกรรม การสร้างผลิตผลเพื่อความกินดีอยู่ดีของมนุษย์ การใช้สารเคมีในการเกษตรกรรม การใช้ทรนชากรอย่างฟุ่มเฟือย ที่ทำให้สมดุลย์ของระบบนิเวศถูกทำลาย ทรนชากรขาดแคลน เกิดมลภาวะในทุกหนแห่งทั้งในแหล่งน้ำ อากาศและดิน พืชและสัตว์ถูกทำลาย อาหารขาดแคลน ออกซิเจน สูญไปจากโลก ลูกโซ่ของระบบนิเวศที่ถูกทำลายจะนำไปสู่ความพินาศ นิยายยุคนี้ได้เสนอภาพโลกที่เต็มไปด้วยมลภาวะ เช่น Stand on Zanzibar, Make Room! Make Room! The Sheep Look Up และ The End of the Dream ในสองเรื่องหลังนี้เป็นการแสดงปัญหานี้โดยตรงอย่างเคร่งครัดและรุนแรง

นิยายดีสโทเปียในยุคนี้ได้แสดงความกังวลถึงโทษของเทคโนโลยี มากกว่ายุคก่อน จนมีลักษณะของการต่อต้านเทคโนโลยี แต่อย่างไรก็ตาม นักเขียนไม่ได้โจมตีวิทยาการ แต่คือการเตือนให้มนุษย์ผู้ใช้วิทยาการมีความรอบคอบ มองการณ์ไกลและระมัดระวัง เพื่อไม่ให้วิทยาการนั้นกลายเป็นอาวุธทำลายมนุษย์ในภายหลัง ทั้งยังกระตุ้นเตือนให้ตระหนักถึงผลเสียของวิทยาการที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และแนะนำให้แก้ไขก่อนจะสายเกินไป

การสูญเสียความเป็นมนุษย์

นิยายดีสโทเปียยังคงมีจุดเด่นในการแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่วิปริตไปจากเดิมจนธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์หายไป นิยายที่แสดงความคิดนี้อย่างเด่นชัดก็คือ นิยายในแนวสูตรสำเร็จที่แสดงถึงอำนาจของรัฐในการควบคุมมนุษย์ทำให้มนุษย์สูญเสียธรรมชาติของตน เช่นใน This Perfect Day มนุษย์กลายเป็นคนสุภาพอ่อนแอ ไม่มีความก้าวร้าวหรืออารมณ์เพศ ทำให้พวกเขาใช้ชีวิตที่มันซึม ไม่มีอารมณ์ความรู้สึกนอกจากความภักดีต่อยูนิคอมน์ ใน Logan's Run มนุษย์ถูกกำหนดให้มีอายุเพียง 21 ปี เด็กถูกล้างโดยหุ่นยนต์ที่ทำให้เขาเติบโตขึ้นและเชื่อในระบบว่าความตายคือการเสียชีวิต ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ต่อบุตร เพราะพ่อแม่ต้องตายใน

เวลาไม่นานนัก ไม่มีพี่และน้อง สังคมมีแต่คนหนุ่มสาวที่มีชีวิตว่างเปล่าด้วยการหาความสุขทุกรูปแบบก่อนที่จะตาย แสดงถึงการไร้ทางเลือกของมนุษย์อย่างเด่นชัดที่สุด และเรื่องยังแสดงให้เห็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐถูกล้างสมองเพื่อให้เขาทำหน้าที่เพศเฉพาะที่ไร้จิตใจ ส่วนเรื่องที่แสดงให้เห็นการสูญเสียความเป็นมนุษย์อย่างเด่นชัดที่สุดคือ The World Inside มนุษย์ทุกคนถูกปรับให้หน่วยพันธุกรรมให้เป็นมนุษย์พันธุ์ใหม่ที่ผูกพันกับอาคารรวมจนไม่สามารถออกจากอาคารนี้ได้ มีเสรีภาพทางเพศอย่างไรชอบเพศ และไม่มีความเป็นส่วนตัว ในขณะที่ผู้ที่มีความปรกติคือผู้ที่ต้องการเดินทางไปยังที่อื่นๆ ผู้มีความหึงหวง หรือผู้มีความทะเยอทะยานในการงานกลับกลายเป็นผู้มีความผิดร้ายแรงจนต้องถูกลงโทษด้วยความตาย

ส่วนเรื่องในแนวสมจริง แม้ชีวิตของมนุษย์ในสังคมจะยังไม่เปลี่ยนแปลงจากปัจจุบันมากนัก แต่นักเขียนได้แสดงให้เห็นว่าชีวิตในโลกแห่งความขาดแคลนหรือโลกแห่งมลภาวะทำให้เขาสูญเสียความเป็นมนุษย์ได้เช่นกัน เช่นใน Make Room! Make Room! มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ยากแค้น ทำให้เขาเห็นแก่ตัว ป่าเถื่อนและทำได้ทุกอย่างเพื่อความอยู่รอด ใน The Sheep Look Up สภาพมลภาวะทำให้มนุษย์ต้องเก็บตัวอยู่แต่ในบ้านและจะเป็นอันตรายถ้าไม่มีเครื่องช่วยหายใจ ส่วนใน Stand on Zanzibar คนที่มีหน่วยพันธุกรรมผิดปกติจะถูกห้ามไม่ให้กำเนิดบุตรหรือถูกบังคับให้ทำแท้ง ทำให้พวกเขาต้องซื้อเด็กจากนาร์มมาเป็นลูก ซึ่งทำให้ไม่มีความรักและความผูกพัน เช่นสายเลือดที่แท้

ใน Nova Express แสดงภาพของมนุษย์ที่ถูกครอบงำจากพวกอาชญากรหรือรัฐบาล มนุษย์กลายเป็นร่างที่ถูกผู้อื่นเข้าสิง หรือถูกเพาะไวรัสลงในตัวและถูกชักนำให้ก่ออาชญากรรมโดยไม่รู้ตัว รวมทั้งให้เห็นภาพคนที่ติดยาเสพติดและถูกฤทธิ์ยาทำลายความรู้สึกนึกคิดและสติสัมปชัญญะ

นิยายดีส์โทเปียของยุคนี้มักแสดงภาพการสูญเสียความเป็นมนุษย์ในหลายลักษณะ เช่นการสูญเสียความสัมพันธ์ในครอบครัวอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของชีวิต ซึ่งเท่ากับนักเขียนได้ตั้งคำถามถึงวิถีชีวิตในปัจจุบันที่ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวจืดจางลงด้วยความห่างเหิน การทะเลาะหรือช่องว่างระหว่างวัย หรือแสดงภาพมนุษย์ที่สูญเสียอิสรภาพและทางเลือกของตนเอง ที่เป็นการชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ในปัจจุบันตกอยู่ภายใต้การชี้นำและนโยบายของรัฐ จนไร้อิสระ หรือแสดงภาพการสูญเสียอารมณ์ความรู้สึกอันเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ แสดงถึงสภาพจิตใจที่เสื่อมทรามของคนในยุคนี้ นั่นเอง

การรักษาความเป็นปัจเจกชนของมนุษย์

การรักษาความเป็นปัจเจกชนของมนุษย์ในขณะที่รัฐหรือสังคมต้องการให้เขาเป็นมวลชนที่อยู่ในอำนาจรัฐและมีชีวิตคล้อยตามกันยังคงเป็นแก่นเรื่องที่ชัดเจนของนิยายในยุคนี้ โดยเฉพาะในนิยายแนวสูตรสำเร็จ เช่น This Perfect Day, The World Inside และ Logan's Run ทั้งสามเรื่องให้ภาพของรัฐที่กำหนดวิถีชีวิตของมนุษย์จนมนุษย์ไม่มีอิสระและทางเลือก แต่มีมนุษย์ผู้รู้ซึ่งถึงความเป็นจริงในสังคมและต้องการมีวิถีชีวิตตามที่ตนต้องการ ได้ลุกขึ้นต่อต้านอำนาจของรัฐหรือหนีไปสู่ดินแดนอื่นที่มีอิสระเสรีกว่า ไม่ว่าจะเขาจะมีจุดจบเช่นใด เช่น ปฏิวัติสังคมได้สำเร็จ, หนีไปสู่โลกอื่น, หรือถูกลงโทษด้วยความตาย แต่เขาได้แสดงถึงความเป็นมนุษย์ผู้มีอิสระเสรีภาพและทางเลือกของตนเอง

สำหรับเรื่องในแนวสมจริง แก่นเรื่องนี้จะไม่เด่นชัดนัก เช่นใน Stand on Zanzibar นอร์แมน เฮาส์และแฮด มัลลิแกน ได้ต่อต้านอำนาจของคอมพิวเตอร์โดยไม่ยอมทำตามคำสั่งและแก้ไขปรับข้อมูลมันใหม่ ไม่ให้มันเป็นนายเหนือมนุษย์อีกต่อไป ส่วนใน The Sheep Look Up และ The End of the Dream ได้เสนอเรื่องราวของตัวละครผู้นำของสังคมต่อต้านกับระบบที่ผลิตผลาด เขาได้พยายามก่อตั้งสังคมแบบใหม่เพื่อเป็นความหวังของมนุษยชาติ แม้ว่าเขาจะทำไม่สำเร็จ แต่เขาได้ทำในสิ่งที่แสดงคุณค่าของเขา

ส่วนใน Nova Express เนื้อเรื่องแสดงถึงการต่อสู้ระหว่างผู้ครอบงำมนุษย์และผู้พยายามปลดปล่อยมนุษย์ให้มีอิสระ กลุ่มตำรวจโนวาได้เรียกร้องให้มนุษย์เลิกหลงเชื่อหรือให้ความร่วมมือแก่พวกอาชญากรและรัฐบาลที่พยายามครอบงำให้มนุษย์อยู่ในอำนาจและสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง มีตัวละครหลายคนในเรื่องที่ต่อต้านอำนาจของกลุ่มอาชญากรได้สำเร็จ

แต่ในทางตรงกันข้าม นิยายดีส์โทเปียของยุคนี้ได้แสดงภาพของมนุษย์ผู้ยอมคาบระบบโดยไม่ต้องการต่อต้านหรือไว้หนทางต่อต้าน คนเหล่านี้คือตัวละครผู้ตกเป็นเหยื่อของสังคม ไม่มีศักดิ์ศรี เจ็บปวดกับความอ่อนแอของตนเองและน่ายำเอยอย่างสิ้นเชิง เช่นใน Why Call Them Back From Heaven? พรอสยอมกลับไปมีชีวิตในระบบอย่างไร้ความหวัง ใน This Perfect Day ดิงยินยอมที่จะอยู่ในระบบโดยไม่คิดต่อต้านที่ทำให้เขาอับอายจนต้องฆ่าตัวตายในที่สุด หรือใน The World Inside เจสันยินยอมที่จะปรับตัวให้เหมือนคนอื่น หรือคิลลอนผู้ไม่ต่อต้านและมีทางออกโดยการใช้นาโนเทคโนโลยี โดนาลด์ โยแกนใน Stand on Zanzibar ต้องทำอาชญากรรมตามคำสั่งของรัฐอย่างไม่มีทางเลือก ทั้งที่เขารู้ว่าเป็นความผิดและได้แต่คิด

ต่อต้านจนเสียชีวิตเพราะความกดดัน

นักเขียนได้กระตุ้นให้มนุษยชนยามรักษาเอกลักษณ์และคุณค่าของความเป็นปัจเจกชนของตนไว้โดยไม่ยอมให้อำนาจของรัฐหรือมวลชนมากำหนด และชี้แนะให้มนุษย์กล้าที่จะต่อสู้เพื่อแก้ไขล้มล้างในสิ่งที่ผิดพลาด ไม่ว่าจะป็นรัฐหรือระบบใดๆ ผู้ที่กล้าเสียสละตนเองเพื่อส่วนรวมคือผู้ที่น่าสรรเสริญ แต่นักเขียนตระหนักดีว่าอำนาจของรัฐหรือความหลงผิดของมวลชนนั้นยากที่จะเอาชนะได้

การสูญเสียศรัทธาในระบบและสถาบันของสังคม

แก่นเรื่องของการสูญเสียศรัทธาในระบบและสถาบันในสังคมมีปรากฏมาตั้งแต่ยุคก่อน แต่ในยุคนี้ นักเขียนได้แสดงความคิดเห็นออกมาอย่างรุนแรงและชัดเจนยิ่งขึ้น มนุษย์ได้เห็นว่ารระบบและสถาบันไม่มีคุณค่าอีกต่อไป สถาบันอันมั่นคงและเป็นหลักยึดของมนุษย์ได้เสื่อมลง และบางครั้ง ระบบกลายเป็นสิ่งเลวร้ายและทำลายมนุษย์

นิยายดีสโทเปียของยุคนี้ทุกเรื่องจะโจมตีสถาบันทางการเมืองและการปกครองว่าเป็นสิ่งผิดพลาดและเลวร้าย ไม่ว่าจะเป็นการซ่อนความเป็นเผด็จการไว้ภายใต้ระบบเสรีนิยม นโยบายอันผิดพลาดของรัฐ การบกพร่องละเลยในหน้าที่ที่ทำให้ชาติพินาศ รวมทั้งความทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น Logan's Run และ Stand on Zanzibar ต่อต้านการที่รัฐส่งเด็กหนุ่มไปตายในสงครามและการแทรกแซงทางการเมืองในประเทศอื่น ซึ่งแสดงนัยถึงสงครามเวียดนาม ใน Why Call Them Back From Heaven? Make Room! Make Room! และใน Nova Express แสดงถึงรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริตและร่วมมือกับพวกมาเฟียหรืออาชญากรทำให้ประชาชนกลายเป็นเหยื่อของรัฐ ส่วนใน This Perfect Day แสดงให้เห็นกลุ่มคนแก่ที่ตั้งตัวเป็นอภิสิทธิ์ชน ปกครองประชาชนอย่างกดขี่ อันแสดงนัยถึงผู้บริหารรัฐบาลขณะนั้น นิยายในยุคนี้หลายเรื่องจะแสดงให้เห็นนโยบายอันผิดพลาด เช่นการควบคุมประชากรโดยจำกัดสิทธิ์ของมนุษย์ใน Stand on Zanzibar การไม่ควบคุมวางแผนประชากรใน Make Room! Make Room! หรือใน The Sheep Look Up และ The End of the Dream แสดงให้เห็นรัฐที่ละเลยปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ รวมทั้งการบิดเบือนความจริงต่อประชาชนอีกด้วย ทั้งหมดนี้คือภาพสะท้อนของการสูญเสียศรัทธาในรัฐบาล

สิ่งที่เป็นประเด็นรองลงมาคือการสูญเสียศรัทธาในระบบเศรษฐกิจ

แบบทุนนิยมและการอุตสาหกรรมว่า ก่อให้เกิดปัญหานานาประการ ซึ่งจะปรากฏให้เห็นในนิยายดิสโทเปียแนวสมจริง หลายเรื่องแสดงให้เห็นนายทุนที่แสวงหาผลประโยชน์ใส่ตนเองและใช้อำนาจของตนในทางชั่วร้ายหรือเป็นอาชญากร เช่นใน *The Sheep Look Up*, *The End of the Dream* หรือ *Make Room! Make Room!* ทุกเรื่องจะแสดงให้เห็นระบบอุตสาหกรรมเป็นตัวการทำลายทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง สร้างมลภาวะและทำลายสมดุลธรรมชาติ ภาพของมลภาวะถูกแสดงออกมาอย่างเด่นชัดที่สุดในนิยายกลุ่มนี้หรือแสดงให้เห็นปัญหาชนชั้นทางเศรษฐกิจ ความเห็นแก่ตัวของนายทุนและความยากจนถูกเอารัดเอาเปรียบของผู้บริโภค

นอกจากนี้ นิยายเหล่านี้ยังสะท้อนให้เห็นการสูญเสียความฝันแบบอเมริกัน นักเขียนได้ชี้ให้เห็นว่าความฝันแบบอเมริกันหรือการไล่หาความสำเร็จในชีวิต โดยมีวัตถุและเงิรตราเป็นจุดหมายสูงสุดนั้นเป็นความผิดพลาด เพราะความสุขทางวัตถุไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง ยิ่งไปกว่านั้นความทะเยอทะยานในวัตถุยังก่อให้เกิดความทุกข์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

ในนิยายของยุคนี้หลายเรื่อง เช่น *The Sheep Look Up* หรือ *The End of the Dream* มีบทบาทของตัวละครที่เป็นนักธุรกิจที่ทะเยอทะยานและหวังจะประสบความสำเร็จ จนกลายเป็นคนไร้หลักการ และจริยธรรม และมุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากประชาชนอย่างไม่มีมนุษยธรรมใดๆ นักเขียนในยุคนี้หลายคนประนามวิถีชีวิตแบบวัตถุนิยมและให้หัน ไปสู่วิถีชีวิตที่เรียบง่าย เช่นใน *The Sheep Look Up* เสนอให้ใช้ชีวิตในแบบสังคมนิยม เป็นต้น

นักเขียนยังชี้ให้เห็นว่าสถาบันครอบครัวกำลังเสื่อมโทรมลงไป นิยายหลายเรื่องได้แสดงภาพสังคมที่สถาบันครอบครัวไม่มีอีกต่อไป หรือมีความสัมพันธ์ที่เสื่อมทราม ซึ่งเป็นภาพเปรียบถึงความห่างเหิน แดกร้าว และไม่เข้าใจกันในครอบครัวในปัจจุบัน นักเขียนสื่อสารว่าสถาบันครอบครัวนั้นเป็นพื้นฐานของสังคม ถ้าขาดสถาบันนี้ย่อมก่อให้เกิดความอ่อนแอและไร้ความมั่นคงอีกต่อไป

นิยายเหล่านี้ยังแสดงให้เห็นว่าศรัทธาในศาสนา กำลังสูญสิ้นไป ไม่ว่าจะเป็นเพราะชีวิตในโลกวัตถุนิยมที่ศาสนาไม่มีความสำคัญต่อคน หรือชีวิตที่เต็มไปด้วยความทุกข์จนไม่มีความเชื่อมั่น รวมทั้งการพบว่าศาสนาเป็นสิ่งจอมปลอม เรื่องที่แสดงแนวคิดนี้ออกมาอย่างชัดเจนคือ *Why Call Them Back From Heaven?*, *Make Room! Make Room!* และ *The World Inside* อีกทั้งยังแสดงให้เห็นปัญหาทางจริยธรรม เสรีภาพในเรื่องเพศที่กลายเป็นความสับสนและหยาบช้ำ

นิยายดิสโทเปียของยุคนี้จึงสะท้อนให้เห็นคนในโลกปัจจุบันที่สูญเสียศรัทธาในสถาบันต่างๆ อันเคยเป็นหลักยึด ซึ่งคือชีวิตอันสิ้นหวังและไร้ความมั่นใจและไม่ไว้วางใจในสิ่งใดอีกต่อไป

มนุษย์ผู้ตกเป็นเหยื่อของอำนาจภายนอก

วรรณกรรมปัจจุบันมักแสดงให้เห็นถึงมนุษย์ผู้ตกเป็นเหยื่อของชะตากรรมหรืออำนาจภายนอกที่บีบบังคับจนเขาพ่ายแพ้และสูญเสีย แก่นเรื่องนี้ได้ปรากฏอย่างเด่นชัดในนิยายดิสโทเปียของยุคนี้ เกือบทุกเรื่องจะจบลงอย่างสิ้นหวัง ให้เห็นภาพของตัวละครเอกที่พ่ายแพ้อย่างสิ้นเชิง รวมทั้งความทุกข์และความสูญเสียของคนในสังคม

เรื่องที่น่าสนใจให้เห็นตัวละครที่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นเครื่องมือทางการเมืองโดยไม่มีทางเลือกเลยเช่น Stand on Zanzibar โดนัลด์ โยแกนถูกรัฐใช้ให้เขาเป็นฆาตกรไปฆ่าผู้บริสุทธิ์ ดร.ซูโกกันตั้งตกเป็นเครื่องมือของรัฐให้ทำในสิ่งที่ผิด เนื่องการโฆษณาชวนเชื่อประเทศของตน ใน The Sheep Look Up ออสติน เทรน ผู้นำของมวลชนถูกรัฐตัดสินจำคุกด้วยความผิดที่เขาไม่ได้ทำ นอกจากนี้ยังให้เห็นถึงตัวละครหรือคนทั่วไปที่ตกอยู่ภายใต้กฎหมายหรือนโยบายอันอยุติธรรมของรัฐ

นิยายดิสโทเปียของยุคนี้ยังได้เสนอภาพคนที่ตกเป็นเหยื่อของระบบเศรษฐกิจระบบทุนนิยมและนายทุนผู้ชั่วร้าย นิยายแนวสมจริงมักเสนอภาพของคนยากจนที่มีชีวิตแบบคนข้างถนน ไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีทรัพย์สินหรือแม้แต่อาหารเลี้ยงปากท้อง ทำให้พวกเขาต้องตกเป็นเหยื่อของนายทุนที่ชั่วร้ายเห็นแก่ตัวและปราศจากความรับผิดชอบ เช่น การโฆษณาหลอกลวงผู้บริโภค การค้ากำไรเกินควร หรือการผลิตอาหารสำเร็จรูปที่มีพิษออกจำหน่ายโดยไม่มี การตรวจสอบ ใน The Sheep Look Up และ The End of the Dream ได้แสดงให้เห็นประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อของมลภาวะจากโรงงานอุตสาหกรรมหลายรูปแบบ รวมทั้งให้เห็นภาพมนุษย์ที่กินอาหารสำเร็จรูปอันเป็นพิษ โดยโรงงานไม่รับผิดชอบและใช้อำนาจมืดปกปิดความจริง

นิยายเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นเช่นเดียวกันว่ามนุษย์เป็นเหยื่อจากการใช้ชีวิตของเขาเอง พวกเขาดำเนินชีวิตอย่างโง่เขลา ไม่รอบคอบปราศจากความรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม ก่อให้เกิดความนิราศตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหาประชากร หรือปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มวลชนควรตระหนักว่าเขาเองมีส่วนทำให้เกิดปัญหาเหล่านี้ขึ้น

ภาพของมนุษย์ในอนาคตที่ตกเป็นเหยื่อของชะตากรรมและภัยพิบัติ

ของสังคม จึงเป็นภาพสะท้อนชีวิตในสังคมที่มนุษย์เริ่มตระหนักว่าชีวิตของเขาถูกทำลายจากระบบต่างๆ ในสังคมของเขาเอง จนไม่มีคุณค่า ศักดิ์ศรีหรือทางเลือกใดๆ เหลืออยู่

สรุป

นิยายวิทยาศาสตร์อเมริกันแนวดีส์โทเปียในช่วงค.ศ. 1962-1972 มีพัฒนาการขึ้นจาก นิยายดีส์โทเปียของยุคก่อนอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นด้านแนวเรื่องใหม่ ลักษณะทดลอง ความรุนแรงและบทบาทของเรื่องเพศในเรื่อง

นิยายดีส์โทเปียในแนวสูตรสำเร็จที่สืบเนื่องมาจากยุคแรกเริ่มยังคงปรากฏอยู่ นักเขียนได้ใช้ภาพอนาคตอันห่างไกลเปรียบเปรยกับภาพสังคมร่วมสมัย แต่กล่าวได้ว่ามีลักษณะใหม่เพิ่มขึ้นเช่นกัน เช่น การสร้างเนื้อหาที่เคร่งเครียดขึ้น มีบทบาทของความรุนแรงและเรื่องเพศลงในเรื่อง แต่ยังมีจุดหมายในการสร้างความบันเทิงและแทรกสาระลงในเรื่องอยู่

นิยายดีส์โทเปียในแนวสมจริงเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นใหม่ซึ่งเป็นลักษณะโดยรวมของนิยายวิทยาศาสตร์ในช่วงเวลานั้นด้วย นับเป็นความก้าวหน้าของนิยายวิทยาศาสตร์ที่เห็นได้ชัดว่านักเขียนได้ละทิ้งวัตถุประสงค์ในการสร้างความบันเทิง แต่ต้องการเสนอสาระอย่างหนักแน่น เคร่งเครียด และบรรยากาศที่ใกล้ความเป็นจริงในเรื่องนับเป็นการกระตุ้นผู้อ่านให้ตื่นตัวกับสิ่งที่นักเขียนนำเสนออย่างตรงตัว

นิยายดีส์โทเปียในแนวทดลองแม้จะมีปริมาณไม่มากนักและมีบทบาทมากเฉพาะในยุคนี้ แต่นับได้ว่าเป็นการขยายขอบเขตของนิยายวิทยาศาสตร์ให้กว้างไกลไปจากเดิม ด้วยลักษณะอันไม่ปะติดปะต่อ ยากต่อการเข้าใจ แต่ยังคงแฝงสาระไว้ในเรื่องอย่างเด่นชัด

ยุคนี้จึงนับได้ว่าเป็นยุคแห่งการทดลองทางด้านกลวิธีในการเขียน เช่นการนำลักษณะเรื่องสั้นชุด มาใช้การใช้รูปแบบของสารคดี การสร้างภาษาให้แปลกใหม่ การตัดต่อเรื่องให้ขาดวัน แม้แต่การใช้กลอนเปล่าแทรก แต่ที่เป็นลักษณะรวมของยุคนี้คือ การพยายามสร้างผลกระทบทางจิตใจผู้อ่านให้รุนแรงขึ้น ที่เด่นชัดที่สุดคือการทำให้อ่านเรื่องดูเป็นจริง หรือน่าจะเกิดขึ้นได้จริง

นักเขียนจะเสนอสาระของเรื่องอย่างหนักแน่นกว่าในยุคก่อน ปัญหาที่เขานำมาแสดงเป็นปัญหาที่เด่นชัดและใกล้ตัวยิ่งขึ้น เช่นปัญหาการเมือง ความวุ่นวายทั้งภายในและภายนอกประเทศ ปัญหาเรื่องผิว สงครามเวียดนาม ผลร้ายของระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ความปั่นป่วนรุนแรงของยุค และที่เป็นปัญหาที่นักเขียนมุ่งเน้นรองจากปัญหาการเมืองคือ ปัญหาประชากรและ